

ŽELEZAR

JESENICE, DNE 24. MARCA 1983

ŠTEVILKA: 11 • LETO XXXII

Naš kovinar, svobodno glasilo delavcev KID, je kot predhodnik Železarka začel izhajati 26. januarja 1937. Železarka izhaja od 1. decembra 1951 kot mesečna revija, od 15. aprila 1959 kot štirinajstodnevnik in od 1. januarja 1962 kot tednik. Glasilo je ob 25-letnici predsednik Tito odlikoval z redom zaslug za narod s srebrno zvezdo. Glavni in odgovorni urednik: Joža Vani - Naslov: Uredništvo Železarka, SŽ - Železarna Jesenice. Številke internih telefonov: urednik 2618, administracija 2619 in 2621. Nisk: TK Gorenjski tisk, Kranj. Oproščeni prometnega davka po pristojnem mnenju štev.: 421/1-72.

POSLOVNA USPEŠNOST IN DELITEV SREDSTEV ZA OSEBNE DOHODKE

V zadnjih letih se je že močno uveljavila praksa, da se vsako četrtletje na samoupravnih delovnih skupinah obravnavajo poslovna poročila. Odvisno od razlage se problemi poslovne uspešnosti obravnavajo z večjo ali manjšo stopnjo razumevanja, ne nazadnje tudi glede na problem. Bolj poglobljeno potekajo razprave v odborih za gospodarstvo in na delavskih svetih. Da se širok krog delavcev neposredno seznani s problematiko poslovnega življenja in gibanjem kazalcev učinkovitosti in uspešnosti, je koristno, ker se s tem povečuje interes delavcev za razvoj in uspešnost dela delovne in temeljne organizacije.

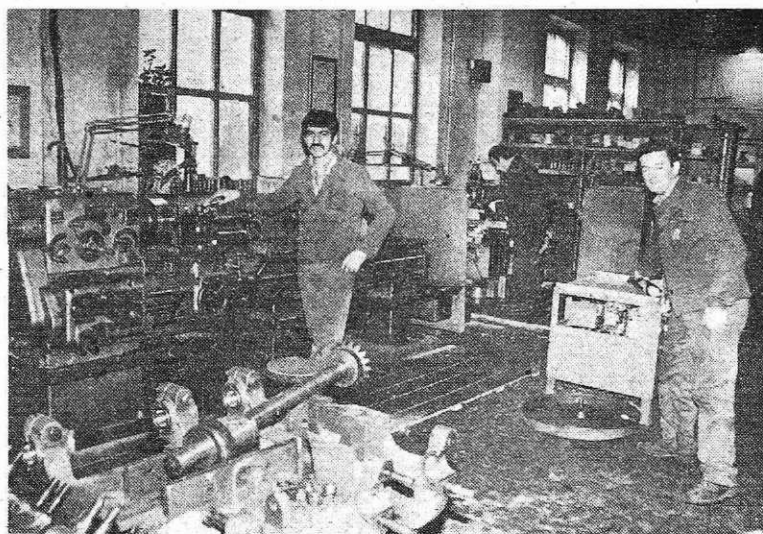
V četrtletnih razpravah o zaključnih računih prevladuje vpliv pogojev gospodarjenja v danem, obravnavanem obdobju brez poudarjene perspektive iz preteklosti in razvojnih možnosti. Pomislek, da je četrtletje

prekratko razdobje za opredelitev poslovne uspešnosti, je pogosto zelo utemeljen.

Uspešnost gospodarjenja in poslovanja je zelo zanimivo presojati v daljšem časovnem razdobju. Časovna dimenzija daje presoji poslovne uspešnosti drugo kvaliteto, ker močneje upošteva trende razvoja posameznih elementov gospodarjenja, najmanj v smislu »kam plovemo«. Za oblikovanje razvojnih ciljev, programov sanacije stanja, strategije in taktike pristopov in ukrepov pa imajo opredeljeni trendi gibanj osrednji pomen.

V nadaljevanju bomo pregledali nekaj podatkov iz poslovnih poročil zadnjih petih let s posebnim poudarkom na delitvi prihodka, dohodka,

(Nadaljevanje na 8. strani)

Vzdrževalci žebjarne (Foto I. Kučina)

NAMESTO BREZPLODNE RAZPRAVE O SAMOUPRAVLJANJU VEČ RESNIČNEGA SAMOUPRAVLJANJA

»Temelj vseh svoboščin in pravic delovnih ljudi in občanov v naši socialistični družbi je PRAVICA DO SAMOUPRAVLJANJA. To je nova in neposredna demokratična socialistična pravica, ki je možna edino v razmerah družbene lastnine nad proizvodnimi sredstvi in vladajočega položaja delavskega razreda v družbi. Ta pravica je nedotakljiva in neodtujljiva in kot takšna pripada vsem delovnim ljudem in občanom. Njeno bistvo je odločanje o osebnih, skupnih in splošnih družbenih interesih, uresničuje pa se v vseh temeljnih in drugih organizacijah združenega dela, krajevnih skupnostih, samoupravnih interesnih skupnostih in v vseh drugih samoupravnih organizacijah in skupnostih, v družbenopolitičnih skupnostih kakor tudi v vseh drugih oblikah samoupravnega združevanja in medsebojnega povezovanja delovnih ljudi in občanov. Tako postaja človek subjekt in nosilec vseh družbenih odnosov in iz takšnega njegovega položaja in vloge v družbi izhaja celoten naš družbenoekonomski in politični sistem.« (Edvard Kardelj: Smeri razvoja političnega sistema socialističnega samoupravljanja, str. 112-113).

V zaostrenih pogojih gospodarjenja in uresničevanja politike gospodarske stabilizacije vedno bolj odgovorno in zavzeto poudarjamo, da je le resnično samoupravljanje tudi osnova za boljše gospodarjenje. Kljub temu pa se še pogosto srečujemo s številnimi brezplodnimi, nemalokrat pa tudi z zelo laičnimi, idejnopolitično in znanstveno nedogodnimi rešitvami in opredelitvami, ki so tudi zelo parcialne. Prav gotovo je tudi v vsem tem veliko hotenja in volje, da bi samoupravljanje in z njim delegatski sistem, kot bistveno obeležje in značilnost socialistične samoupravne demokracije, zaživel v vsej svoji kvaliteti, kot jo opredeljuje ustava in zakon o združenem delu.

Z ustavo in zakonom o združenem delu, ki opredeljuje delegatski sistem, smo ustvarili razmere za večjo politično stabilnost socialističnega družbenega sistema in socialistične samoupravne demokracije. Seveda pa se v vsakodnevni praksi srečujemo še s številnimi problemi oziroma pojavi, ki pospešujejo ali upočasnjujejo razvoj socialistične demokracije. Včasih jih iščemo v premajhni angažiranosti subjektivnih socialističnih sil, drugič v nepopolnem ali neustreznem informiranju, mnogo manj pa v nedograjnosti sistema, kar je prav gotovo res, kakor je tudi res, da ga premalo poglobljeno in znanstveno dograjujemo. Čeprav imamo, na primer, v naši železarni to nalogo že dve leti v projektu, narejeno ni bilo ničesar.

Ob gornjih vzrokih, da je vsakodnevna praksa še močno odmaknjena od resničnega neposrednega vključevanja vseh delovnih ljudi in občanov v opravljanje družbenih zadev, kakor tudi v obliki širšega in popolnejšega demokratičnega izražanja svojih pravic, svoboščin in interesov, se manj ukvarjamo z vzroki, ki se kažejo v subjektivnih odporih in nerazumevanju. Pri tem mislimo predvsem na odpore, ki se kažejo v birokratizmu, tehnokratizmu in v drugih oblikah, razen tega pa je tu še vprašanje samoupravljalске zavesti, kulturne ravni samoupravljalcev in v materialni proizvodnji tudi organizacijskih in tehničnih izkušenj delavcev oziroma nivoja njihove delovne kulture.

Vse te pojave oziroma odpore bi morali tudi znanstveno opredeliti, kajti zelo rado se v praksi dogaja, da bi birokrati poistovetimo vse tiste, ki delajo v državni upravi ali različnih strokovnih službah, čeprav se tudi med njimi najdejo. Skupne značilnosti so namreč zaverovanost v svojo osebnost, precenjevanje lastnih sposobnosti, vzvišen odnos do delovnih ljudi in njihovih ustvarjalnih sil, težnja za privilegiji, ki naj to vzvišenost gmotno utrdijo, kar se kaže tudi v težnji za gospodovanje nad drugimi. Lenin je birokratizem označil »podrejanje interesa stvari interesom karriere«.

Seveda pa se birokratske težnje pojavljajo tudi v samoupravnih organih, in sicer takrat, kadar organ delavskega samoupravljanja ukrepa mimo delavcev, ali če zaradi nepravilno pojmovane avtoritete noče odstopiti od nepravilnega sklepa. Birokratičnim težnjam so zelo blizu tudi tehnokratske tendence, ki v skrajni posledici pomenijo zapostavljanje človeka in njegovih problemov v procesu gospodarskega razvoja ter naziranje, da naj družbene zadeve vodijo strokovnjaki.

Ze od vsega začetka, ko je bil zakon o združenem delu uveljavljen, smo vedeli, da se bomo pri njegovem uresničevanju srečevali z vrsto odprtih vprašanj pa tudi z različnimi odpori, da vsega tega ne bo mogoče reševati, takorekoč na pamet, temveč da bomo morali za to poiskati tako demokratične kot tudi znanstvene in strokovne rešitve in opredelitve. Ta čas pa se še vedno srečujemo mnogo preveč z brezplodnimi razpravami o samoupravljanju pa celo z javnimi političnimi frazami, ne naredimo pa dovolj, da bi samoupravljanje resnično zaživel v smislu uvodnih opredelitev Edvarda Kardelja.

Bitka za uresničevanje politike gospodarske stabilizacije, ki jo moramo nujno nasloniti na lastne sile, je neločljivo povezana z resničnim utrjevanjem samoupravnega položaja delavcev, da bodo zagospodarili nad svojim delom, dohodkom in družbeno reprodukcijo. To pa zahteva, da se odločno spoprimejo z vsemi vzroki, ki zavirajo tak razvoj pa tudi pokazati moramo na vse tiste, ki kažejo odpor do takega razvoja. Danes ni več časa za brezplodne razprave, danes zahteva odločno akcijo za dosledno uveljavljanje ustavnih in zakonskih pravic delavcev in vseh delovnih ljudi ter občanov.

PROIZVODNJA V FEBRUARJU

Za najkrajši mesec v letu sta v proizvodnem smislu dve značilnosti, in sicer, da je skupna proizvodnja razmeroma dobra, kvalitetni asortiment pa ne zaradi pomanjkanja belega surovega železa (grodlja) — slabo delo plavžev in nedobava planiranega tujega grodlja ter pomanjkanje ferokroma — posledica izpad nerjavnih kvaliteta.

Skupna proizvodnja je bila dosežena 101,6 %, gotova pa skupaj z upoštevanjem uslug prevajanja 107,2 %. Glede na operativni program, ki je bil praktično enak gospodarskemu načrtu.

Dobava raznih polizdelkov iz tujih virov je bila razmeroma dobra. Dobavljeno je bilo 15.033 ton, od tega za uslužnostno prevajanje 7.500 ton.

(Nadaljevanje na 9. strani)

INOVACIJSKI PRIHRANEK V FEBRUARJU 7.561.557 DIN

Odbori za gospodarstvo so v preteklem mesecu obravnavali dvanajst v proizvodnjo uvedenih tehničnih izboljšav in koristnih predlogov ter vse pozitivno ocenili in odobrili. Skupni prihranek oziroma koristi znašajo 7.561.557,00 din, za kar je 26 novatorjev prejelo 234.082,00 din nadomestil ali 3,1 % od ugotovljenih koristi.

TOZD JEKLARNA

Avtorjem Frideriku Omanu, Francu Potokarju, Niku Tancarju in Henriku Zupanu je bilo odobreno izplačilo tretjega posebnega nadomestila za izdelavo in uporabo cenejših ognjeodpornih mase KM-1 za obzidavo prebodnih žlebov SM peči. Za zaščito obzidave prebodnega žleba oziroma z namenom,

nega nadomestila za izdelavo in uporabo cenejših ognjeodpornih mase KM-1 za obzidavo prebodnih žlebov SM peči. Za zaščito obzidave prebodnega žleba oziroma z namenom,

ALI RES PREDLAGAMO URAVNILOVKO?

Pri obravnavanju problematike osebnega dohodka smo na mah enotni, da je na tem področju potrebno nekaj spreminiti, izboljšati. Ko si zastavimo vprašanje, kaj in kako, pa je enotnost mnogo težje doseči.

Pred kratkim smo v temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih razpravljali o finančnem planu za leto 1983. Bolj malo smo razglabljali o pogojih, v katerih bomo delali in ustvarjali svoj dohodek. Premalo smo razmišljali, kako bi v težjih pogojih le našli možnosti, da bi naše delo dajalo boljše rezultate. Zato pa smo tembolj temeljito pobrskali po osebnih dohodkih. Vsakdo je v predlagani višini osebnega dohodka iskal predvsem interese svoje delovne sredine, na dogovorjena smotna izhodišča za planiranje pa smo pozabili. Pripombe delavcev različnih temeljnih organizacij se razlikujejo, nekatere so si diametralno nasprotne,

njihova medsebojna uskladitev je nemogoča. V ospredju pripomb pa je očitek, da predlog planiranih sredstev osebnega dohodka temelji na uravnilovki. Ob takšni ugotovitvi se moramo vprašati, če je naš sistem delitve zares uravnilovsko usmerjen.

Sistem delitve osebnega dohodka opredeljuje razliko v poprečnih osebnih dohodkih med temeljnimi organizacijami in delovnimi skupnostmi v naslednjih elementih:

— različna zahtevnost dela in od tod razlika v poprečnem vrednotenju.

(Nadaljevanje na 2. strani)

BREZ VEČJE PRODUKTIVNOSTI NE BO DOHODKA ZA OSEBNE DOHODKE

O delitvi po delu in rezultatih dela, kot temelju stabilizacije, za katero so se slovenski sindikati opredelili kot prednostno nalogo, je prejšnji teden na posvetu s slovenskimi novinarji v sindikalnem izobraževalnem centru v Radovljici spregovoril predsednik republiškega sveta ZZS Marjan Orožen.

Problem delitve po delu je star kolikor samoupravljanje, je med drugim dejal predsednik Orožen. V svojem razvoju je sistem delitve dohodka po delu in rezultatih dela doživel že vrsto sprememb in dopolnil, oscilacij pa tudi neupravičenih odklonilnih stališč. Šele v zadnjem času, dveh ali treh letih, je to vprašanje spet v ospredju razprav vseh družbenopolitičnih organizacij in v samoupravnih telesih.

O tem teče razprava tudi skoraj na vsaki seji centralnega komiteja ZKS in na republiških sindikatih. Tudi jugoslovanski ekonomisti so na portoroškem posvetovanju enotno ugotovili, da je možno doseči boljše produktivnost in s tem tudi stabilizacijske cilje le z ustreznim stimulativnim nagrajevanjem, se pravi z delitvijo po rezultatih dela. To pa mora sloneti na ekonomskih zakonitostih, nikakor pa ne na socialnih osnovah ali uravnilovki.

Slovenski sindikati, ki so uvrstili reševanje problema delitve po delu kot sestavino boja za stabilizacijo med prednostne naloge, se bodo najodločneje zavzeli za odpravo dosedanjih napak in poskusov administrativnega reševanja problema nagrajevanja.

V reševanje tega se vključujejo tudi druge družbenopolitične organizacije, predvsem ZKS, Gospodarska zbornica Slovenije kot tudi samoupravni in poslovodni organi v združenem delu, ki so vsi tudi podpisniki družbenega dogovora o enotnem pristupu k delitvi po delu. Še prej pa bo potrebno skleniti tudi vse panožne samoupravne sporazume, ki jih je v naši republiki kar 68. Gre predvsem za poenotenje meril, vendar pa tudi za upoštevanje specifičnosti in zahtevnosti del tako med OZD v panogah in med panogami. Načrtujejo, da bodo ti sporazumi sklenjeni vsaj do 1. septembra letos.

V razpravi so opozorili na izredno zapletenost in težko razumljivo reševanje in dogovarjanje o skupnih osnovah in merilih, ki delavcem niso dovolj dostopna. Menili so, da je celotni postopek potrebno čimbolj poenostaviti, da ne bi prepustili vso pobudo za dogovarjanje in sporazumevanje ter oblikovanje splošnih aktov le skupnim strokovnim službam. O delitvi po delu naj resnično odloča delavec. To pa bo zmoženo le, če ga bomo za to usposobili in mu ponudili takšna merila in pogoje, ki bodo zanj najbolj sprejemljivi. JR

POMIK KAZALCEV NA URI IN NOV DELOVNI ČAS V ŽELEZARNI

Ko boste šli v soboto, 26. marca, zvečer spat, premaknite kazalce na svojih urah naprej za eno uro. Prav tako premaknite vse tri kazalce na uri budilki. Primer: če boste šli spat ob 22. uri, premaknite kazalce na 23. uro.

V nedeljo, 27. marca, prične mo z delom takole:

— prva izmena začne delati ob 7. uri in konča z delom ob 15. uri,

— druga izmena začne delati ob 15. uri in konča z delom ob 23. uri,

— nočna izmena začne delati ob 23. uri in konča z delom ob 7. uri.

Tudi delavci, ki delajo deljen delovni čas in sedaj začnejo delati ob 7. uri, bodo v ponedeljek, 28. marca, začeli delati ob 7. uri. Vsi bomo torej začeli delati ob 7. uri.

Vsi prevozi bodo prilagojeni novemu delovnemu času, to je 7., 15. in 23. uri.

Tako bomo delali vse do 25. septembra 1983, ko bomo urne kazalce spet premaknili za eno uro nazaj. Do takrat bomo skušali problematiko delovnega časa v Železarni še boljše proučiti in pripraviti predlog za samoupravne organe, ki bodo o tem odločali.

Če boste upoštevali navodila in ne boste pozabili premakniti kazalcev svojih ur, ne more priti do zmešnjav in do motenj delovnega ritma, ker v bistvu ostajamo pri starem, ustaljenem načinu življenja in dela.

ALI RES PREDLAGAMO URAVNILOVKO?

(Nadaljevanje s 1. strani)

— razlika v dodatkih, ki so posledica časovne razporeditve dela in izjemnih pogojev dela in okolja,
— razlika v strukturi delavcev glede na delovno dobo,
— razlika v deležu odsotnosti in prisotnosti na delu.

Najpomembnejša sistemska razlika v višini osebnega dohodka po temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih je vsekakor v vrednoteni zahtevnosti dela. Poprečna zahtevnost dela je v temeljni organizaciji z najnižjo zahtevnostjo dela ovrednotena 19 % pod povprečjem Železarne, odmak v pozitivni smeri pa znaša 22 %.

Zelo velike so tudi razlike v dodatkih, ki so posledica časovne razporeditve dela. V TOZD Jeklarna, kjer večina delavcev dela v neprekinjenem sistemu dela, predstavljajo dodatki za časovno razporeditev dela znesek, ki ustreza 11 % poprečnega osebnega dohodka v Železarni, v TOZD Vratni podboji pa le 0,14 % istega zneska. V tem deležu ni všteti osebni dohodek za delo prek polnega delovnega časa, s katerim ne moremo sistemsko reševati proizvodnih in vzdrževalnih problemov, ampak le trenutno situacijo.

Pogoji dela so zajeti v vrednotenju zahtevnosti del, za primere ko pa delo poteka pod izjemnimi pogoji, se tako delo vrednoti z otežkočnimi dodatki. Nekatere temeljne organizacije nimajo del v bistveno težjih pogojih, največ pa je bilo v letu 1982 otežkočenih del v temeljni organizaciji Remontne delavnice — skoraj 6 % poprečnega osebnega dohodka v Železarni.

Naštevaje ostalih sistemskih razlik ni potrebno, ker je iz gornjih števil razvidno, da sistem delitve osebnega dohodka ne temelji na ozihih razponih, pri ugotavljanju razlik v končnem izplačilu osebnega dohodka pa moramo upoštevati, da v nobeni temeljni organizaciji ni istočasno združena največja zahtevnost del z najtežjimi izjemnimi pogoji in neprekinjenim proizvodnim procesom. Tudi smer najnižjih zahtev ni združena v eni sami temeljni organizaciji. Kljub temu je osebni dohodek TOZD Jeklarna kar 20 % višji od poprečja Železarne. Družbena prehrana pa je 27 % pod poprečjem. Del tako velike razlike izvira iz učinkovitosti dela, saj je TOZD Jeklarna v letu 1982 dosegla lep napredek v količini izdelanega jekla, na ravni Železarne pa napredka ni bilo.

Najboljši kazalec gibanja sistema k uravnilovki ali proti njej je omejevanje deleža osebnega dohodka glede na dosežen rezultat delavca. Ta kazalec za Železarno kaže, da težnja po uravnilovki ni prisotna, saj je višina osebnega dohodka iz učinkovitosti vzporedna z doseženim rezultatom ne glede na odstopanje od poprečnih rezultatov. Normativni deli so bili preseženi (in učinek izplačan) tudi za več kot 80 %, istočasno pa je sodelavec iste temeljne organizacije prejel plačilo nižje od osnovnega osebnega dohodka.

K uravnilovki usmerjen sistem skuša zadržati čimvečjo togost in monolitnost meril. Priznati je treba, da je del takih meril še vedno v uporabi, v zadnjih letih pa je bilo uveljavljenih nekaj specifičnih meril, ki spodbujajo doseganje boljših rezultatov v izvozu, doseganje planske cene, planirane strukture proizvodnje, izboljševanje izpleta, zmanjševanje zastojev, skrajšanje trajanja remontov itd.

Merila učinkovitosti smo v preteklem letu intenzivno dopolnjevali s premijskimi sistemi, po katerih se nadpoprečni rezultati progresivno nagrajujejo. S tem smo dosegli povečan interes delavcev vseh temeljnih organizacij in delovnih skupnosti, da bi z večjimi napori ob enakem številu delavcev dosegli boljše rezultate.

Toliko o sistemu delitve in njegovi uravnilovki. Kaj pa plan za leto 1983?

Pripravili smo ga na osnovi enotnih izhodišč, za katere smo se odločili ob sprejemanju poslovne politike. V teh izhodiščih smo se opredelili, da bodo vse temeljne organizacije planirale osebni dohodek na osnovi ugotovljene zahtevnosti dela, dogovorjenih dodatkov za časovne pogoje dela in drugih sistemsko opredeljenih elementov osebnega dohodka za poprečne rezultate dela. Ob teh enotnih osnovah pa nismo zanemarili planiranih proizvodnih rezultatov. Tistim proizvodnim temeljnim orga-

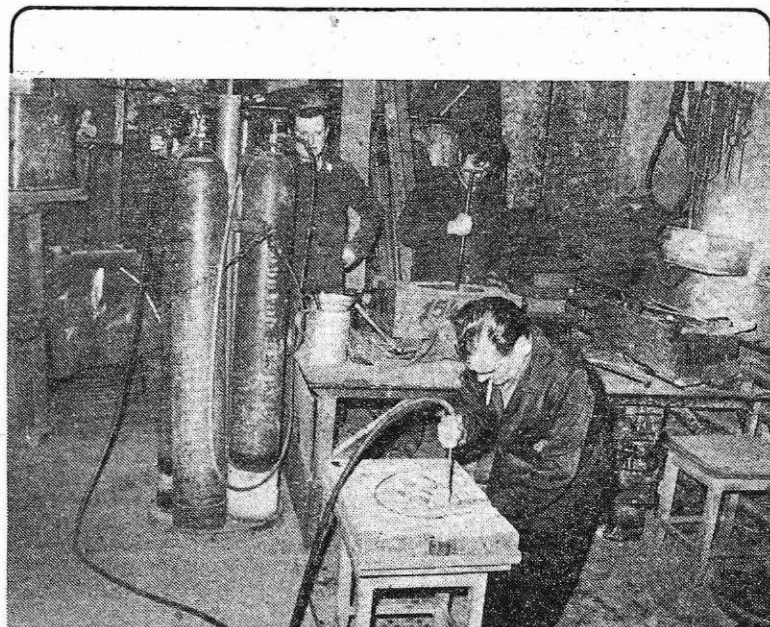
nizacijam, ki načrtujejo dvig proizvodnje, so po enotnih kriterijih izračunana sredstva osebnega dohodka povečana, tiste z zmanjšanimi načrti proizvodnje pa planirajo nižjo rast sredstev osebnega dohodka. Na ta način je v planiranje vključen element produktivnosti — temeljne organizacije z načrtovanim večjim povečanjem proizvodnje kot številom delavcev planirajo višjo rast osebnih dohodkov na delavca.

Rezultati leta so poprečje dobrih in slabih mesecev, uspešnih in manj uspešnih četrtletij. Kakšno bo dejansko gibanje rezultatov med letom, komaj lahko slutimo. Z letnim načrtom si postavimo cilje. Cilj pa je lahko dosežen na različne načine — z enakomernimi rezultati skozi vse leto ali pa v velikih odstopanjih. V prvem primeru je osebni dohodek dokaj konstanten, odstopanja od pričakovane višine majhna. V drugem primeru pa so na osnovi sprejetih osnov in meril delitve osebnega dohodka mesečna odstopanja zelo visoka (tudi preko 4.000 din na delavca), pa tudi letni seštevek je lahko bistveno drugačen kot v primeru manj

izrazite dinamike. Nihanje rezultatov in osebnega dohodka ni mogoče uspešno zajeti pri planiranju, zato je primernejše, da so po planu temeljne organizacije postavljene v enak izhodiščni položaj. Maksimalna razlika v planirani višini osebnega dohodka je dejansko manjša kot v izplačilih za leto 1982, toda merila delitve se niso menjala, zato se bo osebni dohodek še naprej izplačeval po enakih osnovah in merilih.

Planirana višina osebnega dohodka ne daje nobene garancije, da bo takšen osebni dohodek dejansko lahko izplačan ne glede na dosežene rezultate, prav tako pa ni nobena ovira, da ob boljših rezultatih ne bi mogli deliti več sredstev za osebne dohodke. Plan osebnega dohodka še torej ne daje nobenih pravic do delitve. Pravico do delitve dajejo doseženi rezultati. Po doseženih rezultatih pa bomo zopet ugotavljali, kakšna so razmerja med višinami osebnega dohodka. Planiran razpon za normalne rezultate za leto 1983 je manjši kot za leto 1982, toda večji kot v vseh predhodnih letih.

R. P.

Oblikovanje kalupa v livarni (Foto S. Kokač)

STALNA SKRB ZA RACIONALNO PORABO ENERGIJE

Dnevne vesti v sredstvih javnega obveščanja, ki se nanašajo na energijo, niso optimistične. Električna energija se je podražila, uvoz nafte v prvih letošnjih mesecih je dvakrat manjši od načrtovanega, premogovniki pričakujejo od prodaje cene nafte denar za nujne posodobitve. Rafinerije delajo s polovično zmogljivostjo. Vse to prinaša izgube.

Od vsakega priliva konvertibilnega dolarja bi morali po predpisih izločiti 17 centov za nakup nafte iz uvoza. Na žiro račun Narodne banke pa se nabere manj denarja v ta namen, kot so pričakovali. Naslednja težava je velika poraba mazuta. V državi je za 1600 MW termoelektrarn na to gorivo. V njih je pridobivanje električne energije dvakrat dražje kot v ostalih. Tudi številne tovarniške kotlovnice in druga kurišča so narejena na mazut.

Že v prvih mesecih letošnjega leta je uvožene manj nafte, kot so predvidevali. Od 1139 tisoč ton nafte iz konvertibilnega uvoza smo uvozili le 540 tisoč ton. Iz klirinskega uvoza je pridobljeno nekaj več, kot je predvidevala dinamika, ker pa so blagovne liste za celo leto določene v fiksni količini, bo iz teh virov v drugi polovici leta manj uvoza.

Energetska bilanca za leto 1983 še ni potrjena. Republiške in pokrajinske »energetske delitve« so dokaj zapletene zaradi deviznih težav, energetski problemi pa vse težji.

Načrtovana proizvodnja električne energije znaša 74 milijonov kWh, kar je 15 % več kot lanskoletna proizvodnja. Ocene, ki se slišijo, so, da je to nerealno, saj izgradnja novih elektrarn kasni, ker ni denarja, pa tudi mazuta, kot že prej rečeno, ne bo v zadostni količini. V Sloveniji je sicer poraba električne energije bilanco pokrita ob normalnem vodnem stanju in delovanju termoelektrarn.

Za normalno gospodarjenje bi morali uvoziti 11 milijonov ton surove nafte. Razgovori so za 9,3 milijona ton. Tudi proizvajalci domače nafte napovedujejo težave. Predvidevajo izpad 135.000 ton glede na lansko le-

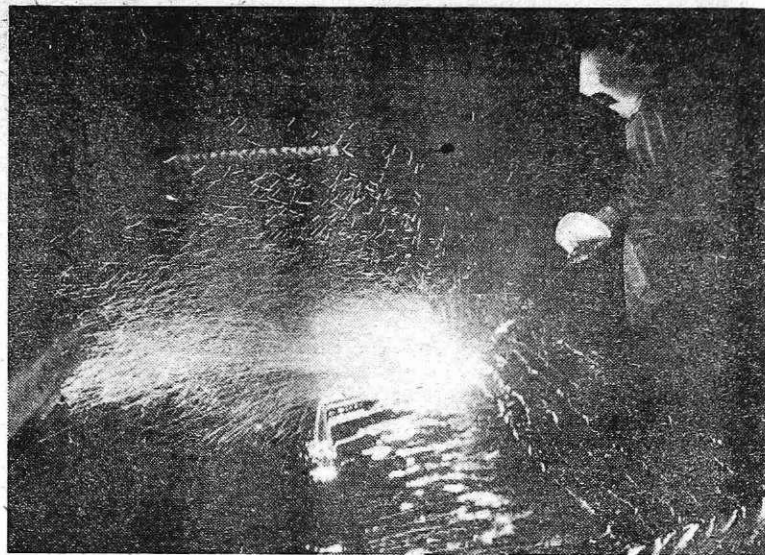
to. Lani so načrpali 4,2 milijona ton ob normalnem vzdrževanju opreme. Zaradi pomanjkanja deviz so težave z rezervnimi deli ob iztrošeni uvoženi opremi, zato tudi predvidevajo izpad.

To je le nekaj težav pri oskrbi z energijo, na katere lahko računamo, še predvsem pa na težave z mazutom. Poleg tega bi morali bolj misliti na stroške pri porabi energije in še nadalje iskati možnosti za manjšo porabo in za zamenjavo z domačim in cenejšim gorivom.

Nadaljnje zmanjševanje porabe mazuta v Železarni je v programu. Lani je bilo na tem področju veliko narejenega, saj je zamenjava mazuta z zemeljskim plinom dala velik rezultat. Tudi uporaba premoga v toplarni je zmanjšala porabo mazuta. Porabljeno je bilo 73 % načrtovane porabe ali 16.058 ton manj kot v letu 1981. Nadaljnje občutno zmanjšanje v Jeklarni ni mogoče, le z boljšo proizvodnjo in manjšo specifično porabo je mogoče doseči še nekaj prihranka.

Več pa se lahko doseže v toplarni z uporabo zemeljskega plina in premoga. Na starih, že dotrajanih parnih kotlih verjetno ni smotrna uporaba oziroma predelava na zemeljski plin, ampak uporaba premoga. Na kotlih 3 in 4 so naprave za zemeljski plin že narejene in se lahko realno pričakuje, da se bo za polovico zmanjšala poraba mazuta. Tudi to bo prispevek k večji sigurnosti obratovanja in boljšemu vzdrževanju energetske bilance.

Bo pa dodatno potrebno kupiti več premoga, ki je prav tako dosegljiv le v omejenih količinah. To pa narekuje stalno prisotna skrb za racionalno porabo vseh vrst energije. N. Š.

V adjustaži valjarne bluming (Foto I. Kučina)

INOVACIJSKI PRIHRANEK V FEBRUARJU 7.561.557 din

(Nadaljevanje s 1. strani)

TOZD VALJARNA BLUMING ŠTEKEL

Avtorjem koristnega predloga Marku Žmitku, Zdenku Cundu in Vladu Podlipniku je bilo za obzidavo pokrovov globinskih peči z ognjevdržnim betonom odobreno izplačilo enkratnega posebnega nadomestila. Pred uvedbo predloga so pokrove globinskih peči zidali z ognjevdržno opeko po klasičnem postopku. Vzdržnost pokrovov je bila majhna. Da bi dosegli večjo vzdržnost, so pokrove peči krpali. Krpanje je slabo vplivalo na delovanje mehanskih sklopov, ker se je ogenj še vedno prebijal skozi špranje ter kvarno vplival na mehanizme pokrovov. Avtorji predloga so z obzidavo pokrovov z ognjevdržnim betonom TB6 dosegli predvsem večjo vzdržnost pokrovov, večjo vzdržnost robnikov pokrovov in enostavnejšo obzidavo.

TOZD JEKLOVLEK

Avtorjema Zlatu Lipoščku in Vladu Repetu je bilo za uvedbo novega postopka izdelave vlečnih čeljusti odobreno izplačilo prvega posebnega nadomestila. Pri tej izboljšavi je pomemben predvsem način izdelave vlečnih čeljusti. Prvotno je bil izdelan vsak zob posebej, s kombinacijo več rezkarjev pa sta avtorja dosegla štirikratno skrajšanje časa izdelave, obenem pa s sočasno izdelavo zob naenkrat natančnejšo delitev in obliko zob.

TOZD ŽIČARNA

Avtorju Milošu Gašperinu je bilo odobreno izplačilo akontacije za predelavo pogona ventilatorja na žičarskem stroju Vaughn Crossley 7/8. Na žičarskem stroju je pogon ventilatorja predstavljal že dalj časa velik problem. Ker je bil rotor ventilatorja montiran direktno na grad motorja, so bili ležaji zelo obremenjeni in motor je velikokrat pregorel. S predelavo je ta pomanjkljivost odpravljena in stroj dela nemoteno, oziroma so odpravljene zastoji zaradi okvare na elektromotorju.

TOZD TRANSPORT

Avtorju Miru Kalanu iz TOZD Transport je bilo za novo vlečanje in mazanje reduktorja na avtodvigalu MD-5 odobreno izplačilo tretjega posebnega nadomestila. Čeprav je bilo avtodvigalo redno vzdrževano, je enkrat letno prišlo do večje okvare reduktorja za obracanje pomola in s tem tudi do zastojev. Avtor izboljšave je odkril konstrukcijsko napako in jo s svojim predlogom odpravil, s čimer je odpravil tako zastoj kot tudi popravila. Ta izboljšava je tembolj pomembna, ker je izvedena na transportnem sredstvu, ki je ključnega pomena.

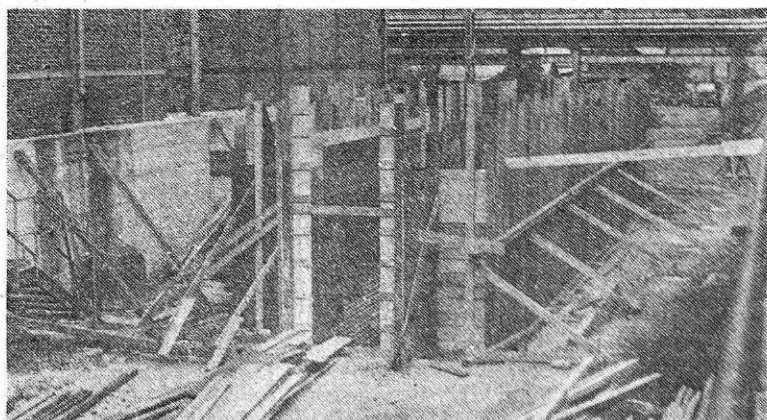
Avtorjema Francu Lahu in Emilu Andervaldu je bilo odobreno izplačilo prvega posebnega nadomestila za izdelavo dodatnega mazanja osi vetrila za hlajenje vode na diesel hidravlični lokomotivi 732-4.

Za hlajenje vode na diesel lokomotivi 732-4 je vgrajen ventilator, ki dobi pogon od motorja in to prek kardanske osi in dveh jermenic na glavno os ventilatorja. Tak način delovanja se v praksi ni najbolj obnesel, saj je bilo vedno več okvar. Avtorja izboljšave sta ugotovila, da do okvar prihaja zaradi slabega mazanja ležajev na osovini. Odločila sta se za izdelavo dodatnega mazanja, s čimer sta odpravila pogoste okvare na kardanski gredi in samih jermenicah vetrila.

Avtorjema Francu Lahu in Ivanu Justinu je bilo za izdelavo voza za prevoz ozkotirnih Diesel lokomotiv v normalnotirno delavnico odobreno izplačilo prvega posebnega nadomestila. Pri ozkotirnih diesel lokomotivah je potrebno opravljati razna popravila in redne remonte. Ta dela so pred uvedbo tehnične izboljšave izvajali v ozkotirni delavnici, ki pa je primerna samo za popravila in remonte parnih lokomotiv. Z uvedbo tehnične izboljšave pa sta avtorja dosegla, da se ozkotirne Diesel lokomotive lahko naloži na posebej prirejen normalnotirni voz s pomočjo tirnega dvigala in nato prepelje v normalnotirno lokomotivsko delavnico. Ta delavnica je tehnično dobro opremljena, poleg tega pa ni prostorske utesjenosti, zato se popravila lahko opravljajo z uporabo motornih dvigalk, tako da je odpravljena neposredna nevarnost za prevrnitev lokomotive. Odpravljeno je tudi težko fizično delo. Z uvedbo navedene tehnične izboljšave delavci lahko opravijo delo hitreje, kvalitetnejše in mnogo bolj varno.

Avtorjema Francu Lahu in Matevžu Hafnerju je bilo za pripravo za struženje robov koles na lokomotivah odobreno prvo posebno nadomestilo. V primeru prekomerne obrabe tekalnih koles lokomotive je potrebno ta kolesa skupaj z lokomotivo poslati na struženje v drugo delovno organizacijo izven Železarne. Pogoj za dostavo na proge jugoslovanskih železnic pa je, da so robovi koles posneti.

Posnemanje robov koles se je pred uvedbo tehnične izboljšave reševalo ročno. Delavci so morali najprej ročno s pnevmatskim sekačem odleteti rob in ga potem še z ročnim brusilnim strojem obrusiti. Dletenje in brušenje so delavci izvajali v slabih pogojih dela. Avtorja sta izdelala posebno napravo, v kateri je vpet strgarski nož. To napravo sta montirala na nosilec tekalnega kolesa. Med posnemanjem robu sedaj delavec samo nadzoruje delo strgarskega noža. Posnemanje robu je sedaj veliko hitreje in kvalitetneje opravljeno, poleg tega pa je v celoti odpravljeno težko fizično in nevarno delo, saj delavec sedaj po opravljeni montaži samo nadzira. I. P.

Začetek gradnje podaljška hale valjarne težke pločevine lansko jesen

IZ RAZISKAVE MOŽNOSTI POMAKNITVE DELOVNEGA ČASA V DNEVNO SVETLOBO

Med številnimi podatki, ki smo jih z raziskavo dobili, v zvezi z možnostmi in pogoji pomaknitve delovnega časa v dnevno svetlobo izstopajo tisti, ki so bolj ali manj v neposredni zvezi s spremembami delovnega časa:

- največ delavcev Železarnje dela samo dopoldan (42,2 %),
- ta sistem dela je najpogostejši sistem v delovni skupnosti KO-FI, v temeljnih organizacijah Livarna, Vratni podboji in Remontne delavnice, v katerih več kot 85 % delavcev dela samo dopoldan,
- 73,7 % delavcev Železarnje je poročenih,

- v skupini poročenih delavcev, ki delajo v turnusnih sistemih na tri izmene, ima vsak peti delavec zakonca, ki ni zaposlen; pri poročenih delavcih, ki delajo samo dopoldan, pa ima nezaposlenega zakonca šele vsak deseti,
- 27 % delavcev je dnevnih migrantov, njihov prihod na delo je odvisen od organiziranega prevoza Železarnje, rednih avtobusov in vlakov,
- varstvo predšolskih otrok je organizirano v vrtcih za 35,3 % otrok, varstvo otrok v šolah pa je organizirano za 33,9 % šolskih otrok, vsi ostali otroci, razen 10 %, kolikor jih varuje eden od nezaposlenih staršev, imajo neorganizirane načine varstva,

- neorganizirani načini varstva otrok si po pogostosti sledijo: izmenično varstvo staršev, stari starši, brez varstva in privatno varstvo,
- največkrat so brez varstva šolski otroci samo dopoldanskim delom obeh zakoncev je malo, 15,7 %,
- sistemi dela starševsko odgovornih delavcev in njihovih zakoncev so večinoma bolj navzkrižni kot enaki: 51,9 % je družin z otroki, v katerih en zakonec dela samo dopoldan, drug pa drugače oziroma turnusno in 32,4 % je družin, v katerih noben od staršev ne dela samo dopoldan, ampak oba drugače oziroma turnusno,
- ta izmenična menjava zakoncev je bolj verjetno namenjena varstvu otrok, ki ga, kot je sedaj organizirano, varstvo v vrtcih in šolah pri dvi in tro izmenskem delu staršev ne more nadomestiti, pri čemer je v enaki meri prisoten vpliv življenjskega standarda.

S posnetkom dejanskega stanja socialnodemografskih in drugih oblik karakteristik, ki veljajo za vse Železarno, smo temeljno materialno področje sprememb obdelali na petih potencialnih skupinah — nosilcih sprememb delovnega časa. Te skupine so:

- I. vsi delavci, ki delajo samo dopoldan — 2.618,
- II. vsi delavci v delovnih skupnostih, ki delajo samo dopoldan — 782,
- III. samo delavci, ki delajo v čistih organizacijskih enotah ne glede na TOZD ali delovno skupnost — 583,

IV. samo delavci, ki delajo v čistih organizacijskih enotah delovnih skupnosti — 266,

V. čiste organizacijske enote v TOZD s samo dopoldanskim sistemom dela in vsi delavci v delovnih skupnostih, ki delajo samo dopoldan — 1099.

Kot je načelno bistvo te naloge določeno in zaključeno z obravnavo samo objektivnih pogojev za prestop določene skupine delavcev v nov delovni čas, se ne ukvarja s pozitivnimi ali negativnimi posledicami te spremembe, čeprav ne izključujemo ne enih ne drugih. Ugotovljamo namreč, da delovni urnik delavca vpliva na materialne pogoje posameznika in družbe, pri čemer sta en in drug v nekontrolirani tendenci, da se konsolidirata in drug na drugega stalno vplivata. Funkcije, ki jih družina še vedno v pretežni meri opravlja sama in izhajajo tudi iz razporenosti delovnega časa, niti ne more prevzeti družbeno organizirana dejavnost na zdajšnji stopnji socialno ekonomskega razvoja.

Obzidava ponve (foto I. Kučina)

PRESKRBA S POLIZDELKI NAJ BO ORGANIZIRANA NA DOHODKOVNIH INTERESIH

S temi besedami in ugotovitvami večkrat polnimo naslove in članke kot izhodišče naše poslovne politike in stabilizacijskih prizadevanj. TOZD Valjarna žice in profilov je v proizvodni verigi in dohodkovni povezanosti zadolžena za preskrbo valjanih polizdelkov za TOZD Jeklovlek. Z modernizacijo valjarne žice in profilov se je dopolnil proizvodni program, zlasti kvalitetni arortiment, da bi nadomestila staro valjarno profilov.

Ugotovljamo, da pomanjkanje polizdelkov kaže na šibko stran naše organiziranosti, zato odstopanja od planskih ciljev, ki v praksi negativno vplivajo predvsem na:

- enakomerno gibanje proizvodnje in učinkovitosti dela,
- izpolnjevanje naših obveznosti do kupcev in izvoza,
- kopičenje prostorih zalog, kot posledica slabe kvalitete polizdelkov in dodatne predelave,
- izpolnjevanje kvalitetnega asortimenta, zlasti visoko vrednostnih jekel,
- obratovanje linije KOCH za razrez kolobarjev in BK linije za vlečenje jeklenih palic,
- ekonomičnost in produktivnost dela žarilne peči glede na toplotno obdelavo kolobarjev in palčnih jekel,
- odpravljanje ozkih grl v tehnoloških poteh, ki v sunkih tesnijo življenjski prostor in varnost pri delu,
- večjo odsotnost z dela kot posledico socialne varnosti,
- nagrajevanje po delu in rezultatih dela,
- dohodkovne odnose, ki niso oblikovani na ekonomskih zakonitostih,
- samoupravne odnose in gospodarjenje delavcev.

Menimo, da je na teh tehtnih vzrokih moč oceniti, kakšna je organiziranost proizvodnje, kateri je status nekoč najpomembnejšega sektorja odpihnila »tehnokracija« in nekateri subjektivni dejavniki, ki so se skrili pod plaščem samoupravne organiziranosti.

Kako je potem mogoče, da v današnjih težkih gospodarskih razmerah razmišljamo, kako bi nekaj sorodnih TOZD združili in s tem okrnili samoupravljanje, kot temeljno pravico in dolžnost, da delavci sami odločajo o rezultatih svojega dela, kot je dejal Sergej Kraigher ob obisku na Jesenicah.

Različne variante, ki se gibljejo po številu delavcev in organizacijski razporeditvi, nakazujejo, da so stroški uvedbe četrte izmene za večje skupine ljudi manjši, za manjše skupine ljudi pa glede na posameznika hitro naraščajo. Ob predpostavki, seveda, da je kvaliteta zadovoljevanja enih in istih potreb enaka za vse skupine delavcev. Vendar je mogoče nakazati dveje problemov:

- na eni strani organizirane družbene dejavnosti, oziroma splošno terciarni sektor ni na stopnji materialnega razvoja, da bi mogel brez bistvenih sprememb in dodatnih kapacitet prevzeti zadovoljevanje potreb delavcev, ki so jih sedaj reševali zasebno. Posebej na to kaže prvi variantni primer, ki zadeva celo skupino samo dopoldanskih delavcev;
- na drugi strani pa variantna možnost manjših skupin za prestop v nov delovni čas povzroča bojazen, da bomo kategorije kvalitete življenja zanemarili na račun previsokih stroškov in jih še tiste, ki bi jih bilo mogoče organizirano reševati, prepustili stihijскому reševanju posameznikov kot njihove zasebne probleme.

Kadrovski sektor

OBVESTILA KOLEKTIVU – OBVESTILA KOLEK

RAZPORED DEŽURNIH ŽELEZARNE OD 28. MARCA DO 3. APRILA

28. marca, TINE MARKEŽ, vodja TOZD Vzdrževanje, Jesenice, Cesta talcev št. 4, štev. tel. 83-345.

29. marca, JAKOB MEDJA, vodja OTK, Jesenice, Titova 1 a, štev. tel. 81-117.

30. marca, LEON MESARIČ, vodja TOZD Želbljarna, Jesenice, Titova 3, štev. tel. 81-216.

31. marca, SREČO MEŽNAR, vodja TOZD Vratni podboji, Mojstrana, Dovje št. 107 a.

1. aprila, VLADIMIR OBLAK, vodja TOZD Strojne delavnice, Jesenice, Titova 1 a, štev. tel. 81-727.

2. aprila, JOŽE OSVALD, vodja TOZD Livarna, Rateče št. 21, štev. tel. 88-771 (pri Butinar).

3. aprila, JANKO PERNE, vodja invest. razvoja, Jesenice, Titova 20, štev. tel. 81-904.

Dežurstvo je vsak delovni dan od 14. do 7. ure zjutraj naslednjega dne, in sicer tako, da je dežurni v tem času dosegljiv doma. Ob sobotah, nedeljah in praznikih traja dežurstvo od 7. ure do 7. ure naslednjega dne.

V času dežurstva mora dežurni opraviti en obhod po Železarni, svoja opažanja vpisati v dežurno knjigo ter o tem poročati ob predaji dežurstva podpredsedniku poslovnega odbora.

DEŽURNI ZA VZDRŽEVANJE V ŽELEZARNI

DATUM:	DNEVNI:	NOČNI:
PONEDELJEK — 28. 3.	MITJA BENEDIČIČ	FLORIJAN MLAKAR
TOREK — 29. 3.	MARJAN ENDLIHER	VITOMIR PRETNAR
SREDA — 30. 3.	DUŠAN POLAJNAR	ANTON BURJA, ml.
ČETRTEK — 31. 3.	EDO KAVČIČ	MIHA ŠLIBAR
PETEK — 1. 4.	MIROSLAV ZUPAN	IVAN KODRIČ
SOBOTA — 2. 4.	AHMED TELALOVIC	JOŽE ZIDAR
NEDELJA — 3. 4.	MITJA KERSNIK	JANEZ KOVAČ

SLUŽBA OBRATNE AMBULANTE

V dneh od 28. marca do 2. aprila bodo delale naslednje obratne ambulante:

DOPOLDNE: II. obratna ambulanta — dr. Janez Zaletel in III. obratna ambulanta — dr. Želimir Cesarec.

POPOLDNE: I. obratna ambulanta — dr. Nada Jensterle in IV. obratna ambulanta — dr. Marija Može Kovačič.

Dispanzer za borce — dr. Marija Može Kovačič.

V soboto, 2. aprila, samo dopoldne: I. obratna ambulanta — dr. Nada Jensterle in IV. obratna ambulanta — dr. Marija Može Kovačič.

ZOBNE AMBULANTE:

DOPOLDNE: I. zobna ambulanta — v. dent. Viktor Stražišar in II. zobna ambulanta — dr. Alojz Smolej.

Za borce vsak dan od 11. do 12. ure — dr. Alojz Smolej.

DOPOLDNE: III. zobna ambulanta — dr. Bela Gazafi.

V soboto, 2. aprila, samo dopoldne: III. zobna ambulanta — dr. Bela Gazafi.

Na osnovi sklepa odbora za delovna razmerja pri DS TOZD Vratni podboji, z dne 22. marca 1983

OBJAVLJAMO

delovne naloge:

TAJNICA — šifra 3408 U-3 7. kat.

1 oseba

Pogoji: dveletna administrativna šola.

Izbrana kandidatka bo opravila dvomesečno poskusno delo.

Prijave na posebnih prijavnih, ki jih dobite pri tajnicah ali kadroviku pošljite v roku 15 dni na naslov: Kadrovski sektor Železarna Jesenice, Cesta železarjev 8, Jesenice.

KADRI ZA POČITNIŠKI DOM V BIOGRADU

Po sklepu odbora za delovna razmerja delovne skupnosti KSI dajemo

OBJAVO

za opravljanje del in nalog za določen čas od 5. junija do 25. septembra 1983 v počitniškem domu Biograd n/m

1. upravnik	1 oseba
2. administrator	1 oseba
3. glavna kuharica	1 oseba
4. servirka	1 oseba
5. točilka	1 oseba
6. ekonom	1 oseba
7. vodilna sobarica	1 oseba
8. gospodar	1 oseba

POGOJI:

- ad 1) visoko kvalificiran gostinski delavec,
- ad 2) znanje strojepisja in sposobnost vodenja administracije,
- ad 3) dokončana gostinska šola — smer kuharstvo ali nekaj let ustreznih delovnih izkušenj v kuhinji,
- ad 4) in 5) nekajletne delovne izkušnje in sposobnost za taka dela,
- ad 6) kvalificiran delavec gostinske ali trgovske stroke, šoferski izpit B kategorije, oziroma delavec z nekajletnimi delovnimi izkušnjami v preskrbi z živili,
- ad 7) in 8) dokončana osnovna šola.

Za opravljanje objavljenih delovnih nalog se lahko prijavijo tudi kandidati iz rednega delovnega razmerja v TOZD železarni Jesenice.

Stanovanje in hrana je brezplačna. Kandidatom pripada osebni dohodek v skladu z določili samoupravnih aktov.

Prijave pošljite v 15 dneh po objavi na kadrovski sektor železarni Jesenice. Podrobnejše informacije dobite pri kadroviku ali tajnici TOZD Družbena prehrana.

Po sklepu odbora za delovna razmerja TOZD Družbena prehrana, z dne 7. marca in v skladu s pravilnikom o delovnih razmerjih

OBJAVLJAMO

prosta dela in naloge

II. natakator točaj šifra 9107 D-3 6. kat.

1 oseba

POGOJI:

- triletna gostinska šola — natakator
- enomesečno poskusno delo

Kandidati naj pošljejo pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev v roku 15 dni na kadrovski sektor železarni Jesenice z oznako »za TOZD Družbena prehrana«.

TOZD Hladna valjarna Jesenice

19. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO

V ponedeljek, 28. februarja, je bila 19. seja odbora za gospodarstvo, ki jo je sklical in vodil predsednik odbora Branko Strmole. Takoj na začetku seje so člani odbora ugotovili, da so vsi sklepi zadnje seje izvršeni.

V nadaljevanju seje je bilo ugotovljeno, da je v mesecu januarju TOZD dosegla pozitiven proizvodni rezultat, saj je bilo izdelano 2.433 ton HVT, kar je 1,38 % nad družbenim planom. Dinamo HVT je bilo izdelanih 394,9 tone, kar je pod planom (500 ton). Vzrok je izključno v pomanjkanju polizdelka. Jekel je bilo izvaljenih 2.237,8 tone. Boljši rezultat dela (v primerjavi z decembrom) je pogojen z uvozom TVT s Poljske in boljšo organizacijo dela.

Odbor je potrdil plan proizvodnje za mesec marec v višini 2.650 ton od tega 2.430 ton za prodajo. Glede na zaloge TVT ogljičnih kvalitet bo plan mogoče doseči, vprašljiva je le proizvodnja dinamo kvalitete in HVT, kvalitete Č 0148.

Poslovno poročilo TOZD kaže dobre finančne kazalce kljub nižji finančni proizvodnji, kot je bilo planirano za leto 1982. Težave v preteklem letu so povzročile nezadostna in neredna dobava polizdelkov, slaba in neustrezna kvaliteta in iztrošnost strojev. Odbor je predlagal DS, da poslovno poročilo za leto 1982 potrdi.

Člani odbora so pregledali tudi oceno prihodka TOZD in njegovo razporeditev za leto 1983. Menili so,

da je plan realen glede na načrtovano proizvodnjo, vendar je razloga k temu pomanjkljiva in zahtevajo natančnejšo razlago.

Prizadevanja za uresničevanje stabilizacijskega programa kažejo predvsem v žarilnici na boljše delo, saj se je poraba električne energije glede na planirano vrednost na vseh pečeh (globinske, konti, zvonaste) občutno zmanjšala. Boljša je tudi storilnost, izboljšal se je izplen in v

oddelku žarilnice se je poraba žveplene kisline znižala.

Na seji je bilo podano tudi poročilo o reklamacijah zunanjih kupcev v mesecu januarju.

Ugodno je rešena prošnja TVD Partizan Žirovnica za materialno pomoč ob izgradnji igrišča za rekreacijo mladine in odraslih. Odobreno je bilo 50 kg odpadnih HVT.

Na predlog vodstva bo dvema delavcema dodeljena denarna nagrada za čiščenje sedmih žerjavov.

Člani odbora so ob koncu seje sklenili, da se tudi učenkam usmerjenega izobraževanja dodeli denarna nagrada v višini 700.00 din, ker so opravljale redne delovne naloge v adjustaži v času odsotnosti obolelih delavk.

SS

17. SEJA DELAVSKEGA SVETA

V ponedeljek, 28. februarja, je bila 17. redna seja delavskega sveta TOZD Hladna valjarna Jesenice. Sejo je sklical in tudi vodil predsednik Kazimir Kotnik.

Delegati delavskega sveta so najprej potrdili zaključni račun TOZD za leto 1982. Poslovno poročilo TOZD kaže dobre finančne kazalce, kljub nižji fizični proizvodnji. Najbolj pereče je bilo v preteklem letu pomanjkanje polizdelkov, slaba kvaliteta in iztrošeni stroji.

Ugotovili so, da so SDS obravnavale in z večino glasov soglasno sprejele:

- pravilnik o delovnih razmerjih,
- pravilnik o varstvu pri delu,

- pravilnik o disciplinski in odgovornosti.

Ugotovili so, da je bil predlog sprememb samoupravnega sporazuma o združevanju sredstev v sklad skupnih rezerv za gospodarstvo Slovenije obravnavan in sprejet v SDS.

Na seji so ugotovili, da so SDS obravnavale poročila samoupravnih interesnih skupnosti družbenih dejavnosti in materialne proizvodnje in niso imele bistvenih pripomb. Dana pa je bila pripomba, da je udeležba delegatov iz TOZD na sejah posameznih SIS zelo slaba, kar povzroča, da je informiranost delavcev o delu skupnosti nezadovoljiva. Tudi obratne informacije iz TOZD v SIS se ne prenašajo zadovoljivo.

Finančnega plana za leto 1983 delegati niso potrdili, ker so menili, da kljub pripombam, ki so bile že večkrat dane na vseh nivojih (SDS, odbori, DPO, vodstvo) glede minimalnih investicijskih vlaganj v TOZD, to spet ni bilo zajeto v finančnem planu. Pripomba je bila dana tudi na višino sredstev za osebne dohodke, saj so OD v preteklem letu občutno zaostajali za planirano vrednostjo. V zvezi z investicijskimi vlaganji za tekoče leto in v zvezi s predlaganimi povečanju sredstev za osebne dohodke delavski svet zahteva od SEO natančno obrazložitev.

Na seji je bilo postavljenih več vprašanj glede organizacije proizvodnje, premijskega sistema, denarnih nagrad za najboljše delavce - samoupravljalca in glede delovanja sindikata. Na vsa vprašanja so bila dana kratka pojasnila, vendar pa so takega značaja, da jih je potrebno obravnavati na samoupravnih delovnih skupinah oziroma na sestankih osnovne organizacije sindikata.

SS

Obravnavali so tudi tri vloge, in sicer vlogo uredništva Železarnja; vlogo TVD Partizan Žirovnica in vlogo Gasilskega društva Kupljenik iz Bohinjske Bele.

D. L. - CPSI

TOZD Jeklovlek

6. SEJA ODBORA SAMOUPRAVNE DELAVSKE KONTROLE

V petek, 11. marca, je bila v TOZD Jeklovlek 6. redna seja odbora samoupravne delavske kontrole, ki jo je vodil predsednik Marijan Stojan.

Odbor je pregledal sklepe zadnje seje in ugotovil, da so izvršeni, razen nekaterih, ki so dolgoročnejši. Odbor je sklenil, da opozori družbeno samozaščito glede preprečevanja kraj in namernega povzročanja škode na delovnih napravah in zgradbah.

Odbor je obravnaval poslovno poročilo TOZD in ugotovil, da je razprava potekala na zborih delavcev, izvršilnih odborih in delavskem svetu, ki so poslovno poročilo in zaključni račun za leto 1982 potrdili z nekaterimi pripombami in dopolnitvami.

Obravnavali so celotni prihodek in njegovo delitev za leto 1983 in ugotovili, da delež dohodka ni ustrezno vrednoten glede na akumulativno sposobnost izdelkov in poslovno uspešnost TOZD.

Ugotovili so, da povečanje stroškov za delovne skupnosti, ki jim je proračunsko zagotovljen dohodek, negativno vpliva na čisti dohodek in njegovo delitev.

Soglašali so s pobudo družbenega pravobranilca samoupravljanja, ki poudarja uveljavitev dohodkovnih odnosov na osnovi zakona o združenem delu in o svobodni menjavi dela

in dopolnitev samoupravnega sporazuma o medsebojnih pravicah, obveznostih in odgovornosti TOZD in delovnih skupnosti.

Ugotovili so, da kritično stanje in pomanjkanje polizdelkov kaže na šibko stran naše organiziranosti, kar negativno vpliva na izpolnjevanje nekaterih planskih ciljev, kot so:

- enakomerno gibanje proizvodnje in učinkovitost dela,
- izpolnjevanje obveznosti do kupcev in izvoza,
- izpolnjevanje kvalitativnega asortimana, zlasti visoko vrednostnih jekel,
- ekonomičnost in nizka produktivnost dela žarilne peči glede na toplotno obdelavo kolobarjev in paličnih jekel,
- odpravljanje ozkih grl v tehnoloških poteh, ki v sunkih tesnijo življenjski prostor in varnost pri delu,
- dohodkovni odnosi, ki niso oblikovani na ekonomskih zakonitostih,
- samoupravni odnosi in gospodarjenje delavcev.

Odbor je sprejel sklep, naj se glede preskrbe s polizdelki postavi delegatsko vprašanje na seji odbora samoupravne delavske kontrole Železarnje.

T. E.

	SKLENILI DEL. RAZMERJE				PREKINILI DEL. RAZMERJE				PLAN. DOHOD. (v t. t.)	PLAN. DOHOD. (v t. t.)
	iz JLA	št. členov	ostali	SKUPAJ	v JLA	št. členov	ostali	SKUPAJ		
FLAVŽ			3	3					228	227
JEKLAARNA			9	9					705	706
LIVARNA									86	83
VALJ. BL. ST.	1		3	4					390	361
VALJ. ŽICE			4	4					2	172
VALJ. DEB. PL.			4	4					2	173
HL. VALJ. BELA			2	2					1	280
HL. VALJ. JES.			4	4					225	221
ŽIČARNA			3	3					2	265
PROFILARNA										71
VRAT. FODB.	1									48
JEKLOVLEK									1	155
ELEKTRODE			2	2					2	255
ŽEBLJARNA			1	1					1	88
STROJ. DEL.			2	2						340
REMONTNE D.	1								6	505
VZDRŽEVANJE	1		1	2						554
ENERGETIKA									5	247
TRANSPORT									3	375
DS KO-FI									1	277
DS K S I	2		1	3					5	350
DS E T N									2	480
DRUŽB. PREH.									2	170
SKUPAJ	6		39	45					53	6439

STAROSTNO SO BILI UPOKOJENI: Helena BOŽIČ, 1932, Energetika - 35 let v ŽJ, Jože BURNIK, 1930, Remontne delavnice - 32 let v ŽJ, Zvone HUTAR, 1926, Livarna - 38 let v ŽJ, Helena KOS, 1931, FRS - 35 let v ŽJ, Marija LIPOVEC, 1929, Remontne delavnice - 35 let v ŽJ, Zinka LUNDER, 1932, splošna varnostna služba - 33 let v ŽJ, Jože MARSIC, 1931, Transport - 12 let v ŽJ, Alojz RABIC, 1927, Elektrode - 32 let v ŽJ, Ciril RESMAN, 1924, Žičarna - 26 let v ŽJ, Alojzija SMID, 1924, Remontne delavnice - 22 let v ŽJ, Jakob TARMAN, 1924, Livarna - 27 let v ŽJ, Mato UKALOVIC, 1922, splošna varnostna služba - 35 let v ŽJ, Anton VARL, 1928, kadrovske delavnice - 39 let v ŽJ, Janez ZUPAN, 1931, Remontne delavnice - 32 let v ŽJ, Anton ZUPANČIČ, 1922, Energetika - 33 let v ŽJ.

INVALIDSKO SO BILI UPOKOJENI: Emil ČUDEN, 1933, Jeklovlek - 32 let v ŽJ, Rozi DAKSKOFER, 1932, Družbena prehrana - 23 let v ŽJ, Pavel FRELIH, 1924, Remontne delavnice - 34 let v ŽJ, Anton PERKO, 1928, Energetika - 35 let v ŽJ, Karol TRAMTE, 1924, Energetika - 27 let v ŽJ, Janez ZUPAN, 1931, Energetika - 6 let v ŽJ.

Upokojenim sodelavcem želimo, da bi dolgo uživali težko zasluženi pokoj!

UMRLA: Anton MAJCEN, 1928, raziskovalni oddelek - 34 let v ŽJ, Marija OBLAK, 1950, splošni sektor - 3 leta v ŽJ.

Svojcem naše iskreno sožalje!

ODSOTNOST Z DELA V FEBRUARJU

	bol. odsot. %	red. let. dopust. %	ostala odsot. %	SKUPNA ODSOT.
PLAVŽ	8.34	7.97	0.58	16.89
JEKLAARNA	9.71	11.62	0.96	22.29
LIVARNA	7.26	12.34	0.55	20.15
VALJ. BL. ST.	7.41	9.91	0.50	17.82
VALJ. ŽICE	8.27	10.95	1.03	20.25
VALJ. DEB. PL.	6.47	6.47	0.62	13.56
HL. VALJ. BELA	7.47	8.84	1.17	17.48
HL. VALJ. JES.	7.09	11.25	1.27	19.61
ŽIČARNA	9.98	8.64	0.56	19.18
PROFILARNA	9.92	8.77	0.49	19.18
VRAT. FODB.	17.64	6.59	0.27	24.50
JEKLOVLEK	6.47	9.56	0.38	16.41
ELEKTRODE	15.33	10.78	0.38	26.49
ŽEBLJARNA	9.80	7.56	1.43	18.79
STROJNE D.	6.84	9.22	0.61	16.67
REMONTNE D.	8.00	10.08	0.79	18.87
VZDRŽEVANJE	7.17	8.55	0.55	16.27
ENERGETIKA	5.71	10.94	1.36	18.01
TRANSPORT	7.22	11.00	1.38	19.60
DS KO-FI	7.58	7.86	0.68	16.12
DS K S I	9.36	8.45	0.58	18.39
DS E T N	5.71	6.98	0.96	13.65
DRUŽB. PREH.	11.94	9.40	0.19	21.53
SKUPAJ	8.26	9.46	0.79	18.51

ŽELEZARSKI GLOBUS

JUŽNA KOREJA

Iz te države, ki ima močno ladjedelniško industrijo, poročajo, da se ladjedelnice ne ukvarjajo samo z gradnjo novih ladij, temveč v precejšnji meri tudi z rezanjem odsluženih ladij v jekleni odpadki. Poleg te države sta na tem področju rezanja zelo aktivni tudi Pakistan in Taivan. Vzrok za takšno povečanje razrezovanja starih ladij je vedno večje pomanjkanje dela tudi v la-

duskem prevoznikstvu. Po podatkih londonske zavarovalnice Lloyd je bilo leta 1982 odsluženih ladij za 65 milijonov tdw, kar je dosedanj rekord. Samo tankerjev je bilo v preteklem letu zrezanih prek 25 milijonov tdw, kar je za 70 % več kot v letu 1981. Mednarodno združenje neodvisnih lastnikov tankerjev meni, da bo treba v bližnji prihodnosti zrezati še nadaljnjih 100 milijonov tdw, ker bo le tako mogoče urediti stanje na svetovnem tržišču.

Tol
Začel
Lavta
napis
nizac
oglaš
ZSMŠ
Pis
Roma
pogov
tende
pisar
in j
profes
ZSMŠ
naj i
kot, r
dejstv
fesorj
jejo s
movu
v tej
uspele
nili, j
kdo z
šoli z
Rek
pišem
torej
niso i
voljnj
rada
saneg
Kal
z nas
nost
objav
letos.
mano
izjave
povse
Ne
zbirc
naši
imenc
odnos
veno-
raznih
pogov
cah
konfe
vsem
ni, ve
iskati
profes
med
janja
vedno
neopra
vičen
itd. it
Pise
delova
ki po

V č
preds
ZSMŠ
tirali
kretan
tem z
skega
da ob
Pre
akcijs
ganiz
tivnos
nili s
danje
drugo
sko-vi
ganiz
vanje

TEI

Kor
cijske
okvir
tudi t
movi
Tek
marce
na Je
FIDE
Šahov
Eki
ena re
z mar
je 15 r
Spo
movih
nacijs
marce

Voi
v me
lokal
sicer
marc
sotnil
bilo
zbran

SE ENKRAT O DELU MLADIH V CSS

Tokrat že tretjič v kratkem času. Začelo se je s prispevkom Romana Lavtarja, naslednji prispevek je napisala mentorica osnovne organizacije ZSMS na CSS, tokrat pa se oglašam še jaz kot predsednica OO ZSMS na CSS.

Pisati nameravam ravno o članku Romana Lavtarja, ki je nastal po pogovoru z mano. Članek je zaradi tendencioznega in neobjektivnega pisanja dvignil na CSS precej prahu in je bil tudi povod za sestanek profesorjev in predstavnikov OO ZSMS CSS. Profesorji so zahtevali, naj njegove navedbe analiziramo, kot, na primer: »... Vsa omenjena dejstva gredo seveda na roko profesorjem, ki velikokrat prekoračujejo svoja pooblastila in zganjajo samovoljno...« in »... Kolikor jim bo v tej zbirko izdani ustanovi pač uspelo...« Te trditve naj bi pojasnili, jih ovrgli ali pa naj bi povedali, kdo zganja samovoljo in kaj je na šoli zbirko izdajalo.

Rekli boste, kako je mogoče, da pišem proti svojim izjavam? Naj torej najprej povem, da te izjave niso moje, da je to povsem samovoljna Lavtarjeva izjava, zato bi rada pojasnila, kaj od vsega napisanega je res in kaj ne.

Kako je pravzaprav nastal članek z naslovom »Zakaj nezainteresiranost mladih na CSS«, ki je bil objavljen v Železarju 10. februarja letos. Res je nastal po razgovoru z mano, vendar je pisec članka moje izjave po svoje interpretiral in povsem izkrivljal.

Ne trdim, da je vse briljantno, a »zbizkratiziranost« in tiranije na naši šoli ni. Sploh pa so po tako imenovanem »stražku« leta 1981 odnosi med profesorji in dijaki bistveno boljši. Sicer še prihaja do raznih nesporazumov, toda o teh se pogovorimo na oddelčnih konferencah ali pa kar na ocenjevalnih konferencah. Seveda včasih tudi po vsem tem nismo povsem zadovoljni, vendar pa vzrokov za to ne gre iskati v birokratizaciji in samovolji profesorjev; gre pač za nasprotja med generacijami, za načine podajanja snovi, s čimer dijaki nismo vedno zadovoljni, gre tudi za preveč neopravičenih ali sumljivih opravičenih izostankov dijakov od pouka itd. itd.

Pisec članka se je tudi dotaknil delovanja našega športnega društva, ki po njegovem mnenju ni zmoglo

organizirati šolskih športnih tekmovanj. Prav nasprotno: danes namreč SSD velja za eno najprizadenejših društev na šoli. In kar zadeva organizacijo in izpeljavo raznih tekmovanj v naši »kamnici«, ki jo uporabljamo za telovadnico, lahko rečem, da je v okviru možnosti na višini.

In ples na šoli! Do leta 1980 ni bil problem organizirati in izvesti ples! Ker pa ples ni bil več na dostojnem nivoju, pogosto je prišlo do neredov, pijančevanja, neodobrnosti so naredili dokajšnjo škodo na parketu v telovadnici (sledovi ogorkov), se je delovna skupnost CSS odločila, da take »plese« prepove. Ko so letos učenci 4. B razreda zglede organizirali ples, delovni kolektiv CSS ni imel nič več proti plesom, saj je bil ta na kulturni ravni. Izvedli smo že dva plesa, pripravljamo tretjega in prav gotovo bo tudi ta na ravni. Res so ti plesi interne narave, saj si ne moremo privoščiti, da v telovadnico vstopajo ljudje, ki brezobzirno uničujejo našo skupno lastnino.

Poleg tega želimo, da plesi ne bi bili zgolj pridobitniške narave, kar se je dogajalo doslej, da je namreč razred, ki je ples organiziral, skušal na vsak način izvežeti le čim več denarja. Zato smo sklenili, da določeno vsoto, to je 150 din za posameznika, dobi razred, preostanek, kolikor ga sploh bo, pa bi šel v blagajno OO ZSMS. Treba je tudi povedati, da je vstop v telovadnico dovoljen le v teniš copatih, s čimer je zaščiten parket, ki je bil prej nemalokrat povod za spore. Mogoče si bo kdo mislil, da so to nesproščeni snobovski plesi »lepo vzgojenih otrok«. Ni tako. Vsak, ki se je pripravljen zabavati brez alkohola, tu najde zabavo.

Informiranje v CSS je zagotovljeno v glasilu Informator, ki naj bi izhajal vsaj vsakih štirinajst dni. Tu se je res zataknilo, saj sta letos izšli šele dve številki, kar je gotovo premalo. Vendar to ni edina oblika informiranja na šoli. Na sestanke OO ZSMS prihajajo predstavniki vseh razrednih skupnosti in njihova naloga je, da v razredih poročajo o vsem, kar se dogaja na sestankih. Zal se še dostikrat zgodi, da so bodisi delegati premalo aktivni, bodisi dijaki nepripravljeni poslušati poročila. Zakaj tako — o tem je bilo veliko govora na sestanku.

Veliko mnenj se je kresalo ob vprašanju »nezainteresiranost ozi-

roma nedelavnost dijakov«.

Za odgovor si je treba biti najprej na jasem, kaj je delo organizacije ZSMS! Menimo, da sodijo v dejavnost OO ZSMS vsi krožki oziroma interesne dejavnosti na šoli. Tu res ne moremo govoriti o neaktivnosti, saj imamo precej zelo živahnih krožkov, ki dosegajo lepe rezultate. Naj omenim samo dramski krožek, literarni krožek in ne nazadnje športno društvo.

Če pa gledamo na OO ZSMS ozko, kot na »forum«, ki se sestaja enkrat ali večkrat tedensko, po potrebi pač, in ga sestavljajo predstavniki razredov, posameznih krožkov in predsedstvo, z njegovim delom ne moremo biti povsem zadovoljni.

Da delo vedno ne zaživi, je vzrok v tem, da je rezultat neke akcije vedno odvisen od tega, koliko truda in organizacijskih prizadevanj je bilo vloženo v delo. Obdelujemo sicer vsa gradiva, ki nam jih pošiljajo z OK ZSMS, vključujemo se v razna tekmovanja, razpravljamo o problemih, ki se tičejo jeseniške mladine v celoti itd. Vse to pa je tisto, kar se upravičeno imenuje »direktive OK ZSMS«. Radi bi počeli še kaj več.

Nega od predlogov za delo smo dobili v anonimnem pismu neke tovarišice, ki nam predlaga, naj se zavzamemo in pomagamo pri obnovitvi železniške proge Jesenice — Rateče — Planica. Predlog sicer ni slab, je pa v današnjih gospodarskih razmerah neizvedljiv.

Lotili smo se organizacije pogo- vorov z raznimi strokovnjaki o različnih temah, od politike do glasbe in gledališča. Upamo, da bodo v tem mesecu res zaživi. Predlog je bil tudi, da na sestankih razpravljamo o socialnih problemih dijakov, ki jih bo v tej gospodarski situaciji vse več. Pojavlja se vprašanje, koliko mladi sami lahko te probleme učinkovito rešimo in koliko dijakov bo sploh pripravljen javno spregovoriti o svojih problemih.

Ne moremo reči, da nič ne delamo, smo pa še vseeno razočarani sami nad sabo, saj imamo še vse preveč sestankov, na katerih le govorimo, naredimo pa premalo in ravno to je tisto, kar se dogaja danes v družbi naspolh in kar naj bi čimprej odpravili! Nam bo uspelo?

Upam, da sem s tem prispevkom vsaj nekoliko razjasnila nejasnosti, ki so nastale po objavi članka Romana Lavtarja v Železarju in na radiu Jesenice.

Predsednica OO ZSMS CSS
Simona Anderlič

DO KONCA MESECA ŠE VELIKO DELA

Na peti sedji predsedstva koordinacijskega sveta ZSMS Železarne, ki je bila v četrtek, 3. marca, so pregledali izvrševanje sklepov prejšnje seje, evidentirali kandidata za samoupravne organe in se dogovorili, katere akcije iz plana za mesec marec morajo še organizirati.

Pri pregledu sklepov prejšnje seje so ugotovili, da so sklepi izvršeni, razen sklepa o preverjanju aktivnosti osnovnih organizacij ZSMS. Dogovorili so se, da sklep velja še naprej, analizo aktivnosti osnovnih organizacij pa bodo člani predsedstva podali na konferenci. Datum konference bo določen, ko bosta narejena plan dela za leto 1983 in poročila za leto 1982.

Srečo Kavčič je poleg ostalih funkcij opravljal tudi funkcijo delegata koordinacijskega sveta v odboru za gospodarstvo. Ker je izvoljen za predsednika sveta ZSMS SOZD Slovenske železarne, je koordinacijski svet sprejel njegovo razrešnico in za delegata v odboru za gospodarstvo predlagal Alojza Pivarja. V odbor za informiranje so evidentirali dva delegata.

V marcu bodo pripravili še razgovor o problemih v samskih domovih, seminar za informiranje ter sklicali stipendiste Železarne. S stipendisti se bodo pogovarjali predvsem o možnostih sodelovanja ter o problemih stipendiranja in proizvodne prakse. V marcu bo tudi razgovor s predstavniki republiške konference ZSMS, pogovorili pa se bodo o družbenoekonomskih odnosih in preživljanju prostega časa.

Komisije pri koordinacijskem svetu imajo v programu več akcij, in sicer:

- komisija za kulturo natečaj za najboljšo fotografijo in ples s programom,
- komisija za šport prvenstvo v kegljanju na ledu in namiznem tenisu, pohod na Porezen in športno-rekreativno aktivnost po samskih domovih,
- MDB »Železar« akcijo ob dnevu brigadirjev.

Ob koncu seje so obravnavali finančne zadeve, gradivo za delegate delavskega sveta Železarne in predlog za evidentiranje novega sekretarja občinske konference ZSMS. Lili

KOORDINACIJSKI SVET ZSMS ŽELEZARNE

OBJAVLJA NATEČAJ ZA NAJBOLJŠO FOTOGRAFIJO

Pogoji natečaja:

- velikost fotografije je poljubna
- fotografije naj bodo črno-bele
- vsak lahko sodeluje z največ desetimi fotografijami
- sodelujejo lahko začetniki, ki še niso veliko razstavljali ali sploh še niso.

Fotografije je treba poslati na KOORDINACIJSKI SVET ZSMS Železarne do 30. aprila.

Fotografije je potrebno označiti: naslov fotografije in priimek in ime avtorja, stanovanje in letnica rojstva (starost ni omejena).

Nagrade: Prišlele fotografije bo ocenila posebna komisija, ki bo podelila naslednje nagrade:

1. mesto	2.000,00 dinarjev
2. mesto	1.500,00 dinarjev
3. mesto	1.000,00 dinarjev in

POSEBNO NAGRADO NA TEMO »ČLOVEK-DELO«

Fotografij ne vračamo, pridržujemo pa si pravico do razstave najboljših fotografij.

DRUŽBENE DEJAVNOSTI NA MDA

Mladinske delovne akcije so organizirane na demokratičen in samoupraven način, zato je razmerje med delom na delovišču in ustvarjalnostjo na interesnih področjih enakomerno porazdeljeno.

Sklop družbenih dejavnosti je pomemben za oblikovanje vrednot mladega človeka in njegove osebnosti, razširjanje znanja na različnih področjih in vzpostavljanje tovariških in prijateljskih odnosov med mladimi. Izkušnje, znanje in usposobljenost, pridobljeno na MDA, pa je treba razvijati in uporabljati v delovnih in življenjskih okoljih, iz katerih mladi sodelujejo na MDA.

Glavna oblika idejnopolitičnega izobraževanja je mladinska politična šola Edvarda Kardelja, ki jo prostovoljno obiskujejo brigadirji. Na MDA potekajo tudi marksistični krožki, zgodovinski krožki in predavanje o OZN.

V oblikah usposabljanja s področja tehnične kulture vsako leto v poprečju sodeluje 33,2 % udeležencev MDA, kar dokazuje velik interes za usposabljanje mladih na tem področju.

Tečaji s področja kulture so bili naslednji: tečaji slovenskega jezika na zveznih MDA, dramski in likovni krožki, plesni tečaj, pevске in folklorne sekcije, v katerih je sodelovalo v enem letu prek 500 brigadirjev. V športnih dejavnostih (to so poleg »standardnih« — nogomet, odbojka, košarka — potekajo tudi tečaji za neplavalce, strelski in šahovski krožki) pa sodeluje kar vsak tretji brigadir.

Tečaje prve pomoči je opravilo okoli 700 brigadirjev, prek 200 brigadirjev pa je sodelovalo v jamarških in planinskih tečajih.

Povejmo še, da težav z izvajalci interesnih dejavnosti (SIS, družbene organizacije in društva) ni, kajti le redko se zgodi, da pustijo mentorji brigadirje na cedilu.

Širino mladinskega prostovoljnega dela predstavljajo lokalne delovne akcije. Večinoma so enodnevnice, izjemoma potekajo že v petek popoldan, soboto in nedeljo. Organizirajo se tudi tako imenovani

»brigadirski dnevi«, na katerih sodelujejo predvsem srednješolci.

Ob organiziranju lokalnih delovnih akcij se še vedno postavlja vrsta odprtih vprašanj, kot so: iskanje delovišča, pomanjkanje materialne osnove, pomanjkanje nosilcev in izvajalcev posameznih dejavnosti (komunalne skupnosti, delovne organizacije idr.).

Vse pramalo časa pri lokalnih akcijah ostaja za izvajanje interesnih dejavnosti, saj se po končani akciji udeleženci hitro razpršijo proti domu, ali odidejo sredi akcije, kar predstavlja dokajšen organizacijski problem za organizatorje akcije. Kaže pa tudi na neresen odnos nekaterih posameznikov do MDA, do dela in ne nazadnje do ostalih udeležencev akcije, ki pridno delajo na delovnih akcijah do njihovega zaključka. N. J.

Železarski globus

JAPONSKA

Japonska železarska družba Nippon Kokan gradi v svoji železarni Ogishima drugo vodoravno napravo za kontinuirno vlivanje jekla. Zgrajena bo v kratkem in bo namenjena za poskusno vlivanje legiranih in posebnih jekel. Prva takšna naprava že obratuje v železarni te družbe Fukuyama in jo uporabljajo za vlivanje ogljikovih jekel. Te naprave imajo določeno prednost pri vlivanju posebnih jekel, ker preprečujejo nastajanje razpok pri nekaterih vrstah visoko legiranih jekel. Posebno so primerne za vlivanje manjših količin posebnih jekel.

BRUCOVANJE NA JESENICAH

Klub študentov jeseniške občine vabi bruce in brucke ter ostale študente v soboto, 26. marca, v gornje prostore restavracije Kazina na Jesenicah na brucovanje.

OO ZSMS DELOVNE SKUPNOSTI KSI

V sredo, devetega marca, so se sestali člani predsedstva osnovne organizacije ZSMS delovne skupnosti za kadrovske, splošne zadeve in informiranje. Obravnavali so predlog za nadomestne volitve novega sekretarja občinske konference ZSMS, informacijo o samoupravljalški šoli za mlade in pregled mladinskih delovnih akcij v letu 1983.

Pri evidentiranju kandidatov za novega sekretarja občinske konference ZSMS so ugotovili, da v njihovi osnovni organizaciji ni mladince, ki bi lahko prevzeli tako odgovorno funkcijo. Menili so, da je

skrajno neodgovorno in neresno, da sedanji sekretar odhaja na novo dolžnost, saj je šele pred sedmimi meseci sprejel funkcijo sekretarja občinske konference ZSMS.

Sole za mlade samoupravljalce se je udeležilo premalo mladih, zato so jo organizatorji (občinska konferenca ZSMS in Delavska univerza Viktor Stražisar) prestavili v drugo polovico meseca marca.

Glede mladinskih delovnih akcij so se člani predsedstva dogovorili, da bodo o njih razpravljali na sestanku osnovne organizacije, ko bodo za posamezne akcije znani natančni termini. Lili

OO ZSMS TOZD PROFILARNA

V četrtek, 10. marca, so se mladi v TOZD Profilarne sestali na svoji peti seji. Najprej so pregledali sklepe četrte seje in ugotovili, da so vsi realizirani. Pri evidentiranju možnega kandidata za sekretarja OK ZSMS Jesenice so ugotovili, da nimajo primerne mladince za to odgovorno funkcijo.

Mladi so bili seznanjeni z aktivnostjo koordinacijskega sveta ZSMS Železarne in komisij. Mladi so tudi obravnavali predlog o združitvi OO ZSMS TOZD Profilarne in OO ZSMS TOZD Vratni podboji. Razlog združitve teh dveh osnovnih organizacij je v premajhnem številu mladih v TOZD Vratni podboji.

Mladi v TOZD Profilarne so s predlogom soglašali.

OO ZSMS je obravnavala tudi razrez letošnje udeležbe mladinskih delovnih brigad iz jeseniške občine na mladinskih delovnih akcijah. Evidentirali so mlade za stalno MDB »Železar« in se dogovorili, da najaktivnejše predlagajo tudi za udeležbo na drugih MDA.

V TOZD bodo izdelali tudi anketo aktivnosti mladih, zanjo pa sta zadolžena predsednik osnovne organizacije ZSMS in vodja proizvodnje.

V šolo za mlade samoupravljalce so evidentirali tri mlade ter opozorili na neredno prejemanje pošte. Z.

SEJA PREDSEDSTVA OO ZSMS TOZD STROJNE DELAVNICE

V petek, 4. marca, se je na četrti seji zbralo predsedstvo OO ZSMS TOZD Strojne delavnice.

Na seji smo ugotovili, da so bili sklepi tretje seje v določenem roku izvršeni. Nadomestno evidentiranje možnega kandidata za sekretarja OK ZSMS Jesenice je pokazalo, da v naši osnovni organizaciji nimamo kandidata, ki bi izpolnjeval zahtevane pogoje.

V razpravi o organiziranosti mladih, težavah in problemih smo bili mnenja, da moramo najprej analizirati težave v našem delovnem okolju, člane predsedstva pa zadolžili, da po oddelkih zberejo probleme in jih nato skupno analiziramo.

Predsedstvo je pregledalo spisek možnih delegatov iz OO ZSMS za sa-

moupravne organe. Enoglasno smo jih potrdili.

Na koncu smo pregledali doseganje norm mladih delavcev in aktivnost osnovne organizacije v dvomesečnem obdobju. H

Dopisujte

V ŽELEZARJA

ŽELEZAR

PREGLED IZVAJANJA SAMOUPRAVNIH AKTIVNOSTI

Kakšno je stanje na področju izvajanja samoupravnih aktivnosti danes, 14. marca, po evidenci, ki jo vodimo na CPSI na osnovi prejetih sklepov oziroma zapisnikov samoupravnih organov (tri dni pred sejo delavskega sveta Železarne, ki bi moral v zvezi z njimi sprejeti ustrezne ugotovitve sklepe oziroma stališča ter se opredeliti, seveda na osnovi strokovnih ocen, tudi do različnih kritičnih pripomb in razmišljanj po posameznih temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih). — Vsekakor takšno, da bi v nekaterih temeljnih organizacijah ali delovnih skupnostih kazalo oceniti objektivne in subjektivne vzroke, zaradi katerih tudi po enopolmesečni razpravi (pa tudi dvo, celo tromesečni razpravi) ne moremo ugotoviti, da je javna razprava o določeni zadevi v delovni organizaciji kot celoti zaključena.

Ko, na primer, ugotavljamo, da je bil »zadnji rok za seje delavskih svetov« (tako smo zapisali v »Programu samoupravnih aktivnosti za februar«) o zaključnih računih TOZD, delovnih skupnostih in Železarne 28. februar in da do vključno 14. marca še vedno nismo prejeli niti sklepov niti zapisnikov glede zaključnega računa iz TOZD Plavž, Hladna valjarna Jesenice, Monter, Energetika in Transport, najbrž lahko ocenimo, da gre pri tem predvsem za subjektivne vzroke. Da so v TOZD Plavž končno obravnavali samoupravni sporazum o ustanovitvi občinske skupnosti za ceste, ki je bil v programu samoupravnih aktivnosti v decembru, lahko ugotavljamo le na osnovi prejete pristopne izjave. Tudi to, kako je z obravnavo samoupravnega sporazuma o združevanju dela delavcev TOZD (dan je bil v poprejšnjem obravnavo s programom samoupravnih aktivnosti za december dne 3. decembra 1982) lahko le ugibamo, saj ugotovitvenih sklepov

delavskih svetov — ti sklepi pa so merodajni, saj se delavski svet končno lahko odloči, skladno z našimi samoupravnimi akti, da se razprava ponovi — iz TOZD Plavž in Monter ter iz delovnih skupnosti za komercialne in finančne zadeve in za ekonomiko, TKR in novogradnje, še nimamo. Čeprav bi moral biti pravilnik o popisu (inventuri) sredstev in njihovih virov sprejet že pred samo izvedbo inventure, še vedno nimamo ustreznega sklepa delavskega sveta TOZD Elektrode, čeprav je bila inventura izvedena.

Glede izvajanja samoupravnih aktivnosti po januarjem programu moramo ugotoviti, da iz TOZD Žičarna in TOZD Transport še vedno nismo prejeli stališč glede samoupravnega sporazuma o solidarnem združevanju sredstev za nadaljnji kvaliteten razvoj hokeja na Jesenicah v obdobju 1981 do 1985, o katerem je bila razprava na delavskem svetu TOZD Žičarna odložena, delavski svet TOZD Trans-

port pa ga je dal v ponovno obravnavo na SDS. Tudi o predlogu prednostne liste upravičencev za dodelitev solidarnostnih stanovanj za leto 1982/1983 (prav tako januarjski program) še nimamo stališč delavskega sveta delovne skupnosti za komercialne in finančne zadeve ter delavskega sveta delovne skupnosti za ekonomiko, TKR ter novogradnje.

Podatke o obravnavanju zaključnega računa, ki je bilo v programu samoupravnih aktivnosti v februarju, smo že navedli. Kako je z ostalimi februarjskimi aktivnostmi?

Glede na obravnavo pravilnika o varstvu pri delu, pravilnika o delovnih razmerjih ter pravilnika o disciplinski in odškodninski odgovornosti še nismo prejeli ustreznih ugotovitvenih sklepov delavskih svetov iz temeljnih organizacij in delovnih skupnosti, in sicer iz TOZD: Plavž, Valjarna debele pločevine, Hladna valjarna Jesenice, Žičarna, Monter, Transport, Družbena prehrana ter iz delovne skupnosti za kadrovske in splošne zadeve ter informiranje in iz delovne skupnosti za ekonomiko, TKR in novogradnje.

V TOZD Plavž, Jeklarna, Livarna, Hladna valjarna Bela, Hladna valjarna Jesenice, Žičarna, Profilarna, Energetika in Transport ter v delovni skupnosti za ekonomiko, TKR in novogradnje delavski sveti po naši evidenci (ob tem kaže tudi opozoriti, da nam nekateri še niso dostavili sklepov) niso razpravljali o poročilih samoupravnih interesnih skupnosti družbenih dejavnosti in materialne proizvodnje.

V TOZD Livarna, Hladna valjarna Jesenice, Žičarna, Energetika ter

v delovni skupnosti za ekonomiko, TKR in novogradnje delavski sveti še niso ugotavljali rezultatov odločanja zborov delavcev o samoupravnem sporazumu o ustanovitvi občinske energetske skupnosti za Gorenjsko ter o samoupravnem sporazumu o ustanovitvi samoupravne komunalne skupnosti z območja občine Jesenice. Delavska sveta TOZD Plavž in TOZD Transport sta rezultat odločitve delavcev ugotavljala, o čemer sklepamo na osnovi podpisanih pristopnih izjav, toda sklepov še vedno nismo prejeli. Omeniti kaže še to, da je bila ugotovitev glede ustanovitve občinske komunalne skupnosti na delavskem svetu delovne skupnosti za komercialne in finančne zadeve odložena ter da so se kar tri temeljne organizacije (Elektrode, Želbjarna ter Remontne delavnice) izrekle proti samoupravnemu sporazumu o ustanovitvi občinske energetske skupnosti za Gorenjsko.

Delavski sveti so v februarju razpravljali tudi o spremembah samoupravnega sporazuma o združevanju sredstev rezerv v sklad skupnih rezerv gospodarstva za leto 1983 — 1985 ter o finančnem planu TOZD in delovnih skupnosti ter Železarne za leto 1983.

Glede finančnega načrta: iz TOZD Plavž, Hladna valjarna Jesenice, Jeklovlek, Monter, Energetika in Transport še nismo prejeli ustreznih sklepov, v TOZD Jeklarna so razpravo preložili na naslednjo sejo, v TOZD Elektrode zahtevajo korekture, v TOZD Želbjarna, Remontne delavnice ter Vzdrževanje so predlog zavrnili, pripombe pa so imeli v TOZD Hladna valjarna Bela

in Žičarna ter v vseh treh delovnih skupnostih. O soglasju s spremembami samoupravnega sporazuma o združevanju sredstev rezerv še nimamo sklepov delavskih svetov TOZD: Plavž, Hladna valjarna Jesenice, Vratni podboji, Monter, Energetika in Transport.

Se na en, ne tako nepomemben problem v zvezi z izvajanjem samoupravnih aktivnosti kaže opozoriti: ponekod na delavskih svetih ne ugotavljajo na osnovi zapisnikov sestankov samoupravnih delovnih skupin oziroma zborov delavcev števila udeležencev v poprejšnjem obravnavi oziroma rezultatov odločanja z osebnim izjavljanjem preko zborov delavcev.

CPSI — Božidar Lakota

Opomba: V torek, 15. marca, smo tik pred oddajo tega teksta prejeli sklepe delavskega sveta TOZD Transport. Obravnavali je vse zadeve, ki so bile v programu samoupravnih aktivnosti za februar.

Železarski globus

ZDA

Na izredno slabo situacijo pri porabi železarskih izdelkov zaradi gospodarske recesije v tej državi v preteklem letu kaže tudi podatek, da je poraba dosegla samo 54,35 milijonov ton. V letu 1981 je bila 78,93 milijonov ton, leta 1980 76,06 milijonov ton in leta 1979 90,95 milijonov ton. Največji porabnik železarskih izdelkov je bila avtomobilska industrija, in sicer 8,24 milijona ton v letu 1982, 11,93 milijona ton v letu 1981, 10,99 milijona ton v letu 1980 in 16,89 milijona ton v letu 1979.

PREGLED SESTANKOV SDS

Nadaljujemo s pregledom sestankov samoupravnih delovnih skupin iz prejšnje številke Železarja. SDS so obravnavale predvsem zadeve iz februarjskega programa samoupravnih aktivnosti (zaključni račun za leto 1982, pravilnik o varstvu pri delu, o delovnih razmerjih ter o disciplinski in odškodninski odgovornosti, poročila SIS družbenih dejavnosti in materialne proizvodnje, samoupravni sporazum o ustanovitvi občinske energetske skupnosti za Gorenjsko ter o ustanovitvi komunalne skupnosti za območje občine Jesenice, ponekod pa tudi finančni plan za letošnje leto). Kot običajno bomo iz zapisnikov povzeli predvsem ožjo obratno oziroma proizvodno problematiko.

V TOZD ELEKTRODE sta SDS rezalnica 1 ter oplaševalnica 1 na skupnem sestanku obravnavali zadeve iz programa samoupravnih aktivnosti za februar, vključno s finančnim planom za letošnje leto. SDS se ne strinja s planom povečanja osebnih dohodkov. Ugotavljata namreč, da bi se v drugih temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih povečal od dva najst do petnajst odstotkov, v njihovi TOZD pa le za deset odstotkov. Prav bi bilo, menita SDS, »da se izenačimo z ostalimi TOZD, ker so že tako prevelike razlike v osebnih dohodkih«. Ugotavljajo tudi, da je treba v večji meri skrbeti za vzdrževanje reda in čistote v kanalnicah, ker vse prevečkrat prihaja do zamašitve odtočnih kanalov.

Iz TOZD ŽELBJARNA smo prejeli zapisnike SDS vodstvo TOZD, želbjarna 1 in 2, zavijalnica želbjarne ter orodjarina. SDS vodstvo TOZD na podlagi finančnega poslovnega poročila ugotavlja, da je Želbjarna sicer dobro poslovala, da pa kljub temu močno zaostaja za planiranimi osebnimi dohodki (doseženo le 96,8 %, čisti dohodek pa 121,5 % — in primerjava z Železarno; osebni dohodek dosežen 100,5 %, čisti dohodek pa samo 94,0 %). SDS meni, da je takšno razhajanje treba čimprej odpraviti. SDS je izredno kritično ocenila tudi reklamacijo zaradi slabih žičnikov, saj se boje, da ne bi izgubili naročil iz ZDA. SDS meni, da ne bi smeli več odlašati z investicijo v modernizacijo čistilnice. Prav čiščenje je glavni razlog za reklamacije. O čiščenju žičnikov je kritično spregovorila tudi SDS želbjarna 1 v zvezi z uresničevanjem stabilizacijskega programa. SDS meni, da bo treba začeti odklanjati tudi žico, ki po svoji kvaliteti ne ustreza za izdelavo žičnikov, pa tudi čistiti se ne da. Potrebno pa bo uvajati tudi nove postopke za čiščenje žičnikov, takšne, da bo moč odstraniti tudi tisto odvečno masčobo (naoljenost), ki je sedaj s samo klasičnim načinom (žaganjem) ne morejo. Več bo treba storiti tudi za odpravljanje težkih pogojev dela na želbjarskih skupinah. Potrebno si je prizadevati tudi za racionalizacijo in inovacije, s katerimi bi izboljšali kvaliteto izdelkov oziroma odpravili hibe, ki se pojavljajo. Člani SDS so se seznanili tudi z zapisnikom s sestanka družbenopolitičnih organizacij TOZD. Strinjajo se, da je potrebno več stikov z delavci pri odpravljanju problemov slabe kvalitete, potrebna pa je tudi ostrejša kontrola v vseh fazah proizvodnje, zlasti v čistilnici, kjer pa je treba izboljšati tudi pogoje dela. SDS želbjarna 1 je imela več pripomb na poslovno poročilo. Tako ugotavlja, da je osip kadra za želbjarske stroje kritičen. Zato je treba (z ustreznim šolanjem) poskrbeti za pomladitev kadra, kar je eden od pogojev za zadovoljivo izvrševanje planskih nalog. Nekateri druge, ki jih omenjajo v zvezi s to točko, pa smo že omenili. SDS želbjarna 2 pod razno vprašuje, kdaj bodo popravljeni silosi; sicer pa glede ostale problematike meni podobno, kot že omenjeni SDS. SDS zavijalnica želbjarne ugotavlja (v zvezi s poslovnim poročilom), da se vse preveč uče na napakah, ki se iz leta v leto ponavljajo, kažejo pa se predvsem v preveliki količini izmečka. Ugotavlja tudi, da pocinkovalnica zaradi pomanjkanja delavcev vse preveč miruje, pri čemer pa se prav nič ne varčuje z električno energijo. Kritično se izraža tudi o vodstvu, da ne izpolnjuje ukrepov, ki jih je pred časom predlagala samoupravna delavska kontrola. Vse preveč je zastojev zaradi pomanjkanja rezervnih delov. Temu ni krivo le to, da ni uvoza, temveč tudi to, ker se jih ne naroča pravočasno. Sredstva investicijskega vzdrževanja naj bi se porabila predvsem za popravilo čistilnih bobnov, ki predstavljajo najbolj kritično točko: rezultat je nekvalitetno čiščenje žičnikov (umazani, mastni žičniki, krilca, žagovina), kar je največkrat vzrok sporov med čistilci in delovodji v adjustaži. Obravnavali so tudi izvelek iz zapisnika s sestanka družbenopolitičnih organizacij, v zvezi s katerim pa ugotavljajo, »da se vse preveč piše in govori, vse premalo pa ideje zažive v praksi, za kar pa je odgovorno vodstvo in organizacija sindikata, od TOZD do občinskega sindikalnega sveta«. SDS je izvolila tudi štiri delegate za sindikalno konferenco. V zvezi s tem je poudarila, da je delegatski sistem treba pozitivno predvsem z dobrimi mladimi delegati (med katerimi je vse premalo tudi žensk in to pred-

vsem na odgovornejših samoupravnih dolžnostih). Skupina je razpravljala tudi o reklamaciji iz ZDA. V zvezi z njo so naslednje mnenja: »Ogorčeni so, zakaj se kljub vsakodnevnim opozorilom nič ne okrene na bolje. Nasprotno: za dobrnamerna opozorila si največkrat zasmehovan in slišiš nekulturne izraze od tistih, ki so prvi poklicani, da do takega malomarnega in nekvalitetnega dela ne bi prišlo. SDS se sprašuje, odkod premija za nekvalitetno delo. Sprašuje se, ali je sploh še kaj treba ukrepati, ko pa je stanje eno in isto. Predlagajo, naj bi se v želbjarni uvedel kvaliteten kontrolor, ker bi se potem stanje mogoče izboljšalo. Skupini ni vseeno, da bi zaradi slabega dela izgubili trg in s tem tudi svoj kos kruha. Zato še enkrat pripominjajo — dobrnamerno — da naj se v prihodnje ne bi več ponavljale iste napake, za katere vedo že vrabci na strehi. »SDS je imela pripombo tudi na finančni plan za letošnje leto: indeks 114 % naj se upošteva za stalež 88 zaposlenih in ne za 84 zaposlenih, kajti v nasprotnem primeru TOZD Želbjarna ne dobi 14 %, ampak samo 9,5 %. Glede slabega čiščenja žičnikov je SDS orodjarina mnenja, da so temu delno krivi čistilci žičnikov, delno pa leži krivda tudi na zastarelosti čistilnice. V zvezi z reklamacijo pa predlagajo, naj želbjarni delajo z manjšim številom strojev (in s tem bolj kvalitetno). Po njihovem mnenju želbjar v nobenem primeru ne bi smel delati na dveh želbjarskih grupah hkrati. Izboljšati je treba tudi sodelovanje med I. želbjarni ter pomočniki.

Od SDS strugarna valjev Javornik in Bela (TOZD STROJE, DELAVNICE) smo prejeli dva zapisnika. Obravnavali sta zadeve iz programa samoupravnih aktivnosti za februar, izvolili pa sta tudi delegate za konferenco osnovne organizacije sindikata ter evidentirali kandidate za delegate v samoupravnih organih.

Iz TOZD VZDRŽEVANJE smo prejeli zapisnike SDS vodstvo TOZD, vzdrževanje plavž 1, 2 in 3, vzdrževanje jeklarne 1 in 2, vzdrževanje Jesenice 1 in 2, vzdrževanje Javornik 1 in 2, vzdrževanje HVŽ 1 in 2, vzdrževanje Bela 1, 2, 3, 4 in 5 ter vzdrževanje hladna valjarna Bela 1 in 2 (od nekaterih tudi po več). SDS vodstvo TOZD pod razno vprašuje, zakaj je administracija po temeljnih organizacijah dobila premije mesec dni kasneje kot v delovnih skupnostih in če je glede na to mogoče dobiti premijo za nazaj. SDS vzdrževanje plavž 1, 2 in 3 opozarjajo, da pada kvaliteta zaščitnih sredstev in orodja. V zapisniku SDS vzdrževanje jeklarne 1 in 2 smo zasledili v zvezi z osebnim izjavljanjem na zboru delavcev sledeče opozorilo: »Pri glasovanju se kaže neresnost, ker prevladuje mnenje, da je vseeno, če glasujemo za ali proti.« Zanima jih tudi, zakaj so prejeli za mesec januar tako slabe »procenete« ter premije, čeprav so dobro delali. Nadalje menijo, da bi morali prejemati premije v enaki višini, kot jih imajo delavci v TOZD Jeklarna, saj je dobra proizvodnja odvisna tudi od njihovega dela. Prav tako jih zanima, če se nadure, katerih število je sedaj omejeno na 30, štejejo za pokojnino, pa tudi, kako dela komisija za ugotavljanje beneficirane delovne dobe. Pritožujejo se, da glede beneficirane delovne dobe nikdar ne dobe odgovora. Delavci v proizvodnji namreč beneficirano delovno dobo imajo, oni, čeprav delajo v istih pogojih, pa ne. Kriteriji za otežkočeni dodatek se jim glede na to, da vedno delajo pod težkimi delovnimi pogoji, zde preostro postavljani. SDS poleg tega opozarjajo, da je pri remontih na elektropeči zelo slabo poskrbljeno za varno delo (pod žlebov bi moral biti narejen podest, toda tega ni). Do nesreče pa lahko pride tudi zato, ker pettonski žerjav v prizidku vozi le žerjavovodja. SDS vzdrževanje Jesenice 1 in 2 v zvezi s poslovnim poročilom opozarjajo, da se pri odpravljanju okvar večkrat počutijo nemočne, ker jim manjka rezervnih delov. Električarji so pod razno opozorili na vprašanje ogrevanja delavnice, ključavničarji želbjarne pa na pomanjkanje prostora za izdelavo ročnega orodja. SDS vzdrževanje Javornik 1 in 2 v zvezi s poslovnim poročilom opozarjajo, da osebni dohodki v družbenih dejavnostih naraščajo v večji meri kot v gospodarstvu in ne glede na izgube, ki jih imajo delovne organizacije. Zanima jih, do kdaj bo še tako. Zastoji, ki so omenjeni v poslovnem poročilu Železarne, bi morali biti po njihovem mnenju opredeljeni tudi po vzrokih (na primer nepravilna manipulacija z napravami, iztrošenost, slabo mazanje in podobno). Člani SDS vzdrževanja Bela 1 so ponovno zahtevali, da se v garderobah vzdrževanja Bela montirajo sušilci za lase. Pogovarjali pa so se tudi o prodaji odpadne medenine, o odstranitvi nekurnih strojnih delov iz delavnice, planu dopustov ter o ureditvi evidenčnih knjižic za osebno zadolžitev orodja. SDS vzdrževanje Bela 2 ponovno zahteva, da se čimprej montira VEDE žerjav za menjavo motorjev na žerjavih. Tudi ta SDS želi, da se v garderobe namesti sušilce za lase ter poskrbi za boljše urejenost garderob in stranišč. SDS vzdrževanje Bela 3 in 5 opozarjajo na pomanjkanje rezervnih delov pa tudi strokovnega kadra (električarjev in ključavničarjev). Dežurni ključavničarji žične valjarne zahtevajo, da se zanje uredi kabina, v kateri bi

se lahko zadrževali. Urediti je treba tudi gretje v delavnici. Na blumingu in na škarnjah je treba urediti stropno razsvetljavo. SDS vzdrževanje Bela 4 pod razno opozarja na nekatere prebleme, ki ogrožajo varnost pri delu in na nekatere druge pomanjkljivosti. Tako, na primer, navajajo, da na žerjavnih preгах manjkajo deske na podestih, da so prehodi po posameznih obratih tako zatrpani, da se do posameznih strojev »ne da priti s torbico, kaj šele s samokolnico«, da priročna dvigala za menjavo elektromotorjev pri žerjavih še vedno niso montirana (zakaj?!), da nadomeščanje strojev bluminga in štekla še vedno ni usklajeno s pravili (nekaj električarjev bi kazalo poslati na preizkus znanja za strojnika, saj ta dela sedaj opravljajo kar brez izpita). SDS vzdrževanje hladne valjarne Bela in 2 imata v zvezi s poslovnim poročilom več pripomb oziroma vprašanj. Zanima ju, kako se misli sanirati izguba v TOZD Vratni podboji, koliko pravzaprav znašajo stroški vzdrževanja v celotni delovni organizaciji, zakaj so potni stroški v TOZD Vzdrževanje lani tako porasli ter kakšni so povprečni osebni dohodki po oddelkih njihove temeljne organizacije, če ne bi upoštevali najrazličnejših dodatkov. Menijo tudi, da v odnosu med TOZD in skupnimi službami ne veljajo pravila svobodne menjave dela. SDS pod razno omenjata, da bi morali biti o kosrčno delki vzdrževanja glede plačilnih grup obravnavani različni osebni dohodki bi morali biti odvisni od zahtevnosti opreme, ki jo vzdržujejo. Predlagali sta tudi, da naj se izdela primerjava del in nalog med tehnologi, ki delajo v proizvodnji in strokovnim kadrom na vzdrževanju. To pa zato, ker menijo, da so vzdrževalci glede plačilnih grup podrejenem položaju v primerjavi s proizvodnjo.

Iz TOZD ENERGETIKA smo prejeli zapisnike SDS vodstvo TOZD, energetiki 1, 2, 3 in 4, parne naprave 1, 2 in 3, denalog, glavna toplotne energije, delavnica elektroenergije, delavnica Konec PIV energije ter PIV energija 1, 2, 3 in 4. SDS vodstvo TOZD samezni zvezi s solidarnostnim pokrivanjem izgube v TOZD Jeklarno delovna zanima, »kakšen je odnos med osebnimi dohodkom v Jeklarni naše primerjavi z ostalimi TOZD in v odnosu do izgub«. SDS energetiki 1, 2, 3 in 4 predlagajo spremembo premiranja za stikalničarja RTP Jesenice od sedanjih 70 % na 100 %. Obrazložitev ga vodstikalničar RTP Jesenice ima toliko vpliva na proizvodnjo, je tisti, konico, da to tudi zasluži. SDS delavnica toplotne energije tene more parne naprave 1 imata poleg splošne zahteve po prizadevanju za doseganje plana in kvalitete strukture proizvodnje še sledečo dečo pripombo glede poslovnega poročila: »Novi parni kotel Bedo la, ki v letu 1982 ni obratoval, ker še ni do konca izgrajen, ne vplival na znižanje stroškov v TOZD Energetika in je v poslovnem poročilu za TOZD Energetika nepravilno napisano, da nam zaradi tega prinaša neupravičeno dober rezultat. Potrebno je upoštevati specifično porabo goriva na tono pare, ne pa da se primerja samo dejanska poraba goriva s planirano.« SDS soglašata tudi s pokrivanjem izgube v TOZD Jeklarno, vendar s pripombo, da so delavci v tej temeljni organizaciji neupravičeno dobivali previsoke premije in da naj se jim te v prihodnji dodeljuje, tako kot v drugih temeljnih organizacijah, samo v skladu z doseženim rezultatom. Pod razno predlagajo ukrepe za ureditev inovacijske dejavnosti v TOZD Energetika. Ustanovila naj bi se posebna strokovna komisija in izdelal poslovnik, iz katerega bo jasno razvidno, kaj je službena dolžnost in kaj inovacija, oziroma koristen predlog, s tem pa urejeno tudi vprašanje nagrajevanja. Doslej so stimulirani samo tisti, ugotavlja omenjeni SDS, ki z malo trudom in strokovnosti zaradi večjih prihrankov lahko dobijo večja denarna nadomestila. SDS parne naprave 2 zahteva pojasnilo, zakaj so bili osebni dohodki v januarju kljub dobri rezultatu v TOZD tako nizki. SDS delavnica elektroenergije je zadolžila svojega delovodjo, da do 15. marca pripravi dodatne predloge, ki bi bili lahko zajeti v pravilniku o premijskem nagrajevanju. Personalne bavi elektroenergije so zadolžili, da hitreje obračunava povrnitvejem p stroškov za službena potovanja pomočnikom strojnikov vodilnih elektrarn. Menili so tudi, da je treba odpadni baker, ki ga vsvojevstvom zbirajo »že celo desetletje«, odprodati. SDS delavnica PIV eneravnetelgije je predlagala, naj bi bila strugar in distributer tehničnih običajna plinov udeležena v premijskem nagrajevanju 100 %, skladiščne lahkečnik in čistilka pa naj bi prejela vsaj 50 % premije. SDS PIV vložio energija 1 je proti pokrivanju izgube v TOZD Jeklarno. Vprašuje se, kako je mogoče, da imajo delavci v Jeklarni tako visoke premije, ko pa imajo izgubo; zaradi slabe kvalitete proizvodnje v Jeklarni pa imajo izgubo tudi v TOZD Valjarna bluming-štekla. Podobno, da je Jeklarna v veliki meri povzročitelj izgube v Valjarni bluming (z izpadom kvalitete na račun količin izgube), meni tudi SDS PIV energija 3.

S pregledom ostalih, doslej prejetih zapisnikov SDS, bomo nadaljevali v prihodnji številki Železarja.

Center za proučevanje samoupravljanja ter informiranje — Božidar Lakota

PREDLOGI TEHNIČNIH IZBOLJŠAV POD ŠIFRO

Kdaj so se jeseniški železarji že pričeli ukvarjati z izboljšavami, je verjetno povezano z razvojem industrije, lahko pa trdimo, da že takrat, ko je bil domačin povsod priznan kot dober delavec.

Prve pisne informacije o tem so bile objavljene leta 1937 v glasilu bivše KID Tovarniški vestnik. V tej informaciji pozivajo delavce, da svoje predloge za izboljšanje dela pod šifro prijavijo pristojnim. Že takrat so vodili pregled o predlogih, katerih število je bilo enkrat 23 in drugič 42. Zanimivo je, kako so o tem razmišljali in stvari reševali pred 46 leti, zato citiramo tudi članek iz tistega obdobja.

Ugotoviti moramo, na žalost, da se sodelovalo do sedaj pri tej akciji le malo naših sodelavcev. Prav dobro pa se zavedamo, da imamo pri našem prizadevanju za poenostavitev in za gospodarsko izboljšanje našega dela število tihih sodelavcev, ki ga ne moremo podcenjevati. Naš kovinar ne zna samo dobro kritizirati, nego ima tudi zdravo razumevanje za stvar in ima predloge, ki so za našo skupnost velike važnosti — samo zaradi raznih vzrokov jih ne predloži. Ako neko stvar stvarno strokovno kritiziramo, pomeni, da smo spoznali napake — to pa pomeni, da smo polovico poti k izboljšanju. Kakšni so torej vzroki, da se jih ni tako malo oglasi.

Nekatere zadržuje od tega, da bi prišli na dan s predlogom, napačno samolastno podcenjevanje. Mislijo, da so njihovi predlogi tako brez-pomembni in samoposebi umetni, da jih ne vsi poznajo, morda celo bolje.

Tako pojmovanje, dragi sodelavci, ni pravilno. S predlogom na dan, naj je tak ali tak, kajti davno je znano, da radi najbolj čisto prezmemo to, kar nam je najbliže pred očmi. Najbolj enostavna rešitev kake stvari je običajno naj-boljša. Ko pa jo enkrat najdemo, se nam nam zdi tako samoočedi umevna, da se kar čudimo, zakaj tega že prej nismo ugotovili. Pri vsakem delu je a se najboljše samo en postopek. Najlažje ga lahko ugotovi tisti, ki opravlja delo na določenem delovnem mestu elan za dnem, četudi teorija včasih omaga drugače pravi.

Drugemu pa se je zopet pripetilo, anjda je izročil svoj predlog predpo-OZD-tavljenu, pa je dobil odgovor, da ebni naj se raje zanima za svoje delo, e bi izboljševanja pa naj prepusti pred-ostavljenim, ki da so »za to tukaj«. Taki odgovori kažejo samo ozi-od kosrčno stališče moža, ki se boji za ično svoje mesto. Odločiti se mora poe, k načelu: pravi mož na pravem mestu. java Seveda se to ne more izvesti od kov-danes na jutri. Tudi ni vedno »pravi a so mož« tisti, ki sam o sebi tako misli in vnu manjka presoje. Gotovo pa je, da o tisti, ki vestno izvršuje svoje in ki vod-i prizadeva tudi prek postavljenih e delog, dobil mesto, ki mu pripada. nica Konec je bolne domišljivosti po-Z vsameznika, da bi tako zavržali so-arni delovanje, nego veljati mora smoter ni vaše delovne skupnosti. Delovni nerspeh je bil, ki je ohranjal go-ikal-ensko železarstvo skozi tisočletja itevn ga vodil k napredku, delovni uspeh o in je tisti, ki ostane trajen, ki ga nihče e terje more vzeti in ki nas bo vodil k njih nadaljnjim uspehom. Pri tem pa je sle potrebno sodelovanje vseh, kajti i delo in uspeh tvornice nista delo in i uspeh poedinca, nego obstojata le, i, ni, ko sta podprta od vseh — kot slo-astvaritev skupnosti.

Vleči vsak k sebi, se pravi zaprav-jati sile; tega si danes nihče ne more e pa: če dovoliti. Nobenih zamisli, ki so i kolikarj vredne, ne smemo pustiti eizrabljenih. Storitvi moramo vse, a se bomo v težki konkurenčni i borbi, v kateri se nahajamo, naj-olje odrezali. Pri tem pa so prav e predlogi za izboljšanje dela tisti, ki omočajo slehernemu, da lahko eestransko sodeluje pri tej veliki i bali. Tu se lahko dokaže volja za tvarno sodelovanje z najvišjim e mestom naše delovne vzajemnosti, kajti predlog za izboljšanje dela so i gorilne ure obratovodstva in i bni predstvo za pravično kritiko.

Pot, ki jo napravi vaš predlog po-olžitvi, je sledeča:

Določeni so posebni sodelavci, ki e bavijo z ocenjevanjem in s štu-itve predlogov za izboljšanje dela. i mena smo navedli zadnjič. V tem i javstvu so vsi neposredno podrejeni i vnateljstvu. Na ta način odpade i običajna pot po instancah, temveč e lahko predlogi za izboljšanje dela i ložijo naravnost na za to dolo-tem referentu (strokovna knji-ica KIG), ali pa se oddajo v toza-ivne zbiralne omarice v tovarni na iavi in na Javorniku. Vložilec pre-itej je potrdilo o sprejemu predloga. i njegov predlog se z vsemi osebnimi i podatki vnese v kartoteko, sam pred- e pa se izroči strokovnjaku v pre-tes, tako da dotični, ki predlog stro-ovno ocenjuje, ne ve za ime pred-atejaja.

Da pa je tudi tu mogoče vse pred-ge nekako enotno oceniti in do-

ločiti nagrade, je bil na osnovi oce-njevalnega sistema Josefa Dapper-ja zgrajen ustrezen ocenjevalni si-tem tudi pri nas.

Strokovna ocena predloga in na zgoraj omenjeni način izračunana nagrada se predložijo potem ocenje-valnemu odboru, ki stvar skupno še enkrat predela in odredi končno izvedbo in izplačilo.

Z izplačilom nagrade pa se ne misli, da je predlagatelj nekako »plačan« za svoj predlog. Nagrada pomeni le neko priznanje. Pogla-vitno je, da ima iniciativni sodelavec v predlogih za izboljšanje dela mož-nost, da pride s časom na mesto, ki mu glede na njegove sposobnosti tudi pripada.

Sodelavci, pomagajte izboljševati naše delo. Vsaka obratna izboljšava krepi proizvodno silo tovarne, katere del smo tudi mi in od katere imamo zopet skupne koristi. Naša stara gorenjska železarska delavnost hoče

obdržati svoj prostor na soncu, tu pod našimi gorami. Vsi smo za to odgovorni.

Tako nekoč. Takrat je bilo so-delovanje v komisiji za strokovno oceno priznanje. Ali je to še danes, ko vemo, da se ocene zbirajo tudi več kot leto dni. Strokovna komisija je tudi odločala o izvedbi in plačilu izboljšave. Kaj pa danes? Nered na tem področju nam kvari moralni ugled, dela pa tudi finančno škodo. Koliko smo imeli stroškov z raznimi komisijami, ocenjevalci in pravdami. Ali želimo še tako naprej?

Anonimnost predlagatelja inova-cij oziroma izboljšav in nepristra-tnost ocenjevanja, predvsem pa iz-računov in temu primerna poeno-stavitve prijavnih formularjev ter postopkov so bistveni pogoji za po-večanje števila predlogov in ustvari-tev reda na tem področju. Na koncu le še vprašanje: Kdo je odgovoren, da to uresničimo glede na 43. člen pravilnika o disciplinski in odškod-ninski odgovornosti?

MESTA

OSEBNI DOHODEK V MESECU FEBRUARJU

Najkrajši mesec leta je februar. Ima samo 22 delovnih dni ali 176 rednih ur. Gre za bistveno manjši obseg plačanega časa kot v mesecu januarju, zato je tudi povprečno število ur na zaposlenega za 12,8 ur manjše. To vpliva tudi na osebni dohodek; februar izkazuje za 349 din nižji OD v povprečju na zaposlenega, OD za 182 ur pa je višji kot v januarju (januar 17.012, februar 16.663 din — podatki z bolezensko odsotnostjo nad 30 dni).

Delavci TOZD Plavž so v mesecu februarju izdelali 12.738,1 tone grod-lja, kar je 92,3 % mesečnega družbe-nega plana, ki je enak operativnemu programu. Čeprav je pri obračunu OD upoštevan objektivni pogoj — večji obseg vložene okojine, je OD kljub temu za več kot 4.000 din na delavca manjši. Rezultat je kljub takšni korekciji mnogo slabši kot v januarju, k tolikšni razliki v OD pa sodi tudi pojasnilo, da je v februarju plačanih skoraj 17 ur manj na delav-ca, velika razlika pa je tudi v časov-nih dodatkih, saj je ena peč obrato-vala celo brez vsake prekinitve med novoletnimi prazniki.

Delavci TOZD Jeklarna so družbe-ni načrt presegli za 2,8 %. Njihovi proizvodni rezultati in osebni doho-dek so bolj primerljivi z januarski-mi. Negativna razlika nastaja zaradi praznika, dolžine meseca in manjšega obsega nadur, ob tem pa je osebni dohodek iz učinka višji kot v januar-ju.

Relativno visoka proizvodnja TOZD Jeklarna v obeh letošnjih me-secih je omogočila solidno proizvod-njo v valjarnah in predelovalnih TOZD, ki so večinoma presegle s planom začrtane količine, zato kljub razliki zaradi praznika in obsega plačanega časa ne gre za bistveno nižja povprečja osebnega dohodka. TOZD Livarna in Žičarna sta z izred-no dobrim delom uspeli poprečje na delavca celo za več kot 10 % povečati.

Osebni dohodek, preračunan na 182 ur, je za februar v vseh temel-jnih organizacijah večji kot v januar-ju, z edino izjemo TOZD Elektrode (Plavž smo že omenili), kjer gre za razliko 53 din ali 0,4 %. Poleg TOZD Plavž so Elektrode edina TOZD, ki se v količini proizvodnje ni približa-la planu, boljša struktura proizvod-nje pa je na višino OD premalo vpli-vala.

Število nadur se je v mesecu fe-bruarju močno znižalo, in sicer kar za 10.148 ur od meseca januarja. Od-stotek nadur v efektivnih urah se je za Železarno znižal s 3 % na 1,9 %. Najnižji odstotek nadur v efektivnih urah še naprej izkazuje TOZD Valjarna žice 0,2 %, sledi ji Profilarna na 0,3 %, delovna skupnost za ekono-miko, TKR in novogradnje z 0,4 %. Nadpoprečen delež nadur je v storit-venih TOZD, vendar gre tudi tu za bistveno zmanjšanje obsega nadur.

PRIMERJAVA UR IN ZASLUŽKOV FEBRUAR

Obdobje	UR		DIN		% učinka	INDEKS- OD 1982=100
	na zaposl. (br. bol.)	OD na URO	na zaposl. brez bol.	na 182 ur brez bol. nad 30 dni		
I. 1978	182,7	32,19	5.881	5.859	34,4	38,53
I. 1979	183,1	41,87	7.688	7.620	36,7	50,11
I. 1980	182,3	50,35	9.176	9.164	40,0	60,27
I. 1981	181,8	67,12	12.367	12.377	45,4	81,40
I. 1982	181,7	83,55	15.181	15.206	47,3	100,00
X. 1982	176,0	86,14	15.163	15.677	46,8	103,10
XI.	182,6	91,86	16.777	16.719	47,9	109,95
XII.	185,1	88,55	16.387	16.116	49,5	105,98
I. 1983	182,8	90,82	16.604	16.529	46,8	108,70
II. 1983	169,2	95,72	16.191	17.421	48,4	114,56
II. 1982	173,6	80,96	14.059	14.735	49,4	96,90
I.—II. 1983	176,0	93,18	16.397	16.959	47,6	111,52
I.—II. 1982	179,1	79,55	14.247	14.478	48,0	95,21

PRIPRAVLJENOST JE VEDNO BOLJŠA KAKOR GOLO PRIČAKOVANJE

TITO

VARNOSTNI NADZOR NAD ATOMI

Uradno je potrjeno, da nikjer niso ugotovili, da bi nuklearka kjerkoli z radioaktivnim sevanjem, s prekomerno toploto, bakterio-loškimi, biološkimi ali kakršnimi drugimi vplivi prekoračila predpisane varnostne norme. Vsi veljavni predpisi namreč zahtevajo, da radioaktivnost tekočih odpadkov, ki se z nuklearke stekajo v Savo, ne sme presegati 1 curieja na leto. Po novem merskem sistemu se meri aktivnost radioaktivnih virov z becquereli, torej je 1 curie 3.710 Bq (becquerela). Po podatkih energetskega inšpektorata je nuklearka do novembra 82 spustila v Savo 0,86 curieja.

Ilustrativno gledano so bile v novembru 82 izpuščene količine tekočih radioaktivnih odpadkov v Savo do ene stotisočinke dovoljenih količin. Koncentracija teh snovi pa je znašala tri stotisočinke dovoljne koncentracije. Prav tako se je v novembru 82 voda v Savi segrela za 0,9 C, dovoljeno pa je, da jo sme nuklearka segreti največ za 2 C. Podobno so meritve radioaktivnosti zraka pokazale, da ni nevarnosti za okolje, saj so v mejah dovoljenega.

Meritve v nuklearki so sicer potrdile, da so bile nekajkrat za krajši čas prekoračene dopustne meje radioaktivnosti, vendar to v začetni fazi obratovanja, ko še niso delali hladilni stolpi. Te prekoračitve niso bistveno vplivale na okolje. Strokovnjaki zatrjujejo, da je včasih med obratovanjem radioaktivno sevanje tako neznamno, da ga merilni instrumenti ne registrirajo.

Komiteja za energetiko v obeh republikah (SR Slovenija in SR Hrvatska) dnevno dobivata sveže rezultate meritev. Že bi prišlo do naj-manjšega odstopanja od dovoljenih mej, bi komiteja zahtevala takojšnjo spremembo režima obratovanja nuklearke. Med poskusnim delom, ko je bilo treba elektrarno iz najrazličnejših vzrokov večkrat ustaviti, so z meritvami ugotovili, da je nuklearka petkrat čistejša kot npr. elektrarna na premog v Plominu v Istri.

Varnostnega poročila, ki je eden glavnih ključev, da bo nuklearka dobila uporabno dovoljenje za trajno delo, pooblaščen ustanove še niso potrdile. To pomeni, da v nuklearki še ni vse storjeno za brezhibno delo. Predstavniki obeh komitejev za energetiko so v januarju 83 v Krškem obljubili, da bodo do sredine tega leta v nuklearki izpolnjeni vsi pogoji za zanesljivo in varno delo elektrarne v prihodnjih tridesetih letih. Toliko let naj bi delala, še zlasti po predelavi cevi v parnih generatorjih. S to predelavo so se, kot zagotavljajo v pristojnih komi-tejih, bistveno zmanjšali tresljaji na cevih. Med ustavitvijo v lanskem novembru so pregledali 900 cevi in vanje vgradili merilne vibratorje. Tako so ob ponovnem zagonu preizkusili sistem za napajanje vode v parnih generatorjih, niso pa še v celoti opravili potrebnega testa med delom nuklearke s polno močjo.

Jedrska elektrarna dela od 1. decembra 1982 vseskozi s polno močjo, torej s 664 megavati. Dnevno daje v elektroenergetski sistem Hrvatske in Slovenije 15 milijonov kilovatnih ur elektrike. Od 2. ok-tobra 1981, ko so nuklearko priključili na električno omrežje, je dala 2,2 milijarde kilovatnih ur elektrike, torej polovico manj, kot je njena letna zmogljivost.

Jedrski odpadki so kost v grlu vseh držav, ki izkoriščajo jedrsko energijo. Nuklearka v Krškem ima začasno skladišče za radioaktivne odpadke in iztrošeno gorivo. Do maja 1983, torej pred predvideno menjavo jedrskega goriva, naj bi ob nuklearki razširili bazen za iztrošeno gorivo, ki bo zadoščal za varno odlaganje teh odpadkov v prihodnjih 17 letih, to je do leta 2000.

Umazana voda v Savi še vedno ostaja največji problem nuklearke. Ekologi (strokovnjaki za varstvo okolja) najbolj očitaajo investitorjem, da so pustili vmenar zlasti čistost Save. In to, da Sava od nuklearke naprej ni regulirana, kar bi po njihovi presoji utegnilo zastrupljati (kontaminirati) polja, ki jih občasno Sava poplavlja. Kritizirali so tudi načrte, po katerih naj bi hladilno vodo, ki jo nuklearka črpa iz Save, klorirali. Izračunali so, da bi morali v nuklearki dnevno porabiti 4,5 tone klor, če bi hoteli odstraniti umazano iz porabljene vode. Do-kazano pa je, da so tolikšne množine klor škodljive. Zaradi tega so se v nuklearki odpovedali kloriranju vode, niso pa se še odločili, kako bodo hladilno vodo čistili. V tovarni celozeloze v Krškem tudi še niso zgradili vseh čistilnih naprav, predvidevajo pa, da jih bodo dokončali v letošnjem prvem polletju.

Zaradi vseh teh pomanjkljivosti nuklearka še vedno dela poskusno. Poskusno pa dela tudi zato, ker se z Westinghousom še niso dogovorili o prevzemu objekta.

Pogajanja o poravnavi stroškov, ki so nastali zaradi manjše pro-izvodnje v nuklearki, gredo h koncu. O rezultatih teh dogovorov naj bi javnost sproti obveščali.

Takšen sproten in javen nadzor nad jedrsko tehnologijo je nujno potreben. Samo meritve so zagotovile, da nuklearka normalno obratuje in da ne predstavlja vira ogroženosti za okolje. V SFRJ bomo tudi vnaprej potrebovali več električne energije, zato se energiji iz atomov ne bomo mogli odpovedati. Izkušnje, ki si jih strokovnjaki nabirajo pri naši prvi nuklearki, bodo najboljše zagotovilo pri gradnji novih nukleark.

NADALJEVANJE

STRUKTURA OD ZA MESEC FEBRUAR

Vrsta izplačila	Znesek OD v din	Din na fiz. zaposl.	Struktura OD v %		
			24=100	21=100	17=100
1. Osnovni OD	39.346.982	6.211	37,2	38,5	41,9
2. Učinek	19.070.339	3.010	18,1	18,6	20,3
3. Stimul. za pr.	2.832.981	447	2,7	2,8	3,0
4. Ocena del. pr.	5.154.821	815	4,9	5,0	5,5
5. SKUPAJ 1—4	66.405.123	10.482	62,9	64,9	70,7
6. Nočni dodatek	2.565.373	405	2,4	2,5	2,7
7. Popoldanski dodatek	1.497.633	236	1,4	1,5	1,6
8. Nadurni dodatek	460.123	73	0,4	0,4	0,5
9. Nedeljski dodatek	1.070.010	169	1,0	1,0	1,1
10. Sobotni dodatek	188.638	30	0,2	0,2	0,2
11. Praznični dodatek	2.549	—	—	—	—
12. SKUPAJ 6—11	5.784.326	913	5,4	5,6	6,1
13. Otežkočeni dodatek	1.432.988	226	1,4	1,4	1,5
14. Dodatek za del. dobo	3.223.417	509	3,1	3,2	3,4
15. Sobotna doplačila	5.252.538	829	4,9	5,1	5,7
16. Ostala doplačila	11.837.066	1.868	11,2	11,6	12,6
17. SKUPAJ 5+12 do 16	93.935.458	14.827	88,9	91,8	100,0
18. Plačan praznik	3.103	—	—	—	—
19. Redni, izredni dopust	4.555.683	719	4,3	4,5	4,8
20. Nadomestilo OD za boln. odsot. do 30 dni	3.808.946	602	3,6	3,7	4,1
21. Skupaj OD iz sred. del. organiz.	102.303.190	16.148	96,8	100,0	108,9
22. Nadomestilo OD za boln. odsot. nad 30 dni	2.993.938	473	2,9	2,9	3,2
23. Ostala refundacija	269.088	42	0,3	0,3	0,3
24. Izplačani neto OD	105.566.196	16.663	100,0	103,2	112,4

POSLOVNA USPEŠNOST IN DELITEV SREDSTEV ZA OSEBNE DOHODKE

(Nadaljevanje s 1. strani)

čistega dohodka in sredstev za osebne dohodke na ravni Železarn kot delovne organizacije.

OBSEG POSLOVANJA

Obseg poslovanja je narasel v Železarni v zadnjih petih letih s

7.607.937 tisoč din na 19.140.880 tisoč din ali za 2,52 krat, kar je rezultat cen ter kvalitativnih in količinskih premikov v proizvodnji. Letne rasti so 20,3 % (1979/1978), 21,0 % (1980/1979), 43,4 % (1981/1980) ter 20,5 % za 1982/1981.

DELITEV PRIHODKA

Delitev prihodka je v tem času potekala takole:

leto	1978	1979	1980	1981	1982
prihodek v %	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
materialni stroški	71,8	72,4	71,7	74,5	72,3
amortizacija	6,6	6,3	6,7	6,3	8,4
drugi poslovni stroški	0,9	0,9	2,9	1,0	0,9
dohodek	20,7	20,3	18,7	18,2	18,3

Materialni stroški so v tem času porasli za 2,53 krat, amortizacija za 3,20 krat, drugi poslovni stroški za 2,69 krat in dohodek za 2,23 krat. Ustvarjen dohodek je zaostajal za obsegom poslovanja za razliko med 2,52 in 2,32 krat in je v delitvi prihodka padel z 20,7 % na 18,3 %.

DELITEV DOHODKA

Iz ustvarjenega dohodka se odvajajo obveznosti za prispevke, davke, obresti, pogodbene obveznosti in delovne skupnosti. Ko se odvedejo te obveznosti, ostane čisti dohodek.

V petih letih se je dohodek povečal za 2,23 krat in je naraščal po letih za 18 % (1979/1978), 11 % (1980/1979), 40 % (1981/1980) in 22 % v primerjavi 1982. in 1981. leta.

Delitev dohodka je v zadnjih petih letih potekala:

leto	1978	1979	1980	1981	1982
dohodek v %	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
za delovne skupnosti	16,0	17,5	18,7	18,3	19,2
obresti, dohodek drugih DO	9,3	8,4	9,2	11,5	10,6
prispevki	4,3	3,6	3,8	8,5	8,9
druge pogodbene obveze	3,2	4,4	5,0	3,7	4,6
ostalo	3,2	2,1	1,7	2,1	2,7
davki	0,8	0,7	0,5	0,6	0,9
čisti dohodek	63,1	63,3	61,2	55,4	53,2

Obveznosti iz dohodka so v petih letih narasle na pozicijah: prispevki za 4,64 krat, davki za 2,30 krat, obresti za 2,54 krat, pogodbene ob-

veznosti za 3,16 krat, ostale za 1,89 in za delovne skupnosti za 2,67 krat. Obveznosti iz dohodka so naraščale v procentih letne rasti za:

leto	1979	1980	1981	1982
prispevki	0,0	15	216	27
davki	-5	-18	78	66
obresti	7	21	75	13
pogodbene obveznosti	62	25	3	51
ostalo	-23	-9	68	60
delovne skupnosti	29	19	36	27

DELITEV ČISTEGA DOHODKA

Čisti dohodek se je v zadnjih petih letih povečal za 1,8 krat in je zaostajal za prihodkom v razliki do 2,52 krat in za ustvarjenim dohod-

kom v razliki do 2,23 krat. Letno je čisti dohodek naraščal za 19 % (1979/1978), 7 % (1980/1979), 26 % (1981/1980) in 17 % (1982/1981). Delitev čistega dohodka je v zadnjih petih letih potekala takole:

leto	1978	1979	1980	1981	1982
čisti dohodek v %	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
osebni dohodki (bruto)	67,1	77,6	80,3	80,2	84,6
poslovni sklad	15,3	5,2	3,1	7,5	6,5
rezervni sklad	3,5	3,5	3,2	3,4	3,2
sklad skupne porabe	14,1	13,7	14,6	10,3	11,8
izguba v 1000,00 din	0	0	15.144	21.781	113.128

SREDSTVA ZA BRUTO OSEBNE DOHODKE

Sredstva za osebne dohodke so predstavljala delež v:

leto	1978	1979	1980	1981	1982
obsegu poslovanja, %	8,8	10,0	9,2	8,1	8,3
doseženem dohodku, %	42,4	49,1	49,1	44,4	45,0
čistem dohodku, %	67,1	77,6	80,3	80,2	84,6

Sredstva za bruto osebne dohodke so zajemala v preteklosti vedno večji delež čistega dohodka, vedno bolj je postajal osiromašen sklad skupne porabe, v katerem je sicer stanovanjski prispevek porasel za 3,4 krat,

medtem ko regres za prehrano in za dopust približno sledi podražitvam, ostala napajanja iz skupne porabe pa so se v petih letih zmanjšala za 0,82 krat.

Sredstva za bruto osebne dohodke so se v zadnjih petih letih v zneskih povečala za 2,36 krat. Letno so ta sredstva naraščala za 37 % v primerjavi 1979/1978, 11 % - 1980/1979, 26 % - 1981/1980 in 23 % - 1982/1981. Primerjava teh z letno evidentiranimi podražitvami in naraščanjem življenjskih stroškov pove, da od leta 1979 dalje niso več usklajena.

Od leta 1980 dalje posluje Železarna z naraščajočo poslovno izgubo. To pomeni, da ni več pomembnih realnih možnosti za povečevanje sredstev za osebne dohodke. Iz podanega pregleda se lahko izvede povzetek:

- materialni stroški so naraščali v sorazmerju z doseženim prihodkom;

- amortizacija se je v preteklem letu povečala;

- družbene dajatve, pogodbene obveznosti, obresti, stroški delovnih skupnosti naraščajo iz leta v leto;

- delež čistega dohodka v doseženem prihodku in dohodku se je pomembno znižal;

- sredstva za bruto osebne dohodke so zaostajala za rastjo življenjskih stroškov, nominalno so se povečevala in tako zajemala vedno večji delež čistega dohodka;

- rezervni sklad je kot del čistega dohodka ostal na isti višini, poslovni sklad se je pomembno zmanjšal.

Del sklada skupne porabe, kot regres za prehrano med delom, jubilantske nagrade, regres za dopust se lahko smatra kot namensko porabljen osebni dohodek. V skladu skupne porabe, ki bi omogočal omejeno rast osebnih dohodkov, je pravzaprav kot neka rezerva samo se stanovanjski prispevek.

Od časa do časa izide v Železarni uvodni članek, ki obravnava problematiko delitve osebnih dohodkov. Tipična lastnost teh člankov je, da se avtor vedno sklicuje na izjave in citate zelo znanih osebnosti političnega vrha, kar je zelo posplošno stališče in onemogoča realno razpravo o pogojih poslovanja v Železarni. Vedno trdi, kako daleč je naša delitev od idealizirane delitve po delu. Članki so vedno kritični do modela delitve, pa nikoli ne ponujajo boljšega modela ali vsaj boljše parcialne rešitve. Ravenski model delitve je v mnogih rešitvah slabši od jeseniškega, pa vendar ni nikoli pod tako ostro in nestrokovno kritiko.

V Železarni mnogo preveč govorimo o delitvi, mnogo manj pa o ustvarjanju sredstev za osebne dohodke. Ustvarjanje sredstev za osebne dohodke pa pomeni povečevati dohodek s povečevanjem cen in zniževanjem materialnih stroškov, z zniževanjem dajatev in prispevkov iz dohodka, prispevnih stopenj in dajatev iz bruto osebnih dohodkov. Od izvoljenih delegatov v raznih samoupravnih telesih težko pričakujemo, da bodo znali opredeljevati v vsakem primeru upravičenosti višjih prispevkov, zniževanje storitev teh dejavnosti pa na koncu pomeni tudi zniževanje družbenega standarda.

NEKAJ MOŽNOSTI RASTI DOSEŽENEGA DOHODKA IN SREDSTEV ZA OSEBNE DOHODKE

Delovne organizacije pridejo najlažje do višjega dohodka prek povečanih cen svojih izdelkov. Ta možnost je stalno prisotna v praksi, družbeno se pa bolj ali manj uspešno onemogoča preko sistema družbenega nadzora cen.

Znotraj delitve prihodka so daleč najpomembnejša postavka materialni stroški, ki zajemajo skoraj tri četrtine doseženega prihodka.

Na naših delovnih skupinah se le malokdaj razpravlja o materialnih stroških in možnostih njihovega znižanja, čeprav pomeni 1 % prihranka potencialno možnost 7 % povečanja sredstev za osebne dohodke. Če materialne stroške omejimo samo na izdatke za energijo, pomeni 1 % prihranka energije potencialno možnost povečanja osebnih dohodkov za 3 %. To sicer ni natančno, ker niso upoštevane večje dajatve pri višje doseženem dohodku. Dinar na sredstvih za osebne dohodke je v praksi drugače cenjen kot dinar na materialnih stroških; je pa v obeh primerih naš dinar z isto vrednostjo.

Kdor hoče zniževati materialne stroške, jih mora poznati; poznati kalkulacije proizvodov in tehnologijo izdelave. Z analizo vrednosti se razčlenjujejo stroški in presoja njihova nujnost nastajanja po pozicijah. V tabeli ob koncu sestavka so razvrščeni stroški predelave po temeljnih organizacijah materialne proizvodnje po njihovi pomembnosti glede na delež v vseh stroških predelave.

V talilniških in valjavniških temeljnih organizacijah so stroški energije daleč na prvem mestu. Šele v obratih druge stopnje hladne predelave pade energija pod tretje mesto pomembnosti. Razen tega so stroški energije v večjem porastu kot drugi stroški, a se o tem skoraj nič ne govori, kaj šele, da bi na podražitve reagirali z racionalizacijo dela. S tem ni rečeno, da stroški v temeljnih organizacijah storitvenih dejavnosti in strokovnih službah niso pomembni. So enako pomembni. Povsod smo delavci dolžni izvajati naloge dobro in racionalno. Nimajo pa takega primata, kot ga ima energija v teh obratih.

NEKAJ ZAKLJUČNIH MISLI

V tem prispevku se je poskušalo povedati naslednje:

- da tovarniška vreča, kjer so skrite plače, ni neskončno globoka, ampak pri delitvi sredstev za osebne dohodke strgamo njeno dno;

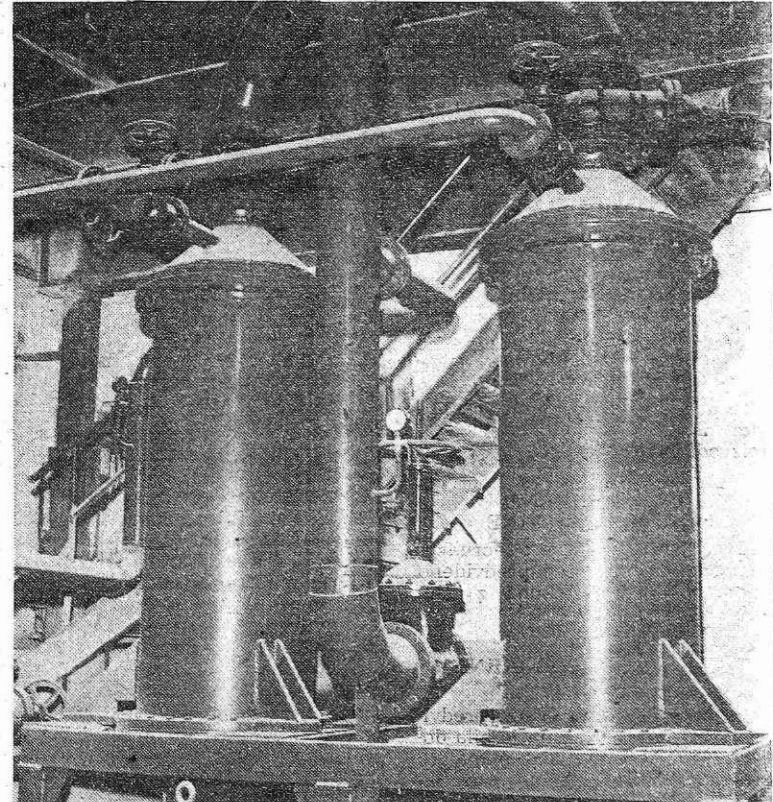
- da imamo lahko odlični model delitve osebnih dohodkov, pa v primeru, da ne bo denarja, ne moremo pričakovati dobrih plač in je tudi model brez vrednosti;

- da nas zadnja leta, ko poslujemo z izgubo, morajo iztrezniti pri vehementnih obravnavah politike delitve osebnih dohodkov. Naša razmišljanja in delo moramo preusmeriti v doseganje večjega dohodka z dolgoročnimi programi sanacije sedanjega poslovnega stanja, kjer naj bodo na prvem mestu racionalizacije v energetskih porabah ter tudi drugačnimi odnosi do dela in med seboj;

- delavci Železarn delamo tu na Jesenicah. Naše življenje in standard je tesno povezano z našim delom. Naša razmišljanja in delo morajo izhajati iz pogojev gospodarjenja in poslovanja Železarn. Strniti moramo vse naše sposobnosti v izboljšanje obstoječega stanja. Železarni moramo z našim delom zagotoviti nadaljnji razvoj, kar smo dolžni tudi našim potomcem;

- destruktivne kritike, četrtinske resnice in mnenja, ki izhajajo iz domnev posameznikov, ki lahko tudi dobro mislijo, prinašajo več slabega kot dobrega. Sklicevanje na visoke avtoritete je lahko pomembna podkrepitev stališč pri izpolnjenem pogovoru poznavanja problemov, pogojev gospodarjenja in poslovanja. Ukrepi in delo pa morajo vedno izhajati iz naših razmer.

Tine Črv

Nova filtrska postaja hladilne vode za Lectromelt električno peč

NOVA FILTRSKA POSTAJA HLADILNE VODE ZA LECTROMELT ELEKTRIČNO PEČ

Pri Lectromelt električni peči v TOZD Jeklarna je bila zgrajena filtrska postaja s filtri 4 x Ø200 mm. Sam prostor je bil zelo utesnjen, kar je oteževalo izpiranje filtrov in manipulacijo z ventili.

V zadnjem času tudi ni bilo na zalogi filterških vložkov, vsa oprema pa je bila močno dotrajana. Zaradi tega je bil padec tlaka na hladilni vodi vedno večji, kar je povzročalo motnje pri obratovanju električne peči.

Ta pojav je bil posebno očiten v pomladanskem in jesenskem letnem obdobju, ko so pogosta deževna obdobja in se onesnaženost reke SAVE močno poveča. Zaradi zmanjšanja tlaka hladilne vode je pogosto izpa-

del transformator LECTROMELT električne peči, prekomerno pa je bilo obremenjeno tudi glavno stikalo zaradi pogostih izklopov med obratovanjem. Posledice nizkega tlaka hladilne vode so bile: večje število zastojev, podaljšanje saržnih časov in motnje tehnološkega procesa električne peči.

Da preprečimo motnje v preskrbi s hladilno vodo, smo se v dogovoru s sodelavci plinske in vodne energije odločili, da namestimo nove filtre (2 x Ø 400 mm) večjih dimenzij in montiramo celotno postajo na novi lokaciji.

Projekt postavitve je izdelal Tehnični biro Jesenice, obišaja filtrov so izdelali v konstrukcijski delavnici montažo pa je izvedlo podjetje Hidromontaža Maribor - enota Jesenice.

Filtrska postaja je že priključena na omrežje hladilne vode in obratuje brez motenj. Vsa dela so bila opravljena med obratovanjem električne peči, sam priklop pa je bil izveden, ko je bila električna peč v enodnevnem remontu.

Zadoštna količina in ustrezen tlak hladilne vode sta garancija za zmanjšanje motenj v tehnološkem procesu oziroma znižanje zastojev. To je nov prispevek vzdrževalcev TOZD Jeklarna k večji proizvodnji jekla.

Franc Novak

DELEŽ VRSTE STROŠKOV RANGIRANIH PO POMEBNOSTI V STROŠKIH PREDELAVE

TO	stroški predel. na enoto	vrsta stroška	I. rang		II. rang		III. rang		IV. rang		V. rang		ostanek delež
			delež	vrsta stroška	delež	vrsta stroška	delež	vrsta stroška	delež	vrsta stroška	delež	vrsta stroška	
aglomeracija	1379,07	fiks. str.	0,35	energija	0,23	ostalo	0,12	osebni dohodek	0,07	ost. prim. str.	0,07		0,16
plavž	2534,88	energija	0,26	ost. prim. s.	0,21	rež. obr.	0,19	osebni dohodek	0,10	fiksni str.	0,08		0,16
SM jeklarna	6277,29	energija	0,39	remont	0,16	pom. mat.	0,10	prev. rež. str.	0,08	osebni dohodek	0,07		
EI jeklarna	6699,15	pom. mat.	0,27	energija	0,23	spec. orod.	0,09	remont	0,09	fiksni stroški	0,07		
konti liv	4428,11	fiksni str.	0,55	prev. rež. obr.	0,10	pom. mat.	0,08	osebni dohodek	0,08	mat. popr. vz.	0,05		
livarna	33915,80	osebni dohodek	0,42	ost. pr. str.	0,16	el. energ.	0,13	pom. mat.	0,10	fiksni str.	0,09		
blum. št.	3232,63	energet.	0,31	fiksni str.	0,23	OD	0,10	mat. na DN	0,06	fiksni elementi	0,06		
VŽ	3708,26	energet.	0,28	fiksni str.	0,23	OD	0,13	ost. prim. str.	0,07	fiksni elementi	0,06		
val. deb. ploč.	5073,93	energet.	0,41	fiksni str.	0,13	OD	0,12	fiksni elem.	0,06	remont	0,05		
HVB	11160,82	fiks. elem.	0,51	energetika	0,14	OD	0,08	pom. mat.	0,07	mat. na DN	0,04		
HVJ	9601,63	OD	0,21	energetika	0,18	fiks. str.	0,12	pom. mat.	0,10	ost. prim. str.	0,08		
žičarna	6699,90	ost. stor.	0,24	OD	0,18	fiks. str.	0,17	energetika	0,11	spec. orod.	0,09		
profilarna	5109,81	fiks. str.	0,22	ost. pr. str.	0,21	OD	0,17	energetika	0,08	fiksni elementi	0,07		
vrat. podb.	43986,76	OD	0,24	fiksni str.	0,23	pom. mat.	0,22	energetika	0,13	ost. prim. str.	0,10		
jeklovlek	7288,95	OD	0,24	fiksni str.	0,23	energet.	0,17	ost. prim. str.	0,12	gomož. mat.	0,07		
elektrode	9403,83	fiks. str.	0,23	OD	0,22	spec. or.	0,19	energetika	0,10	ost. prim. str.	0,09		
žehljarna	11696,45	pos. str. pr.	0,36	spec. orod.	0,17	OD	0,15	ost. prim. str.	0,12	fiksni str.	0,07		

PROIZVODNJA V FEBRUARJU

(Nadaljevanje s 1. strani)

TOZD PLAVŽ

Večkratne okvare na vsipnem vozu, zakladalni košari, predvsem pa pogosti zastoji zaradi okvar in menjav šob, so botrovali razmeroma slabemu delu TOZD, ki je dosegel z gospodarskim načrtom predvideno količino grodlja le z 92,3 %.

TOZD JEKLARNA

Jeklarna je dosegla za februar z gospodarskim načrtom predvideno proizvodnjo v višini 100,4 %, in sicer martinarna 103,8 % in elektro jeklarna 97,2 %. Izpad v elektro jeklarni gre na račun okvare kabla Lectromelt peči, zaradi česar je bila ta peč ob enodnevno proizvodnjo. Izpolnjevanje kvalitete asortimenta je bilo zaradi pomanjkanja grodlja v martinarni slabo. Proizvodnja dinamno jekel je potekala dobro, ker je bilo na zalogi dovolj metal silicija.

Zaradi pomanjkanja Fe-Cr je bilo odličnih le sedem šarž nerjavnih jekel.

Na napravi za kontinuirno vlivanje jekla je bilo odličnih 4.326 ton grodic, oz. je bil gospodarski načrt izpolnjen 105,5 %.

TOZD LIVARNA

Livarna je v februarju dosegla 106,4 % načrtovane skupne proizvodnje. Tujim naročnikom je bilo odpremljeno 44,3 tone jeklenih odlitkov.

TOZD VALJARNA BLUMING-ŠTEKEL

Valjarna je v februarju obratovala dobro in je dosegla z gospodarskim načrtom predvideno skupno proizvodnjo 106,2 %. Potisna peč je obratovala v času od 16. do 26. februarja in je bilo prek nje prevlanih 5.450 ton slabov.

TOZD VALJARNA ŽICE IN PROFILOV

Zaradi okvare Custodis ogrevne peči valjarna ni obratovala 60 ur, vendar je z dobrim delom zamujeno nadoknadila in dosegla z gospodarskim načrtom predvideno skupno proizvodnjo 102,6 %.

TOZD VALJARNA DEBELE PLOČEVINE

Ta valjarna je dosegla v februarju z gospodarskim načrtom predvideno skupno proizvodnjo, skupaj z uslugami prevallanja 104,9 %.

TOZD HLADNA VALJARNA BELA

Z gospodarskim načrtom predvidena skupna proizvodnja je bila dosegla 103,9 %. Preseganje plana gre predvsem na račun uslug prevallanja.

Dinamo kvalitet so izvaljali 2.190 ton, nerjavnih kvalitet pa 372 ton.

TOZD HLADNA VALJARNA JESENICE

Hladna valjarna Jesenice je pri skupni proizvodnji dosegla z gospodarskim načrtom planirano količino 100,9 %.

Dinamo kvalitet so zaradi pomanjkanja vložka v prvi dekadi februarja izdelali le 347 ton, kvalitativnih jekel pa je bilo izvaljano 155 ton.

TOZD ŽIČARNA

Kljub pomanjkanju delavcev in veliki odsotnosti je bila z gospodarskim načrtom predvidena skupna proizvodnja dosegla 102,4 %.

Pantentirane žice so naredili 1.081 ton, VAC žice 641 ton in EPP žice 77 ton.

TOZD PROFILARNA

Profilarna je dosegla v februarju z gospodarskim načrtom predvideno skupno proizvodnjo 105,3 %, čeprav je občasno primanjkovalo delavcev in vložka.

TOZD VRATNI PODBOJI

Z gospodarskim načrtom predvideno skupno proizvodnjo so dosegli 109,5 %.

TOZD JEKLOVLEK

V prvi dekadi februarja je bilo pomanjkanje vložka zaradi okvare ogrevne peči v valjarni žice, v ostalih dveh dekadah pa so bili občasni za-

stoji zaradi okvar KOCH linije in Schumag stroja. Vseeno je TOZD Jeklovlek z gospodarskim načrtom predvideno skupno proizvodnjo dosegla 100 %.

TOZD ELEKTRODE

Z gospodarskim načrtom predvidena skupna proizvodnja za februar je bila dosegla 95,9 %, predvsem zaradi izdelave suhe elektrode mase in ognjevzdržnega materiala. Načrtovana skupna proizvodnja oplašče-

nih elektrod in varilne žice je bila dosegla le 89,9 %.

Vzroki nedoseganja so v izdelavi specialnega programa in tanjših dimenzij pri oplaščenih elektrodah ter pomanjkanja VP žice.

TOZD ŽEBLJARNA

Žebljarna je v februarju obratovala dobro in dosegla z gospodarskim načrtom predvideno skupno proizvodnjo 101 %.

Miloš Piščanec

Sodelavca — vzdrževalca kontiliva (foto I. Kučina)

ODDIHI V LETU 1983

Komisija za oddihe in izlete pri izvršnem odboru konference osnovnih organizacij zveze sindikatov Železarnarje je že ob koncu februarja vsem osnovnim organizacijam sindikata v TOZD in delovnih skupnostih poslala razpored letovanja v naših počitniških domovih s cenami in ostalimi navodili.

V BIOGRADU na moru bodo delavci lahko letovali v desetih izmenah, in sicer dveh predsezonskih, šestih sezonskih in v dveh posezonskih. Enako tudi v Crikvenici. Izmen se bodo zvrstile takole:

BIOGRAD: od 11. do 21. junija, od 21. junija do 1. julija (predsezonski), od 1. do 11. julija, od 11. do 21. julija, od 21. do 31. julija, od 31. julija do 10. avgusta, od 10. do 20. avgusta, od 20. do 30. avgusta (sezonske), od 30. avgusta do 9. septembra in od 9. do 19. septembra (posezonske).

CRIKVENICA: od 5. do 15. junija, od 15. do 25. junija (predsezonski), od 25. junija do 5. julija, od 5. do 15. julija, od 15. do 25. julija, od 25. julija do 4. avgusta, od 4. do 14. avgusta, od 14. do 24. avgusta (sezonske), od 24. avgusta do 3. septembra in od 3. do 13. septembra (posezonske).

Regresirana cena za člane kolektiva za enodnevni pension je v sezoni v Biogradu 350,00 din, v Crikvenici pa 360,00 din, za otroke do desetih let starosti pa 190 oziroma 200,00 din. Polna cena 480,00 din v sezoni in 450,00 din v pred in po sezoni v obeh domovih velja za člane kolektiva, ki bodo koristili več kot deset dni dopusta in za njihove sorojce, ki so zaposleni v drugih organizacijah združenega dela (mož, žena).

Regresirana cena v pred in po sezoni za člane kolektiva je za enodnevni pension v Biogradu 330,00 din, v Crikvenici pa 340,00 din. Regresirana cena za otroke je v prvem primeru 160,00 v drugem pa 180,00 dinarjev. Polna cena za otroke je v sezoni 250,00 din, v pred in po sezoni pa 220,00 din.

Posebej so opredeljene cene za zunanje goste, in sicer znaša enodnevni pension za odraslega v sezoni 610,00 din, za otroka do deset let 380,00 din, v pred in po sezoni pa v prvem primeru 580,00 din, v drugem pa 350,00 din.

Regresirane cene veljajo za delavce TOZD in delovnih skupnosti Železarnarje in njihove nezaposlene sorojce ter upokojene Železarnarje in to največ deset dni, kolikor traja ena izmena. Počitniški regres bo znan šele, ko bo samoupravno opre-

deljena delitev sklada skupne porabe.

Prijave za oddihe zbirajo referenti za oddihe in izlete pri osnovnih organizacijah zveze sindikatov v TOZD in delovnih skupnostih, ki jih morajo oddati do 10. aprila. Društva upokojenecv morajo na prijavnici navesti, v kateri temeljni organizaciji ali delovni skupnosti je bil prijavitel zaposlen pred upokojitvijo.

Referenti za oddihe in izlete so prejeli tudi natančen razpored mest in terminov za posamezno temeljno organizacijo oziroma delovno skupnost. Ob tem naj omenimo, da po sklepu izvršnega odbora sindikata Železarnarje za otroke do četrtega leta starosti ni obvezno jemati hrane, ampak samo posteljo, za otroke nad četrtem letom starosti pa je hrana obvezna.

Tako kot vsa leta bo tudi letos INTEGRAL TOZD Potniški promet Jesenice organiziral avtobusni prevoz v Crikvenico in Biograd na moru.

Podrobnosti so natančno opisane v že omenjeni okrožnici, ki jih imajo referenti za oddihe in izlete v osnovnih organizacijah zveze sindikatov. Informacije pa lahko dobite pri organizatorju za oddihe, prevoze in izlete, telefon Železarnarje 3113 ali pri predsedniku komisije za oddihe in izlete pri izvršnem odboru sindikata Železarnarje Petru Simonetiču — telefon Železarnarje 2027.

Železarski globus

ZVEZNA REPUBLIKA NEMČIJA

Zahodnonemške železarnarje so izdelale v letu 1982 35.879 milijonov ton surovega jekla. Od tega je bilo 29.020 milijonov ton ali 80,9 % izdelanega v kisikovih konvertorjih, 6.329 milijona ton ali 17,6 % v električnih pečeh in samo 530.400 ton ali 1,5 % v Siemens-Martinovih pečeh. Proizvodnja SM jekla je bila v primerjavi z letom 1981 za 110.000 ton nižja in zato kaže, da bo kmalu popolnoma ukinjena.

IZVRŠITEV DRUŽBENEGA PLANA IN PROGRAMA SKUPNE IN GOTOVE PROIZVODNJE ZA PRODAJO TER ODPREMA V FEBRUARJU

TOZD	SKUPNA PROIZVODNJA					GOTOVA PROIZVODNJA					ODPREMA
	Družbeni plan	Program	Izvršitev	% 4/2	% 4/3	Družbeni plan	Program	Izvršitev	% 9/7	% 9/8	za prodaju
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
PLAVŽ	13.800	13.800	12.738,1	92,3	92,3	—	—	—	—	—	—
JEKLARNA	39.000	39.000	39.534,3	101,4	101,4	—	—	—	—	—	—
— SM	24.500	24.500	25.434,4	103,8	103,8	—	—	—	—	—	—
— EL	14.500	14.500	14.099,9	97,2	97,2	—	—	—	—	—	—
— ASEA	6.250	6.250	6.282,9	100,5	100,5	—	—	—	—	—	—
— LM	8.100	8.100	7.621,1	94,1	94,1	—	—	—	—	—	—
— BBC	150	150	195,9	130,6	130,6	—	—	—	—	—	—
LIVARNA	160	160	170,3	106,4	106,4	50	50	44,3	88,6	88,6	44,3
— jeklo	156	156	167,0	107,1	107,1	50	50	44,3	88,6	88,6	44,3
— kovino	4	4	3,3	82,5	82,5	—	—	—	—	—	—
VALJ. BLUMING-ŠTEKEL	31.400	31.400	33.353,4	106,2	106,2	6.390	6.390	7.211,6	112,9	112,9	7.032,9
— Bluming	15.200	15.200	16.223,6	106,7	106,7	390	390	831,3	213,2	213,2	707,4
— Štekel razrezoval.	13.930	13.930	13.273,2	95,3	95,3	3.730	3.730	4.029,5	108,0	108,0	3.825,5
— Štekel razrez. storitve	—	—	1.505,9	—	—	—	—	—	—	—	—
— Termična obdelava	2.270	2.270	2.350,7	103,6	103,6	2.270	2.270	2.350,8	103,6	103,6	2.500,0
VALJ. ŽICE IN PROFILOV	8.800	8.800	9.029,1	102,6	102,6	1.440	1.440	1.075,7	74,7	74,7	1.177,8
— Valj. žice	8.800	8.800	9.029,1	102,6	102,6	1.440	1.440	1.075,7	74,7	74,7	1.177,8
— Valj. žice storitve	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
VALJ. DEB. PLOČEVINE	6.200	6.200	6.502,3	104,9	104,9	5.320	5.320	5.407,1	101,6	101,6	4.560,7
— Valj. deb. ploč.	5.500	5.500	5.407,2	98,3	98,3	5.320	5.320	5.407,1	101,6	101,6	4.560,7
— Valj. deb. ploč. storitve	700	700	1.095,1	156,4	156,4	—	—	—	—	—	—
HLADNA VALJARNA BELA	8.300	8.300	8.622,7	103,9	103,9	7.750	7.750	6.107,1	78,8	78,8	7.062,2
— Hlad. valj. Bela	7.800	7.800	6.107,1	78,3	78,3	7.750	7.750	6.107,1	78,8	78,8	7.062,2
— Hlad. valj. Bela storitve	500	500	2.515,6	503,1	503,1	—	—	—	—	—	—
HLADNA VALJARNA JESENICE	2.550	2.550	2.572,7	100,9	100,9	2.340	2.340	2.278,1	97,4	97,4	2.222,2
— Hlad. valj. Jesenice	2.550	2.550	2.553,4	100,1	100,1	2.340	2.340	2.278,1	97,4	97,4	2.222,2
— Hlad. valj. Jesenice storitve	—	—	19,3	—	—	—	—	—	—	—	—
ŽIČARNA	5.000	5.000	5.120,4	102,4	102,4	3.750	3.840	3.857,0	102,9	100,4	3.802,1
— Žičarna	5.000	5.000	5.106,1	102,1	102,1	3.750	3.840	3.857,0	102,9	100,4	3.802,1
— Žičarna storitve	—	—	14,3	—	—	—	—	—	—	—	—
PROFILARNA	1.860	1.860	1.959,2	105,3	105,3	1.590	1.620	1.748,0	109,9	107,9	1.277,4
— HOP	1.660	1.660	1.719,0	103,6	103,6	1.525	1.555	1.564,8	102,6	100,6	1.260,2
— HOP storitve	30	30	—	—	—	—	—	—	—	—	—
— rondele	45	45	13,6	30,2	30,2	45	45	13,6	30,2	30,2	17,2
— rondele storitve	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
— diski storitve	70	70	92,4	132,0	132,0	—	—	—	—	—	—
— deli za cestno ograjo	55	55	134,2	244,0	244,0	20	20	169,6	848,0	848,0	—
SKLADIŠČE 38	140	140	0,3	—	—	140	140	0,3	—	—	—
VRATNI PODBOJI	110	110	120,5	109,5	109,5	110	110	120,5	109,6	109,6	106,7
JEKLOVLEK	1.960	1.960	1.960,8	100,0	100,0	1.950	1.950	1.864,5	95,6	95,6	1.847,5
ELEKTRODE	1.680	1.680	1.586,8	94,5	94,5	1.670	1.670	1.582,0	94,7	94,7	1.411,2
— elektr. + var. žica	1.590	1.590	1.429,1	89,9	89,9	1.580	1.580	1.426,5	90,3	90,3	1.226,6
— var. žica storitve	—	—	0,1	—	—	—	—	—	—	—	—
— varilni prašek	90	90	52,0	57,8	57,8	90	90	49,9	55,4	55,4	79,0
— suha el. masa	—	—	105,6	—	—	—	—	105,6	—	—	105,6
OGNJEVZDRŽNI MATERIAL	260	260	273,8	105,3	105,3	60	60	55,9	93,2	93,2	55,9
ŽEBLJARNA	1.000	1.000	1.010,0	101,0	101,0	1.000	1.000	1.009,7	101,0	101,0	1.074,1
MONTER DRAVOGRAD	1.100	1.100	710,0	64,5	64,5	1.100	1.100	710,0	64,5	64,5	710,0
SKUPAJ:	123.320	123.320	125.264,7	101,6	101,6	34.660	34.780	33.071,8	95,4	95,1	32.385,0
ELEKTRODE ZAGREB	—	—	—	—	—	—	—	195,0	—	—	195,0
VAC NEGOTIN	—	—	—	—	—	120	120	307,9	256,6	256,6	307,9
SKUPAJ:	123.320	123.320	125.264,7	101,6	101,6	34.780	34.900	33.574,7	96,5	96,2	32.887,9

PRODAJA V FEBRUARJU ZAOSTAJA

V februarju smo od načrtovanih 33.680 ton naših izdelkov prodali 32.184 ton, kar je 96 % planirane količine in 10 % manj, kot smo prodali v februarju lanskega leta. Za prodano količino smo iztržili 1.308 milij. din osnovne realizacije, ki se je povečala še za 60 milij. din zaradi realizacije storitvenih TOZD in ostale realizacije, tako da znaša skupna zunanja realizacija 1.368 milij. din, kar je 18 % manj, kot smo načrtovali in 35 % več, kot je znašala skupna zunanja realizacija v februarju lani.

Dosežena prodajna cena na nivoju Železarn znaša 40.648 din/t in je za 14 % ali 6.370 din/t nižja, kot smo načrtovali. Presegli so jo samo v TOZD Valjarna žice in profilov, in sicer za 15 %, v vseh ostalih TOZD pa zaostajajo za načrtovano prodajno ceno, zaostanek pa se giblje med 3 % v TOZD Jeklovlek in Želbljarna ter 26 % v TOZD Profilarna.

Pregled prodaje po posameznih TOZD nam kaže, da smo v februarju presegli načrtovano količino in vrednost samo v TOZD Želbljarna (količina za 7 % in vrednost za 5 %), načrtovane vrednosti niso presegli v nobeni TOZD; planirano količino pa so presegli v TOZD Valjarna blumingštekel in Žičarna.

Pregled rezultatov v prvih dveh mesecih letošnjega leta kaže, da smo za prodanih 61.548 ton naših izdelkov iztržili 2.498 milij. din, kar je 9 % manjša količina, kot smo načrtovali in 12 % manjša, kot je bila v prvih dveh mesecih lani in 21 % manjša vrednost, kot smo načrtovali ter 29 % višja kot v istem obdobju lani. Dosežena prodajna cena je v vseh

TOZD, razen TOZD Valjarna žice in profilov, nižja od načrtovane, tako da je tudi na nivoju Železarn dosežena prodajna cena nižja od planske za 13 % ali 6.255 din/t.

Načrtovane količine in vrednosti niso dosegli v nobeni TOZD, presegli so le pri količini, in sicer v TOZD Livarna, Hladna valjarna Jesenice in Žičarna.

TOZD Monter iz Dravograda v februarju in v prvih dveh mesecih letošnjega leta zaostaja za načrti tako po količini kot po vrednosti, količinski rezultati pa so slabši tudi od doseženih v februarju in dveh mesecih lani.

Simona Smolej

Železarski globus

JAPONSKA

Japonska železarska družba Sumitomo Metal Industries je razvila za protikorozijsko zaščito visokovrednih legiranih preciznih cevi nov postopek. Njegova osnova je prevleka s posebno umetno smolo, ki jo nato v eni do dveh sekundah posušijo in utrdijo z obsevanjem z ultravijoličnimi žarki. Ta zaščitni sloj je odporen tudi proti razmaženju v alkalnih tekočinah. Novo protikorozijsko zaščito nameravajo vpeljati tudi pri paličastem jeklu, pločevini in drugih izdelkih.

IZVRŠITEV DRUŽBENEGA PLANA PRODAJE — FEBRUAR

T O Z D	IZVRŠITEV FEBRUAR 1983			DRUŽBENI PLAN FEBRUAR 1983			IZVRŠITEV FEBRUAR 1983			I N D E K S I					
	Količ. t	Cena din/t	Vrednost v 000 din	Količ. t	Cena din/t	Vrednost v 000 din	Količ. t	Cena din/t	Vrednost v 000 din	Kol. 8/2	Cena 9/3	Vred. 10/4	Kol. 8/5	Cena 9/6	Vred. 10/7
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Livarna	30	85.492	2.585	50	134.832	6.742	44	110.032	4.872	147	129	188	88	82	72
Valj.bluming-štekel	6.687	27.753	185.570	6.390	39.941	255.223	7.044	35.264	248.399	105	127	134	110	88	97
- bluming	418	24.659	10.306	390	35.270	13.760	719	34.487	24.782	172	140	240	184	98	180
- štekel	6.269	27.960	175.264	6.000	40.236	241.463	6.325	35.352	223.617	101	126	128	105	88	93
Valj.žice in profilov	2.622	17.928	47.012	1.440	26.615	38.326	1.177	30.551	35.981	45	170	77	82	115	94
Valj.debele pločevine	5.736	25.698	147.413	5.320	43.429	231.042	4.560	41.072	187.315	79	160	127	86	95	81
Hladna valj.Bela	7.216	28.158	203.188	7.750	51.720	400.830	7.063	41.071	290.056	98	146	143	91	79	72
Hladna valj.Jesenice	2.410	28.864	69.565	2.340	41.407	96.892	2.217	38.954	86.357	92	135	124	95	94	89
Žičarna	3.611	33.838	122.196	3.750	57.742	216.533	4.110	47.796	196.439	114	141	161	110	83	91
VAC Negotin	-	-	-	120	72.022	8.643	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Profilarna	1.770	24.650	43.635	1.590	44.563	70.855	1.278	32.948	42.089	72	134	96	80	74	59
- HOP	1.662	21.726	36.117	1.525	42.695	65.000	1.261	32.121	40.480	76	148	112	83	75	62
- ronđele	85	77.404	6.590	45	109.022	4.870	17	93.528	1.609	20	121	24	38	86	33
- stebr. in distanč.	23	40.986	928	20	49.246	985	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Skladišče 38	36	44.852	1.609	140	52.816	8.794	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Vratni podboji	97	57.585	5.603	110	68.131	7.494	107	56.359	6.017	110	98	107	97	83	80
Jeklovlek	1.906	42.637	81.265	1.950	63.358	123.548	1.847	61.585	113.780	97	144	140	95	97	92
Elektrode	2.402	24.519	58.905	1.730	51.882	89.756	1.663	40.112	66.672	69	164	113	96	77	74
- elektrode, var.žica,	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
suha masa, Emona Zgb.	2.008	28.650	57.532	1.580	53.463	84.772	1.531	41.028	62.784	76	143	109	97	77	74
- varilni prašek	67	18.344	1.233	90	53.610	4.883	76	48.792	3.708	113	266	301	84	91	76
- šamotna masa	327	428	140	60	1.686	101	56	3.207	180	17	749	129	93	190	178
Želbljarna	1.207	22.704	27.398	1.000	28.878	28.878	1.074	28.155	30.242	89	124	110	107	97	105
OSNOVNA REALIZACIJA	35.730	(27.874)	995.944	33.680	(47.018)	1.583.556	32.184	(40.648)	1.308.219	90	146	131	96	86	83
Strojne delavnice	-	-	400	-	-	783	-	-	830	-	-	208	-	-	106
Remontne delavnice	-	-	21	-	-	73	-	-	27	-	-	129	-	-	37
Vzdrževanje	-	-	-	-	-	42	-	-	42	-	-	-	-	-	100
Energetika	-	-	6.451	-	-	24.173	-	-	9.205	-	-	143	-	-	38
- el.energija MWh	46.210	-	124	-	-	-	23.577	-	82	51	-	66	-	-	-
- topla voda Gcal	24.257	-	2.102	-	-	-	25.062	-	2.909	103	-	138	-	-	-
- kisik t	94	-	537	-	-	-	72	-	524	77	-	98	-	-	-
- argon t	61	-	2.020	-	-	-	60	-	2.581	98	-	128	-	-	-
- dušik t	4	-	30	-	-	-	7	-	55	175	-	183	-	-	-
- vodik kg	766	-	153	-	-	-	711	-	291	93	-	190	-	-	-
- butan t	58	-	1.237	-	-	-	167	-	2.405	288	-	194	-	-	-
- para t	279	-	176	-	-	-	251	-	213	90	-	121	-	-	-
- plin.in vod.del. m ³	42.633	-	72	-	-	-	3.500	-	99	-	-	138	-	-	-
- zemeljski plin m ³	-	-	-	-	-	-	-	-	46	-	-	-	-	-	-
Transport	-	-	313	-	-	663	-	-	268	-	-	86	-	-	40
Ostale storitve	-	-	12.300	-	-	59.388	-	-	49.307	-	-	401	-	-	83
SK. ZUNANJA REALIZACIJA	-	-	1.015.429	-	-	1.668.678	-	-	1.367.898	-	-	135	-	-	82
MONTER Dravograd	932	(44.009)	41.016	1.100	(71.290)	78.419	710	(59.990)	42.593	76	136	104	65	84	54
- od tega usluge	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

IZVRŠITEV DRUŽBENEGA PLANA JANUAR—FEBRUAR

T O Z D	IZVRŠITEV OD I-II 1982			DRUŽBENI PLAN OD I-II 1983			IZVRŠITEV OD I - II 1983			I n d e k s i					
	količ. t	cena din/t	vrednost v 000 din	količ. t	cena din/t	vrednost v 000 din	količ. t	cena din/t	vrednost v 000 din	kol. 8/2	cena 9/3	vred. 10/4	kol. 8/5	cena 9/6	vred. 10/7
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Livarna	67	63.307	4.216	100	134.832	12.992	103	119.158	12.332	154	188	293	103	88	95
Valj.bluming-štekel	13.392	27.534	368.729	13.670	39.941	566.093	13.462	35.540	478.434	101	129	130	98	89	85
- bluming	788	24.301	19.158	810	35.270	29.430	1.423	33.706	47.953	181	139	250	176	96	163
- štekel	12.604	27.736	349.571	12.860	40.236	536.663	12.039	35.757	430.481	96	129	123	94	89	80
Valj.žice in profilov	4.519	17.627	79.654	3.430	26.615	90.538	3.143	28.770	90.436	70	163	114	92	108	100
Valj.debele pločevine	11.673	25.879	302.106	10.850	43.429	472.747	10.118	39.203	396.670	87	151	131	93	90	84
Hladna valjarna Bela	14.708	28.311	416.392	15.500	51.720	796.800	11.557	40.486	467.191	79	143	112	75	78	59
Hladna valjarna Jesenice	4.870	28.554	139.049	4.560	41.407	190.740	4.561	39.098	178.323	94	137	128	100	94	93
Žičarna	6.849	33.999	232.857	6.800	57.742	392.896	7.179	52.487	376.788	105	154	162	106	91	96
VAC Negotin	-	-	-	250	72.022	18.006	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Profilarna	3.133	25.963	81.346	3.110	44.563	139.679	2.865	33.285	95.348	91	128	117	92	75	68
- HOP	2.959	23.146	68.497	2.990	42.695	128.778	2.848	32.921	93.739	96	142	137	95	77	73
- ronđele	138	81.720	11.237	85	109.022	9.181	17	93.528	1.609	12	114	14	20	86	18
- stebr. in distanč.	36	44.397	1.612	35	49.246	1.720	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Skladišče 38	36	44.851	1.609	270	62.816	16.364	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Vratni podboji	163	54.958	8.965	190	68.131	13.405	186	53.612	9.991	114	98	111	98	79	75
Jeklovlek	3.719	42.184	156.877	3.810	63.358	243.174	3.470	62.291	216.156	93	148	138	91	98	89
Elektrode	4.643	23.079	107.162	3.330	51.882	169.487	3.027	41.124	124.469	65	178	116	91	79	73
- elektrode, var.žica,	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
suha masa, Emona Zgb.	4.074	25.758	104.952	3.060	53.463	162.482	2.667	43.392	115.689	65	168	110	87	81	71
- varilni prašek	108	18.466	1.993	160	53.610	6.823	173	48.982	8.482	160	265	426	108	91	124
- šamotna masa	461	470	217	110	1.686	182	187	1.590	298	41	338	137	170	94	164
Želbljarna	1.989	22.201	44.160	1.950	28.878	54.284	1.877	27.843	52.261	94	125	118	96	96	96
OSNOVNA REALIZACIJA	69.761	(27.854)	1.943.122	67.820	(46.848)	3.177.205	61.548	(40.593)	2.498.399	88	146	129	91	87	79
Strojne delavnice	-	-	525	-	-	1.566	-	-	1.063	-	-	202	-	-	68
Remontne delavnice	-	-	151	-	-	146	-	-	93	-	-	62	-	-	64
Vzdrževanje	-	-	58	-	-	84	-	-	186	-	-	321	-	-	221
Energetika	-	-	12.503	-	-	48.346	-	-	9.644	-	-	77	-	-	20
- el.energija MWh	71.809	-	193	-	-	-	56.607	-	172	79	-	89	-	-	-
- topla voda Gcal	43.607	-	4.204	-	-	-	25.062	-	2.909	57	-	69	-	-	-
- kisik t	191	-	1.086	-	-	-	91	-	661	48	-	61	-	-	-
- argon t	115	-	3.787	-	-	-	60	-	2.581	52	-	68	-	-	-
- dušik t	8	-	55	-	-	-	7	-	55	88	-	100	-	-	-
- vodik kg	1.443	-	289	-	-	-	711	-	291	49	-	101	-	-	-
- butan t	109	-	2.323	-	-	-	167	-	2.405	153	-	104	-	-	-
- para t	529	-	333	-	-	-	251	-	213	47	-	64	-	-	-
- plin.in vod.+del. m ³	85.266	-	233	-	-	-	-	-	182	-	-	78	-	-	-
- zemeljski plin m ³	-	-	-	-	-	-	13.436	-	175	-	-	-	-	-	-
Transport	-	-	644	-	-	1.326	-	-	573	-	-	89	-	-	43
Ostale storitve	-	-	23.625	-	-	118.776	-	-	106.029	-	-	449	-	-	89
SK. ZUNANJA REALIZACIJA	-	-	1.980.628	-	-	3.347.449	-	-	2.615.987	-	-	132	-	-	78
MONTER Dravograd	1.832	(41.993)	76.932	2.140	(71.290)	152.561	1.520	(61.145)	92.940	83	146	121	71	86	61
- od tega storitve	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

NOVICE IZ SINDIKALNIH ORGANIZACIJ

TOZD LIVARNA

Letna konferenca osnovne organizacije sindikata TOZD Livarna je bila 21. februarja. Udeležilo se je 45 članov, vodja TOZD in predsednik izvršnega odbora konference sindikata Železarne.

Po izvolitvi organov konference in po ugotovitvi verifikacijske komisije, da je prisotnih več kot polovica delegatov, so o delu osnovne organizacije poročali njen predsednik, blagajnik, referent za izlete in oddih in referent za šport.

Predsednik je v poročilu omenil zelo slabe delovne pogoje livarjev, saj delajo po 100 let stari tehnologiji, v mrazu, prepihu in veliki utujenosti. Upajo, da bo že več let trajajoča prošnja za priznanje beneficirane dobe livarjem v kratkem pozitivno rešena. Škoda je tudi, da še niso vse temeljne organizacije sprejele novega razvida del in nalog in zato nagajevanje ni usklajeno. Premijski sistem nagajevanja se tudi v Livarni že uveljavlja. Če bo življenjski standard še naprej tako padal, se bodo morali člani sindikata še bolj zavzemati za nagajevanje po delu.

Po vseh poročilih je sledila razprava, v kateri sta sodelovala tudi vodja TOZD in predsednik konference sindikata Železarne.

Na predlog kandidacijske komisije so razrešili dolžnosti sedanjega predsednika in izvolili novega. Novi predsednik izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata TOZD Livarna je tako postal **Anton Aubar**. Dosedanjemu predsedniku so se za njegovo prizadevanje in vestno delo zahvalili z darilom.

Šestim upokojenim sodelavcem so kot priznanje in zahvalo za dolgoletno delo v livarni podarili kipec livarja.

TOZD ŽEBLJARNA

Na enajsti seji izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata TOZD Žebljarna, ki je bila 23. februarja, so reševali nekatere tekoče zadeve.

Tako so podali mnenje o dveh sodelavcih, zoper katere je uveden disciplinski postopek. Društvu za pomoč duševno prizadetim Jesenice so nakazali 2.000 din, pregledali pa so tudi program dela občinskega sindikalnega sveta.

Po razpravi o uvajanju novega delovnega in obratovalnega časa so sprejeli sklep, da v njihovi temeljni organizaciji ne more priti do spreminjanja delovnega časa, vendar naj o tem razpravljajo še vse SDS.

Dogovorili so se tudi o praznovanju dneva žensk in o obdaritvi sodelavk, o ogledu komedije Orkester v jeseniškem gledališču in o organiziranju letne konference, ki bo 12. marca. Nanjo bodo povabili vse izvoljene delegate in člane sindikata, vodjo TOZD in asistenta za proizvodnjo ter predstavnika konference sindikata Železarne.

TOZD PLAVŽ

Člani osnovne organizacije sindikata TOZD Plavž so se zbrali na letni delovni konferenci v četrtek, 24. februarja.

Po otvoritvi in izvolitvi organov konference je izbrano poročilo o delu osnovne organizacije sindikata podal predsednik izvršnega sveta. V ospredju pozornosti še vedno ostaja razporejanje delitve dohodka in sredstev za osebne dohodek, saj osebni dohodek še vedno ne sloni na vloženem delu in rezultatih dela, čeprav je katalog delovnih opravil že narejen. Prizadevali so bili tudi pri obravnavanju kvartalnih, polletnih in letnih obračunov. Nerešeno pa ostaja vprašanje priznanja beneficirane delovne dobe v njihovi temeljni organizaciji. Po aktivnosti ob volitvah novih delegatov in delegacij za SIS je nastopilo nekako mrtvičje. To so skušali skupno z ostalimi družbenopolitičnimi organizacijami odpraviti, vendar je za boljše delovanje delegatskega sistema potrebna večja angažiranost vseh, jedrnat pripravljene in pravočasno poslan material za razpravo. Poživiti bo potrebno tudi delo samoupravne delavske kontrole in vanjo vključiti res sposobne in aktivne delavce.

Po razpravi, v katero so se vključevali delavci z najrazličnejšimi pripombami in predlogi, je bilo podano finančno poročilo in poročilo nadzornega odbora, ki je ugotovil, da so sredstva osnovne organizacije porabljena za dogovorjene namene, v skladu s finančnim načrtom in finančnimi predpisi.

Ker se je zaradi odhoda dveh delavcev zmanjšalo število članov izvršnega odbora, so izvolili dva nova: **Zorana Prešerna** in **Slobodana Andriča**.

Ponovno so pregledali program dela osnovne organizacije, ki je bil sprejet na lanskem občnem zboru in ga ponovno potrdili.

Upokojenim sodelavcem so ob zaključku konference kot priznanje za dolgoletno delo izročili skromna darila.

TOZD JEKLOVLEK

Delovna konferenca osnovne organizacije sindikata TOZD Jeklovlek je bila 18. februarja.

Po izvolitvi organov konference je v poročilu o delu osnovne organizacije predsednik izvršnega odbora opozoril predvsem na to, da sindikat sestavlja vsi delavci in ne samo člani odbora, zato so neumestne trditve nekaterih, da sindikata v v Železarni praktični ni. Vsi delavci bi se morali zavedati, da je samoupravna delovna skupina močan in pomemben delavski organ in da bi preko nje morali sindikatu posredovati vse probleme, ugotovitve itd. Le tako bi sindikat res lahko deloval v interesu delavcev.

Nadzorni odbor je pozitivno ocenil poročilo blagajnika ter poudaril, da so vsa sredstva pravilno koriščena.

Ocenjo gospodarjenja v lanskem letu je podal vodja temeljne organizacije. Poslovno leto 1982 so zaključili nad pričakovanji, če upoštevamo stabilizacijska prizadevanja in sanacijske ukrepe. Zaradi negativnih učinkov v proizvodni verigi in dohodkovni povezanosti jim je izpadel delež dohodka, ki je v drugem polletju vplival na poslovno izgubo. Rezultat poslovne izgube pa ni realen kazalec njihovih prizadevanj in poslovne uspešnosti, saj so dosegli plan skupne proizvodnje in prodaje ter plan dohodka in vrednostne realizacije. Na osnovi sanacijskih ukrepov so dosegli visoko rast produktivnosti, nižje stroške od planiranih, boljši izplen in višjo akumulativno sposobnost svojih izdelkov. Zato menijo, da sedanji sistem dohodkovnih odnosov ne poudarja, da je ustvarjanje dohodka odvisno od dobrega gospodarjenja in poslovne uspešnosti.

V razpravi so poudarili pomembno nalogo sindikata pri evidentiranju kandidatov za samoupravne organe TOZD in Železarne. Skupaj z osnovnimi organizacijama ZSMS in ZK bodo pripravili osnovni predlog kandidatov za razpravo po SDS.

O delu delegacij so poročali posamezni vodje delegacij za SIS in navedli nekatere probleme, da so delegacije neaktivne.

Soglasno so potrdili finančni načrt za leto 1983 in imenovali tričlansko komisijo, ki naj pripravi zaključke letne konference, da bodo izhodišče za nadaljnje delo delegatov.

TOZD JEKLARNA

Letne konference osnovne organizacije sindikata TOZD Jeklarna, ki je bila 22. februarja, so se udeležili tudi vodja TOZD, vodji martinarne in elektrojeklarne in predsednik izvršnega odbora konference sindikata Železarne.

Po izvolitvi organov konference je verifikacijska komisija ugotovila, da se je konference udeležilo 71 delegatov, 27 delegatov pa je bilo odsotnih. Predsednik izvršnega odbora je v poročilu orisal delo odbora v preteklem letu, hkrati pa je podal program dela za naslednje leto:

- prizadevali si bodo za uresničevanje gospodarske stabilizacije, vztrajali pri racionalni porabi sredstev, zmanjševanju stroškov in zahtevali uresničevanje načela delitve po delu in rezultatih dela,
- razvijali bodo vlogo in položaj zborov delavcev kot oblike odločanja, predvsem pa demokratičnega usklajevanja po delu in rezultatih dela,
- razvijali bodo vlogo in položaj zborov delavcev kot oblike odločanja, predvsem pa demokratičnega

usklajevanja različnih stališč in predlogov delavcev,

– od organov upravljanja v temeljni organizaciji bodo zahtevali organizacijo predhodne razprave o vseh vprašanjih, o katerih delavci odločajo z osebnim izjavljanjem od vseh strokovnih služb ustrezne strokovne razlage in od političnih organizacij smernice za odločanje,

– vodje SDS bodo morali bolj odgovorno informirati svojo delovno skupino, pozorneje bodo morali spremljati tudi delo vseh delegatov v delegacijah,

– zahtevati morajo dokončanje in sprejetje že nekaj let trajajoče naloge razvida del in nalog in njihovo ovrednotenje, da bodo dosegli pravilnejše vrednotenje vloženega dela in s tem pravilnejše nagajevanje.

– potrebno je tesnejše sodelovanje z vsemi družbenopolitičnimi organizacijami, samoupravnimi organi in krajevno skupnostjo,

– pri sprejemanju in izvajanju stabilizacijskih ukrepov bodo upoštevali njihov vpliv na materialno in socialno varnost delavcev, se zavzemali za razvijanje učinkovitega sistema vzajemnosti in solidarnosti prek različnih oblik združenega dela in sredstev

– naloga sindikata je tudi odločnejše zaostrovati osebno in kolektivno odgovornost, varstvo samoupravnih pravic in družbene lastnine,

– da bi delavci lahko spoznali in prevzemali vse posledice sprejetih odločitev, bodo zahtevali oblikovanje celovitega in usklajenega sistema informiranja itd.

Poročali so še blagajnik, referenti za šport, za kulturo. Nadzorni odbor je poročal, da pri pregledu blagajne ni ugotovil napak.

V razpravi o poročilih so svoje delovanje opisali tudi mladinci, ki so postali aktivnejši. O proizvodnih in kadrovskih problemih temeljne organizacije pa je spregovoril njen vodja.

TOZD REMONTNE DELAVNICE

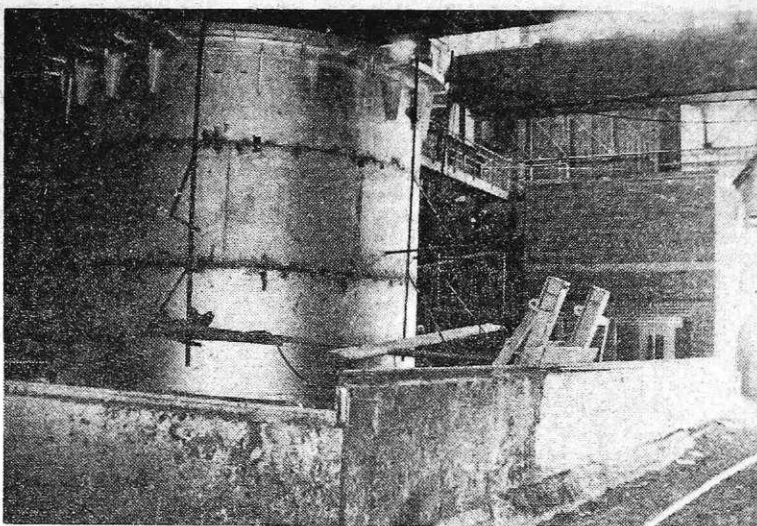
Sedme seje izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata TOZD Remontne delavnice, ki je bila 25. februarja, so se poleg 17 članov odbora udeležili tudi člani odbora za gospodarstvo in samoupravne delavske kontrole, vodja TOZD, računovodja in vodje obratov.

Ker je bilo za obravnavo zaključnega računa na razpolago zelo malo časa, so ga obravnavali skupaj z odborom za gospodarstvo in odborom samoupravne delavske kontrole. Zaključni račun sta razložila vodja TOZD in računovodja in nanj niso imeli posebnih pripomb, strinjali pa so se tudi, da solidarno pokrijejo izgubo TOZD Jeklarna.

Po tej obravnavi je izvršni odbor sejo nadaljeval samostojno. Predsednike sindikalnih grup so zadolžili, da zaradi bližajočih se volitev delegatov v samoupravne organe pregledajo, katerim delegatom preteče mandat in kateri kandidati bi bili primerni za opravljanje te samoupravljalne dolžnosti. Pripombo so imeli na predlog kandidata za predsednika delavskega sveta Železarne. Menijo, da bi moral biti tako kot do sedaj za predsednika predlagan podpredsednik delavskega sveta, saj je bil predhodno namensko izvoljen za to dolžnost.

Na program občinskega sindikalnega sveta niso imeli pripomb.

Obravnavali so osnutek dogovora o novem delovnem in obratovalnem času. Zadolžili so vodstvo TOZD, da pripravi seznam vseh tistih delov temeljne organizacije, ki lahko delajo na nov način. Člani izvršnega odbora menijo, da bi po novem

Vakumska komora (Foto S. Kokalj)

načinu lahko delali vsi tisti, ki imajo sedaj premakljiv delovni čas.

Strinjali so se s stališči in priporočili koordinacijskega kolegija za obvladovanje bolniškega staleža.

Imenovali so dva člana sindikata v razpisno komisijo za izvolitev vodje TOZD.

DELOVNA SKUPNOST E-TKR-NG

14. in 15. seja izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata delovne skupnosti za ekonomiko, tehnično kontrolo, raziskave ter novogradnje sta bili 28. februarja in 2. marca.

Obravnavali so poslovno poročilo za leto 1982 in nanj niso imeli pripomb. Menijo pa, da bi glede na možnost računalniške obdelave podatkov lahko poslovna poročila dobivali večkrat med letom in da bi bilo tudi zaključno letno poročilo lahko narejeno v krajšem času.

Za letno konferenco, ki jo bodo sklicali v petek, 11. marca, so predlagali organe konference. Iz vsake SDS bodo na konferenco delegirali po enega delegata, povabili pa bodo še vodje sektorjev, vodjo delovne skupnosti in predsednika izvršnega odbora konference sindikata Železarne. Na poročila predsednikov komisij člani izvršnega odbora niso imeli pripomb in bodo v taki obliki dana v razpravo na letni konferenci.

Za dan žensk so sodelavkam izročili čestitke in po 300 din.

TOZD PROFILARNA

Prva seja izvršnega odbora osnovne organizacije TOZD Profilarna je bila 2. marca.

Ženam so ob osmem marcu izročili po 300 din.

Smučarske in sankarske tekme so organizirali v soboto, 5. marca, v Javorniškem rovtu.

TOZD ELEKTRODE

Druga redna seja izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata TOZD Elektrode je bila 2. marca.

Skupaj s sekretarjem osnovne organizacije ZK in predstavnikom mladine so pripravili predlog kandidatov za nove delegate in člane samoupravnih organov TOZD in Železarne.

SKLEPI KOMISIJE ZA SAMOUPRAVLJANJE IN GOSPODARJENJE PRI IZVRŠNEM ODBORU KONFERENCE OSNOVNIH ORGANIZACIJ ZVEZE SINDIKATOV ŽELEZARNE

Komisija je obravnavala osnutek družbenega dogovora o urejanju delovnega in obratovalnega časa ter raziskavo o možnosti pomaknitve delovnega časa v Železarni in sklenila naslednje:

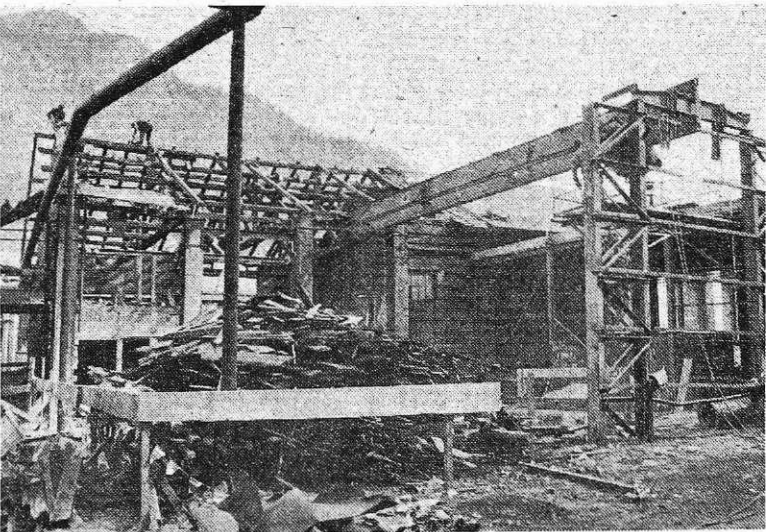
1. Raziskava o možnosti pomaknitve delovnega časa v Železarni naj se posreduje poslovodnemu odboru Železarne, vodjem TOZD in sektorjem. Poslovodni odbor naj organizira strokovno razlago. Komisija meni, da je potrebna temeljita obravnavna, predno se v Železarni odločijo za kakršnokoli varianto pomaknitve delovnega časa, še zlasti zato, ker dosedaj v raziskavi ni izkazanih nobenih posebnih pozitivnih rezultatov oz. učinkov. Enako velja tudi za družbeni dogovor.

2. Komisija je vzela v vednost poročilo o delu in realizaciji projektne naloge »Nadaljnji razvoj družbenoekonomskih odnosov v Železarni«. Ugotovila je, da je bilo na posameznih podprojekti veliko narejenega, čeprav so bili nekateri roki prekratko postavljeni. V zvezi z ostalo problematiko izdelave samoupravnih splošnih aktov komisija opozarja na že sprejete sklepe konference osnovnih organizacij sindikata Železarne. Potrebno je pospešiti delo tam, kjer naloge kasnijo.

3. Komisija se strinja s predlaganimi spremembami in dopolnitvami poslovnika o organizaciji in delovanju konference osnovnih organizacij sindikata Železarne in ga posreduje v javno razpravo osnovnim organizacijam.

4. Okvirni letni program dela sindikata se v skladu s stališči in smernicami sindikata ustrezno dopolni in posreduje letni delovni konferenci osnovne organizacije sindikata v obravnavo in sprejem.

E. Ž.

Adaptacija stare lužilnice za razširitev delavnice za motorna vozila (Foto I. Kučina)

SEJA KONFERENCE DELEGACIJ ZA SKUPŠČINO ZDRAVSTVENE SKUPNOSTI

V ponedeljek, 7. marca, je bila 6. seja konference delegacij za SIS za zdravstvo. Tudi tokrat je bila zelo živahna. Štirinajst prisotnih delegatov je tudi tokrat opravilo svojo delegatsko dolžnost, se udeležilo seje konference in burno razpravljalo o vseh točkah dnevnega reda.

Že takoj na začetku seje je konference delegacij ugotovila, da ni bil realiziran 5. sklep pri 3. točki prejšnje seje skupščine zdravstvene skupnosti in pripomnila, da ga je treba čim prej realizirati (strokovna služba zdravstvene skupnosti naj objavi v Železarni ovrđeno listo prispevkov k stroškom zdravstvene varstva).

Pri pregledu prihodkov in odhodkov občinske zdravstvene skupnosti Jesenice za leto 1982 je konference delegacij ugotovila, da je iz poročila razvidno, da so z obzora zdravstveni delavci obratne ambulante Železarni Jesenice presegli program dela in s tem verjetno zmanjšali čakalno dobo, hkrati pa so na ta način povzročili primanjkljaj Obratne ambulante. Konferenca meni, da delavci v Železarni ne moremo biti zapostavljeni pri koriščenju zobozdravstvenih storitev. Skladno s stališči zborov delavcev v temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih konference delegacij zahteva skrajšanje čakalne dobe v zobozdravstvu za delavce Železarni. To bi bilo mogoče, če bi tretja zobozdravstvena ambulanta delovala v normalnih pogojih. Zato je treba v okviru občinske zdravstvene skupnosti priznati kadrovske normative in ustrezno planirati sredstva za vnaprejšnje, za preteklo leto pa odobriti dodatna sredstva za kritje primanjkljaja sredstev v višini materialnih stroškov. Delavcem v temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih Železarni je treba zagotoviti enako zdravstveno varstvo, kot ga imajo ostali v jeseniški občini.

Konferenca delegacij opozarja, da se številke glede izgube v zaključnem poročilu razlikujejo (v razlagi je omenjeno, da izpad dogovorjenih sredstev znaša 3,4 milijona dinarjev, v tabeli pa 763.000 dinarjev). Konferenca delegacij tudi vprašuje, zakaj je tako visoko povečanje porabljenih sredstev za zdravljenje v tujini glede na planirana sredstva (639,8 %), zakaj je bilo odstopanje pri sredstvih za povračilo strokovni službi (za 4,8 %) ter zakaj ni prikazano, koliko je bilo materialnih in drugih odhodkov za komisije in organe občinske zdravstvene skupnosti v letu 1981?

Konferenca delegacij ugotavlja, da iz finančnega načrta občinske zdravstvene skupnosti Jesenice za leto 1983 ni razvidno, ali so zagotovljena sredstva za normalno delovanje tretje zobne ambulante Železarni. Zmanjšati je tudi treba bolnišnično zdravljenje, tako da se prenese v splošno oziroma ambulantno zdravljenje.

V zvezi s sklepom o sprejemu dodatka k samoupravnemu sporazumu o temeljnih plana občinske zdravstvene skupnosti za obdobje 1981–1985 za leto 1983 konference delegacij ugotavlja, da smo dodatke obravnavali na zborih delavcev prek samoupravnih delovnih skupin v vseh temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih januarja in delno februarja letos. Večinoma je bil sprejet – v devetih temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih brez pripomb in v dvanajstih temeljnih organizacijah s pripombami. V dveh temeljnih organizacijah (Livarna, Remontne delavnice) niso sprejeli dodatka zaradi nezakonitega načina obravnavanja ter sprejemanja (že po izračunanem in izplačanem prispevku za SIS). V prihodnje naj se uveljavijo nove prispevne stopnje šele po njihovem sprejemu, dotlej pa naj bo obračun akontacijski na osnovi preteklega leta.

Pripombe in predlogi, oblikovani v razpravah, so naslednji: S sredstvi za izvajanje zdravstvenega varstva je treba čim bolj smotrno in stabilizacijsko ravnati. Zato naj se tudi v zdravstvenih organizacijah združenega dela delovni čas izkorišča bolj racionalno. Namesto manj učinkovitih zdravil in daljšega bolovanja je treba uveljaviti zdravljenje z bolj učinkovitimi zdravili in tako zmanjšati bolniško odsotnost. Preprečevati je treba bolniško odsotnost, ki izhaja iz drugih interesov, da ne bi zaradi pomanjkanja sredstev trpeli resnično bolni. Izvajalci zdravstvenih storitev naj zagotovijo kvalitetne zdravstvene usluge, ustrezna zdravila, skrajša naj se čakalna doba.

Zmanjšanje ležalne dobe v bolnišnicah bi lahko dosegli s periodičnim odpušcanjem bolnikov iz bolnice – sobota, nedelja, prazniki če to dopušča njihovo zdravstveno stanje. Poraba zdravil naj se pokriva s prvo naslednjo kontrolo pri zdrav-

niku, vendar le pri akutnih obolenjih.

Delovanje konzilijev je že prineslo nekatere dobre rezultate zlasti na področju znižanja bolniškega staleža, posredno pa bi lahko dosegli še boljše uspehe z vključevanjem specialistov v delo konzilija (strokovna ocena zdravstvenega stanja uporabnika in njegove delazmožnosti).

V organizacijo laične in strokovne nege na domu je treba pritegniti tudi organizacije združenega dela. Pomembna sestavina organizacije zdravstvenega varstva je tudi naraščanje pacientov na pregled na dan in uro, kar nedvomno predstavlja humanizacijo odnosov med zdravstvenimi delavci in uporabniki. Za varstvo pravic uporabnikov je potrebno oblikovati poseben organ za varstvo pravic uporabnikov, ki bi skladno s svojimi nalogami in pristojnostmi deloval pri občinski zdravstveni skupnosti in zdravstvenih organizacijah združenega dela. Prav tako pa je potrebno oblikovanje posebnih organov za varstvo pravic uporabnikov tudi pri organizacijah združenega dela uporabnikov, katerega naloga bi bila reševanje in usklajevanje pritožb uporabnikov proti izvajalcem in obratno. Proučiti je potrebno možnost sklepanja svobodne menjave dela med bolnišnično dejavnostjo in zdravilišči v smislu nadaljevanja zdravljenja ali rehabilitacije.

DOKONČNA USKLADITEV POKOJNIN IN DRUGIH DENARNIH DAJATEV ZA LETO 1983

Skupščina Skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja SR Slovenije je na svoji peti seji 15. marca sprejela sklepe o dokončni uskladitvi pokojnin in drugih denarnih dajatev v letu 1983.

Po določilih statuta Skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja v SR Sloveniji se pokojnine in nekatere druge denarne dajatve obvezno usklajujejo z gibanjem nominalnih osebnih dohodkov vseh zaposlenih delavcev na območju republike. Uskladijo se vse pokojnine, razen pokojnin, pri katerih je prejšnje leto, to je leto 1982, pomnilo zadnje leto zavarovanja, iz katerega so bili osebni dohodki v celoti ali deloma všteti v pokojninsko osnovo.

Iz uradnih statističnih podatkov Zavoda SR Slovenije za statistiko izhaja, da je poprečni čisti osebni dohodek delavcev v združenem delu v letu 1982 znašal 14.365,00 din in je bil višji od poprečja, doseženega v letu 1981, za 26 %. To povečanje je merilo za uskladije pokojnin in nekatere drugih denarnih dajatev.

Pokojnine so se na račun povečanja nominalnih osebnih dohodkov vseh delavcev, zaposlenih na območju republike, v letu 1982 uskladile skupno že za 22,43 %, in sicer: od 1. julija 1982 za 10 %, od 1. oktobra 1982 dalje že tako povečane še za 6 % in od 1. januarja 1983 dalje še za 5 % (110 × 106 × 105 = 122,43). Glede na povečanje nominalnih osebnih dohodkov v letu 1982 v višini 26 % ostaja za dokončno uskladije pokojnin še razlika med že opravljenim povečanjem in dopustnim povečanjem, ki znaša 2,9 %.

Skupščina SPIZ je sprejela sklep, da se pokojnine dokončno uskladijo od 1. januarja 1983 dalje za 2,9 %.

Pokojnine borcev NOV pred 9. septembrom 1943 oziroma do 13. oktobra 1943, ki so bile odmerjene do zajamčene pokojninske osnove, so se v letu 1982 usklajevale enako kot druge pokojnine, prav tako pa so bile deležne akontativne uskladitve s 1. januarjem 1983. Po določbah republiškega zakona o pokojninah in invalidskem zavarovanju je te pokojnine potrebno s 1. januarjem 1983 na novo odmeriti od zneska zajamčene pokojninske osnove. Ta pokojninska osnova ustreza poprečnemu osebnemu dohodku vseh zaposlenih delavcev na območju republike, doseženem v preteklem letu, povečanem za 17,6 %. Ker znaša poprečni osebni dohodek vseh delavcev, zaposlenih na območju republike, v letu 1982 14.365,00 din, znaša zajamčena pokojninska osnova v letu 1983 za borce NOV pred 9. septembrom 1943 oz. do 13. oktobra 1943 16.893,24 din.

Skupščina skupnosti je ob vsakokratni uskladiitvi pokojnin med letom in tudi ob njihovi akontativni uskladiitvi s 1. januarjem 1983 vedno na novo določila mejni znesek najnižjih pokojninskih prejemkov, ki je

V zvezi z aneksom št. 2 k samoupravnemu sporazumu o skupnih temeljnih planov Zdravstvene skupnosti Slovenije v obdobju 1981 do 1985 konference delegacij vprašuje (4. čl.), kdo, oziroma kateri organi bodo ugotavljali merila in pogoje, pri katerih bo temeljna organizacija upravičena do solidarnostnih sredstev v zdravstveni skupnosti za pokrivanje stroškov v zvezi s preprečevanjem, odkrivanjem in rehabilitacijo poklicnih bolezni in poškodb pri delu. Hkrati meni, da bi bilo pri tem potrebno upoštevati tudi objektivne pogoje dela. Konferenca zahteva (6. čl.), da da strokovna služba zdravstvene skupnosti popolnejšo informacijo o tem, kakšna bo razlika (tudi v prispevni stopnji) med sedanjim in novim načinom zagotavljanja sredstev, za storitve v zvezi s poklicnimi boleznimi in poškodbami pri delu ter socialno varnostjo v zvezi z zdravstvenim varstvom.

Konferenca delegacij se ne strinja s predlogom za financiranje TV nanizanke »NOB na Slovenskem« (14. čl.). Denar, namenjen zdravstvu, naj se uporablja res v zdravstvene namene. Če je potrebno to financiranje, predlaga, da se prenese snemanje nadaljevanke v kasnejše obdobje, ko bo gospodarska situacija boljša.

Valorizacijo osnov za nadomestilo osebnega dohodka je konference delegacij vzela na znanje kot informacijo.

Po končani razpravi je konference delegacij za šesto sejo občinske zdravstvene skupnosti Jesenice delegirala sedem delegatov.

CPSI – D. H.

SVETOVNA PROIZVODNJA SUROVEGA JEKLA V LETIH 1974–1982

Po podatkih mednarodnega Inštituta za železo in jeklo (IISI) se je v obdobju 1974–1982 gibal svetovna proizvodnja surovega jekla po posameznih zemljepisnih področjih tako, kot je navedeno v spodnji tabeli:

	Proizvodnja v mil. ton				Spremembe v odstotkih proti 1982				
	1982	1981	1979	1975	1974	82/81	82/79	82/75	82/74
Svet	843,6	707,7	746,9	643,0	703,8	-9,1	-13,8	+0,1	-8,6
Sov. Zveza in države SEV	204,0	206,1	209,4	192,6	186,1	-1,0	-2,6	+5,9	+10,2
LR Kitajska in LR Koreja	42,8	41,1	39,9	26,8	24,3	+4,1	+7,3	+59,7	+76,1
Zahodni svet	396,5	460,1	497,2	423,3	494,1	-13,8	-20,3	-6,3	-19,8
Ind. razvite dežele	335,7	401,6	442,5	390,5	463,3	-16,4	-24,1	-14,0	-27,6
Dežele v razvoju	60,8	58,6	54,8	32,7	30,9	+3,9	+11,0	+85,8	+97,1
Države EGS	111,3	126,3	141,2	125,9	156,5	-11,9	-21,1	-11,6	-28,9
ZDA	65,7	109,6	123,7	105,8	132,2	-40,1	-46,9	-37,9	-50,3
Japonska	99,5	101,7	111,7	102,3	117,1	-2,1	-10,9	-2,7	-15,0

ŠTIPENDIJE ZA ŠOLSKO LETO 1983/84

SŽ – ŽELEZARNA JESENICE z o. sol. o., Cesta železarjev 8, 64270 JESENICE,

razpisuje za šol. leto 1983/84 naslednje štipendije

Šola – usmeritev	Stopnja zaht.	Št. razpisanih štipendij
VISOKE ŠOLE		
dipl. inženir metalurgije	VII	4
dipl. inženir matematike	VII	1
dipl. inženir strojništva	VII	3
dipl. inženir elektrotehnike	VII	3
dipl. ekonomist (kom. usm.)	VII	2

SREDNJE USMERJENO IZOBRAŽEVANJE

Metalurška usmeritev		
SR program:		
– metalurški tehnik	V	10
– preoblikovalec	IV	15
SKR program		
– pridobivalec kovin	II	10
– predelovalec kovin	II	53
– livar	II	5
Kemijska usmeritev		
– kemijski tehnik	V	1
Kovinsko predelovalna usmeritev		
SR program v ŽIC		
– oblikovalec kovin	IV	21
– preoblikovalec kovin	IV	9
– vzdrževalec vozil in strojev	IV	10
SR program v Šol. centru Škofja Loka		
– monter in upr. energ. naprav	II	6
SKR program	II	10
Naravoslovna usmeritev		
– naravoslovno matematični tehnik	V	4
Elektro usmeritev		
– elektrikar – energetik (ŽIC)	IV	4
Gostinsko turistična usmeritev		
– kuhar	IV	3
– natakar	IV	3

1. Kandidati zaprosijo za štipendijo s prijavo oziroma vlogo – obrazec DZS 8.40.

Osebni dohodki staršev, navedeni v prijavi ali v posebni prilogi, se morajo izračunati za koledarsko leto 1982; višina otroškega dodatka se posebej označi, sicer se smatra, da ga kandidat ne prejema. Na odrezek pokojnine (december 1982) je treba označiti, če je bil kdo od staršev zaposlen v železarni Jesenice.

2. Overjene prepise oz. fotokopije zadnjega šolskega spričevala oz. potrdila višješolske ali visokošolske organizacije združene dela o opravljenih izpitih in potrdila o vpisu v šolo, brez katerih so prijave nepopolne in jih ne moremo obravnavati, kandidati predložijo naknadno, vendar najkasneje do 30. junija 1983.

3. Prijave bo sprejemal kadrovski sektor železarni Jesenice do 31. maja 1983. leta.

poškodba, ki ni nastala pri delu, ali bolezen, pa v višini 70 % od polnega zneska.

Novi zneski, veljavni od 1. januarja 1983 dalje, ki jih je s sklepom sprejela skupščina, znašajo glede na ugotovljeno stopnjo telesne okvare, ki je posledica nesreče pri delu ali poklicne bolezni:

Stopnja telesna okvara	znesek
1 100 %	1.382 din
2 90 %	1.244 din
3 80 %	1.107 din
4 70 %	965 din
5 60 %	829 din
6 50 %	693 din
7 40 %	551 din
8 30 %	418 din

neogibna potrebna stalna pomoč in postrežbo drugega za opravljanje vseh osnovnih življenjskih potreb (slepim zavarovancem in nepokretnim zavarovancem s omejeno zmožnostjo premikanja najmanj 70 %), imajo pravico do dodatka za pomoč in postrežbo v višini 4.413 din na mesec.

* Dodatek za pomoč in postrežbo starostnim, družinskim in invalidnim upokojencem, ki jim je neogibna potrebna stalna pomoč in postrežba za opravljanje večine življenjskih potreb, pa znaša od 1. januarja 1983 dalje 2.800 din na mesec.

Skupščina skupnosti je sprejela tudi sklep o najnižjem znesku pokojninske osnove za leto 1983, ki znaša 8.360,10 din in najvišjem znesku pokojninske osnove za leto 1983 v višini 44.531,50 din, to je v višini 3,1 kratnega poprečnega osebnega dohodka vseh zaposlenih v SR Sloveniji v letu 1982.

Ker je Skupnost pokojninskega in invalidskega zavarovanja zaključila poslovno leto s presežki prihodkov nad odhodki, je skupščina sprejela sklep, da se prispevki iz osebnega dohodka, določenimi na seji 14. decembra 1982 (Ur. list SRS 45/82) v višini 13,29 %, znižajo na 12,64 %. Znižanje prispevne stopnje iz osebnih dohodkov za skupnost pokojninskega in invalidskega zavarovanja znaša tako 0,65 %.

B. K.

NALOŽBE V SOZD SLOVENSKE ŽELEZARNE V LETU 1982 IN SEDANJI IZGLEDI

Z letom 1982 je preteklo že drugo leto srednjeročnega plana razvoja, načrtovanega za obdobje 1981-1985. Ko pregledujemo uresničevanje postavljenih ciljev na področju naložb za pretekli dve leti, lahko samo ugotovljamo, da so že doslej nastala velika odstopanja in ni bilo realizirano niti polovico tega, kar smo načrtovali.

V srednjeročnem planu je bilo predvideno, da bomo porabili v prvih dveh letih za načrtovane naložbe 8.116 mio dinarjev in to pri upoštevanih cenah iz leta 1980. V resnici smo porabili le 4.381 mio dinarjev ali 53 % predvidene vrednosti. Zaradi podražitev investicijskih del in opreme ter zaradi devalvacije so nastopile doslej tolikšne razlike vrednosti, da bi morali za planirano realizacijo naložb v prvih dveh letih porabiti vsaj okoli 12.000 mio dinarjev, da bi uresničili načrtovani fizični obseg investicij.

Ker je bilo že v času priprave srednjeročnega plana investicij jasno, da bodo nastopile težave pri zagotavljanju denarja in ker je omejitve možnosti uvoza opreme imela svoj vpliv že na investicije, ki so bile v teku pred letom 1981, smo se odločili, da iz srednjeročnega plana izberemo tiste investicije, ki so za razvoj delovnih organizacij v SOZD Slovenske železarnе najpomembnejše. Dogovorili smo se tudi za prednostno zaporedje in dinamiko.

V prvih dveh letih uresničevanja srednjeročnega plana so bile v teku predvsem tiste naložbe, ki so bile pričete že pred letom 1981. Pričete so bile tudi nekatere druge, sicer tudi pomembne za razvoj, vendar doslej še nobena izmed predvidenih prednostnih. Ne samo, da ni bila pričeta nobena izmed prednostnih naložb, temveč so omejitve pri uvozu opreme in občasne težave s financiranjem povzročale tudi kasnitve in podražitve še pri tistih naložbah, ki so bile že v teku.

Po srednjeročnem planu je bilo predvideno, da bi morali za načrtovane investicije porabiti v obdobju 1981-1985 okoli 17.000 mio dinarjev. To je veliko denarja in za to bi morali poleg lastnih sredstev združevati še sredstva sovlagateljev in najeti kredite poslovnih bank. Za zbiranje sredstev sovlagateljev je bil aprila 1982 pripravljen samoupravni sporazum o združevanju dela in sredstev za razvoj črne metalurgije v SOZD Slovenske železarnе. Do marca 1983 je sporazum podpisalo nad 80 kupcev, ki bodo v letu 1983 združevali nad 700 mio dinarjev, z vsakim dnem pa pridobivamo nove sovlagatelje. Tudi za poslovne banke je ugodnejše in lažje, da skupno pokrivajo interese združenega dela s področja posameznih temeljnih bank in skupno kreditirajo kapitalno tako zahtevne investicije, kot so v črni metalurgiji. Zaradi tega so banke formirale bančni konzorcij, ki je organizacijsko zaživel proti koncu leta 1982 in je takoj dan nadaljnji pogoj, da bi se letos le zaključili način financiranja prednostnih naložb v SOZD Slovenske železarnе.

URESNIČEVANJE NAČRTA INVESTICIJ V LETU 1982

V letnem planu je bilo predvideno za naložbe 4.634 mio dinarjev. Če bi upoštevali, da je bilo porabljeno leta 1981 le 1.900 mio dinarjev, v srednjeročnem planu pa je bila za leto 1982 predvidena poraba 4.908 mio din, potem bi pričakovali, da bo

načrtovana vrednost za leto 1982 večja od predvidevanj v planu, posebno še, ker so nastopile medtem že izdatne podražitve. Investitorji so upoštevali vse težave, ki jih prinašajo s seboj stabilizacijski ukrepi v gospodarstvu in planirane vrednosti po srednjeročnem planu in podražitev sploh niso mogli upoštevati ter so, kot že rečeno, načrtovali za leto 1982 še nekaj manj, to je 4.634 mio dinarjev.

V letnem planu je bilo predvideno, da bosta pričeti dve prednostni naložbi, in sicer »jeklarna 2« v železarni Jesenice in »modernizacija valjarne« v železarni Ravne. Pričeta ni bila nobena! Za naložbe je bilo tako porabljenih le 2.481 mio dinarjev ali 53,5 % v letnem planu predvidene vrednosti. Leta 1981 je znašala poraba 1.900 mio dinarjev in če bi upoštevali 30 % podražitev, potem je poraba v letu 1982 praktično enaka porabi iz preteklega leta. Leta 1981 je znašala minimalna amortizacija za SOZD Slovenske železarnе 90 % porabljenih sredstev za investicije. Investicijska poraba je bila sicer manjša od akumulacije (amortizacija plus ostanek dohodka), vendar večja od minimalne amortizacije. Leta 1982 je znašala poraba sorazmerno precej manj in to samo 85 % minimalne amortizacije.

Realizacija načrtovanih naložb je po posameznih delovnih organizacijah dokaj različna. V najslabšem položaju so v železarni Jesenice. Realizirali so le 25,2 % načrtovane vrednosti naložb, kar predstavlja 40 % minimalne letne amortizacije. Njihova osrednja naložba v »jeklarno 2« ni bila pričeta in ne samo, da se naložba draži, večajo se tudi stroški vzdrževanja starih peči in s tem tudi proizvodnje. Lastni proizvodnji jekla dajajo prednost, čeprav je gospodarnost vprašljiva, da bi lahko čim bolj izkoristili obstoječe zmogljivosti valjarn. Naložbo, katero smo obravnavali za jeseniško železarno že pred leti, to je naprava za vakumiranje v jeklarni, so začeli graditi šele v letu 1982 in bo predvidoma dograjena sredi leta 1983.

Med železarnami je pri realizaciji naložb v najugodnejšem položaju železarna Ravne, kjer so preteklo leto nadaljevali naložbe, pričete že pred letom 1981. Ob pričetku leta 1982 so dobili soglasje za pretežni del uvoza opreme, na katerega so čakali več kot leto dni. Investicijska dela so lahko dokaj nemoteno izvajali in tako so lahko realizirali 94,2 % načrtovane vrednosti naložb za leto 1982. Višina porabljenih sredstev za naložbe je skoraj dvakrat večja od njihove minimalne amortizacije.

Modernizacija jeklarn v železarni Ravne so nadaljuje in so doslej končana naslednja dela: mehanizirano slačenje ingotov v obeh jeklarnah, pettonska električna obločna peč, druga naprava za pretaljevanje pod žlindro, skladišče starega železa in obzidava ponev. Dela bodo v teku še v letu 1983, ko bodo dokončani napravi za vakumiranje in večina preostalih del. Predvideni rezultati naložb bodo dosegljivi šele po letu 1984.

V novi livarni, kjer so čakali na soglasja za uvoz opreme več kot leto in pol, so dela nadaljevali tako, da bo mogoče pričeti s poskusnim obratovanjem predvidoma letos v maju. Vse dopolnitve, manjkajoče opreme bodo po sedaj dogovorjenih rokih narejene kasneje in del šele v drugi polovici leta 1984.

V kovačnici, ki uspešno obratuje, manjkajoče samo še peči za toplotno obdelavo, ki jih bo mogoče dograditi tudi šele v drugem polletju leta 1984, medtem ko bodo druga dela v kovačnici in adjustaži zaključena predvidoma še letos.

V letu 1982 so dokončali in objavili naslednje naložbe: mehanska obdelava torzijskih osi, obrat nerjavnih armatur, hala in razširitev proizvodnje krožnih žag in trdin. Kot je znano, so uspešno uvedli tudi proizvodnjo v tovarni pil v obratu Bratstvo v Varvarinu v SR Srbiji.

V železarni Štore so realizirali približno 76 % načrtovane vrednosti naložb za leto 1982. Glavna dela so potekala na jeklovleku, kjer so pričeli septembra s postopno selitvijo strojev iz starega obrata in v oktobru že s poskusno proizvodnjo. Selitev vseh naprav s stare lokacije bo končana letos do konca prvega četrtletja, nekaj novih naprav bo dobavljenih in montiranih do konca leta 1983.

Med nove, v letu 1982 pričete naložbe, spada tudi prva faza sanacije livarne 2 v Štoreh z izgradnjo linije za litino za hidravliko. Dela potekajo približno po predvidenem programu in naj bi bilo poskusno obratovanje možno letos do meseca oktobra. Ker je bila v železarni Štore investicijska poraba celo 13 % višja od minimalne amortizacije, je vzrok, da smo v SOZD Slovenske železarnе skupno investirali manj, kot je znašala minimalna amortizacija za leto 1982, samo pri železarni Jesenice zaradi majhne porabe sredstev za investicije.

Pri delovnih organizacijah, predelovalci žice, so letni plan naložb realizirali dokaj ugodno. Delež realizacije je kar 92,5 % in so le v žični Celje s 67,8 % izpolnili načrta povzročili, da ni bil skupni plan investicij realiziran.

V Verigi Lesce so bila osrednja dela na rekonstrukciji oziroma na izgradnji nove linije za galvaniziranje in naprave za čiščenje odpadnih vod. Poskusno obratovanje prve linije za galvaniziranje je bilo pričeto v decembru 1982 in je še v teku. Dobave opreme kasnijo tako, da bo druga linija dobavljena in montirana šele v prvi polovici 1983. leta. Poleti bodo predvidoma končana tudi dela na napravi za čiščenje odpad. Letni plan so izvršili 99,7 % ali bolje rečeno, porabili so približno toliko sredstev, kolikor so načrtovali. Njihova letno oblikovana minimalna amortizacija je kar 39 % višja, kot je znašala njihova poraba sredstev za investicije.

V Plamenu Kropa so porabili celo 12,9 % več, kot so imeli predvideno v letnem planu, vendar tudi 28 % manj, kot je njihova minimalna amortizacija. Zgradili so si skladišče gotovih izdelkov in ga sodobno opremili ter s tem odstranili ozko grlo v zadnji fazi proizvodnje.

V Tovilu v Ljubljani so bila ob koncu 1982. leta končana še zadnja dela na objektu in napravah galvanike ter na napravah za čiščenje odpad. Pridobili so obratovno dovoljenje in pričeli s poskusnim obratovanjem. Letni načrt porabe sredstev za naložbe so izvršili 105,5 %. Zaključena še ni dobava celotne opreme za toplotno obdelavo vijakov. Od uvožene opreme, ki je bila predvidena v investicijskem programu, še del manjka in bodo morali verjetno kar brez tega zaključiti naložbo. Njihova investicijska poraba je bila 8 % manjša od minimalne amortizacije.

V žični Celje je bila v letu 1982 v teku izgradnja hale, da bi lahko vse proizvodne dejavnosti preselili na skupno lokacijo. Zaradi pomanjkanja finančnih sredstev so realizirali manj, kot so predvidevali in so letni

plan dosegli le 67,8 %, kljub temu pa so porabili več kot dvakrat toliko, kolikor znaša njihova minimalna amortizacija.

Primerjavo porabe sredstev za naložbe z višino oblikovane minimalne amortizacije podajam zaradi tega, da bi imeli merilo, koliko znašajo naše naložbe, čeprav že tako vemo, da malo. Ta primerjava seveda ne daje prave slike o naložbeni sposobnosti posamezne delovne organizacije. Če so bile v preteklih letih izvršene velike naložbe in mora delovna organizacija vračati kredite, je lahko ponekod tudi taka poraba sredstev za naložbe, ki je manjša, kot je minimalna amortizacija, skrajna možnost za finančne sposobnosti investitorja. Za železarno Jesenice to vsekakor ne velja, saj jim za nove naložbe ostaja doberšen del akumulacije.

STANJE PO LETU 1982

Kasnitev naložb, predvidenih za prvi dve leti srednjeročnega obdobja, znaša za naložbe v teku že več kot leto dni in za naložbe, ki bi jih morali pričeti v letu 1981 - že dve leti.

Za projekt »jeklarna 2« železarnе Jesenice je v teku izdelava in obravnavanje novega investicijskega programa, ki se nanaša na prvo fazo gradnje, ki določa obseg finančne možnosti do leta 1985, ob čemer pa ne sme biti zanemarljivo vprašanje ekonomike. Razen izdelave nove investicijske dokumentacije bo treba premostiti še vrsto ovir, katere predstavljajo omejitveni predpisi v okviru stabilizacijskih ukrepov. Čeprav je sprejeta že vrsta sklepov in dogovorov in določenih že nekaj rokov, do katerih naj bi se vse uredilo, bom prijetno presenečen, če bo že v letu 1983 zasvetila zelena lučka za pričetek realizacije tega projekta.

Za modernizacijo valjarne železarnе Ravne je bilo že enkrat vse rešeno, tudi konstrukcija financiranja. Prišlo so podražitve in projekt je bilo treba ponovno obravnavati. Izdelan in obravnavan je bil nov investicijski program in preteklo je zopet leto dni. Pravzaprav ne vem, kaj naj bi še zadržalo pričetek realizacije v letu 1983, če bo v kratkem rešeno financiranje.

Investicijska namera za dopolnitve v štorski jeklarni in v valjarni je bila že obravnavana. V izdelavi je investicijska dokumentacija in letošnje leto bodo bolj potekale priprave.

To so tri naše prioritete naložbe iz srednjeročnega plana razvoja 1981-1985, katerih realizacijo že sedaj lahko zamaknemo do leta 1988.

Razen naložb, ki so še nedokončane, so v železarnah Jesenice in Ravne v teku še naložbe za posebne namene, ki se sicer realizirajo z manjšim zamikom, vendar bodo v letu 1983 predstavljale pomemben del realizacije.

V delovnih organizacijah imajo še pet projektov, katere so strokovne,

namenske komisije že obravnavale in imajo v okviru SOZD Slovenske železarnе že pridobljena vsa soglasja samoupravnih organov. Trenutno sta v obravnavi še dva projekta. Investicijska dokumentacija za vseh sedem projektov je pripravljena in če bodo rešena druga vprašanja, predvsem pa financiranje, bi lahko vse te projekte pričeli realizirati v letu 1983.

V delovnih organizacijah izvajajo nekaj manjših investicijskih del ali bolj rečeno izdelujejo stroje in naprave, ki bi jih sicer morali uvoziti, doma v lastnih delavnicah, ali so jih naročili pri domačih proizvajalcih na osnovi doma izdelanih načrtov.

KAKO PA V LETU 1983?

V srednjeročnem planu je za letošnje leto predvideno, da naj bi porabili 4.430 mio dinarjev. Za to planirano vrednost so seveda bile upoštevane cene iz leta 1980. Če predpostavim, da so se stroški naložb v preteklih dveh letih povečali pri nas letno povprečno za 25 %, potem bi moral znašati plan porabe sredstev za realizacijo predvidenih naložb po srednjeročnem planu za leto 1983 nič manj kot okoli 6.600 mio dinarjev. V letnem planu SOZD SZ imamo za letošnje leto predvideno porabo okoli 5.700 mio dinarjev. Ali bo letos toliko realizacija mogoča? Prvo četrtletje bo minilo brez pretresov in sprememb. Okvirno je uvoz investicijske opreme za letošnje leto zaprt. Dogovarjanje o združevanju sredstev v okviru konzorcija poslovnih bank za financiranje razvoja črne metalurgije v SOZD Slovenske železarnе je še v teku in potrebuje še nekaj mesecev do končnega dogovora. Od desetih izvoznih naravnanih projektov, katere smo prijavili in za katere bi mogoče lahko za uvoz opreme pridobili kredite Mednarodne banke za obnovo in razvoj, pridejo po zahtevanih kriterijih letos v poštev za realizacijo dva ali trije, če bodo investitorji uspeli pravočasno predložiti potrebno dokumentacijo.

Če bi hoteli letos ostati na ravni realizacije iz leta 1982, bi morali porabiti okoli 3.220 mio dinarjev. Če bi letos lahko pričeli z obema prednostnima investicijama v železarni Jesenice in Ravne, je možno, da bi porabili vsaj razpoložljiva lastna sredstva in združena sredstva porabnikov naših izdelkov. Tako bi leta 1983 lahko realizirali okoli 4.000 mio dinarjev, če bi lahko plačali predplačila tudi za uvozni del opreme in domače dobave za vse projekte, za katere je pripravljena investicijska dokumentacija in če bi z njihovo realizacijo lahko pričeli vsaj sredi poletja. Seveda so to samo predpostavke in je malo verjetnosti, da se bodo naše želje tudi uresničile. Upajmo vseeno, da bo ob letu realizacija načrtovanih naložb v SOZD Slovenske železarnе boljša, kot je bila v letu 1982.

Milan Marolt

VEČ POZORNOSTI NAJPOMEMBNEJŠIM VPRAŠANJEM DELOVNIH INVALIDOV V ŽELEZARNI

V petek, 11. marca, so se na redni letni konferenci zbrali člani aktiva invalidov železarnе Jesenice. Pregledali so delo v preteklem obdobju, v razpravi opozorili na nekaj zelo aktualnih problemov, izvolili novo vodstvo, opredelili smernice za nadaljnje delo in podelili priznanja posameznikom za aktivno delo.

Uvodno poročilo o delu aktiva v lanskem letu je podal predsednik aktiva Darko Mlinarič, ki je navedel naloge, ki so jih v tem obdobju izvrševali člani izvršnega odbora in posameznih komisij. Precejšnja pozornost je bila namenjena problemom invalidov v posameznih delovnih okoljih. Največ dela je opravila komisija za socialna vprašanja, ki je uspešno sodelovala z ustreznimi strokovno službo ter z osnovnimi organizacijami zveze sindikatov v TOZD in delovnih skupnostih. Nudili so ustrežno pomoč pri uveljavljanju pravic zaposlenih invalidov, pri prekalificiranju invalidov, pri reševanju problemov, s katerimi se nekateri srečujejo. Prav ta pomoč je bila še kako dobrodošla pri ponovnem vključevanju invalidov v delovni proces v posameznem okolju.

Nadalje so sodelovali v komisiji za invalidska vprašanja pri koordinacijskem svetu zveze sindikatov SOZD Slovenske železarnе, ki ima sedaj sedež na Jesenicah, obiskovali so invalide na domu, udeležili so se srečanja invalidov slovenskih železarn v Štoreh, prijateljske stike so vzpostavili z invalidi rudnika Bor in ladjedelnice 3. maj. Invalidi so bili tudi aktivni na športnem področju, kjer so se udeleževali različnih tekmovanj, ki so jih organizirali invalidi sami, izredno aktivno pa so se vključevali tudi v športne in rekreativne prireditve v železarni. Kot je v uvodu poudaril Darko Mlinarič, so bile vse seje izvršnega odbora sicer

sklepečne, vendar je delo celotnega aktiva slonelo le na pesčici aktivnih posameznikov.

Aktiv invalidov deluje v okviru konference osnovnih organizacij sindikata železarn in je bilo sodelovanje ter pomoč izredno uspešna, manj pa je bilo sodelovanja z Društvom invalidov Jesenice.

Prav o tem nesodelovanju in o drugih medsebojnih, skorajda nepotrebnih obtoževanjih, je bilo v razpravi precej govora, ob tem pa je jasno, da bo v prihodnje treba jasneje začrtati smernice skupnega sodelovanja. V razpravi so opozorili tudi na vrsto nalog, ki članice aktiva invalidov čakajo v prihodnje. Večkrat je bilo poudarjeno, da je ena bistvenih nalog aktiva, da si prizadeva zagotoviti invalidom nemoteno delo v okviru njihovih sposobnosti, vključevati se v skupna prizadevanja celotnega kolektiva za zmanjšanje invalidnosti v železarni, v akcije za varnejše delo, predvsem v oddelkih, kjer največkrat prihaja do invalidnosti. Večji poudarek bo treba dati tudi boljše obveščanju vseh invalidov v kolektivu, kaj vsebujejo novi zakoni in drugi dokumenti s tega področja.

Na letni konferenci so izvolili nov izvršni odbor in za predsednika Rudolfa Makra, za podpredsednika pa Jadrana Kozamernika. V nadaljevanju so sprejeli okvirni program nadaljnjih nalog in posameznikom za

večletno delo v aktivu podelili priznanja. Prejeli so jih: Darko Krakar, Greta Solar, Izidor Zupan, Stane Sušan, Vinko Mežnarc, Anton Vantar, Mira Rihtaršič, Marica Noč, Jadran Kozamernik, Franc Bizjak, Stefan Ščerbič, Blagoje Mitkovski, Alenka Klinar, Peter Papič, Marica Potončnik, Angel Žnidaršič, Ignac Tomšič, Rudi Makra, Darko Mlinarič in Alojz Markelj.

J. R.

ZAKAJ NI BILO ŽELEZARJA

Prvič, odkar izhaja naše glasilo, se je zgodilo, da železarja pretekli teden ni bilo, čeprav smo ga v Gorenjskem tisku že izoblikovali. Splošno pomanjkanje roto papirja se je v preteklem tednu pridružila še okvara na največjem stroju za izdelovanje papirja v tovarni celuloze in papirja Djuro-Salaj v Krškem.

Ker železar v preteklem tednu ni izšel, so nekatere informacije nekoliko zakasnele, nekatere pa bodo morale počakati na prihodnji teden.

Uredništvo
Železarja

NA VZHODNIH MORJIH

TREBA PROMIJENITI ŽILET I ŽIVOT I SVIJET

(ob večeru lirike na jeseniški gimnaziji)

Neodposlan članek za Železar, napisan v nespečni noči na letalu Frankfurt-Bombay:

»Poezija je javni obračun s samim sabo,« sem nekoč prebral v Delovih »Iskriceh«. Nekdo drug pa je rekel tole: »Ustnice pojejo samo takrat, kadar ne morejo poljubljati.« Med tema dvema izjavama, ki sta jih izrekla dva različna človeka ob različnih priložnostih, bi pač težko našli kakšno smiselno povezavo. V eni stvari pa si vendarle pritrjujeta: prava pesem ni ne leporečniško žlabudranje ne usipavalno sredstvo ne tolažnica žalostnih duš. Poezija ne tolaži, ampak izživa; je obračun, ne sprava; hoče biti živo meso in ne prazna beseda. Take misli so me obhajale na večeru lirike, ki ga je v petek, 1. oktobra letos (1981, op. p.), pripravila skupina fantov in deklet na jeseniški gimnaziji.

Pravzaprav so bili izpolnjeni vsi pogoji, da bi večer uspel: občinstva se je natrpalo za cel šolski razred, sveče so pridno gorele in tudi iz petrolejk se ni preveč kadilo; nihče izmed recitatorjev ni bil prehlajen, pa tudi trema ni nikomur vzela glasu. Torej, vse kakor se spodobi.

Spodobi že — toda ali je bilo tudi potrebno? Poezijo mislim, kajti zanjo gre. V predstavi naših srednješolcev (pa naj so sami o sebi še tako prepričani, da so emancipirani in osvobodjeni tradicionalnih pojmovanj), je Poezija še zmeraj tisto, kar je bila njihovim staršem in profesorjem: nežna, po parfumu dišča princeska, ki se izraža v izbranem besedišču, v nedogled sanjari ob mesečini in svečavi in samo sebe spremlja na kitari. — Kot da ne bi mogla biti tudi zagovodena rovtarica, ki se v roko vsekuje in na debelo preklinja — pa tudi moli in ljubezni prosi, če je treba in je tudi lepa in tudi zardeva, kadar ljubi.

Ali — o poeziji govorim — res ne vzdrži pogleda in vsakdanje oblačno nebo in ali je res tako prekleto šibka, da jo lahko ugonobi že svetloba navadne šestdesetvalne žarnice pod stropom? Je res tako neobogljena, da ne vzdrži brez podpore flavte in kitar? Je res tako rahločutna, da ne prenese nobenega manj eksotičnega vonja, kot ga imajo indijske kadilne palčice? Ali res ne more govoriti z vsakdanjim glasom, ki zahteva od branjeve pol kile čebule?

In ko tako tukaj v gimnaziji poslušam v prazno doneče Lorcove, Gradnikove, Kosovelove, Wordsworthove in kdove še čigave stih, se spominjam nekega drugega takega večera, pred leti je že bilo, v nekem drugem, večjem prostoru: večera slovenske moderne, ki so ga pripravili igralci amaterskega gledališča v našem mestu. Ne spominjam se pesmi, ki so jih interpretirali, spominjam se samo interpretacije same, nabuhle in patetične, da se bog usmili. Tam so bili tulpani v kristalni vazi; tam so bile težke žametne zavese, ki so pred nepoklicanimi očmi skrivale

odrsko ropotijo. Tam so bili razkošno izrezljani in oblazinjeni stoli, na katerih so sedeli svečano oblečeni recitatorji in recitatorke; tam je bil razglašen občinski klavir, za katerim se je nek mali provincialni Pogorelič mučil s Chopinom. Vsega je bilo dovolj in preveč, samo poezije ni; nič Kettejeve šegavosti, nič Župančičeve klenosti, nič Cankarjeve bojevitosti, nič Murnove melanholije. Samo žamet in baržun, bela križantema na oguljenem fraku, behav cvet na siromakovih prsih, kot bi dejal Cankar.

A najbrž tako mora biti: to ni nesrečno naključje, to je železno pravilo; tako kot se bomo z bogom laže pogovorili v poganskem šotoru kot v razkošni katedrali, tako kot se ljubezen izogiba zakonskih spalnic in se seli v javna stranišča, skrite koticke v parkih in predmestne kinodvorane, tako se tudi poezija seli iz kulturnih in šolskih ustanov v kraje bolj avtentičnega življenja; brati se s sezonskimi delavci v barakah na robu industrijskih središč, se oglašja iz ust polnočnih pijancev, žvenklja med steklenimi biseri v ušesih ciganskih plesalk, se razlega iz glasbenih avtomatov med takti pogrošnih popevk, se trga iz ust ljubimcev pri ljubezenskih opravkih, ali pa iz otroških ust, medtem ko se igrajo s svojimi kockami in lopatkami. Kaj pa je poezija drugega kot resnica, razglašeno bistvo našega življenja, luč v skrivnost odnosov med ljudmi in stvarmi. Pesem je samota, ki išče stik z drugo samoto in se prav tako kot ljubezen dogaja v temi, brez prič. Tpi, ker ločena od mesa hoče postati meso in zmeraj znova obupuje nad spoznanjem, da ni nič drugega kot minljiv občutek in prazna beseda.

A vendar — kakor je že bil umetniški učinek tega večera skromen, tako je bil toliko večji njegov kulturno-socialni pomen. Po tistih zlatih časih izpred šestih, sedmih let, ko je na jesenih še deloval Izvir, je jeseniška mladina spet dokazala, da se zna tudi sama organizirati in kaj napraviti, da je sposobna preseči nivo gostilniškega zabavljanja in privatne hohštaperije. In če vemo, da vsi člani nekdanjega Izvira le niso šli po poti pišmeuharskega odnosa do vsega, kar se neposredno ne tiče njihovih sprednjih in zadnjih odprtih (kot, na primer, priporoča tista globokoumna slovenska modrost: »Jej, pij in kavsaj, za drugo se ne ravsaj!«), potem smemo le upati, da bo tudi kdo od teh naših »novovalovcev« odbral glavo nad gladino potrošništva in privatizma tudi potem, ko bo zašel v malo zrelejša leta. Zakaj, tako kot je rekel eden izmed udeležencev na letošnjih trških večerih poezije: »Treba promijeni žilet — i život — i svijet«.

BOMBAY, OKTOBRA

Pismo ženski:

»Naj začnem torej z najinim dopisovanjem. Z DC-10 sem letel iz Zagreba v Frankfurt, potem pa z več kot še enkrat večjim Lufthansinim

DC-10 iz Frankfurta v Bombay. Stevardese so me pitale kot prašiča, tako da je bil moj prvi opravke na ladji — pot na WC. Drugi pa — ker v letalu nisem celo noč nič spal — v posteljo. Zal nimam svoje kabine, delim jo s kolegom čistilcem, ki ima eno potovanje med Indijo in Japonsko že za seboj. Po kosilu sem si šel ogledat mesto. Nič se ni postaralo v teh devetih letih, kar me ni bilo tukaj — pač pa sem se postaral jaz. No, izraz postaral zveni malce prekruto, bolje bi bilo reči dozorel — leta mi zaenkrat še niso v breme; dolgo verjetno ne bo več tako.

In še nekaj, kar že prvi dan začnem čutiti v teh zemljepisnih širinah in dolžinah — bodisi na ladji, bodisi v mestu — odtujenost. Tukaj ni nič mojega, nič, kar bi zrastle z mano in se spreminjalo hkrati z mojim dozorevanjem. S sabo sem imel fotoaparata, pa nisem naredil niti enega posnetka, celo odveč mi je bil. Kot da sem s kamero v roki še bolj daleč od teh ljudi, ki sem jim že tako in tako čisto tuj. Ženske, ki jih srečujem na cesti, so videti ponosne, plemenite, poduhovljene; evropske hipijevke in turistke, ki se potikajo okrog Taj Mahal in Sheraton hotela, so videti ob njih — oprasti izrazu — kot prave krave. Kljub svoji lepoti, pa mi Indijke ne vzbujajo poželjenja, pač pa zgolj estetsko naslodo (če te to kaj potolaži). Tebe kajpada bolj zanimajo moški; ti se mi zdijo ničev in dolgočasni, vsaj tisti iz revnejših slojev — teh pa je večina. Medtem ko tukajšnjim ženskam revščina ne jemlje dostojanstva in jo prenašajo kot nekaj samoumevnega, pa so moški njeni sužnji; že v očeh jim vidiš, da ti bi bili za nekaj rupij pripravljeni prodati sestro ali hčerko. Denimo na tržnici: ženske molče in negibno čepijo ob svojih kupčkih arašidov, krompirjev, zarjavelih žebeljev in starih gumbov, medtem ko moški kriliijo z rokami in na ves glas kričijo, kot da zanje ni pomembnejše reči na svetu kot prodati par raztrganih nogavic.

V tem tujem svetu, preobljudenem in preživahnem za takega zakoninjenega severnjaka kot sem jaz, prenasitenem z eksotičnimi dišavami, prezatohlenem in prelahkoživem, mi dela prijateljsko družbo le malo stvari: morje tam zadaj, rjavo in onesnaženo ob obali, sivozeleno na črti obzorja; nekatere impozantne zgradbe v viktorijanskem slogu — Gateway of India, Muzej Walleskega princa, železniška postaja Victoria Terminus in morda še kaj — in pa seveda tvoja stara pisma, ki sem jih vzel s sabo, da bi jih prebiral, kadar bi me vse drugo zapustilo; da bi mi pomagala preživeti te neskončne širjave mrtve slane vode, ki so pred menoj in navzočnost ljudi in stvari, ki mi nič ne pomenijo in mi ravno s to svojo razmnoženo nepomembnostjo dajejo vedeti, da sem tudi sam nepomemben zanje. Tvoja pisma, predusem tista, ki si mi jih pisala še prav na začetku najine zveze, so polna same sebi zadostne in ponosne samote — samote človeškega duha, ki lahko uspeva samo v dobro prehranjenem in negovanem telesu in v urejenem meščanskem okolju. Te aristokracije duha, ki jo jaz, plebejec od nog do glave, zdaj ne hujem prezirati in začnjam pogrešati — s svojim plebejstvom sam potopljen v plebejstvo množice — in zato ogrožen od nje.

Pozdrav, E.

(SE NADALJUJE)

Zaradi filma in predvsem zaradi dijaka pa se ji je duša polnila le s toploto, da se je srce ogrevalo kot roža v razkošnem soncu.

Film je trajal in trajal. A čas je minul kot bi trenil z očmi. Ko je bilo konec predstave, je moral dijak takoj k večerji. Sicer ni bilo daleč v dom, le par korakov čez trg in cesto. Stenilo pa se je že, ko je iskal v gneči Charlotta. Kaj pa ji porečem, ko jo srečam? se je begal. Kaj si bo mislila, če jo sredi teme ogovorim?

Mladostniška nedolžnost ga je hromila. Nesrečen se je znašel končno v odurnem hršču domskega življenja. Dijaki so dirjali z vseh strani s priborom v roki.

Za večerjo je pela pogosto ista pesem: Plitev čaj s tanko rezino neokusnega kruha s sledjo nečesa mastnega ali prav nič ne dišča enolončnica brozgaste vsebine.

Karl je dobil dvoje pisem.

Med večerjo, pa tudi med kosilom so razdeljevali študentovsko pošto.

Za Zdravka ni bilo ničesar.

Njegova neučakanost, se sniti čimprej s Charlottom, se je na mah spreminila v jalovo neodločnost, ko se je bližal Vili. Že je upočasnil korak. Še kanec omahljivosti, pa bo običal. In še eden, pa jo bo pobrisal, koder je prišel. Neznansko sladko upanje se je v njem sprijalo v osramočenje.

Ko se je vračal po isti poti čez nekaj dni, se je le opogumil in prišnil na gumb poleg zunanjih vrat.

VALENTIN POLANŠEK

67

ROMAN

KRIŽ S KRIŽI

Vse se je zvrstilo tako kot običajno: Zgoraj v nadstropju je starec odstrl zaveso, pokimal in čez trenutek odprl vrata.

V sobi, kjer je stal klavir, je tokrat vonjalo po cigaretnem dimu. Dijak se je spraševal, ali je imel gospod starec obiske.

Danes je prinesel s sabo od Karla izposojen zveščič menuetov. Kaj Karl, seveda ga prekaša, kolikor je dolg in širok. A neki menuet francoskega mojstra, čigar imena ne zna izgovoriti, mu zelo ugaja. Tega namerava danes obdelati. Spočetka pa je vselej ponavljal, kar mu je najbolj šlo od rok.

— Pridno vadite! Dober dan! Motim? Ne bo škodovalo, če se malo oddahnete ...

Dijak se bliskovito odtrga od partiture.

Charlotta je pričakoval.

Neznanka stoji pred njim. Nedoločljive starosti. Prikupna. S cigareto v roki. Kratko pričesko nosi.

Izbrano slovenščino govori.

— Saj vas ne moti, če kar tako po naše govorim?

Dijak je bil čisto iznenaden.

Prisvojil si je še sčasoma nagonsko previdnost, zato je čakal, kaj bo ... Tokrat ni bilo slutiti nevarnosti. Vseeno ga je neznanka močno vznemirjala. Prinesla je od nekega pepelnika in sedla bliže.

Utrla je cigaretni pepel po nepotrebnem in premotrivala dijaka.

— Ker mi Vam zaupamo, lahko tudi Vi nam zaupate. Po obeh hišnikih, v domu in šoli, vemo, da lahko tako z Vami govorim. Ni pa treba, da danes govorite. Imate čas do božičnih počitnic.

Dijak je v škripcih. Rad bi povedal, da mu je klavir vse, a neznanka odide.

Šolski in hajot-mogočnejši so vedno bolj prikrajševali prosti čas. Dijake višjih letnikov so zadolževali z dodatno hajotslužbo kot vodstveni kader za mestno domačo mladino. A »firerkadra« je primanjkovalo. Segali so po drugih, ki so bili odličnjaki v šoli, ali pa so se jim zdeli dovolj »zgodni« in zanesljivi. Tudi Karla so vzeli. Zdravka pa ne.

Vesel je bil. Na zunaj je lagal, da mu je žal, ker ga niso izbrali. Prekanost je razvijal iz dneva v dan vse bolj. Vedno je bil na preži. Podzavestno je tipal krog sebe za morebitno nevarnostjo.

Drugač decembra 1943 so inscenirali zopet skupnostno uro. Sam Dirce je obdeloval na dolgo in široko, zadirčno vzhiceno in naduto prepričevalno sledečo temo: »Gerimanska dediščina v našem božičnem običaju.« Vseh miselnih zvez in ideoloških pobarvanosti mladi ljudje seveda spet niso dojeli. Iz strahu pa so se delali, kako intenzivno sledijo Dirčevim izvajanjem. S kakšno zavzetostjo je izgovarjal imena nordijskih bogov in se tako ob strani obregnil ob krščanstvu!

Dijak je sedel precej v ozadju. Tako se je bolj ogorčeno udajal svojim razmišljanjem: »Julfest« in »julfest« sredi zime ... Temoto premagaj sonce ... Kaj bi s tako pogansko ostalino? ... Nekje je betlehemska idila vse bolj razumljiva in topla in za vsakega človeka dostopna ... Pa zakaj nam to pripoveduje, ko je po drugi strani stalno slišati o neslavni vlogi religije ... Čemu potem razglašajo svojo »rajhs-vero«, tisto »gotglojbikeit«, o kateri noben pripadnik ne zna povedati kaj pravega?

Kaj bi zorevajoči mladi človek s takimi zamotanostmi? Med dijaki se je večkrat tudi govorilo o Hitlerjevi knjigi Mein Kampf, ki jo baje šele zreli ljudje smejo brati. Drugoletniki imajo baje še prekratko pamet! In nove biblije za »rajhsckerke«, knjige kultusministra Rosenberga Der Mythos des zwanzingsten Jahrhunderts, tudi ne! pa so kdaj vrstali fantje sami, kakor pač so znali, kaj je vzrok sovražstva proti krščanstvu ... Skomignil je kar »večji razredni modrijan« in diletantsko pribil:

(SE NADALJUJE)

TANGENTE
OB BOROVEM ROMANU
»ODLOŽENI«

(IZPISI IZ DNEVNIKA)

In potem je II. Dalmatinska proletarska brigada začela v okviru svoje divizije in drugih divizij, ki so tvorile IV. armado Jugoslovanske armade, v katero se je februarja 1945 preimenovala Narodnoosvobodilna vojska Jugoslavije, svojo zadnjo ofenzivo od Velebita do Trsta. Njene zmage na tej poti osvoboditev Ostarije, Karlobaga (skupaj s III. Dalm. brigado), Jablanice, kjer je zajela 500 Nemcev. Slednjim še vedno ni primanjkovalo orožja, streliva in druge vojne tehnike. Vse to postaja zdaj plen bojnih enot IV. armade JA.

A ostanimo samo pri II. Dalmatinski proletarski brigadi, oziroma pri njenem IV. bataljonu-Kninskem krvavem, ki tega imena ni dobil zaradi kake krvoločnosti, pač pa zato, ker je sam krvavel v neštetihih bitkah — zlasti pa na Sutjeski — v bojih na obrambnih položajih na Dolnjih in Gornjih Barah, ki jih je držala II. Dalmatinska brigada in varovala proboj drugih brigad in vrhovnega štaba skupaj z vrhovnim komandantom Titom čez Sutjesko. Takrat je brigada izgubila več kakor polovico svojih borcev, najbolj pa je krvavel prav Kninski bataljon. A ni popustil in prav tako ne brigada. Kljub temu pa je štab brigade sporočil med bitko vrhovnemu komandantu Titu med

poročilom o svojih izgubah: »Težke so, a računajte na nas, kakor da smo še vsi.«

Ko se je medvojni vrhovni komandant Sredozemlja, britanski general Aleksander, julija 1945 mudil na obisku pri odredu JA za Slovensko Primorje, Trst in Istro v Kostanjevici na Krasu, je pri pregledu odredovih enot leglo na njegov obraz nekaj mračnega. Zaman se je pri postrojenih borcih oziral za orožjem iz zavezniške pomoči. Ni našel ne britanskega, ne ameriškega in ne sovjetskega orožja. Puške, strojnice, minometi, topovi, tanki — vse samo trofejno nemško orožje. Na nekaterih puškah so bile zareze, kakršne so radi vrezovali nekateri ostrostrlci v znamenje za pobile sovražnike, na nekaterih so bile izrezljane zvezde ali letnice zaplenitve orožja, med borci V. Istrskega bataljona pa so bile tudi puške s Sutjeske. Britanski komandant Sredozemlja, general Alexander, se je med pregledom ustavil pri nekaterih odlikovanih borcih in jih vprašal, kdaj so si zaslužili odlikovanje.

»U borbama pete ofanzive, gospodine generale,« mu je odgovoril borec iz V. bataljona.

Ni razumel.

»V bojih na Sutjeski,« mu je pojasnil komandant odreda JA polkovnik Benčić.

Tudi s tem mu ni veliko pomagal.

Potem je odgovoril borec in mu s pomočjo tolmača povedal, kdaj je bilo to in približno kje.

»U blizini Žabljaka,« je rekel in povedal, da je Žabljak tam, kjer je njegov Kninski bataljon kuril ognje za britansko misijo, ki se je spustila k njim s padali.

Britanski komandant Sredozemlja je hotel nekaj reči, a je samo za trenutek obstal z odprtimi usti, kakor da mu je beseda običala v grlu. Potem je stisnil ustnice in naglo in zelo malomarno končal obhod odredovih enot, potem pa se opravičil, da se mora takoj vrniti v Devin, ker ga »kliče dolžnost«.

Takrat smo mislili, da so ga zbudili odgovori tistih, ki so mu odgovarjali, da so prejeli odlikovanje kot priznanje za hrabrost pri osvoboditvi Trsta. Šele precej let po vojni sem razmišljal ob nenadni spremembi razpoloženja britanskega generala Alexandra tistega julijskega dne leta 1945 v blizini Kostanjevi-

ce na Krasu nekoliko drugače, ko sem bral njegovo brzojavko, ki jo je poslal vrhovnemu štabu in vrhovnemu komandantu maršalu Titu prav v času pete sovražnikove ofenzive na osrednje partizansko osvobodeno ozemlje.

Torej je za peto ofenzivo le vedel. Njegov radiogram je dokument:

»Pomišljamo vam pozdrave in dobre želje v tem kritičnem trenutku vašega boja proti osvajalcem vaše dežele. Po naših tehničnih možnostih vam bomo pošiljali potrebščine. Vedite pa, da se zavezniške armade bližajo. Naši bombniki razbijajo Italijo in Nemčijo. Vdor v Evropo niso več sanje. Na vzhodu zadajajo Nemcem in njihovim satelitom udarce naši ruski zavezniki. Zato bo vaš boj v prihodnjih mesecih važnejši kakor kdajkoli.«

Je bil ta radiogram britanskega komandanta Sredozemlja z dne 8. junija 1943, ko se je vrhovni štab NOV Jugoslavije po prehodu čez Sutjesko nahajal v gosto zaraščnem gozdu na strmem hribu blizu Suhe, iskren? Marsikdo bi takrat rekel, da je. Ko pa bi prebral spomine majorja Williama Jonesa »Dvanajst mesecev s Titovimi partizani«, bi spoznal, da britanski general Alexander ni imel za partizanski boj v Jugoslaviji nobenih simpatij, čeprav se je zavedal v celoti pomembnosti boja narodnoosvobodilne vojske Jugoslavije, ki je vezala nase ogromno množico sovražnikovih divizij in z njimi razbremenjevala fronte zavezniških vojsk, zlasti pa italijanske po anglo-ameriškim izkrcanju v Italiji. Že ob sami kapitulaciji Italije, 8. septembra 1943, so se morale nemške enote zaplesti v boj z NOV na vsem ozemlju Jugoslavije od Črne gore pa do najbolj zahodnih obronkov Slovenske Benečije na ozemlju Julijske krajine, kjer je v tem času prišlo do goriške fronte in partizanske osemdesetdnevne kobariške republike, ki je segala od Bovca po vsem gornjem Posočju do Tolmina in od Kobarida prek Kolovrata in Mačajurja, Goriških Brd do Gorice in prek vse Slovenske Benečije od Čedadu do samih vrat Vidma in Humina.

(SE NADALJUJE)

NOVICE IZ RADOVLJSKE OBČINE

Izvršni svet OS Radovljica je na 40. seji 15. marca obravnaval osnutek odloka o spremembah in dopolnitvah odloka o komunalnih takсах, osnutek odloka o priznanjih občine Radovljica, predlog odloka o ustanovitvi komisije za razvoj skupščinskega in delegatskega sistema in predlog o ustanovitvi komisije za upravo, pravosodje in notranje zadeve. Razpravljali so tudi o predloženih odločbi o spremembi in dopolnitvi odločbe o ustanovitvi Delavske univerze Radovljica in predlog sklepa o statutu. Sprejeli so predlog samoupravnega sporazuma o usmerjenju družbeni gradnji soseske Center v Lescah. Razpravljali so še o predlogu za izdajo zakona o prostoru s tezami republiške skupščine. Razen tega so odločali, oz. sklepali o odpisu davkov, o izjemnih lokacijah, stanovanjskih in premoženjskopравnih zadevah v občini.

Blejski rojak dr. Joža Rus je te dni slavil častitljivo 90-letnico življenja. Kot vodilni predstavnik Sokola v stari Jugoslaviji je bil eden od ustanoviteljev Osvobodilne fronte aprila 1941. Ob visokem življenjskem jubileju so mu med drugimi poslali čestitko OK SZDL in druge družbenopolitične organizacije občine Radovljica.

Predsedstvo OK SZDL Radovljica je na 39. seji 15. marca obravnavalo pripombe z javnih razprav o družbenem dogovoru o delovnem in obratovalnem času. Spregovorili so o pripravi na volitve v organe SZDL ter se seznanili s stališči in sklepi 16. posveta predstavnikov verskih skupnosti, ki ga je organiziral koordinacijski odbor SZDL Radovljica. Spregovorili so tudi o pripravi na problemsko konferenco o delovanju delegatskega sistema in na skupno sejo predsedstva OK SZDL in OK ZSMS, na kateri bi spregovorili o vključevanju mladine v organe SZDL v občini in KS.

Občinski komite ZKS Radovljica je na seji 9. marca imenoval petčlansko delovno skupino, ki bo v dogovoru z delavci strokovnih služb SIS družbenih dejavnosti ugotovila razloge oz. vzroke počasnega organiziranja delovne skupnosti skupnih strokovnih služb SIS družbenih dejavnosti občine Radovljica. O rezultatih razgovora in svojih ugotovitvah bo delovna skupina poročala občinskemu komiteju, ki bo predlagal samoupravnim organom SIS in upravnim organom skupščine občine ustrezne ukrepe za uresničitev te naloge.

V republiškem sindikalnem centru v Radovljici je 9. marca sklical predsednik republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije novinarje na razgovor o problematiki delitve po delu in razporejanja dohodka za osebne dohodke po rezultatih dela. To je v sklopu stabilizacijskih prizadevanj prednostna naloga slovenskih sindikatov. Delitev dohodka ne sme biti socialna potreba ampak rezultat uspešnosti. Zato bo potrebno dopolniti samoupravne akte, v katerih bodo poenotena merila za nagrajevanje in delitev.

V Radovljici se je 15. marca pod predsedstvom predsednice medobčinskega sveta ZSS za Gorenjsko Ivanke Šulgaj sestala na prvo sejo organizacijski odbor za izvedbo in organizacijo 4. delovnega tekmovanja voznikov, avtomobanikov in avtoelektrikarjev Gorenjske. Najprej so opravili konstituanto 22-članskega organizacijskega odbora, sprejeli program dela in imenovali posamezna delovna telesa. Sprejeli so tudi pravilnik tekmovanja, razpis tekmovanja in se dogovorili o nadaljnjem delu odbora ter o financiranju tekmovanja.

Predsedstvo OK ZSMS Radovljica je skupaj s sekretariatom na 8. seji 8. marca ocenilo potek in vsebino februarske

problemske konference mladih o zaposlovanju, štipendiranju in usmerjenem izobraževanju, s katerimi pa ni bilo najbolj zadovoljni. Očitno udeleženci te konference niso bili najbolj pripravljeni, so menili v razpravi. Na seji so spregovorili tudi o financiranju zdravstvenega varstva v občini in o pripravah na skupno sejo OK ZSMS in OK SZDL Radovljica, na kateri bo obravnavana problematika pridobivanja mladih za delo v krajevni samoupravi in SZDL. Sprejeli so tudi finančno poročilo OK ZSMS Radovljica za leto 1982.

Člani koordinacijskega odbora OK SZDL Radovljica za spremljanje in usklajevanje odnosov v stanovanjskem gospodarstvu so na seji 15. marca preučili problematiko oblikovanja stanovanjske samouprave na območju stanovanjskih naselij radovljske občine, ki je kljub prizadevanjem SZDL še vedno aktualna. Dogovorili so se o izhodiščih programa dela koordinacijskega odbora v letu 1983.

Na peti seji zbora uporabnikov in zbora izvajalcev skupščine samoupravne stanovanjske skupnosti Radovljica 17. marca so delegati potrdili zaključni račun skupnosti za leto 1982 in sprejeli finančni načrt za leto 1983. Razpravljali so o poročilu o delu stanovanjske skupnosti za leto 1982 in sprejeli program dela za leto 1983. Sprejeli so tudi pravilnik o pogojih in merilih za pridobitev posojil in sredstev vzajemnosti, združenih pri stanovanjski skupnosti Radovljica. Obravnavali in potrdili so tudi razpise skupnosti za leto 1983.

Na drugi seji organizacijskega odbora prireditve »Gorenjska v Beogradu« so se dogovorili o programu predstavitve Gorenjske, ne le radovljske občine, kot je bilo prvotno mišljenje. Še ta mesec se bodo predstavniki Gorenjske pogovorili s predstavniki Beograda o razsežnosti programa in ga ovrednotili. Predstavitve naj bi posredovali družbenopolitični dejavniki, turistični in gostinski delavci, gospodarstvo oz. industrija in novinarji. Predložen je rok oz. čas obiska in predstavitve, ki naj bi trajal od 31. maja do 5. junija. 1983.

Po podatkih predsedstev občinske organizacije ZZB NOV Radovljica so v vseh 20 krajevnih organizacijah ZZB NOV v občini 803 naročniki osrednjega borčevskega glasila »TV-15 – Naš tovariš«. Največ naročnikov imajo na Bledu 176, v Radovljici 126, v Lescah 81, v Bohinjski Bistrici 80, v Gorjah 61, zelo velik odstotek pa v bohinjski Srednji vasi, kjer jih je 36. O povečanju oz. pridobivanju novih naročnikov »TV-15 – Naš tovariš« bodo spregovorili na letnih skupščinah krajevnih organizacij ZZB NOV, ki potekajo v marcu in bodo sklenjene do 15. aprila.

Občinski svet zveze sindikatov Radovljica je na pobudo organizacijsko kadrovske komisije v februarju poslal navodila o uresničevanju politike odlikovanja v vseh OZD, TOZD in SIS v občini. V navodilih je naloženo vsem osnovnim organizacijam sindikata, da ustanovijo komisije za odlikovanja. Te naj predlagajo redno za odlikovanja več mladih delavcev, strokovnjakov, inovatorjev in racionalizatorjev ter delavce za izredna družbeno koristna dela in delovne uspehe. Treba je urediti evidence odlikovancev in jih redno dopolnjevati in s tem nadaljevati politiko odlikovanja v svoji OZD, TOZD ali SIS.

Skupščina skupnosti otroškega varstva Radovljica je na 4. seji obeh zborov v februarju sprejela zaključni račun skupnosti za leto 1982, ki izkazuje 102.781.058,37 din skupnih prihodkov in 93.393.999,35 din skupnih odhodkov. Presežek v višini 9.787.059 din bo po sklepu skupščine raaporejen za plačilo obveznosti iz leta 1982 v znesku 2.006.106 din, za rezervni sklad 2 milijona din, ostanek 5.380.953 din pa bo razporejen do dovoljene porabe za poračun v letu 1983.

Vrednost industrijske proizvodnje v januarju 1983 je znašala 735.814.000 din, kar je za 14,5 % več kot januarja leta 1982. Najbolje so se izkazale industrijske delovne organizacije predelave in proizvodnje kemičnih izdelkov ter strojna industrija, slabše pa tekstilna in živilska industrija, ki sta izdelali manj kot lani.

Vrednost izvoza v radovljski občini je znašala v januarju 117.455.000 din, to je skoraj tretjino več kot lanskega januarja, vendar so izvozniki prikazali tudi izvoz, ki bi moral biti izvršen v lanskem decembru. Na konvertibilni trg so v januarju izvozili 77,9 % blaga in izdelkov, količnik pokrivanja uvoza z izvozom je bil 1,21, na konvertibilnem področju pa celo 1,90, kar je še vedno precej nad slovenskim povprečjem.

Industrijske delovne organizacije radovljske občine so v januarju 1983 uvozile za 97.471.000 din blaga, od tega 43,5 % s konvertibilnega področja. Repromateriala so uvozili za 56.517.000 din, opreme pa za 40.954.000 din. Uvoz je letos večji kar za 99 %, predvsem zaradi dobav, ki bi morale biti opravljene že v lanskem decembru.

Lani je bilo v register društev vpisanih v radovljski občini 207 družbenih in društvenih organizacij, od teh 11 občinskih zvez. Od 207 društev je 38 športnih, 24 kulturnih, 38 gasilskih, 18 društev rezervnih vojaških starešin, 16 društev rdečega križa, 10 društev upokoencev in prav toliko društev ljudske tehnike, 5 strelskih, 7 lovskih, 2 ribiški in še več drugih manjših društev. Lani so ustanovili občani 5 novih društvenih organizacij.

V počastitev praznika žensk-8. marca, je krajevna konferenca SZDL Radovljica vzajemno z drugimi krajevnimi DPO in svetom KS Radovljica v prostorih sveta KS priredila svečanost, na kateri je predsednik KK SZDL Stanko Adam podelil priznanja KK SZDL Radovljica: Julki Erjavec, Štefki Kunčič, Varji Jensterle, Minki Pikelj, Pavli Praprotnik, Pavli Žagar, Jelki Janša, Mariji Benedičič in Olgi Debeljak.

Med uspešnejše izvoznike v občini sodi tudi delovna organizacija LIP Bled, ki je izvozila v januarju za 27.809.000 din, uvozila pa iz tujine v vrednosti 7.016.000 din, s čimer pokriva uvoz z izvozom kar s količnikom 3,96. To pomeni, da izvažajo trikrat več, kot uvažajo.

Na letnem občnem zboru Turističnega društva Lesce 6. marca, ki je bil hkrati posvečen tudi 25-letnici obstoja društva, so pregledali dosedanje delo in sprejeli program za leto 1983. TD Lesce z nad 1100 člani sodi med najštevilnejše na Gorenjskem in v Sloveniji. Posebno so ponosni na svoj kamp Sobec, ki je eden najbolj urejenih v Jugoslaviji. V njem so ustvarili že poldrugi milijon prenočitev, le lansko leto jim je pošteno zagodlo, ko je obisk padel za dobro tretjino. Veliko pozornost posvečajo mladini in krajanom, ki se vključujejo v turistično dejavnost.

Delavci muzejev radovljske občine so v sodelovanju s Turističnim društvom Kropa 11. marca svečano odprli stalno etnološko zbirko v Kovaškem muzeju v Kropi. Po otvoritvi v muzeju so pred številnimi gledalci izvedli tradicionalno kropsko spomladansko prireditev spuščanja barčic, ki jo je organiziral tamkajšnje turistično društvo zvečer na »tavelkem bajaranju«.

Več sto pilotov, tehničnega osebja in stevardes iz 38 držav je obiskalo tovarno Elan Begunje. Gostje, ki so nastopili prejšnji teden na svetovnem prvenstvu v smučanju letalskih prevoznikov v Kranjski gorji, so si z velikim zanimanjem ogledali izdelavo smuči in drugega športnega orodja.

KURIRKA ANGELA

Na letni skupščini komisije rešljivih kurirjev NOV občine Jesenice je Jaka Klinar med drugim tudi vprašal, kaj je z ženskami, ki so delale na kurirskih postajah? Na zveze res niso hodile, bile pa so kuharice in prale ter šivale za kurirje.

»Seveda,« se je oglasil nekdo, ki je bil kurir na postaji G-31, ki je bila v Karavankah nad Dovjami. »Pri nas je bila Angela Brenkuš, poročena Zima, z Belce štev. 7. Čudno, da je ni, saj smo jo vabili. Za ženske je bilo v partizanih posebno težko! Prav zato bi bilo treba o njej še posebej nekaj povedati. Kako je doživljala okupacijo in kakšne napore je morala prestati, ko je bila v partizanih izpostavljena vsem vremenskim neprilikam.«

To je bila pobuda, pa sem jo obiskal na njenem domu na Belci. Takoj se je opravila, da se letnega srečanja ni mogla udeležiti, ker se je slabo počutila. Invalidsko je upokojena. Po vojni je bila skladiščnik pri železnici, potem pa delavka v Železnari. Sedaj, ko sta ji umrla oče in pred nekaj leti še mati, sama s hčerko živi na Belci. Revma jo muči. Saj, kako je tudi ne bi, ko je bila neštetokrat premažena, mokra, pa tudi lačna. Prehladila se je in je imela po vojni dolgo časa težave s turti. »Še dobro, da je šla prehlajena kri na ta način iz mene. Gotovo bi že umrla, če ne bi izgnala te skrnine. Kljub temu so mi posledice ostale. Zatekali so mi sklepi, muči me revma. Stalno se moram zdraviti, sedaj pa me bo zdravnica poslala v toplice. Upam, da mi bo to pomagalo!«

Takšen je bil pogovor z Angelo o današnjih dneh, njenem zdravju. Nato pa sem jo spomnil na leto 1941. Angela se po več kot štiridesetih letih vsega natančno ne spominja. Še dobro pa je vedela o dogajanjih ob vsesplošni vstaji 16. decembra 1941. leta na Dovjem in v Mojstrani.

Pri tem so sodelovali tudi prebivalci Belce.

»Seveda vstaja ni pregnala Nemcev,« je pripovedovala Angela. »Takrat so bili na višku svoje moči! Upor pa jim je vendarle dal misliti! Hudobno so se maščevali! Pri nas so zaprli Janeza Skomavca, Franca Luksa, Andreja Lindova, Jožeta Mraka in druge. Večina se jih ni več vrnila. Padli so kot talci ali umrli v mučnicah taborišč smrti.«

Hotel sem zvedeti, kakšna je bila Angelina pot v partizane. »Tako je bilo,« je nadaljevala s pripovedjo. »Nemci so mlade pobirali v tako imenovano delovno službo. Morali so najmanj pol leta delati pri kmetih in obrtnikih. V glavnem so jih odpeljali v Avstrijo in Nemčijo. Da bi šla od doma, tega sem se zelo bala. Sploh si tega nisem mogla predstavljati. Zato me je oče dal k Jurču, na kmetijo Franca Skomavca na Belci. Na nemškem uradu za delo v Radovljici je izprosil, da je bilo to moje delo priznано kot delovna služba v Nemčiji, ki sem se jo tako bala. K Jurču so pričeli redno hoditi partizani. Tudi potem, ko so se Nemci utrdili v hiši, kakšnih 100 m zahodno od Jurčeve kmetije, tik ob cestnem mostu čez Belco. Hodili so po hrano in nosili različni propagandni material, predvsem letake, ki smo jih lepili po hišah, po drevju in drogovi ob cesti in v vasi.«

Razumljivo, da so bili Nemci besni in da so iskali storilce. Zato so začeli ljudje govoriti, da smo v nevarnosti, da nas bodo pobrali. Gospodarja so odpeljali že kmalu po vsesplošnem uporu, sedaj pa smo bili

na vrsti ostali v tej hiši. Ker sem bila tu že približno dve leti, so me šteli že takorekoč za njihovo. Sploh pa je postalo napeto in nevarno, ko so Nemci nad Sedučnikom odkrili bivališče kurirjev, ki so hodili k Jurču. Bili smo se, da bo kdo od ujetih povedal, kje so dobivali hrano, kam so nosili lepake in kje so dobivali drugo pomoč. Vsa čast, kurirji so ostali trdni! Nihče ni ničesar povedal. Kljub temu se nisem več počutila varno, zato sem se odločila, da grem v partizane. To je bilo 13. septembra 1944. leta. Sprejeli so me na kurirski postaji G-31, ki je bila nad Dovjami. Da ne bi Nemci preganjali domačih, so jim Jurčevi šli javit, da so me partizani na silo odpeljali.«

Na vprašanje, kako je bilo na G-31, je Angela nadaljevala:

»Ko sem prišla na to kurirsko karavlo, kjer je bil komandir Franc

Salberger iz Mojstrane, je bila le-ta na Brevantu nad Belco. Tu sem kuhala, šivala in opravljala druga gospodinjstva dela, kolikor jih je bilo treba in mogoče. Bivali smo namreč v nekakšni za silo narejeni lesehjači. Mraza sem se tu nabrala za vse življenje! Po slabem vremenu pa je prišlo tudi lepo. V naravi je pri nas pravzaprav samo zima huda. Ko pa je zeleno in vse raste, pa je v naravi najlepše in tudi najbolj zdravo. Prehlada v partizanih pravzaprav nismo poznali. Utrdili smo se. Kljub temu pa so se pri marsikom posledice pojavile v kasnejših letih.

Poleg življenjske nevarnosti dogodkov so bili v partizanih tudi prijetni. Naj povem samo enega: Neki dan je eden od kurirjev, ki je prišel z javke s kurirske postaje G-32, ki je bila nad Srednjim vrhom, dejal: »V taborišče sem vam pripeljal tudi eno tovarišico. Seveda smo bili

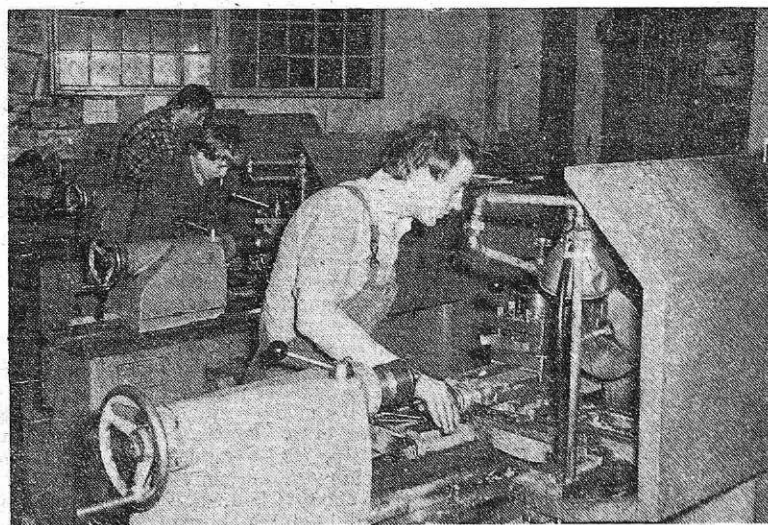
vsi radovedni, katera in kakšna je, od kod prihaja in kam gre? Dejal je, da je zaradi konspiracije ne sme pripeljati v naše taborišče. Da jo je pustil spodaj, kjer čaka na nadaljnjo pot. Seveda je nekatere premagala radovednost, pa so jo šli pogledat. In kaj so videli! Ovco! Čisto navadno ovco, ki smo je bili res veseli, saj nas je dobro prehranila nekaj dni.«

Angela se je malo oddahnila in zavzdihnila: »Nastala je velika nevarnost, da nas Nemci odkrijejo in napadejo. Morali smo se premakniti vzhodno od Dovja. Tu smo ob Mlinci napravili novo taborišče. A tudi tu nismo imeli miru. V snegu smo opazili smučine, ko so Nemci stikali za nami. Zvedeli smo, da nas je sovražnik opazil in da nas iščejo. Pravočasno smo se umaknili!«

Naši so postavili mitraljez na visoko skalo, od koder se je dalo nadzorovati prihajajoče po grabnu Mlince. Ko so Nemci prispeli na streljaj, pa je orožje odpovedalo, ker je strojnica zamrznila. Umik smo morali zato pospešiti. Da ne bi našli naših sledov v snegu, smo hodili po ledeno mrzli vodi, ki je meni pustila tiste ture. Tako smo se rešili zasledovalcev in skupaj s terenci pripravili novo bivališče. Tudi iz tega smo se morali večkrat umakniti. Spomladi 1945. leta pa nas je zakrilo zelenje. Svetlozeleno listje hrasta, bukve, jesena in drugega drevja. V njegovem zavetju in kritju so kurirji vsak dan redno prenašali pošto vse do konca vojne. Konec je bil za nas odrešenje! Nastopila je svoboda in smo se presrečni vrnili na naše domove, k staršem, ženam in otrokom. Potem smo navdušeno vložili vse sile za obnovo naše domovine!«

Tako je Angela končala pripoved, v katero se je tako vžvela, da sva bila po njej še lep čas tiho. Kot da bi še enkrat, sedaj pa potihem, naredila vsak svojo pot v partizanih.

Branko Blenkus

Sodelavci v strojni delavnici

5. SEJA SKUPŠČINE IZOBRAŽEVALNE SKUPNOSTI JESENICE

V torek, 22. marca 1983, se bodo ob 16. uri zbrali delegati obeh zborov skupščine Izobraževalne skupnosti Jesenice. Seja skupščine bo v sejni dvorani Skupščine občine Jesenice. Predsednik skupščine, Bojan ERJAVEK predlaga, da delegati obravnavajo devet tematskih področij, od katerih povzemamo le osrednje točke:

POROČILO O REALIZACIJI PROGRAMA IZOBRAŽEVALNE SKUPNOSTI JESENICE ZA LETO 1982

Poročilo o realizaciji programa izobraževalne skupnosti Jesenice za leto 1982 in ocena možnosti razvoja v letu 1983 je bilo že v februarju 1982 posredovano vsem organizacijam združenega dela skupaj s poročili ostalih SIS, zato podrobno iz tega poročila ne navajamo. Omeniti velja le, da je kljub pozitivni bilanci sredstev, ki so bila dosežena šele do 14. januarja 1983, skupnost celo leto pestila bojazen, da priliv sredstev ne bo dosežen v dogovorjeni višini, saj je bil, še v novembru več kot 9 milijonov din pod planom.

Poleg tega pa so delo hromila tudi:

- zakonska določila o 15 % limitu sredstev, ki jih je SDK odvajala vsak mesec na poseben račun in jih je sprostila šele v naslednjem mesecu po predhodnem dokazovanju, da presežkov ni,
- ob polletju odvedenih 3.960.598 din SISEOT za pospeševanje izvoza,
- presežki, ki so se ustvarjali na vseh treh programih, za katere se sredstva združujejo pri izobraževalni skupnosti Slovenije, pa naj nismo mogli vplivati kljub večkratnim zahtevam za sprostitev.

— prihodke v višini	198.328.376,45 din
— odhodke v višini	197.371.561,10 din
— sredstva, ki se prenašajo v naslednje leto	956.818,35 din

SKLEP O VIŠINI KRITJA STROŠKOV AMORTIZACIJE OSNOVNIH SREDSTEV OSNOVNE ŠOLE JESENISKO-BOHINJSKI ODRED KRANJSKA GORA IN OSNOVNE ŠOLE POLDE STRAŽIŠAR JESENICE V LETU 1982

Zaradi celoletnega nizkega priliva sredstev Izobraževalne skupnosti Jesenice v letu 1982 ni bilo mogoče zagotoviti dovolj sredstev, da bi s povračili za opravljene storitve lahko pokrili vse stroške, vključno amortizacijske, obračunane po novih, višjih minimalnih amortizacijskih stopnjah, ki jih je zahteval novi zakon o amortizaciji.

Zakon, ki je bil sprejet in objavljen v Uradnem listu SFRJ št. 76/82, je prepustil republikam določeno možnost ureditve vprašanja amortizacije na področju družbenih dejavnosti. Na njihovi osnovi je bil 30. decembra 1982 izdan republiški zakon o ureditvi obveznosti obračunavanja amortizacije za določena osnovna sredstva za leti 1982 in 1983 (Uradni list SRS št. 45/82). Pozni sprejem tega zakona je onemogočil, da bi bil sklep o zmanjšanju amortizacije predložen že pred zaključkom leta 1982.

Predsedstvo predlaga, da navedeni vzgojnoizobraževalni organizaciji obračunata amortizacijo nepremičnin in opreme, namenjene vzgojnoizobraževalni dejavnosti, v višini 50 % amortizacije, obračunane za ta osnovna sredstva po predpisih amortizacijskih stopnjah. Razliko glede na prejeta sredstva za amortizacijo v okviru akontacije na ceno storitev v letu 1982 pa uporabita za investicijsko vzdrževanje po programu, ki je bil sprejet pri Izobraževalni skupnosti Jesenice.

SKLEP O VIŠINI KRITJA AMORTIZACIJE OSNOVNIH SREDSTEV VZGOJNOIZOBRAŽEVALNIM ORGANIZACIJAM NA PODROČJU OSNOVNEGA IN GLASBENEGA ŠOLSTVA V LETU 1983

Plansko bilanco sredstev Izobraževalne ne skupnosti Jesenice za leto 1983 je možno oblikovati le v primeru, da se v povračilu za storitve vzgojnoizobraževalnim organizacijam pokrije le 75 % del obračunane amortizacije zgradb in opreme.

Skladno z določili republiškega zakona o amortizaciji (Uradni list SRS št. 45/82) se je predsedstvo tako odločilo na predlog odbora za tekoče in splošne zadeve in komisije za svobodno menjavo dela, ker je tudi v letošnjem letu izšel zakon o revalorizaciji osnovnih sredstev in novih amortizacijskih stopnjah,

Tako zaradi pomanjkanja finančnih sredstev med letom ni bil v celoti realiziran program SLO in obveznost do strokovne službe skupnosti, osnovna šola v Kranjski gori in osnovna šola Polde Stražišar pa nista prejeli dogovorjenih sredstev za investicijsko vzdrževalna dela.

Zavestno omejevanje skupne porabe, pa tudi visoka stopnja inflacije, ki je povzročala hitro naraščanje materialnih stroškov, niso vplivali, da izvajalci vzgojnoizobraževalnih programov ne bi svojega programa izvedli tako, kot so ga sprejeli za leto 1982. Le visoki stopnji zavesti vzgojnoizobraževalnega in ostalega kadra gre pripisati, da so programe izvajali neokrnjeno, čeprav so povračilo za opravljeno delo prejemali celo leto ob zmanjšanih akontacijah, dokončen poračun pa šele 14. januarja 1983.

To poročilo v zgoščenih oblikah predstavlja tudi dejavnost izvajalcev in višino sredstev za posamezni program.

Predsedstvo skupščine Izobraževalne skupnosti Jesenice je 4. februarja obravnavalo to poročilo in nanj ni imelo pripomb. Tudi v času javne razprave v OZD ni bilo pripomb, zato predsedstvo predlaga, da zbora po uskladi stališče sprejmeta sklep, da se sprejme poročilo o delu Izobraževalne skupnosti Jesenice in finančno poročilo za leto 1982, ki izkazuje:

10 % porast globalnih sredstev ter povečane amortizacije ne omogoča.

UGOTOVITVENI SKLEP, DA JE PODATEK K SAMOUPRAVNEMU SPORAZUMU O TEMELJH PLANA OIS JESENICE ZA LETO 1983 SPREJET

V decembru 1982 so bili dodatki vseh samoupravnih interesnih skupnosti posredovani v razpravo in sprejem vsem OZD občine Jesenice. Razprava, ki naj bi bila zaključena do 20. januarja 1983, se je nadaljevala še ves mesec februar, ko je večina OZD obravnavala te dodatke skupaj s svojimi zaključnimi računi in usmeritvami za letošnje leto.

Odbor za tekoče in splošne zadeve ter komisija za svobodno menjavo dela sta na skupnem zasedanju 4. marca ugotovila, da je dodatek k samoupravnemu sporazumu o temeljih plana OIS Jesenice za leto 1983 do navedenega dne sprejelo:

- če upoštevamo tudi dislocirane enote, ki imajo sedež izven naše občine, je od 14.544 delavcev dodatek sprejelo 12.743 delavcev ali 88,9 %,
- če upoštevamo samo OZD jeseniške občine, je od 13.431 delavcev dodatek sprejelo 12.743 delavcev ali 94,8 %.

Z OZD, ki dodatka še niso sprejele ali so imele odklonilno stališče, bodo organizirani posebni razgovori, da postopek izvedejo do konca oziroma da se jim posredujejo še dodatne razlage, če bo to potrebno. Na podlagi navedenih podatkov naj skupščina sprejme ugotovitveni sklep, da je dodatek sprejet, ker ga je sprejela večina delavcev.

PREDLOG PLANSKE BILANCE SREDSTEV IZOBRAŽEVALNE SKUPNOSTI JESENICE ZA LETO 1983

Na podlagi ugotovitve, da je dodatek sprejela večina udeležencev in predloga o 75 % kritju stroškov amortizacije ter manjše obveznosti združevanja sredstev za republiške programe, je oblikovan podoben predlog planske bilance sredstev za leto 1983.

Pri oblikovanju cene storitev so upoštevane naslednja planska izhodišča:

- dohodek je povečan za 10,8 %,
 - sredstva za kritje materialnih stroškov so povečana za 20 %,
 - nominalna amortizacija v ceni storitev je povečana za 20 %.
- Kot osnova je upoštevan obseg dejavnosti za šolsko leto 1982/83 ter predvideno število novih oddelkov v šolskem letu 1983/84 ter povečana amortizacija in materialni stroški za novograjen trakt osnovne šole na Koroški Beli.

Predlog planske bilance sredstev se razlikuje od dodatka k samouprav-

nemu sporazumu o temeljih plana za leto 1983 v naslednjih postavkah: Planska bilanca vsebuje:

PRIHODKI:

- poračun presežkov sredstev iz leta 1982,
- prenešana sredstva iz leta 1982,
- načrtovani drugi prihodki,
- združevanje sredstev stanovanjskega prispevka, ki jih pri OIS združujejo vse vzgojnoizobraževalne organizacije

ODHODKI:

- usklajena porazdelitev glede na pričakovani priliv sredstev; upoštevane so tako zahteve uporabnikov kot izvajalcev, ki so se oblikovale v času javne razprave,
- v ceni oddelkov COŠ je upoštevan 25 % dodatek,
- amortizacija zgradb in opreme je zmanjšana v dodatnem programu za 25 %,
- ponovno so vključena sredstva za regresiranje šolske prehrane,
- nekatere postavke, ki so bile prvotno programirane na ravni leta 1982, so povečane glede na svojo vsebino. To so štipendije, vzgojno svetovanje, preventivni ukrepi za preprečevanje nalezljivih bolezni, sofinanciranje organizacij in društev ter bančni stroški. Oblikovana je tudi obvezna rezerva.

SKLEP O ZMANJŠANJU PRISPEVNE STOPNJE ZA FINANCIRANJE PROGRAMA IZOBRAŽEVALNE SKUPNOSTI JESENICE

Programi SIS na ravni občine za leto 1983 so bili izdelani in predloženi v razpravo in sprejem združenemu delu v mesecu decembru, ko še niso bili znani vsi dokončni podatki, ki vplivajo na višino prispevne stopnje v letu 1983.

Dotok sredstev Izobraževalne skupnosti Jesenice je bil višji od vseh pričakovanih tako, da je bil celotni formiran presežek v višini 1.011.226 dinarjev. Za ta znesek pa je potrebno zbrati manj sredstev v letošnjem letu.

V predlogu sklepa je predlagano, da se sedanja prispevna stopnja 5,90 odstotka zmanjša na 5,53 % oz. na povprečno letno prispevno stopnjo 5,64 %.

Zmanjšanje prispevne stopnje na 5,53 % od bruto osebnih dohodkov, naj bi veljalo od 1. aprila dalje.

IMENOVANJE STROKOVNEGA DELAVCA IZOBRAŽEVALNE SKUPNOSTI JESENICE

Razpisna komisija Izobraževalne skupnosti Jesenice je po izvedbi razpisnega postopka, izbrala kot možnega kandidata za prosta dela in naloge strokovnega delavca skupnosti Andreja PIKONA z Blejske Dobrave 51a, rojenega 1934. leta, profesorja zgodovine in TSM. Komisija je zaprosila za mnenje o imenovanju Center srednjih šol, KO SZDL Blejska Dobrava ter KO za kadrovska vprašanja pri OK SZDL Jesenice. Vsa tri mnenja so pozitivna, zato razpisna komisija predlaga, da skupščina sprejme sklep o imenovanju v predloženem besedilu.

5. SEJA ZBORA DELEGATOV ENOTE POKOJNINSKEGA IN INVALIDSKEGA ZAVAROVANJA V OBČINI JESENICE

Na seji se je zbralo 21 delegatov od skupno 36 ali 58,3 %. Zbora se je udeležilo pet delegatov iz Železarne, osem delegatov iz 11 krajevnih skupnosti in osem delegatov iz ostalih delovnih organizacij. Tako je iz Železarne manjkalo kar pet delegatov, iz krajevnih skupnosti trije in sedem iz ostalih okolij.

Poleg že tako slabe udeležbe je bilo tudi zelo malo delegatov — upokojencev. Del gradiva za to sejo je bil objavljen v Železaru, in sicer o uskladih pokojnin in ostalih sredstev, katere bomo dobili v letu 1983 upokojenci in to neposredno ali posredno. V današnjem sestavku pa bi rad omenil še ostalo gradivo, ki je bilo predloženo na peti seji.

Leta 1977 je bilo v Sloveniji 211.175 vseh upokojencev, od tega je bilo 100.565 starostnih, 53.141 invalidskih in 57.468 družinskih upokojencev. V letu 1982 je bilo 239.668 vseh upokojencev, ali 13,49 % več, in sicer starostnih 14.615 ali 14,53 % več, invalidskih 6.743 ali 12,68 % več in družinskih upokojencev 7.135 ali 12,41 % več.

V teh letih je bilo gibanje pokojnin naslednje:

leto	poprečni OD	starostna pokojnina	%	invalidska	%	družinska
1978	5.103,00	4.254,00	83,36	3.348,00	65,6	2.757,00
1979	7.393,00	5.281,00	71,43	4.147,00	56,04	3.425,00
1980	8.767,00	6.444,00	73,56	5.056,00	58,81	4.181,00
1981	11.255,00	8.244,00	72,29	6.489,00	56,90	5.388,00
1982	14.255,00	10.499,00	73,65	8.201,00	57,53	6.830,00

Iz razpredelnice je razvidno, da smo imeli v letu 1978 v primerjavi s povprečnim osebnim dohodkom zelo ugodne poprečne pokojnine, v ostalih štirih letih pa je ta primerjava precej slabša.

Iz letnega finančnega poročila je razvidno, da je skupnost leto 1982 zaključila s 534 milj. presežka, ki ne ostane skupnosti v celoti. Predlog je, da se 331 milijonov dinarjev prenese v dohodek leta 1983 in se zato s prvimi aprilom za toliko zniža prispevna stopnja, kar je sicer zelo malo, ostalih 203 milijonov dinarjev

pa se prenese v rezervni sklad. Kljub ugodnim finančnim rezultatom je likvidnost skupnosti slaba in si mora pri vsakem izplačilu pokojnin najemati bančno posojilo. Obresti za ta posojila niso majhna in so se v letu 1982 povečale za trikrat, in sicer: od 1. januarja do 1. marca so bile obresti 12 %, 1. aprila do 30. septembra 16 %, od 1. oktobra dalje pa že 20 %. V letu 1982 so morali za tekoče izplačilo pokojnin najeti v posameznih mesecih naslednja posojila (v milj. din):

mesec:	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.
posojilo	360	500	760	350	380	450
	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
	380	470	560	640	850	630

Posojila je bilo potrebno najemati zato, ker skupnost nima ustreznega rezervnega sklada, ki naj bi predstavljal 10 %. V letu 1982 je bil ta sklad za polovico manjši. Zato je delegacija krajevnih skupnosti Edi Giorgioni Javornik-Koroška Bela predlagala, naj bi se prispevna stopnja znižala šele takrat, ko bi bil formiran celoten rezervni sklad. Da je predlog zelo utemeljen, nam pove dejstvo, da je bilo v letu 1982 samo za obresti treba plačati 28 milijonov din. Svoj predlog so delegati utemeljili tudi s tem, da je bila komaj končana razprava o povišani stopnji, sedaj jo pa spet znižujemo, ali ni to igračkanje s samoupravljalci, še posebno, ker je bila povišana stopnja za december objavljena v uradnem listu, ko še nihče od samoupravljalcev ni o tem razpravljal.

Na seji je bilo predloženo tudi poslovanje sklada za gradnjo domov in stanovanj upokojencev.

Po zakonu o stanovanjskem gospodarstvu je Skupnost pokojninsko invalidskega zavarovanja SRS v obdobju 1981–1985 dolžna vplačati v stanovanjski sklad 4 % od izplačanih pokojnin z vsemi dodatki. V letu 1982 je skupnost dala za sofinanciranje gradnje domov za upokojence 1.318 milj. din, za stanovanjsko izgradnjo za potrebe upokojencev pa 556,5 milijonov din. V vsej Sloveniji je iz tega sklada dobilo individualna posojila 481 upokojencev v skupni višini 36,7 milijonov din. Na Jesenicah so se odločili, da ne bodo dajali posojil posameznikom, čeprav je veliko upokojencev, ki imajo svoje hiše in bi bili prav gotovo zainteresirani za tako posojilo. Na Jesenicah so ta sredstva, ki niso bila majhna, namenili stanovanjski skupnosti, domu Franca Berglja in domu Janka Benedika v Radovljici, kot nepovratna.

Tudi o tem so razpravljali na se-

stanku delegacije krajevnih skup-

nosti Edi Giorgioni Javornik-Koro-

ška Bela. Na razpravi je bilo poudar-

jeno, da upokojenci širom Slovenije

pomagajo graditi domove za upo-

kojence, končni rezultat pa je, da so

v teh domovih tako visoke cene, da

jih upokojenci, ki imajo še kar za-

dovoljve pokojnine, ne morejo pla-

čati, seveda tisti, ki z eno pokojnino

preživljajo dva člana. Pomoč morajo

dobiti od svojih otrok, ali od social-

nega skrbstva. Zelo težko je, če člo-

vek dela štirideset let, a ko hoče v

dom, postane socialni podpiranec

ali v breme svojih otrok. So tudi

primeri, da nekateri, ki gredo v dom,

dajo svoje stanovanje v najem za

visoko najemnino, še posebno v me-

stih.

Menim, da smo upokojenci dovolj

dolgo plačevali v stanovanjski sklad,

da je sedaj ta strošek za invalidsko

pokojninsko skupnost nepotreben in

bi za toliko lahko znižali prispevno

stopnjo ali ta denar namenili za

zdravstveno varstvo upokojencev,

kajti starejši rabimo predvsem

zdravstvene usluge.

V razpravi smo obravnavali tudi

dejavnost strokovnih služb, ki so de-

lovale v zadovoljstvo vseh prizade-

teh in zaslužijo priznanje.

Na dnevnem redu je tudi vpraša-

nje revizije del in nalog v zvezi z be-

neficiranim stažem. Delegati so bili

mnenja, da to vprašanje preveč

rešujemo le z zmanjševanjem delov-

nih let, premalo pa koristimo ostale

benefikacije, kot so povečanje dopu-

sta, skrajšanje delovnega tedna in

podobno. Morda je v tem času, ko

govorimo o povečanju brezposelnos-

ti, veliko bolj koristno zmanjšanje

števila delovnih dni, verjetno pa bi

bilo potem tudi veliko manj zahtev

za beneficirano delovno dobo. Ni

malo primerov, da ljudje zahtevajo

beneficirano delovno dobo, istočasno

pa delajo nadure; to se pravi, da delo

le ni tako težko, če lahko delajo po

deset in več ur. Beneficirana delovna

doba vsekakor ne sme povečevati

števila mladih in zdravih upoko-

jencev. Predvsem moramo vztrajati

na reviziji delovnih mest, kajti naše

gospodarstvo je v tem času vložilo

precejšnja sredstva za sanacijo delo-

vnih mest, skrajšali smo delovni

teden od 56 na 42 delovnih ur, spre-

menili tehnologijo dela, beneficirana

delovna mesta pa še kar rastejo.

Tudi s tem si nekateri delajo kapital

z izdelavo obširnih referatov, kajti

večkrat pade odločitev o priznanju

benefikacije bolj na osnovi obširne-

ga referata, kot zaradi dejanskega

stanja.

Glede na razpravo na seji zbora

delegatov bosta naša delegata na

seji skupščine republiške skupnosti

invalidskega pokojninskega zavarova-

nja posredovala oblikovana stališča

in mnenja.

Stane Torškar

DOPISUJTE V ŽELEZARJA

Učenci OŠ Gorenjskega odreda Žirovnica so si ogledali naš tehnični muzej (Foto I. Kučina)

V TOREK SEJE VSEH TREH ZBOROV SKUPŠČINE OBČINE

V torek, 29. marca, so sklicane ločene seje zborov združenega dela, zborov krajevnih skupnosti in družbenopolitičnega zbora Skupščine občine Jesenice. Delegatom vseh treh zborov so v razpravo in sprejemanje predložena naslednja vprašanja:

DELO SLUŽBE PRAVNE POMOČI V LETU 1982

Služba pravne pomoči, ki deluje že tretje leto, v občini še ni organizirana, kot to nalaga zakon o pravni pomoči. Kot delovna organizacija posebnega družbenega pomena bi morala imeti dva delavca, ki izpolnjujeta pogoje za opravljanje odvetniške dejavnosti, oziroma skupaj tri. Le tako organizirana služba, navaja poročilo, bi lahko več prispevala k razvijanju pravnega sistema, h krepitvi ustavnosti in zakonitosti, varstvu samoupravnega položaja delovnega človeka in družbene lastnine ter k uspešnejši in popolnejši pravni pomoči pri uresničevanju pravic in interesov delovnih ljudi in občanov.

Kljub pomanjkljivi organiziranosti in kadrovski zasedbi je služba pravne pomoči občine Jesenice v lanskem letu nudila pravno pomoč 387 delovnim ljudem in občanom ali 22 % osebam več kot leto poprej, in sicer v 638 zadevah (nekaterim posameznikom za več zadev hkrati) ali 40,2 % več kot leta 1982. Razen tega je služba več kot 400 osebam nudila brezplačne informacije, poleg tega pa je tudi v številu navedenih zadev 107 zadev, ki so bile za stranke na podlagi potrdila o premoženjskem stanju opravljene brezplačno.

Med obravnavanimi zadevami je le 5,3 % takih, ki se nanašajo na varstvo pravic delavcev v združenem delu, vendar pa se kar 50 % informacij nanaša na to področje. Osnovni vzroki za spore med delavci in OZD so v slabo preciziranih posameznih določbah v samoupravnih splošnih aktih, nespoštovanju lastnih aktov, deloma pa tudi v nepoznavanju teh aktov.

Poročilo navaja, da so v porastu tudi izvensodne poravnave (2,8 %), v čemer se kaže bistvo in družbeni pomen pravne pomoči zlasti v funkciji preventive, ki je po eni strani v nujenju strokovne pravne pomoči, po drugi strani pa v mirnem reševanju sporov tam, kjer so nastali.

DELO POSTAJE MILICE V LETU 1982

Postaja milice Jesenice v svojem letnem poročilu v uvodu navaja, da so varnostne razmere oziroma varnostno politična situacija v občini osnovno vodilo in usmerjevalec aktivnosti organov za notranje zadeve. Nekoliko manj ugodne varnostne razmere v lanskem letu, ki pa jih ne ocenjujejo kot zaskrbljujoče, so zahtevale čimbolj dosledno operativno-preventivno delo vseh miličnikov, še posebno pa dosledno operativno pokritost varnostnih okolišev. Še zlasti so v lanskem letu okrepili fizično prisotnost vodij varnostnih okolišev in njihovih pomočnikov oziroma drugih miličnikov v krajevnih skupnostih ob državni meji in povečali aktivnost za operativno varovanje državne meje. Naj ob tem omenimo, da jeseniška občina 11 km meji z Italijo in 48 km z Avstrijo.

V svojem poročilu delavci milice jeseniške postaje zaskrbljujoče ugotavljajo, da v lanskem letu proces podružbljanja varnosti in nadaljnje razvoja družbene samozasčite v občini ni potekal zadovoljivo. V ta prizadevanja je zajetih še premalo delovnih ljudi in občanov, razen v komitejih za SLO in družbeno samozasčito. Tudi nivo varnostne kulture med delovnimi ljudmi in občani je še vedno razmeroma nizek, čeprav, poudarja poročilo, izkušnje iz preteklih let kažejo, da so se ljudje ob težkih razmerah pripravljali bolj angažirati. V tem pogledu menijo, da so socialistične subjektivne sile premalo akcijsko in spodbudno delovale v smislu usposabljanja delovnih ljudi in občanov ter da bi SLO in družbeno samozasčita postali sestavni del samoupravnega delovanja.

Poročilo v nadaljevanju obravnava aktivnosti in angažiranost delavcev postaje milice Jesenice in oddelka milice v Kranjski gori, iz česar je razvidno veliko in obsežno delo, ki so ga opravili v letu 1982. Trenutno jih pesti problem stanovanj za delavce milice in funkcionalno neustreznih delovnih pogojev na postaji milice na Jesenicah.

DELO DRUŽBENEGA PRAVOBRANILCA SAMOUPRAVLJANJA

V poročilu družbenega pravobranilca samoupravljanja v občini Jesenice je rečeno, da je njegova aktivnost v letu 1982 potekala skladno s skupno dogovorjenimi nalogami

pri spremljanju in realizaciji ukrepov gospodarske stabilizacije. Zato so bili njegovi ukrepi tudi potrebni pri odstopanju od dogovorjenih meril glede zmanjševanja skupne, splošne in osebne porabe, kar v preteklosti ni bilo tako izpostavljenost.

Družbenemu pravobranilcu samoupravljanja je bilo v lanskem letu predloženih 178 novih vlog, pobud in predlogov, na katere je podal 215 pobud, zahtevkov, mnenj in ocen. Iz leta 1981 je bilo nerešenih 33 zadev, od katerih so le še tri v reševanju pristojnih samoupravnih sodišč. V leto 1983 pa je bilo prenešenih še 50 nerešenih zadev.

Iz obsežnega poročila občinskega družbenega pravobranilca samoupravljanja za leto 1982 navajamo le nekaj podatkov, ki se nanašajo na Železarno oziroma temeljne organizacije in delovne skupnosti.

Med 38 organizacijami združenega dela, katerim je dal pobudo za pričetek spreminjanja in dopolnjevanja samoupravnega sporazuma o medsebojnih pravicah, obveznostih in odgovornosti delavcev v TOZD in delovnih skupnostih, je bila tudi Železarna. Pri tem ugotavlja, da Železarna s postopkom še ni pričela, ker so pristopili k celotni reviziji vseh samoupravnih aktov na ravni TOZD in delovne organizacije in jo po programu tudi izvajajo. Pri tem pa poudarja, da se program prepovedi uresničuje, da ni potrebne zagnanosti in interesa in da so nekatere naloge že več let v delu in se ne zaključijo.

V poročilu družbeni pravobranilec samoupravljanja tudi navaja, da se njegove pobude in zahteve niso obravnavale in sprejemali ustrezni ukrepi v samoupravnem organu naslovnika (TOZD, delovna skupnost), ampak na nivoju delovne organizacije. Tudi obvestila in sklepi v zvezi z njegovimi pobudami, kako poteka postopek spreminjanja in dopolnjevanja samoupravnih dokumentov, niso prihajali v roku. To, navaja poročilo, je še posebno nedopustno za Železarno, ki ima za to organiziran poseben center za preučevanje samoupravljanja in informiranje. Zato je podal zahtevo odboru samoupravne delavske kontrole Železarne, da ugotovi razloge za tako postopanje, oziroma ugotovi krivca in ukrepa.

V poročilu med drugim tudi navaja, da je bilo lansko leto predloženih 30 zahtevkov za izplačilo odškodnine, ki so jih podali delavci zaradi nesreč pri delu. Skupni znesek, ki so ga zahtevali oškodovanci, znaša 9.768.680 din ali poprečno na enega oškodovanca okrog 320.000 din. Sodišče je v osmih primerih že odločalo in priznalo znesek v višini 971.841 din ali v poprečju na oškodovanca 121.480 din. Sodišče združenega dela, navaja poročilo, odškodninskimi zahtevkom v glavnem ugodi, vendar v večini primerov zniža zahteve. V zvezi s tem meni, da o teh sredstvih zelo malo razpravljajo v organizacijah združenega dela in zato bo družbeni pravobranilec pripravil ustrezno analizo in jo posredoval v razpravo delegatom zbora združenega dela skupščine.

DELO SODIŠČA ZDRUŽENEGA DELA V KRANJU

Sodišče združenega dela je v letu 1982 prejelo 592 spornih zadev ali 17 manj kot leto poprej. Od tega odpade na spore iz delovnih razmerij 500 zadev, na samoupravne interese skupnosti 87 zadev, ostalo pa na druge spore. Od vseh zadev odpade na jeseniško občino 150 ali 25,3 % zadev (v letu 1981 22,5 %). Sodišču je iz leta 1981 ostalo nerešenih 166 zadev, ob koncu lanskega leta pa ena več.

V lanskem letu, navaja poročilo, je 20 % sporov odpadlo na disciplinski ukrep prenehanja delovnega razmerja, pri čemer ugotavljajo, da število teh sporov stalno narašča. Od skupno 115 zadev (iz leta 1981 je bilo prenešenih 15 nerešenih zadev) odpade na jeseniško občino 14 primerov. Na prvi stopnji je bilo predlagateljem v celoti ugodeno v 37 primerih, v 19 delno, v 20 primerih pa je bil predlog za sodno varstvo zavrnjen, v treh primerih je bil postopek združen, v petih primerih ni bilo pogojev za sodno varstvo, v štirih primerih pa so delavci predlog umaknili.

Zoper odločitve prvostopenjskega sodišča je bilo vložnih 39 pritožb. V 25 primerih so se pritožile organizacije združenega dela, v 11 primerih

delavec, v treh pa obrtniki. Pritožbeno sodišče pritožbi ni ugodilo v desetih primerih. V petih primerih je odločitev sodišča spremenilo tako, da je zahtevek zavrnilo, v enem primeru pa je izreklo opomin. V sedmih primerih so bile odločbe razveljavljene in vrnjene prvemu sodišču v ponovni postopek.

Sodišče v poročilu ugotavlja, da je tudi delo disciplinskih komisij pomanjkljivo. Ne ugotavljajo dejanskega stanja, dokazi so izvedeni pomanjkljivo ali se prehitro zadovoljijo z dokazi. Navedb ne preverjajo, prav tako niso preverjeni zaključki. Praksa tudi kaže, kar postaja vse bolj tudi pravilo, naj o vsem tem odloča sodišče prve stopnje. To se nanaša tako na izvedbo dokazov in dokazovanje. Sodišče naj ugotavlja odgovornost in tako prevzema vlogo samoupravnih organov temeljnih organizacij. Zato so tudi redki primeri, da bi sodišče lahko odločilo na prvi ustni obravnavi.

Po zapazanih sodišča je pripravljalni postopek pomanjkljiv, pojasnil ali zagovorov komisije ne preverjajo in dostikrat že samo zaradi tega ni ugotovljeno resnično stanje in zato tudi pride do napačne odločitve.

DELO OBČINSKEGA SODNIKA ZA PREKRŠKE

Občinski sodnik za prekrške je imel v letu 1982 v reševanju 2.861 zadev, od tega 441 še iz leta 1981. V lanskem letu je bilo rešenih 2.124 zadev, v letošnje leto pa prenešenih 737 zadev. V postopku o prekršku je bilo lansko leto pravomočno kaznovanih 2.204 polnoletnih oseb, 79 mladoletnih, sedem odgovornih in ravno toliko pravnih oseb. V lanskem letu je bilo v postopku tudi 124 tujih državljanov, pravilodale pa so kršitve predpisov o varnosti cestnega prometa, sledijo jim kršitve predpisov o javnem redu in miru, kršitev predpisov o državni meji, potnih listinah in orožju ter kršitev predpisov s področja gospodarstva.

Število mladoletnih prestopnikov, navaja poročilo, se je le neznatno povečalo, in sicer od 76 v letu 1981 na 79 v letu 1982. Največ je bilo med njimi kršilcev predpisov o varnosti cestnega prometa (56). Med polnoletnimi kršilci predpisov o varnosti cestnega prometa so daleč na prvem mestu vozniki motornih vozil, ki so vozili pod vplivom alkohola ali drugih omamljajočih sredstev (214), sledijo prekrški zaradi nedovoljene hitrosti (127), vožnje brez izdanega voznškega dovoljenja (118), vožnje z vozilom, ki ni bilo tehnično brezhibno (115), nedovoljenega prehitavanja, vožnje mimo, srečanja ali razdalje (63), zaradi odklonitve osebe, da bi bila preiskana, ali je pod vplivom alkohola, mamil ali zdravil (62) itd.

V letu 1982 je bilo 272 oseb, ki so povzročile prometno nezgodo in bile obravnavane pri sodniku za prekrške, od tega je bilo 263 voznikov motornih vozil, dva voznika drugih vozil in sedem pešcev.

Izrečenih je bilo 318 varnostnih ukrepov prepovedi vožnje motornega vozila, in sicer 258 do treh mesecev, 55 od treh do šestih mesecev in pet nad šest mesecev.

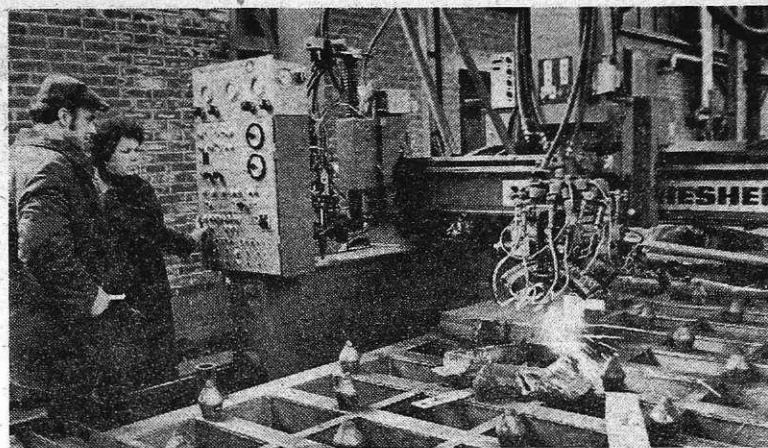
Z zaporno kaznijo je bilo v lanskem letu kaznovanih 175 obdolženec, in sicer od enega dneva do 60 dni.

V letu 1982 je bilo izrečenih kazni kazni 2.858.233,00 din ter stroškov postopka 437.747,00 din. Od tega je bilo plačanih denarnih kazni za prekrške iz javnega reda in miru in ostalih 921.866,65 din in za prekrške iz prometa 1.214.857,50 din, stroškov postopka pa 386.382,45 din. Ostalo je neizterjanih denarnih kazni za 721.500,00 din in stroškov postopka za 51.392,00 din.

POROČILO O URESNIČEVANJU PROGRAMA RADIJA TRIGLAV

V poročilu lokalne radijske postaje Triglav Jesenice je navedeno, da so v letu 1982 oddajali 1.069 ur, od tega je bilo 481 ur govornega programa in 588 ur glasbenega programa. Razen tega so v lanskem letu radiu Ljubljana posredovali 12 ur informacij o dogodkih v jeseniški in radovljiški občini, od tega je bilo objavljenih 75 %. Delavci na radiu ocenjujejo, da so njihove informacije še vedno preveč usmerjene v poročanje s sej. V to jih, navajajo, silijo dogovori v samoupravnem sporazumu, imajo pa tudi prešibko kadrovsko zasedbo za tako obsežen program.

Celoten program uresničuje pet programskih delavcev z nekaj zunanjimi sodelavci. Sedanje obveznosti, navajajo v letnem poročilu, dva do trikrat presegajo obveznosti delavcev pri drugih sredstvih javne

V valjarni debele pločevine. — OTO — testiranje novega sekalnega stroja (foto I. Kučina)

ga informiranja. To pa, ugotavljajo, vpliva na kvaliteto dela, ker ni časa za temeljito preverjanje in pripravo informacij.

Pri uresničevanju svojega programa se delavci radia Triglav srečujejo tudi s slabo, dotrajano in neprimerno tehnično opremo. Delavci radia 40 % sredstev za svoje delovanje ustvarjajo sami z ekonomsko propagando in čestitkami poslušalcev.

SKUPNE SLUŽBE SAMOUPRAVNIH INTERESNIH SKUPNOSTI

Delegatom vseh treh zborov je predloženo tudi poročilo o ustanovitvi skupnih strokovnih služb samoupravnih interesnih skupnosti družbenih dejavnosti, skupne finančne službe krajevnih skupnosti in delovne skupnosti pri Športnem društvu Jesenice.

ZAKLJUČNI RAČUN ZA LETO 1982

Vsi trije zbori bodo tudi na ločenih sejah obravnavali in sprejemali predlog odloka o potrditvi zaključnega računa proračuna občine Jesenice za leto 1982. Skupni dohodki po bilanci proračuna za leto 1982 znašajo 147 milij. 347.811,20 din, skupna razporeditev dohodkov po bilanci proračuna znaša 145 milij. 711.460,95 din, od tega izločena sredstva na posebno partijo proračuna 34.470.000,00 din ter neoprabljeni dohodek do dovoljene porabe 1.663.350,25 din.

Izvršni svet predlaga, da se neoprabljeni dohodek do dovoljene porabe v višini 1.663.350,25 din prenese v proračun za leto 1983 in se namenijo Kulturni skupnosti Jesenice namensko za ureditev prostorov v Kosovi graščini v višini 1.000.000,00 din, za kritje stroškov izdelave študije »perspektivni program razvoja kmečkega turizma na območju občine« v višini 138.000,00 din, za delno kritje stroškov kategorizacije zemljišč na območju občine kot podlage za izdelavo agrokarte, oziroma v prvi fazi kategorizacije zemljišč v višini 425.350,25 din ter po sklepu zborov skupščine občine iz leta 1982 za sofinanciranje sanacije doma na Vodiški planini na Jelovici v višini 73.000,00 din.

LETNA SKUPŠČINA TURISTIČNEGA DRUŠTVA JESENICE

Na letni skupščini Turističnega društva Jesenice so pregledali delo v lanskem letu in sprejeli program dela za letos. Ugotovili so, da je lani na Jesenicah in v bližnji okolici (Hrušica in Poljane) prenočevalo 9.023 gostov, kar je za 11 % manj kot v rekordnem letu 1981. Pri domačih gostih so zabeležili padec samo za odstotek, pri tujih gostih pa kar 42 %.

Še večji padec beležijo pri nočitvah: lani 17.682, leta 1981 pa 30.173. Pri tujih gostih so se znižale nočitve za 38, pri domačih pa kar za 45 %. Vzrok je na splošno slabša turistična sezona zaradi česar je tudi skozi Jesenice, ki so izrazita točka prehodnega turizma, šlo manj gostov. Pri domačih gostih je poglobljena vzrok padec sredstev za investicije, zaradi česar ni bilo toliko poslovnega turizma kot prejšnja leta. Pozna se tudi varčevanje, saj delavci delovnih organizacij ne potujejo več toliko kot prejšnja leta.

Turistično društvo Jesenice si je in si bo tudi v prihodnje z vodstvi hotelov prizadevalo, da se bo stanje izboljšalo. Še predvsem pozimi, ko bi

Po družbenem dogovoru o izvajanju politike na področju splošne porabe na ravni občin v SR Sloveniji v letu 1982 se je občina zavezala, da bo 70 % doseženih sredstev, ki so bila v letu 1982 izločena na posebno partijo žiro računa proračuna občine, zagotovila samoupravnemu skladu na ravni SR Slovenije za intervencije v porabi hrane in za financiranje programa blagovnih rezerv, kar znaša 26.393.814,80 din. Za enake namene bo v občini porabila 8.076.185,20 din oziroma 30 % doseženih sredstev izločenih na posebno partijo proračuna.

PERIODIČNI DELOVNI NAČRT ZBOROV

Predsedstvo Skupščine občine predlaga delegatom vseh treh zborov v razpravo in sprejem predloga periodičnega delovnega načrta zborov skupščine za drugo tromesečje 1983.

Zbor združenega dela in zbor krajevnih skupnosti bosta poleg tega na ločenih sejah obravnavala še:

- predlog odloka o davkih občanov občine Jesenice,
- predlog odloka o spremembi odloka o komunalnih taksah v občini,
- predlog za izdajo odloka o objektih, ki štejejo za pomožne objekte in o objektih, za gradnjo katerih ni potrebno lokacijsko dovoljenje s temi odloki,
- osnutek odloka o komunalnih dejavnostih na območju občine in
- predlog odloka o potrditvi zizidalnega načrta »Rateče — vzhod«.

Delegati zbora združenega dela bodo obravnavali še:

- predlog odloka o spremembah in dopolnitvah odloka o določitvi delegatskih mest, oblikovanju delegacij, konference delegacij in skupnih delegacij za zbor združenega dela Skupščine občine Jesenice,
- družbenoekonomsko upravičenost otorinolaringološkega oddelka (za bolezni ušesa, nosu in grla) Bolnici Jesenice in
- predlog sklepa o ustanovitvi Centra srednjega usmerjenega izobraževanja metalurške, kovinarske, družboslovne in zdravstvene usmeritve Jesenice.

ČLANOM ZB NOV KS JAVORNIK-KOROŠKA BELA

Krajevna organizacija ZB NOV Javornik-Koroška Bela obvešča vse članice in člane, da bo letna konferenca organizacije v soboto, 26. marca, ob 18. uri v domu upokoencev na Javorniku.

bili jeseniški hoteli lahko v pomoč kranjskogorskim. To zimo se je to že zgodilo v času tekmovalnega za pokal Vitanc. Da bi bilo sodelovanje še učinkovitejše, razmišljajo, da bi jeseniška hotela organizirala lasten prevoz na smučišča, tako kot to delajo na Bledu in kjer je bil to zimo kljub pomanjkanju snega obisk zelo dober.

Društvo je delovalo v okviru petih komisij, ko so bile vse zelo delavne, razen komisije za dokončanje trim steze. Slednja namreč nima sredstev za tri brvi prek Jesenice. Komisija za izvajanje akcije »lepe rože in varstvo okolja« je ocenila prizadevanja prebivalcev in izrekla nad 150 pohval, na skupščini pa podelila 30 spominskih značk in 112 pisnih priznanj. Komisija za vrtničarstvo je lani na Plavžu dodelila 96 parcel za obdelavo, sedaj pa si prizadeva za pridobitev novih površin.

Turistični podmladki po šolah, ki delujejo v okviru posebne komisije, so bili v minulem šolskem letu zelo aktivni. Udeležili so se vseh akcij, ki jih je organiziralo turistično društvo in tekmovalno Gorenjske turistične zveze Kranj in Turistične zveze Slovenije.

V prenapolnjeni šolski sobi na železniški postaji so navzoči potrdili delovanje turističnega društva v minulem letu in sprejeli obsežen program delovanja za letos.

Z LETNE DELOVNE KONFERENCE KRAJEVNE ORGANIZACIJE ZB NOV SAVA

V sredo, 9. marca, je bila v prostorih doma Društva upokojencev na Jesenicah letna delovna konferenca krajevne organizacije zveze borcev NOV Sava, na kateri so pregledali opravljeno delo in sprejeli smeri za nadaljnje delo organizacije.

Borce je prišla pozdravit skupina pionirjev iz osnovne šole Prežihov Voranc, ki je pod vodstvom svoje mentorice Martine Zupan izvedla prirčen kulturni program. Posebna točka programa je bila namenjena borkam za praznik — dan žensk, kar so prisotni še posebej pozdravili.

Konferenco je otvoril in pozdravil prisotne borce in predstavnike družbenopolitičnih organizacij Jesenic predsednik odbora Maks Gazvoda. Z enominutnim molkom so najprej počastili spomin na šest umrlih članov organizacije v zadnjem letu. Predsednik odbora je v nadaljevanju poročal o delu odbora v času od 14. aprila 1982 do 9. marca 1983, pred tem pa je orisal sedanjo notranjo in zunanje politično situacijo.

V poročilu je predsednik navajal delo, ki ga je organizacija, ki šteje 150 bork in borcev NOV, izvršila v obravnavanem obdobju. Delo je potekalo v skladu s potrebami članstva na socialno zdravstvenem področju, družbenopolitično delo pa z vključevanjem članov v ostale organizacije, društva, delegacije in organe skupščine občine ter krajevne skupnosti. Delo odbora je bilo razdeljeno na komisije za: ohranjanje in negovanje tradicij NOB, socialno zdravstvena vprašanja, priznanja in odlikovanja ter za SLO in družbeno samostojnost. Komisije so aktivno delovale in sproti reševale tekoče naloge. Vendar bi bilo potrebno posamezne komisije okrepiti, posebno komisijo za SLO in družbeno samostojnost, ker je to področje za člane ZB NOV najvažnejše, na katerem borci morajo delovati.

Odbor je imel med obema skupščinama deset sej. Udeležba je bila 80 %, neopravičenih izostankov niti nereguliranih sklepov ni bilo. Žal je eden od najginejših članov in gonilna sila celotnega dela odbora in komisij, tajnik MIRKO ZUPAN, umrl. Za vršila dolžnosti tajnika je odbor začel imenovati Cirila Šobrla, ki opravlja dolžnost uspešno. Odbor se je vključil v program praznovanja krajevnega praznika. Ob krajevnem prazniku so razvili tudi svoj prapor. Člani organizacije so se udeležili tudi drugih praznovanj, prireditvev, pohodov, zborov in komemoracij. Takih organiziranih udeležb je bilo kar petnajst. Organizacija sodeluje tudi s krajevno organizacijo ZB NOV Fric Keršič v Trbovljah. Borci te organizacije so s telegramom pozdravili svoje jeseniške tovariše in jim želeli uspešno delo. Odbor je tudi sodeloval pri oživiljanju dela mladinske organizacije KS Sava.

Komisija za ohranjanje in negovanje tradicij NOB je veliko dela vložila v zbiranje podatkov iz NOB in kompletiranje podatkov o spominskih obeležjih in spomenikih. V to delo so borci vključili tudi zgodovinski krožek osnovne šole Prežihov Voranc. Poudarjeno je bilo, da borci veliko pozornost namenijo mladim rodovom. Zato so se tudi udeležili pionirskega pohoda in odkritja spominskega obeležja kurirski postaji v Planini pod Golico in poudarili izročilo listino o prevzemu tega obeležja v varstvo. Borci so sodelovali ob sprejemu novih pionirjev v njihovo organizacijo, ob obrambnem dnevu pionirjev, ob pohodu k spominskemu obeležju na Pokljuki, ob kurirčkov postji in podobno.

Socialno zdravstvene zadeve so reševali v sodelovanju z ustreznimi službami skupščine občine. Obiskovali so bolne in osamele borce na domovih in v domu dr. Franca Berglja in v bolnišnici. Odbor je obravnaval in predlagal priznavalnino šestim članom. V primerih smrti članov ZB NOV je odbor organiziral udeležbo s praporom, venci in poslovnim govorom.

Po poročilih blagajnika in nadzornega odbora so o vseh poročilih razpravljali. Predvsem so govorili o ohranjanju in negovanju tradicij NOB in o urejanju spominskih obeležij in spomenikov. Zanimivo je, da ni bilo nikakršnih pripomb na delo odbora o socialno zdravstvenih vprašanjih. Pozornost pa je pritegnila pripomba na poročilo o finančnem poslovanju. Iz poročila blagajnika je bilo razvidno, da so bili izplačani stroški govornikov na poročilih umrlih borcev. V razpravi so predlog predsednika delovnega predsedstva Albina Kobentarja prešli skupno stališče, kako naj se to uredi v prihodnje. V razpravi je bilo poudarjeno, da je bilo poročilo predsednika Maksu Gazvode zelo dovrpno, konkretno, da je nakazalo dovolj smeri, po katerih naj bi borci nadaljevali svoje delo.

V razpravi so sodelovali in pozdravili udeležence skupščine: Maks Dimnik v imenu sveta KS Sava, Joža Ulčar v imenu občinske organizacije ZB NOV, Stefan Ščerbij v imenu sindikata Železarne, v imenu ZSMS KS Sava pa Jan Vovk.

Na podlagi poročil in razprave so sprejeli program nalog za letošnje leto. Posebno skrb bodo namenili delovanju borcev v SLO in družbeni samostojnosti in ne samo kot mentorji, ampak tudi kot aktivni izvajalci nalog v delovnih organizacijah in krajevni skupnosti. Večjo družbeno samostojnost aktivnost zahtevajo od borcev zaostrene razmere v svetu, zlasti pa še pojavi sovražnega delovanja pri nas doma. Borci

morajo najti svoje mesto v sodelovanju z drugimi družbenopolitičnimi organizacijami, predvsem tekoče ocenjevati varnostne razmere in sodelovati pri sprejemanju potrebnih ukrepov. V izjemnih razmerah naj bi se še sposobni — zdravi borci vključevali v oborožene enote narodne zaščite, ker zaradi izkušenj iz NOB največ lahko prispevajo. Dolžnost borcev je, da sodelujejo v vseh akcijah in množičnih manifestacijah, kot so NNNP, obrambni dnevi na šolah, pri razvijanju in negovanju tradicij NOB in skupnih nalogah pri razvijanju naše samouprave socialistične družbe ter širjenju bratstva in enotnosti naših narodov in narodnosti.

Skupščina je potrdila Cirila Šobrla za tajnika odbora in sprejela predlog o zvišanju članarine.

Franjo Ropret

LETNA KONFERenca KLUBOV ZDRAVLJENIH ALKOHOLIKOV

Člani obeh klubov zdravljenih alkoholikov »Livar« in »Golica« so se v soboto, 12. marca, zbrali na letni konferenci. Predsednik upravnega odbora je v svojem poročilu uvodoma poudaril pomembnost obstoja in dela klubov na Jesenicah. Vsi se zavedajo, da ta čas močno tolerira pitje alkohola in populacija tako imenovanih »normalnih pivec« neprestano vsiljuje svoj model pitja alkohola tudi ljudem, ki so se ga odpovedali.

Oba kluba na Jesenicah delujeta že več let. Člani, predvsem tisti, ki redno obiskujejo klub že več let, so med seboj povezani in samostojno oblikujejo dejavnosti v klubu. Ne moremo trditi, da vsi enako prizadevno sodelujejo, kljub temu pa smo v klubu dosegli dobro raven medsebojnih odnosov, soodgovornosti in zavzetosti za skupne cilje. Način dela v klubu je usmerjen v reševanje in zadovoljevanje osnovnih, vsakdanjih potreb zdravljenecv ter vzdrževanje abstinence.

Kot v prejšnjih letih je tudi letos prihajalo v klub do sprememb članstva. Nove zdravljenecv smo usmerjali v klub »Golica«. V obeh klubih je trenutno 35 članov. V letu 1982 je prišlo v klub kar 17 novih članov, vendar jih je nekaj kmalu zapustilo delo v klubu. V letu 1982 je zapustilo klub tudi osem starih članov, od tega je pet recidivistov, trije pa še abstinirajo. Struktura članov kluba je glede na abstinenco dokaj različna: od več kot deset let do dveh let, seveda razen tistih, ki so klub začeli šele obiskovati.

Pri delu v klubu močno odstopajo tisti člani, katerih svojci redno sodelujejo pri delu kluba. Resnejše sodelujejo svojci tistih zdravljenecv, ki imajo abstinenci čas daljši od treh let. Iz kartoteke je razvidno, da je porast recidivov prav pri tistih, katerih svojci ne sodelujejo.

Ne moremo se zadovoljiti s tem, da je zdravljene recidiviral zato, ker je po letu dni prenehal hoditi v klub. Ko je zapustil klub, je v bistvu že naredil recidiv, vendar je najprej nastopila psihološka recidiva, sledila pa je z zakasnitvijo tudi fizična, torej začetek ponovnega pitja.

Težave, ki se pojavljajo v zvezi z izvedbo patronažnih obiskov, so predvsem v pripravljenosti članov prevzeti to nalogo in v možnostih opravljanja obiskov pri oddaljenih članih, kjer je obisk vezan na stroške in prevozna sredstva.

Rekreativna dejavnost v klubu ni dovolj razvita. Ponovno lahko iščemo vzroke poleg nezainteresiranosti članov tudi v večjemenskem delu. V letu 1982 smo imeli izlet v psihiatrično bolnico Vojnik pri Celju. Tam smo se seznanili z njihovim načinom zdravljenja alkoholizma, delovanjem po končnem zdravljenju, vključevanjem v klube zdravljenih alkoholikov in sodelovanjem bolnice in klubov. Predstavljen nam je bil tudi alko-odelek, kjer poteka zdravljenje alkoholikov.

Pri obračunu lanskoletne aktivnosti je potrebno omeniti tudi razgovore s predstavniki Kulturne skupnosti Jesenice in Železarne glede odstopitve oziroma zamenjave klubskih prostorov za potrebe pihalnega orkestra Jeseniških železarjev. (Predlaga se, da bi se klub preselil v Delavski dom, kjer so prazni prostori.)

Finančni pregled poslovanja je pokazal, da večino sredstev za delovanje kluba namenjata samoupravna skupnost socialnega varstva (iz združenih sredstev SIS) in Železarne. Večina denarja se porabi za plačevanje najemnine, ogrevanje, elektriko in druge prispevke.

Iz finančnega poročila je bilo razvidno, da je imel klub 52.872,28 din prihodkov, od tega je za najemnino, kurjavo in elektriko plačal 41.811,75 din ali 85,65 % od celotnih pri-

hodkov, za pogodbeno delo s prispevki pa so v letu 1982 dali 5.412,15 din oziroma 11,08 %, tako da je za drugo dejavnost ostalo le 3,27 % sredstev.

Poročilo nadzornega odbora je sledila živahna razprava. Rečeno je bilo, da je klub prepuščen sam sebi in da še ni dobil svojega prostora med drugimi organizacijami. To potrjuje tudi dejstvo, da se konference, razen predstavnika Skupnosti socialnega varstva in patronažne sestre Zdravstvenega doma, ni udeležil noben predstavnik. Pogrešali so predstavnike koordinacijskega odbora za boj proti alkoholizmu, sindikatov, Železarne in ostalih delovnih organizacij, katerih delavci so člani tega kluba. Prav tako smo pogrešali predstavnika Psihiatrične bolnice Begunje in predstavnika zdravnikov z Jesenic. Od zunanjih klubov je bil navzoč samo predstavnik iz Bohinjske Bistrice.

V razpravi je bilo tudi poudarjeno, da se število uživalcev alkoholnih pijač povečuje, kar se opaza že pri srednješolski mladini. Tudi uživanje alkohola na delu je vse pogostejše, med temi je tudi precej vodilnih. Zato tudi ni pravega razumevanja za uspešno sodelovanje. Prevečkrat se tolerirajo posamezne nerednosti alkoholiziranih ljudi. Če se izvajajo pritiski za obvezno zdravljenje, se nad fizičnimi delavci, tudi disciplinski postopki se uveljavljajo nad temi. Na malo primerov, da tudi zdravniki tolerirajo take, ki zaradi alkoholiziranega stanja ne morejo delati in drugi dan iščejo opravičilo z bolniškim staležem. Dosti je bilo tudi govora, da zdravljeni alkoholiki v svoji delovni sredini ne najdejo prave podpore, da bi začeto abstinenco nadaljevali in so večkrat tudi žrtve neumestnih šal, prav od tistih, ki bi jim morali dati moralno podporo.

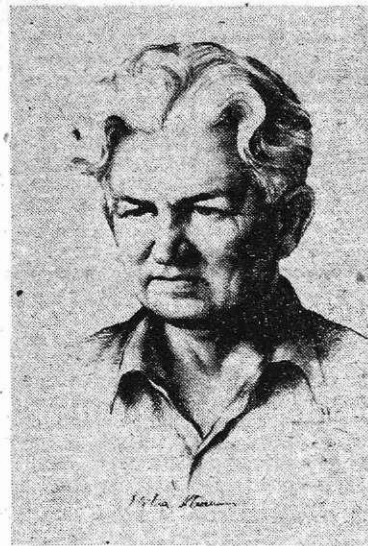
Predvsem je bilo iz razprave razvidno, da klub nima nobene povezave z zdravniki v območja Jesenic in iz Psihiatrične bolnice Begunje, ki bi se morali bolj zanimati o uspehu zdravljenja svojih pacientov in z raznimi občasnimi predavanji ustvarjati ugodno klimo v klubu. govorili so tudi o prepotrebni rekreaciji članov kluba in njihovih svojcev, toda ugotavljajo, da so za to potrebna dodatna sredstva. Upajo na finančno podporo tudi ostalih delovnih organizacij in sindikatov.

Predstavnik Skupnosti socialnega varstva je v pozdravnih besedah poudaril, da bi se moral eden od zdravnikov v zdravstvenem domu ali obratni ambulanti Železarne žrtvovati za delo v klubu, kajti odkar je prenehala delati v klubu dr. Novakova, nihče od zdravnikov ne sodeluje in je celotno delo prepuščeno tovarišici Veri in tovarišu iz socialnega skrbstva.

Izvolili so še nov odbor in ga zadolžili, da na osnovi poročila in razprave oblikuje sklepe, ki jih bosta obravnavala oba kluba na svojih sestankih in jih potrdila. Prav tako morajo na teh sestankih potrditi program dela. Z njim je treba seznaniti delovne in družbenopolitične organizacije, kakor tudi zdravstveno službo. Glavna naloga kluba je še vedno pomoč članom pri reševanju raznih problemov. Uspešno delovanje kluba bo prav gotovo večja in trajnejša abstinenca.

Stane Torkar

MIHU KLINARJU V SLOVO

vedna. Iz nekaterih pesmi odseva tudi njegovo osebno življenje na železarskih Jesenicah, kamor se je vrnil po demobilizaciji, nekatere pa odkrivajo različne tragične zaplete v njegovem življenju, iz katerih pa se vedno dvigne z vero v človečnost oziroma z vero v zmago človečnosti in pravičnosti, ki sta mu v življenju večkrat pokazali hrbet.

Njegova lirika je izšla v štirih zbirkah: Mrtvi bataljon, Zeleni torzo, Na mrtvi straži, za katero je prejel gorensko Prešernovo nagrado in Novembrska balada 1944, za katero je dobil Kajuhovo nagrado in nagrado ustaje slovenskega naroda. Razen tega je za svoje literarno, zgodovinsko in publicistično delo prejel tudi Čufarjevo plaketo, nagrado Skupščine občine Jesenice. K vsemu temu pa lahko prištejemo kot samostojno zbirko še njegovo Rdečo kantato, ki jo je Radovan Gobec tudi uglasbil za pevski zbor in orkester.

Miha Klinar je zapustil tudi obsežen opus novel in romanov, ki jih je objavjal v različnih slovenskih in jugoslovanskih glasilih, zadnjih dvajset let pa je bil tudi redno prisoten v našem Železaru. Njegova proza je bila predvsem namenjena delavstvu in delovnemu človeku in morda je to tudi vzrok, da kot pisatelj ni bil dovolj spoštovan. Med njegova prozna dela sodijo roman Zara s pepelom, tetralogija Mesta, ceste in razcesta z romani Zena, Tri leta dolga pot, Domovina in Razcesta, dalje romani Roparji, Čas na brezcestju in Sivo mesto ter mladinska povest Tigrovec Žef, poleg številnih krajših novel in črtic.

Izredno pomembno je bilo tudi njegovo zgodovinsko-raziskovalno in publicistično delo. Intenzivno se je ukvarjal z zgodovino delavskega gibanja na Jesenicah, zgodovino komunistične partije in SKOJ, kot prvi pa je dokumentarno obdelal tudi zgodovino Prešernove brigade in mnogo tega tudi objavjal, predvsem v jeseniškem Železaru in zborniku Jeklo in ljudje, pri katerem je bil za zadnji knjigi tudi urednik.

Pred trinajstimi leti je bil med pobudniki in ustanovitelji kulturno umetniškega kluba pri DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice, ki je bil ustanovljen zato, da posreduje napredno domačo in svetovno literaturo in umetnost jeseniškemu delavstvu. Rezultat takega dela, pri katerem je Miha Klinar vse do svoje prezgodnje smrti tudi tvorno sodeloval, je deset izdanih knjig Male Čufarjeve knjižnice in 57 števk LI-STOV, kulturno umetniške priloge tednika Železar.

Čeprav se je Miha Klinar pred nekaj leti preselil na Bled, je bil še vedno delovno in ustvarjalno povezan s svojimi rojstnimi Jesenicami, s svojimi dolgoletnimi sodelavci in prijatelji. Svoji dolni, dolni »simfonije dela«, je ostal zvest do zadnjega. Tej dolini je s svojim imenom in s svojimi deli dal tudi trajno mesto v zgodovini slovenskega slovstva.

Med njegovimi verzmi najdemo tudi naslednje:

Pesem je svetloba,
Dokler si svetloba,
ne moreš umreti.

Njegove pesmi so svetloba in zato bo z njimi živelo tudi njegovo ime.

SEDMI INTERFOTO V BELJAKU

Od 7. do 18. marca je bila v kongresni hiši v Beljaku razstava črno belih fotografij pod naslovom 7. Interclub Foto. Ta razstava je plod sodelovanja foto klubov Andrej Prešern Jesenice in Beljak — Naturfreunde. Na razstavi je bilo prikazanih 100 fotografij, ki jih je za razstavo oddraba žirija iz foto kluba Spittal.

Razstava je bila razdeljena v dva dela, in sicer prosta tema in tema »človek v svojem okolju«. Žirija je fotografije ocenila ločeno za vsak klub posebej in podelila nagrade. V prosti temi je prvo nagrado dobil Adi FINK za fotografijo — Večerne linije, drugo nagrado Franci ČRV za fotografijo — Se en dim in tretjo nagrado Branko ČUŠIN za fotografijo — Ujeti trenutek. V temi »človek v svojem okolju« je prvo nagrado dobil Franc KOLMAN za fotografijo — SPEDU 3, drugo nagrado za fotografijo — Diskusija Franc SLUGA in tretjo nagrado Branko URH za fotografijo — Vli-vanje. Posebna nagrada je bila podeljena mlademu avtorju Andreju PALOVŠNIKU za fotografijo — Cvetoče livade. Vsi nagrajenci so dobili lepe pokale.

Razdelitev nagrad je bila ob številnem občinstvu lepo organizirana.

Ob slovesnosti je župan mesta Beljak s ponosom govoril o kristnem sodelovanju klubov iz dveh obmejnih občin.

Po kosilu je bilo v prijetnem prijateljskem vzdušju srečanje fotoamaterjev iz Beljaka in Jesenic zaključeno s predvajanjem diapozitivov. Dobra organizacija in lepe nagrade najboljšim avtorjem obvezujejo fotoamaterje z Jesenic, da se potrudijo ob organizaciji osmega srečanja in razstave INTERFOTO, ki bo drugo leto na Jesenicah. Dodajmo še to, da je na razstavi v Beljaku sodelovalo 13 fotoamaterjev z 71 fotografijami, od katerih je bilo prikazanih javnosti 49 fotografij. Razveseljivo je tudi to, da je bilo med njimi šest mladih avtorjev.

Ob razstavi je bil izdan katalog z vsemi podatki in ličen plakat z reprodukcijami fotografij, ki je vabil na razstavo.

MORALNE VREDNOTE IN ODNOSI V SAMOUPRAVLJANJU

Na nedavni šesti seji CK ZKS je Andrej Marinc, predsednik CK ZKS, v svoji razpravi med drugim poudaril: »Bolj se bomo morali poglobiti v moralna vprašanja in medčloveške odnose, ki jih nudi koncept socialističnega samoupravljanja s sistemom svobodne menjave dela in nagrajevanja po prispevku k rezultatom dela.«

Iz tega spoznanja izhaja ugotovitev, da razvijanje in usmerjanje socialističnih samoupravnih odnosov pomeni tudi razvijanje medčloveških odnosov, v katerih postaja človek gospodar svojega življenja. To pa pomeni, da mora delavec prevzeti vso odgovornost za odločanje in lastno usodo ter tako postati človek in ne predmet odločanja drugih. Za odločanje je potrebno imeti znanje in izkušnje, kar omogoča bistveno razumevanje samoupravljanja.

V tem času, ko obstajajo gospodarska stiska in številna protislovja v razvoju naše socialistične samoupravne družbe, je toliko bolj pomembno, da razvijamo družbenost socialističnih samoupravnih odnosov in samoupravljanje sploh. Da bi lahko razvijali in usmerjali samoupravne odnose, je potrebno, da imajo delavci tudi ustrezno znanje za kvalitetnejše uresničevanje samoupravljanja kot vrednote. Zato je potrebna vztrajna akcija subjektivnih sil, zlasti zveze komunistov, za razvijanje socialistične moralnosti, za poglobljanje samoupravnega reševanja skupnih zadev in da postane sleherni posameznik nosilec zavestnih odločitev o vseh temeljnih vprašanjih dela in življenja.

Danes imajo subjektivne sile, zlasti zveza komunistov, odgovorno nalogo, da se borijo ne samo za razvijanje socialističnih samoupravnih odnosov, ampak tudi proti pojavom neangažiranosti, stihije, apatije, kultu materialnih dobrin, primitivizmu in antikulturi. Takšni pojavi ne prispevajo k razvoju višje družbene zavesti in socializaciji osebnosti delavca in občana kot samoupravljalca ter njune moralne poudobe.

POČASTITEV DNEVA ŽENSK V ŽIC IN DOMU UPOKOJENCEV NA JESENICAH

Člani dramske skupine ŽIC smo za 8. marec pripravili kratko proslavo za ženske — delavke ŽIC. Program nam je sestavila Stanka Geršakova in nas tudi pripravila na naš stop. Zavedamo se, koliko se žrtvuje žene — delavke in matere, zato smo jih skušali počastiti vsaj z lepo proslavo.

Po proslavi v naši šoli smo program izvedli še v domu upokojencev na Jesenicah skupaj z moškim pevskim zborom društva upokojencev.

Naše pesmi so govorile o trpljenju žensk med vojno, o materah, o ljubezni...

Proslavo smo zaključili s pesmijo »Podajte vse rože tega sveta...«

Žene so to proslavo sprejele lepo. Za nagrado smo dobili odkritosrčen aplavz in v marsikaterem očesu se je utrla solza.

Barbara Kokalj 2. N.

MLADI V TOZD DRUŽBENA PREHRANA ZA 8. MAREC

Tudi mladinska organizacija v TOZD Družbena prehrana se je letos spomnila praznika 8. marca in je za vse ženske organizirala kratek kulturni program.

Najprej je vodja restavracije Kazina Janez Bohinc pozdravil vse navzoče in jim prebral, kako so se včasih naše žene borile in kako težko so si ustvarile enakopraven položaj v družbi.

Program so nadaljevali mladi s kratkim kulturnim programom. Videli smo, da je ženskam program všeč, še bolj pa smo bili veseli, ker so se vabilu odzvale v takem številu, saj je v našem TOZD zaposlenih večina žensk. Po kulturnem programu smo naše slavljenke skromno pogostili.

Želimo, da bi se drugo leto še bolj številno udeležile naše proslave.

Na koncu programa se nam je zahvalila za tako prijeten program predsednica sindikata Julka Krejčič, kar smo s ponosom sprejeli.

Za uresničevanje najvišje vrednote socialističnega samoupravljanja in s tem tudi naše družbe, človeka in njegovega ustvarjalnega dela, je torej potrebno še marsikaj doseči in uresničiti. K temu lahko prispeva ne samo izobraževanje za samoupravljanje v sistemu vzgoje in izobraževanje in oblikah izpopolnjevanja, ki jih organizirajo klub samoupravljalcev in družbenopolitične organizacije, marveč tudi prizadevanje za uresničevanje moralnih vrednot in norm socialističnega samoupravljanja v samoupravni praksi sami.

V tem smislu je potrebno bolj kot doslej ustvarjati pogoje za zagotovitev enakih možnosti za razvoj in uveljavljanje vsakega posameznika. Zato je razumljivo, da moramo razvijati in negovati vrednote, kot je npr. osebnostna in skupna solidarnost (nesebična pomoč), ki je v naši

socialistični samoupravni družbi razvita, a v posameznih primerih tudi zlorabljena. Sem lahko uvrstimo tudi denarno moralno, ki poraja negativne moralne pojave, kot so egoizem, koristoljubje, zavist, nepoštenost, snobizem, lokalizem pa tudi nacionalizem. Odločno se je treba zoperstaviti pojmovanju, da sta denar in bogastvo največja sreča človeka. Res je, da je denar neobhodno potreben za zagotavljanje človekove eksistence, vendar ni in ne more biti temeljni smisel življenja in človekovih dejanj. Seveda so prisotni zgledni primeri moralnih dejanj, ki jih je treba razvijati v občo veljavno moralnost. Socialistična samoupravna praksa mora razvijati takšne moralne vrednote in norme, ki bodo spoštovale človekovo delo, svobodo in ustvarjalnost. V tem smislu je potrebno razvijati individualni in družbeni čut za moralno odgovornost za vse tisto, kar je moralno vredno v odnosih med ljudmi in v samoupravljanju kot temeljnem družbenoekonomskem odnosu v naši socialistični samoupravni družbi.

Srečko Krč

PRIZNAJMO INVALIDNOST DUŠEVNO PRIZADETEMU OBČANU

Novi osnutek zakona o temeljnih pravicah iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja opredeljuje tudi invalidnost. Duševno prizadet občan pa je tudi invalid, čeprav mu doslej invalidnost ni priznana, saj s tega naslova ne črpa bonitet, niti nima zagotovljene socialno-ekonomske varnosti.

Danes ni nobenih dilem, da za invalida proglasimo človeka s telesnimi okvarami, manj pa razmišljamo o drugih vrstah invalidov. Za občane, ki so duševno prizadeti že pred petnajstim letom starosti, v novem osnutku zakona spet ni mesta. Po tem zakonu invalidnost temelji na presoji, oziroma ugotavljanju zmožnosti za opravljanje določenih del in nalog, ki jih opravljajo delavci v združenem delu. Ko nastanejo pri delavcu trajne, bistvene spremembe v njegovem zdravstvenem stanju in vplivajo na opravljanje del in nalog v združenem delu, tedaj se delavec lahko obrne po zaščito, dano z zakonom o pokojninskem in invalidskem zavarovanju. Zagotovljeno mu je več možnosti za nadaljnje delo oziroma nemoteno socialno-materialno varnost: od priznanja zmanjšane prek preostale delovne zmožnosti do izgube delovne zmožnosti...

Ko gre za izgubo ali zmanjšanje delovne zmožnosti, govorimo o invalidnosti. Tudi pri duševno prizadetem občanu govorimo lahko o izgubi delovne zmožnosti zaradi njegovih zmanjšanih psihofizičnih sposobnosti, pa mu doslej še nismo priznali invalidnosti, ker ne izhaja iz pravice po delu in iz dela.

V naši občini je približno 36 do 40 ljudi, ki se zaradi svojih psihofizičnih sposobnosti nikdar niso zaposlili, niti v delavnicah pod posebnimi pogoji ne. Njihova prizadetost — invalidnost je očitna, pa vendar nimajo do danes nobenih z zakonom določenih bonitet.

V delavnico pod posebnimi pogoji vsak dan vestno hodi v »službo« tisti mladi duševno prizadeti občani, ki se ne morejo zaposliti pod rednimi pogoji v različnih TOZD. Vztrajno opravljajo izbrana dela in so tako družbeno koristni, za svoje delo pa prejmejo le skromno nagrado, saj je delavnica socialna ustanova. V specialni pedagogiki žal termin »preostala delovna zmožnost« pomeni drugače, kot je ta obravnavan v novem zakonu o temeljnih pravicah iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja. Mar jim zato ne priznamo invalidnosti?

Zaradi majhnega števila duševno prizadetih oseb, ki jim se zdaj ni zagotovljena socialno-ekonomska varnost, bi morali v razpravah in zahtevah od baze navzgor doseči, da se prizna tudi duševno prizadetemu občanu invalidnost in s tem vse pravice iz tega naslova.

M. Perat

STOJ, KDO GRE?

V začetku marca se spet zaživele kurirske poti. Na progi G je pošta krenila z Jesenic in nosili smo jo tudi člani pionirskega oddela osnovne šole 16. december iz Mojstrane. Naša pot je bila še posebno zanimiva, saj smo na kurirski poti srečali tudi neznance in morali smo pokazati, da se kot pravi partizanski kurirji znamo konspirativno obnašati.

V skupini smo Vanja in Aleš Guzelj (že star »izkušen« kurir, saj je torbico že trikrat nosil), Alenka Kličar, Rajko Peternel in jaz.

Predajo pošte s kranjskogorskimi kurirji smo opravili brez posebnih zapletljivosti. Pri mostu na Belci smo prestregli zadnjo kurirsko trojko iz Kranjske gore in ko so nam povedali geslo, smo zamenjali torbico. Na zasneženi poti so se nam pridružili še graničarji, da bi bilo bolj varno.

Ko smo srečali neznance s fotoaparati, smo takoj postali pozorni in nezaupljivi.

Odrežavo odgovorjamo:

- Ste kurirji?
- Mhm!
- Pa čakate na koga?
- Že močogoče!
- Smo od Pionirskega lista, novinarji, radi bi naredili reportažo o kurirskovi pošti.
- Aja!
- Kam pa jo boste ubrali?
- Ni važno!
- Pa vsaj povejte, po kateri poti boste šli?
- Ni govora! Srečamo se lahko v šoli, ki je osvojenjeno ozemlje!
- Radi bi vas slikali in pisali o vas, nam boste pa menda že zaupali.

— Zaradi mene lahko popišete pol Pionirskega lista...! se odreže Aleš in pojasni:

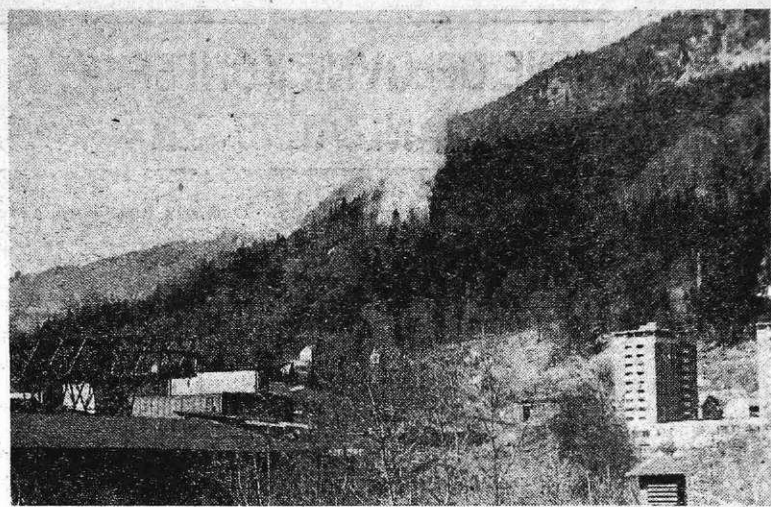
— Jaz že vem, kaj je konspiracija. Nikoli ne veš, kdo te lahko izda. V prejšnjih letih so nam že dvakrat pripravili zasedo in potem smo se morali umikati.

Z napetimi ušesi in sklonjenimi glavami smo se pognali v zasneženi breg. Dogovorili so se za več poti in še povečali budnost. Kmalu smo bili na cilju — relejni kurirski postaji G-31, kjer nas je čakal »pravi« nekdanji kurir Marko — Franc Salberger, ki je kritično opazoval naš prihod.

In glej, tu so bili že tudi novinarji Pionirskega lista. Le kako so zvedeli za naš cilj? Navdušeni so nas sprejeli in nas pohvalili, da smo zares dobro opravili kurirsko dolžnost.

Spremlili so nas v šolo, kjer smo imeli miting. Sošolci in nekdanji borci so nas sprejeli z aplavzom in srečen sem bil, da sem lahko prebral listino pionirjev Gorenjske. Upam, da bom še kdaj lahko nosil in čval kurirsko torbico.

Aleš Langus, 5. r. liter. krožek
OŠ 16. december Mojstrana

Gozdni požar na Mirci 11. marca nas opozarja na skrajno previdnost (Foto B. Blenkuš)

MALOMARNO OBNAŠANJE POVZROČILO POŽAR

V petek, 11. marca, je bila ob 13.05, po telefonu obveščena poklicna gasilska in reševalna enota Jesenice, da gori gozd nad Razgledno potjo na Mirci — Jesenice, na parceli številka 444/1 K. O. Prihodi, splošno ljudsko premoženje, ki ga po dogovoru upravlja TOZD Gozdarstvo Jesenice. Po informacijah nekaterih očitcev so požar povzročili trije mladi občani z nekontroliranim kurjenjem ognja v omenjenem gozdu.

Takoj po obvestilu je odšla iz gasilskega doma operativna skupina gasilcev na gašenje. Požar se je izredno naglo širil in je bila potrebna pomoč sosednjih gasilskih društev. Tako so poleg poklicne enote sodelovali še gasilci mesta Jesenice, Hrušice, Blejske Dobrave in Koroške Bele. Skupaj je sodelovalo 47 gasilcev in delavci organov za notranje zadeve. V akciji so sodelovali tudi člani občinskega štaba civilne zaštite Jesenice. Gašenje je trajalo do lokalizacije požara od 13.08 do 15. ure. Požar je bil dokončno pogašen ob 17. uri. TOZD Gozdarstvo Jesenice je organizirala s svojimi delavci požarnovarnostno stražo prek noči.

Požar je zajel površino okrog 2,5 ha gozda. Obnoviti bo potrebno gozd na površini okrog 1,2 ha. Uničena je predvsem gošča in mladje v starosti od 10 do 20-let (smreke, macesni in listnato drevje). Pri tem naj poudarim, da znaša nastala škoda po podatkih TOZD Gozdarstvo Jesenice 287.612,00 din, brez upoštevanja izgube v prirastku in stroškov gašenja.

Podobnih požarov z manjšo ali večjo škodo je več, kar nas obvezuje, da stalno opozarjamo delovne ljudi in občane, da v sušnih obdobjih na začetku pomladi, ko drevje in trava še nista vzkalila, proti veliki nevarnosti požarov in da moramo biti skrajno previdni pri kurjenju, odmetavanju cigaretnih ogorkov, vžgalic in podobno.

Ko ob toplem vremenu sedaj hodimo v naravo, upoštevamo varnostne ukrepe pri kurjenju ognja, požiganju trebeža še zlasti pa bi morali stalno opozarjati svoje najmlajše, da ne igrajo z vžgalicami.

Vsak občan s svojim samozagotovitnim ravnanjem lahko veliko prispeva k dobri preventivi in s tem prepreči mnoge površnosti, ki puščajo za seboj veliko družbeno in zasebno škodo.

Ob vsakem pojavu požara, če smo v bližini, skušajmo takoj gasiti, in če sami ne zmoremo — pokličimo takoj gasilsko službo na tel. št. 93.

Čuvajmo našo skupno in zasebno lastnino pred požarom!

LETNA KONFERENCA ČLANOV ZB NOV DOVJE-MOJSTRANA

Člani krajevne organizacije zveze borcev NOV Dovje-Mojstrana so na redni letni konferenci ocenili delo in aktivnosti v preteklem obdobju, pogoovorili so se o aktualnih problemih in bodočih nalogah. Za uvod so prijeten kulturni program pripravili učenci osnovne šole 16. december Mojstrana.

Borčevska organizacija v tej krajevni skupnosti šteje 146 članov. Po svojih močeh si prizadevajo uresničevati delovni program, prav tako pa se vključujejo v družbenopolitično življenje kraja. V preteklem letu so aktivno sodelovali pri obsežni akciji postavljanja spominskih plošč, ki so jih gorenjski kurirji odkrili na mestih, kjer so bile med narodnoosvobodilno borbo kurirske postaje. Na območju krajevne skupnosti Dovje-Mojstrana so odkrili dve plošči: nad vasjo Dovje in v Radovni.

Izvedli so vsakoletno spominsko svečanost na nekdanji kurirski postaji nad domačijo Sedučnik, borci so se udeleževali različnih manifestacij v jeseniški občini, drugih krajih, med drugim tudi na Koroškem. Aktivno so se vključevali v obrambne priprave v krajevni skupnosti, še posebno uspešno pa je bilo sodelovanje z osnovno šolo 16. december Mojstrana. Za učence so pripravili dve predavanji o revolucionarnih tradicijah. Skupaj s krajevno organizacijo socialistične zveze so lani organizirali srečanje udeležencev vstaje 16. decembra leta 1941 na Dovjem. Odslej bo to srečanje tradicionalno.

V okviru odbora borčevske organizacije deluje tudi več komisij. Nekateri člani teh komisij so zelo prizadevni in delavni, nekateri pa so le zapisani na papirju ter ne kažejo prevelikega zanimanja za sodelovanje. Med komisijami ima še posebno pomembne naloge komisija za socialno-zdravstvena vprašanja, v kateri ugotavljajo, da je zdravstveno stanje borcev zelo slabo, zato si tudi komisija prizadeva za različne oblike zdravljenja borcev.

Krajevna borčevska organizacija ima v Vratih tudi svoj manjši počitniški dom bratov Rabič, kjer vsako leto preživi prijeten oddih več članov

in njihovih družin. V domu je potrebno vsako leto tudi kaj popraviti in urediti, to pa navadno borci opravijo s prostovoljnimi akcijami.

V razpravi na letni konferenci so člani dali več pobud za nadaljnje delo, opozorili pa so tudi na nekatere aktualne probleme. Izredno kritični so bili do odnosa borcev do vseh današnjih gospodarskih in drugih problemov. Borci, združeni v svoji organizaciji, ki je enakovredna družbenopolitična organizacija kot zveza komunistov, socialistična zveza in sindikat, premalo na različnih stankih opozarjajo na napake in slabosti ter se s svojimi mislimi, idejami in spodbudami vključujejo v prizadevanja za reševanje teh težav in naših slabosti.

Beseda borcev mora biti odločnejša in jasna, izhajati mora iz naše revolucionarne preteklosti, iz idealizma, s katerim so borci z junaštvij, vlogo in nenehno borbo izbojevali svobodo. V razpravi so tudi opozorili, da za borce ni vedno poskrbljeno in da so med njimi še vedno razlike.

V razpravi so dali tudi več pobud. Zavzeli so se, da bi v okviru vsakoletne spominske svečanosti pri kurirski postaji nad domačijo Sedučnik izvedli tudi pohod borcev in drugih krajanov. Prav tako so menili, da še vedno niso popisani vsi spomini borcev iz krajevne skupnosti, predvsem udeležencev decembrske vstaje. Veliko spominov so učenci osnovne šole 16. december že popisali, z akcijo pa bodo skupaj z borci morali še nadaljevati.

Na letni konferenci so sprejeli še program ostalih nalog, ki jih čakajo v letošnjem letu.

J. R.

KAJ JE NOVEGA V KS SAVA

V torek, 21. decembra, smo se člani novinarskega krožka osnovne šole Prežihov Voranc oglasili v krajevni skupnosti Sava na Jesenicah z namenom, da izvedemo, kaj je novega na področju naše krajevske skupnosti po osvoboditvi.

Tovariš Maks Dimnik je malce pomislil, potem pa je pričel pripovedovati in naštevati:

»Po vojni je bil tudi v KS Sava dosežen velik razvoj. Zgrajena sta bila nova železniška postaja Jesenice in podvoz Jesenice-Podmežakla, elektrificirana in razširjena železniška postaja, magistralna cesta skozi Jesenice, urejenih je večina ulic (razsvetljava, vodovod, kanalizacija), hudourniška potoka Ukova in Čopov graben, zgrajena je bila nova Tomšičeva cesta od gimnazije do Spornovega grabna s priključkom za Koroško Belo, urejeno zajetje vodnih izvirov v Mirci in na Jelen kamnu in priključek na glavni jeseniški vodovod. Zgrajena sta bila sprehajalna Razgledna pot in letno kopališče. Med industrijskimi objekti so bili obnovljeni železarski obrati v Železarni, zgrajene nove Siemens-Martinove peči, elektroobložne peči v jeklarni, aglomeracija v Hrenovici, nove hladno predelovalne zmogljivosti, oddelek za proizvodnjo elektrod za varjenje, razširjen je bil obrat za izdelavo šamotnih izdelkov, obnovljene in modernizirane strojne delavnice, moderniziran je bil notranji transport in promet v Železarni, zgrajen nov električno-računalniški center, obrat Izolirke.

V tem času smo dobili novo stavbo in delavnice poklicne kovinarske šole, ki se je in se še vedno dograjuje v okviru današnjega Železarskega izobraževalnega centra, novo osnovno šolo, razširili oziroma povečali vzgojnoizobraževalne zmogljivosti, adaptirani so bili prostori za osnovno šolo Polde Stražišar, zgrajen dijaški dom s kuhinjo za 240 učencev. Obnovljene in modernizirane so stare trgovine in zgrajene nove. Ustanovljenih je bilo več novih obrtnih podjetij. Obsežna je bila tudi stanovanjska gradnja — nova naselja vrstnih hiš na Tomšičevi cesti in stolpnice med železniško postajo in gimnazijo ter stanovanja pod progo. Zaradi obsežnih novogradenj na področju KS Sava pa kritično obravnavamo in tudi iščemo rešitve za izgradnjo otroških igrišč, športnih objektov in zelenic.

Ko smo tovariša Maks Dimnika vprašali, kaj je po njegovem mnenju za nas, mlado generacijo, ki se šele pripravlja na življenje, najbolj pomembno v naši KS in bi to bilo zanimivo spoznati in predstaviti tudi drugim mladim ljudem, nam je svetloval Železarski izobraževalni center, ki s svojim delovanjem že več kot 35 let zelo uspešno izobražuje kadre za proizvodno delo v železarski in zadnjem času tudi drugi industriji.

RAZGOVOR V ŽELEZARSKEM IZOB. CENTRU

Tovarišu Dimniku smo se za njegove informacije zahvalili in na njegov predlog smo obiskali Železarski izobraževalni center, kjer smo se 2. februarja pogovarjali z direktorjem Severinom Golmajerjem.

Na naša vprašanja nam je takole odgovorjal:

KAJ SE SKRIVA ZA IMENOM ŽELEZARSKI IZOBRAŽEVALNI CENTER ALI KRATKO ŽIC?

Železarski izobraževalni center je šola srednjega usmerjenega izobraževanja, ki združuje štiri usmeritve: kovinarsko, metalurško, elektro in naravoslovno-matematično s programi II., III., IV. in V. stopnje.

Naša delovna organizacija je v prvi vrsti vzgojnoizobraževalna organizacija, deloma pa je hkrati tudi organizacija proizvodnega značaja.

KAŠEN JE GLAVNI NAMEN VAŠE DEJAVNOSTI?

Glavni namen naše dejavnosti je dati mladini in odraslim očetnično in praktično izobrazbo za poklice v Železarni in drugih delovnih organizacijah, ki potrebujejo profile delavcev, kakršne izobražujemo v našem centru. Učence skušamo in jih tudi usmerjamo v študij glede na potrebe združenega dela v občinah Jesenice in Radovljica.

KDO SE LAHKO IZOBRAŽUJE V VAŠEM CENTRU?

V našem centru se izobražujejo redni učenci in tisti, ki se izobražujejo ob delu.

V letošnjem letu je vpisanih 652 rednih učencev v 24 oddelkov. Ti učenci so uspešno zaključili osemletno šolanje. Učenci, ki so uspešno zaključili osem razredov osnovne šole, se lahko odločijo za katerikoli program na naši šoli — o tem se odločijo po končanem prvem letniku. Učenci, ki so končali le šest ali sedem razredov osnovne šole v osemletnem šolanju, se morajo dokončno odločiti za poklic že takoj ob vpisu in so vključeni v tako imenovani skrajšani program.

Število rednih učencev in oddelkov iz leta v leto narašča. Zelo veliko je bilo to število v letih od 1947 do 1954, ko so se v našem

centru izobraževali profili za metalurške poklice za potrebe vseh jugoslovanskih železarn.

V centru je tudi oddelek, v katerem izobražujemo samo odrasle, to je delavce, ki so del šolanja že končali, želijo pa si pridobiti višjo stopnjo izobrazbe na svojem področju, v svoji stroki. Ti delavci študirajo ob delu v svojem prostem času. Vpis za študij ob delu vedno bolj upada, deloma zaradi novega sistema šolanja, predvsem pa zaradi tega, ker danes mnogo več ljudi konča šolanje in doseže željeni poklic po redni poti šolanja.

KOLIKO UČENCEV LAHKO SPREJMETE V VAŠ IZOBRAŽEVALNI CENTER?

Vsako leto lahko na novo vpišemo šest do deset oddelkov. To je odvisno od števila učencev, ki zaključujejo osnovno šolo in seveda od tega, koliko se jih odloči za izobraževanje na naši šoli.

KATERA USMERITEV JE V VAŠEM IZOBRAŽEVALNEM CENTRU NAJMOČNEJŠA?

Najmočnejši sta kovinarska in elektro usmeritev, ker so potrebe po teh profilih na našem področju največje.

VAŠIM UČENCEM NE NUDIŠ SAMO TEORETIČNE IZOBRAZBE V ZELO DOBRO OPREMLJENIH KABINETIH. IMATE TUDI UČNE DELAVNICE. ZA KAJ JIH UPORABLJATE?

V učnih delavnicah si naši učenci nabirajo praktično znanje za svoje poklice. V njih sprva izdelujejo manjše predmete, ki imajo majhno uporabno vrednost. Te izdelke učenci lahko odnesejo domov, oziroma jih kot učila uporabljajo v šoli. Kasneje, v 3. in 4. letniku, izdelujejo pod vodstvom svojih učiteljev izdelke po naročilu, ki jih prodamo. (Nekaj izdelkov smo videli tudi mi in reči moramo, da so učenci ŽIC zares že pravi mojstri. Bili smo presenečeni nad njihovimi izdelki — veliki stroji, ki so jih izdelali.) Z denarjem, ki ga dobimo za naše izdelke, kupimo material za nove izdelke. Torej so te učne delavnice proizvodni del naše delovne organizacije.

KATERE IZVENŠOLSKKE DEJAVNOSTI IMATE ORGANIZIRANE ZA SVOJE UČENCE?

Naši učenci imajo veliko možnosti izvenšolskega delovanja v interesnih dejavnostih, vendar se jih premalo udeležujejo. Največ se jih vključuje v športno dejavnost, telovadbo, dobro delujejo tudi nekateri krožki: mladi tehnik, literarni, dramski, marksistični krožek. Aktivne so razredne skupnosti in mladinska organizacija, prek katere se nekateri naši dijaki vključujejo v širše družbenopolitično življenje.

KJE VAŠI UČENCI LAHKO NADALJUJEJO ŠTUDIJO?

Vsak v svoji smeri na višji ali visoki šoli.

SLIŠALI SMO, DA IMATE TUDI DIJAŠKI DOM. KDO ŽIVI VNJEM?

Dijaški dom je namenjen vsem učencem našega centra, ki prihajajo iz oddaljenih krajev. V domu je urejeno domsko življenje s potrebno oskrbo in vzgojnoizobraževalno dejavnostjo.

V zadnjih letih pa dom izgublja svojo prvotno funkcijo, kajti dijakov, ki živijo v domu, je vedno manj. Letos jih je le še šest. Vzrok je višja cena, ki jo morajo dijaki sami plačati za bivanje v domu, kajti bivanje ni več regresirano. Res je tudi, da je večina naših učencev doma iz občin Jesenice in Radovljica in imajo razmeroma ugodne prometne zveze za prevoz v šolo.

Prazne sobe doma zdaj oddajamo delavcem, ki občasno delajo na Jesenicah.

KOLIKO VAS JE ZAPOSLENIH V VAŠI DELOVNI ORGANIZACIJI?

Redno je zaposlenih 87, občasno pa okoli 400 učiteljev in drugih strokovnih delavcev. Večina je doma iz jeseniške in radovljiške občine.

S KAKŠNIMI PROBLEMI STE SE SREČEVALI V ČASU VAŠEGA DELOVANJA?

Problemov je bilo veliko. Predvsem nas ves čas pestijo problemi v zvezi z dograjevanjem šolskega poslopja — torej materialni problemi, ki se nam na žalost kažejo še tudi v prihodnosti. V občini smo si namreč zadali nalogo »spraviti« srednje šolstvo »pod eno streho«.

Nekaj časa je predstavljalo problem tudi pomanjkanje strokovnih kadrov. Ta problem smo k sreči ugodno rešili, saj so zdaj vsa dela in opravila pri nas zasedena z ustreznimi strokovnimi kadri.

V ČEM SE KAŽEJO USPEHI VAŠEGA DELA?

Uspeh našega dela vidimo v tem, da dajemo združenemu delu veliko ustreznih kadrov, ki kjerkoli so, dobro uspevajo, in v tem, da naše

učence izobrazimo tako, da lahko nadaljujejo študij na višjih in visokih šolah, kjer dosegajo tudi najvišje naslove v svojih strokah.

Zadovoljni smo tudi s tem, da lahko dajemo možnost izobraževanja v našem centru vsem dijakom, ki želijo študirati v eni izmed smeri, ki jih nudi naš izobraževalni program.

Prav tako nas razveseljuje tudi to, da smo dosegli velik napredek v zvezi s kvaliteto pouka, racionalnejšo izrabo učil in prostorov.

KAJ NAČRTUJETE V PRIHODNJE?

V bližnji prihodnosti načrtujemo nastanitev vseh srednjih šol našega področja pod isto streho, to pa pomeni prizidavo in opremljanje novega trakta stavbe. Na to se pripravljamo že dalj časa. Kabinete opremljamo tako, da bodo ustrezali tudi novi organizaciji dela v našem centru.

Seveda se bomo tudi v prihodnje trudili, da si bodo učenci v času šolanja v našem centru pridobili kar največ znanja in spretnosti.

ZDAJ, KO VEMO, KAJ DELATE DANES, KAJ NAMERAVATE V PRIHODNJE, PA NAM POVEJTE ŠE TO, KDAJ, KAKO IN ZAKAJ JE CENTER SPLOH NASTAL.

Začetek našega centra je v letu 1938. Takrat je Kranjska industrijska družba, današnja Železarna, ustanovila poklicno kovinarsko-metalurško šolo. V njej so se izobraževali za poklice, predvsem za kovinarje in metalurge, po katerih so se kazale potrebe v takratni železarni. Želeli so namreč, da bi lastni delavci, naši ljudje, bili strokovni delavci v Železarni.

V začetku sta bila v šoli le dva oddelka. Osemnajst je bilo rednih učencev in 18 je bilo delavcev, ki so študirali ob delu, poučevalo pa je pet rednih učiteljev.

Šola se je iz leta v leto bolj razvijala — vsebinsko, prostorsko, po številu učencev in učiteljev.

Šola je delovala tudi med vojno. Pomembno je poudariti, da je bila na našem širšem področju to edina šola v slovenskem jeziku. Poučevali so domači učitelji naše slovenske otroke. Leta 1948 se je iz poklicne šole razvila tehnična šola, ki se je imenovala delavski tehnikum. Razvoj je šel dalje in štiriletna tehnična šola je dobila poleg metalurškega še strojni oddelek.

Leta 1960 je prelomno leto v razvoju šole. Tedaj se je namreč preimenovala v Železarski izobraževalni center. Z imenom se je spremenil tudi način izobraževanja, ki je že tudi na začetku vseboval elemente sodobnega usmerjenega izobraževanja, v katerega se sedaj vključujemo v širšem prostoru.

VERJETNO JE V ZVEZI Z VAŠO DELOVNO ORGANIZACIJO ŠE VELIKO ZANIMIVOSTI, PO KATERIH NISMO SPRAŠEVALI. KAJ BI NAM ŽELELI IZ VAŠIH DOLGOLETNIH IZKUŠENJ POVEDATI VI SAMI?

Mladi, učenci osnovnih šol, bi se morali bistveno bolj zanimati za nadaljnje izobraževanje v šolah, ki izobražujejo kadre za poklice v delovnih organizacijah v domačem kraju. To poudarjam predvsem zato, ker želimo, da bi bilo preseljevanje delavcev čim manjše. Delavci naj bi se zaposlovali v domačem kraju ali v njegovi bližini. S tem namreč vsak delavec lahko veliko več prispeva svoji delovni organizaciji. Več ima tudi prostega časa, saj ga ne porabi za prevoz na delo in domov. Seveda se veliko lažje in ugodneje urejajo tudi vse infrastrukturne potrebe v zvezi s krajem, v katerem delavec živi in dela.

Želimo tudi, da bi se miselnost naših deklet spremenila in da bi tudi one spoznale, da je v bližini veliko delovnih organizacij z deli in nalogami, ki jih lahko opravljajo ženske; tudi v kovinsko-predelovalni industriji marsikdaj celo lažje in spretnje kot moški.

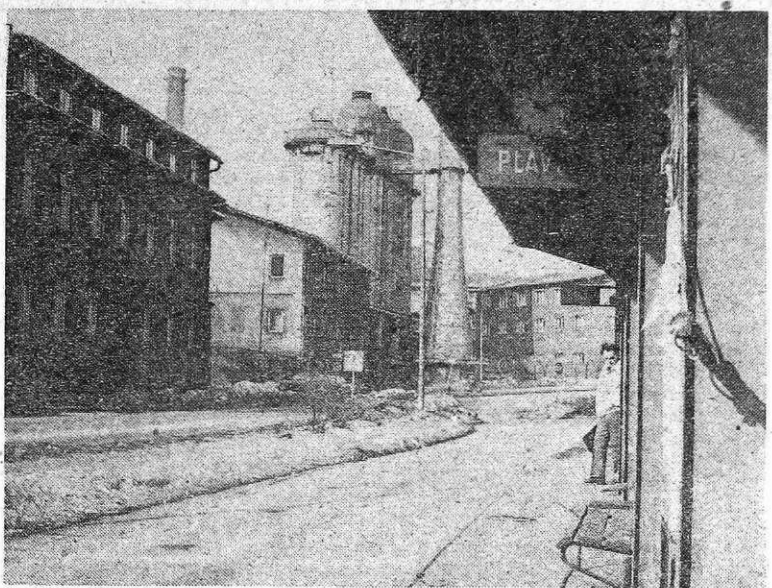
Želimo torej, da bi se tudi dekleta pogostje odločala za poklice, za katere izobražujemo v našem centru za potrebe jeseniške in radovljiške občine.

Prav je, da ob koncu predstavimo še našega sogovornika, direktorja Železarskega izobraževalnega centra.

Tovariš Severin Golmajer se je izkazal kot prijeten sogovornik, kot človek, ki živi za svojo delovno organizacijo. Delo v njej je začel leta 1948 kot ključavničar, inštruktor in za tem vodja učne delavnice, potem pa si je s študijem ob delu pridobil izobrazbo metalurškega tehnika in nato profesorja industrijske pedagogike. Leta 1975 je postal direktor centra. Da je bil v svojem delu zelo uspešen, priča tudi najvišja nagrada s področja šolstva — Zagarjevo priznanje, ki jo je prejel za razvoj in organizacijo dela v Železarskem izobraževalnem centru.

Tovariša Maksu Dimniku in Severinu Golmajerju se za sodelovanje in najlepše zahvaljujemo.

Novinarski krožek
OŠ Prežihov Voranc Jesenice

Jeseniška razglednica (Foto S. Kokač)

POČASTITEV DNEVA ŽENSK V KRANJSKI GORI

»NAŠE POROČILCE NOČE BITI ŠILCE ŽGANJA, KI MEN-DA POGREJE IN RAZKUŽI...«

Žena, ki vrača zemlji del neba in nebu diš sveta, ne more biti klovn...

Proslavo so ob letošnjem dnevu žensk pod pokroviteljstvom družbenopolitičnih organizacij pripravili mladi iz Kranjske gore in učenci literarnega krožka osnovne šole Jeseniško-bohinjskega oddreda Kranjska gora. Recital je delo Benje Košir — študentke filozofske fakultete v Ljubljani. Sestavljen je bil iz pesmi: L. Krakarja, S. Kosovela, B. Gracerja, S. Makarovič, T. Pavčka, T. Salamuna, E. Kocbeka in iz odlomkov dela E. Morganove — Izvor ženske. Njene so tudi misli na gledališkem listu, ki ga je brezplačno natiskal jeseniški tiskar C. Cvetkovič — in se glasijo:

»Ženska 20. stoletja ni več le satelit in sužnja moškega, ni več samo neznatna gospodinja in stroj za rojevanje otrok, kajti danes vse to počne poleg svoje redne zaposlitve; saj je emancipirana in zmoro oboje.

Ni več opsovana in poplujvana nezakonska mati, temveč je samohranilka.

Sodobna ženska je suverena osebnost, ekonomsko, socialno in družbeno osvobodjena. Odprta so ji vsa pota udejstvovanja in morebiti, da je res samo njena napaka, če brez težav dosega veljavo in se potrjuje le kot seksualni simbol.

OBISKALI SMO FINŽGARJEVO ROJSTNO HIŠO

V šoli smo se učili o pisatelju Franu Saleškem Finžgarju in se odločili, da si bomo ogledali njegovo rojstno hišo. Odpravili smo se v Doslovce. Prispeli smo do majhne, ob breg prislonjene kajze. Streha je pokrita s škodlami. Pod slemenom vpi lesen žleb, vanj se steka deževnica.

Vstopili smo v hišo. Najprej smo si ogledali njen spodnji del, kjer so za steklom shranjena Finžgarjeva spričevala, razne listine, njegove fotografije, pisma, ki jih je pisatelj prejel ob raznih priložnostih.

Kasneje smo vstopili v vežo, ki je hkrati veža in črna kuhinja. Pogled se mi je ustavil na precej velikem zidanem ognjišču, ker so bile postavljene razne stare posode, značilne za tiste čase, ko je ob ognjišču gospodinjila še Finžgarjeva mati. Nehote sem se takrat spomnila na zgodbo, ki jo je napisal Finžgar. Pripovedoval je o tem, kako sta z očetom popravljal dimnik in je France zli čebriček vode skozi dimnik na ognjišče, kjer je mati ravno pripravljala kosilo. Začela sem si predstavljati, kako se je mati upravičeno jezila na hudomušnega očeta, saj je on nagovoril Franceta, naj zlije vodo skozi dimnik.

Nasproti ognjišča so bila vrata v shrambo, kjer se mi je zdela najzanimivejša podolgovata posoda, pinnja, v kateri so delali maslo.

Vstopili smo v »hišo«. Danes takemu prostoru pravimo dnevna soba. Najprej smo si ogledali precej veliko krušno peč. Taka peč je bila v tistih časih značilna za vsako kmečko hišo. Zraven peči so stale

Morda ste si kdaj zaželele, da bi vam namesto svetohlinskega klanjanja in nakradenih šopkov vsaj enkrat v letu kdo rekel, da ste lepe, da ste zanj središče vesolja.

Se vam zahvalim, ker ste čudovita bitja; ker nosite v svojih telesih sok življenja. Ker tako dostojanstveno in s takšno samoumevno hrabrostjo prenašate svojo trpko lepo usodo...

S strani šole sta pomagali pri izvedbi proslave tovarišici Ingrid Waukan in Marija Krofi. Mamicam nastopajočih otrok in drugim ženam je spregovoril nekaj besed predsednik KO SZDL Kranjska gora Anton Robnik.

Pesmi so izza posrečeno obešenih mrež, sneti iz rokometnih golov (scena) recitali mladinci: Tanja Smolej, Maja Odri, Benja Košir in Matjaž Gracer. Učenci literarnega krožka — nižja stopnja, so povedali svoje misli in doživlja v skupnem sestavku Huda ura, ki gre kot družinska nevihta mimo nas, če je v hiši ljubezen...

Za spremljavo: glasbo in zvonce efekta (grom, bliski...) je poskrbel Peter Jakelj. Sopek za dekoracijo je kupila KS Kranjska gora.

Po svoji domiselnosti in prisrčnosti je bila zelo zanimiva tudi šolska proslava, ki so jo skupaj z malčki pripravile tovarišice iz vrta in tovarišice iz nižjih razredov osnovne šole Jeseniško-bohinjskega oddreda Kranjska gora.

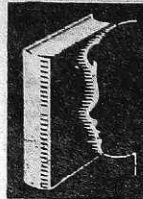
Literarni krožek — višja stopnja OŠ Jeseniško-bohinjskega oddreda Kranjska gora

statve, na katerih so tkali platno. Finžgarjev oče je bil precej spreten pri tem opravilu. V »hiši« je kraljevala velika skrinja, poslikana s pravimi gorenjskimi vzorci. Likalnik je stal na polici majhnega okna. V času Finžgarjevega očeta je bil modernejši kot tisti na žerjavico, saj ima ploščico, ki so jo pogreli v peči in potem vložili v likalnik.

Ob oknu, ki je gledalo proti vasi, je stala miza. Spomnila sem se Finžgarjeve zgodbe Nožič. Pred očmi se mi je prikazala podoba malega Franceta, kako rezlja z novim nožičem v mizo. Ob mizi sameva šivalni stroj, ki je bil takrat prava redkost. Iz »hiše« vodijo vrata v »kamro« ali drugače rečeno spalnico. Ob steni sta stali dve postelji, v sredini pa zibka za novorojenčka v hiši. Na skrinji za obleko je ležal vezen plašč, delo Finžgarjevega očeta. Kamra je zadnji stanovanjski prostor v kajži. Zato smo se morali posloviti od te prijazne, majhne kajze in se vrniti v šolo.

V Finžgarjevi rojstni hiši smo videli marsikaj, kar nam je osvetlilo podobo velikega pisatelja. Takih »učnih ur« si še želimo.

Petra Zvan
OŠ Gorenjskega oddreda Zirovnica

NOVOSTI NA POLICAH JESENIŠKE KNJIŽNICE

Franc LAINŠČEK-Feri: **Peronarij**. Pomurska založba 1982.

Ko so pred časom v Telesu izhajali odlomki iz pričujočega romana, sem se nehote vprašal, kdo je ta »novi« avtor, ni mi pa prišlo na misel, da bi bil ta avtor lahko tako mlad, kot se je zdaj izkazalo: na zadnji strani platnice piše, da se je rodil 1959. leta. Ko je pisal **Peronarij**, je bil star komaj dvajset let. Nekako toliko jih ima tudi glavni junak in pripovedovalec zgodbe v času, ko doživlja pustolovščine, o katerih bo kmalu za tem poročal.

Te pustolovščine se dogajajo na obrobju vele mestne družbe, lahko bi rekli tudi v podzemlju. Pravih vele mest pravzaprav sploh nimamo, imamo pa, kot kaže, marsikaj, kar bi sodilo na njihovo obrobje ali v vele mestno »podzemlje«. Avtor si okolja, ki ga tu opisuje, vsekakor ni izmislil. Tudi sicer je nenavadno imun za običajne slabosti pisateljev začetnikov; posebej pa bo v oči, da je te ljudi in ta »svet« očitno slikal po naravi. Gotovo je marsikaj spremenil. Včasih malce moti, da narodnostne pripadnosti nekaterih oseb ne čutimo v njihovem jeziku, ali pa, da ima muslimanka »katoliško« ime. To je verjetno posledica takih premikov in sprememb.

Seveda se bo našel kdo, ki bo potožil: avtentičnost že, ampak kakaj avtentičnost obrobne okolja, kakaj ne avtentičnost vsega tistega, kar je za našo družbo in za naš čas zares značilno? Proizvajalci, samoupravljanje: jih lahko vidimo upodobljene samo v kakšni Marodičevi TV nadaljevanji? No, Lainšček je začel pisati o obrobni skupini očitno zato, ker je bil (se morda motim?) nekoč sam pripadnik ali pa vsaj sopotnik take skupine. In zato gleda na naš svet manj šablonsko, z manj predsodki, brez čustvenih in drugih zavrov.

To so seveda le ugibanja. Mladi avtor se je očitno za štos pustil fotografirati na ta ščitni ovitek, kako sedi v nekakšnem kabinetu za pisalnico, lista po velikih starih knjigah in drži v desnici veliko gosje pero. Sicer pa je imel tudi njegov junak v romanu nekoč črno obleko (v kakršni se je avtor dal slikati).

Ker mladi avtor, kot sem prejle zapisal, nima predsodkov in zavrov, se mu sploh ne zdi vredno čuditi, ko nam prikazuje umetnike, in kriminalce, pisatelje, filmarje, cipe in brezdomce v isti sapi — kot pripadnike istega integralnega sloja. To ni mišljeno kot črni humor, to se mu zdi čisto naravno.

In kakaj ne? Njegov pripovedovalec, nesojeni študent likovne akademije, sicer pa prekmurski kmečki fant, ki je prinesel s sabo v mesto spomine na babico in še (morda od nje podedovano) kmečko zdravo pamet — ta lelek spozna svet in posebej republiško glavno mesto čisto na novo. Spoznava pač tisto, kar vidi. Pripoveduje o tem, kar mu je bilo dano spoznati na kolodvoru, v lokalih, v študentskem naselju; ne dela se, da kdove kako pozna družbo sicer — ali pa se mu mogoče zdi, da tiste druge družbe niti ni vredno spoznati? Nekje lahko zaslišimo prepričanje, da v ne-peronarski družbi pravzaprav vladajo isti (džungelski) zakoni. Da so peronarij v nekakšni dialektični povezavi z drugimi ljudmi.

Sam se giblje v tem svetu dolgo časa razmeroma varno in brez hudih pretresov. Lačen je, pogosto zdelan od alkohola in ima probleme s tem, kje bo pre spal. Najbolj ranljiv je neke drugje: ne ko gre za gol obstoj, pač pa, ko gre za ljubezen. Zelo kmalu po prihodu v mesto se zaljubi, in sicer v precej amoralno bitje. Sabina Mamič je zelo lepa, moralne kvalitete pa niso njena najmočnejša stran. Junakova ljubezen je gotovo naslikana po naravi, ne glede na to, da ima nešteto predhodnikov, vzorcev in podobnih čustvih nešteti navnihi mladeničev, o katerih govorijo roma-

ni vseh časov (od potepuškega romana naprej).

Junak kakor ob stvarjenju sveta doživlja srečanja z ljudmi v mestu. Se pravi, naivno in sveže. Vseskozi kaže zdrav razum (hkrati z mladostnimi ideali in nesmiselno zaljubljenostjo). Zanj je značilna nevezanost, odsotnost družine, delovnega kolektiva, morale. Vse to je zanj koristno, ko se spozna z različnimi ljudmi in ko mu ti ljudje pomagajo preživeti; in plodno, ker bo o tem napisal roman (če za hip pozabimo na neistovetnost pripovedovalca in pravega avtorja).

Drugo pomembno gibalno romana — poleg ljubezni — je kriminal. Junaka sprejme medse (kooptira) skupina, ki deluje iz tujine in ki se ukvarja z izvajanjem umetniških zakladov — kipcev, kelihov in podobnega — kar je treba prej nakrasti po naših cerkvah. Naš junak je v tej skupini na najbolj izpostavljenem mestu, hkrati pa tisti, ki bo imel od tega najmanj dobička. Njegov odnos do ideologije in do socialnih čustev se jasno pokaže ob prvem vplivu v cerkev. Brez pojasnil je zapisano, da so mu menda tekle debele solze po licih. Bal pa se je predvsem tega, da bi o njem — če ga bojo zaslišali — pisalo v časopisu; in da bo časopis dobila v roke njegova babica v Premurju.

Vrnimo se k prvemu motivu. Kakšna »moral« se razodeva v junakovem odnosu do lepe Sabine Mamič? Poglejmo: Kec je očitno pripravljen vzeti nase očetovstvo Sabininega otroka, pa čeprav je bil pri stvari deseti ali nemara petindvajseti; do tu je (ali pa morda ni) naiven: vidi-

mo, da je pripravljen prevzeti kakršnokoli ne-peronarsko, ne-kriminalno vlogo, če mu bo le dodeljena. Ko pa Sabina splavi — in ko junak vidi, da se je ta dogodek niti najmanj ne dotakne: jo bo zdaj obsojal? Ne, pač pa jo bo nehal imeti rad.

V tem romanu se, kot lahko zaslu-timo iz povedanega, skriva več, kot kaže gladina pripovedi. Junakovi navnihi nazori niso ironizirani do te mere, kot to zahteva romaneskna tradicija. Skupaj s pripovedovalcem vemo, da druge osebe ocenjujejo svet bolj zrelo (bolj cinično), predvsem pa delujejo bolj učinkovito, z večjim pridom zase.

Pravzaprav sem kar vesel, da lahko ostanem v okviru svoje prvotne namere: da ne bom dajal nobenih dokončnih sodb, samo namignil bom bralcem, kakšne vrste branje se jim tu obeta.

Mladi in malo starejši pisatelji realističnega sloga navadno na debelo pogrevajo razne miselne, spoznavne, vrednostne in pisateljske šablone. Pri Lainščku je tega bolj malo čutiti — in vendar se vseskozi giblje v okviru preprostih realistično-naturalističnih načel.

Konec je, kot se za tak tekst spodobi, »odprt«. Junaka zapustimo takorekoč na pragu največje življenjske polomije. Bralci kot bralci bojo ob tem mogoče razočarani. Kot ljudje ne bi smeli biti — če niso zares škodoželjni: kar bo zdaj doletelo junaka, ne bo najbrž prav nič prijetno — razen če se mu bo — kot se je Rubemprju na koncu **Izgubljenih iluzij** in na začetku **Blišča in bede kurtizan** — prikazal skrivnostni zaščitnik.

Marko Hudnik

RAZGIBANO KULTURNO ŽIVLJENJE V DRUŠTVU UPOKOJENCEV JESENICE

V domu Društva upokojencev Jesenice je postalo zadnji čas kulturno življenje zelo razgibano. Ne privlači samo članov, temveč tudi druge občane, ki vse pogostje iščejo v domu Pod gozdom 13 kulturno razvedrilo.

V soboto, 22. januarja, nas je s prikazovanjem diapositivov presenetil Jaka Čop. Njegov nastop je privabil tolikošte število gledalcev, da je bila velika dvorana društvene doma tisti večer mnogo prepolna. Ker je 5. februarja predavanje Stanka Ravnika zaradi opravičljivih vzrokov odpadlo, je društvo to prireditev vključilo v program praznovanja 8. marca. Tako je v soboto, 5. marca, po rednem članskem sestanku imel Stanko Ravnik zanimivo predavanje s popotovanja po raznih deželah sveta, vmes pa je prikazoval tudi zanimive filme.

V nedeljo, 6. marca, je bil v društvenem domu drugi koncert salonskega orkestra pod vodstvom Rada Kleča. Koncert sta dopolnila še ženski pevski zbor DU-Javornik-Koroška Bela pod vodstvom Brede Prašnikar in moški pevski zbor DU Jesenice pod vodstvom Mire Mesarič. Koncert je bil zelo kvaliteten, saj so tako orkester kot oba zbora tokrat nastopili okrepljeni z znanimi jeseniškimi glasbeniki, pevskami in pevci. Ta večer so ljubitelji glasbe in lepega petja zopet napolnili dvorano do zadnjega kotička. Poslušalci so uživali in pozorno spremljali program ter nastopajočega pogosto nagradili z bučnim aplavzom.

V torek, 8. marca, je bila v domu društva interna proslava, namenjena članicam društva in posvečena mednarodnemu dnevu žensk. Praznovanje ni potekalo tako, kot smo bili vajeni prejšnja leta. Pogostitev je bila zelo skromna, program pa zelo kvaliteten in slavnosten. Prišel se je z nastopom moškega pevskega zbora, ki je pod vodstvom glasbene pedagoginje in zborovodkinje Mire Mesarič najprej zapel pesem Zadoni nam. Nato je udeleženke pozdravil predsednik društva Hanzi Verdink in vsem čestital k prazniku. Za njim je spregovoril podpredsednik društva Zdravko Pogačnik, ki je na kratko orisal položaj žene-delavke

nekoč in danes. V svojem govoru je tudi poudaril, da so v narodno-osvobodilnem boju junaki sodelovali številne žene, ki so se v revoluciji z ramo ob rami z borci borile za pravičnejšo družbeno ureditev, v kateri bodo tudi one lahko dosegle enakopravnost.

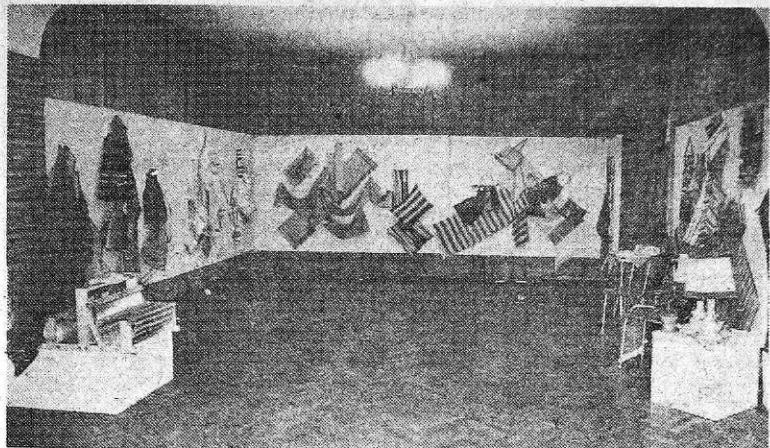
V slavnostnem programu je sodelovala tudi skupina dijakov kulturne sekcije Železarskega izobraževalnega centra, ki je pod vodstvom Stanke Geršakove izvedla recital pesmi Kajuha in Menarta. Recital je spremljal moški pevski zbor z lepimi zborovskimi vložki ljudskih pesmi. Program so zaključili s Prešernovo Zdravljico, ki so jo vsi nastopajoči zapeli skupaj.

Za čudovito darilo ženam za 8. marec se je v imenu vseh članic zahvalila nastopajočim in društvu Tončka Konobelj. Potem so žene pogostile s skromnim prigrizkom. Nadaljnji del večera so preživele v sproščenem pogovoru, ob veseli pesmi, nekatere pa so se ob poskočnih melodijah harmonike tudi zavrtele.

V sredo, 16. marca, je bila v domu društva otvoritev razstave ročnih del članic krožka za ročna dela, ki že šesto leto deluje v okviru društva. Čeprav malce pozno, je razstava namenjena počastitvi mednarodnega praznika žensk. Članice krožka tudi tokrat razstavljajo ne samo lepe, ampak tudi praktične izdelke, kot so razne pletenine, vezanine, kvačkana oblačila ter številne uporabne in okrasne izdelke. Po zgledu raznih časopisov in revij, ki nas zadnji čas čisto navajajo na smotno gospodarjenje, so tudi članice krožka osvojile tehniko »iz starega novo« in se tako vključile v splošno varčevanje.

Razstava bo odprta od 16. do vključno 23. marca od 9. do 19. ure. K ogledu so vabljeni vsi občani, ki jih zanimajo ročna dela.

I. Torkar

Z letošnje razstave ročnih del članic odseka ročnih del pri DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice (Foto I. Kučina)

O URESNIČEVANJU PROGRAMA KULTURNE SKUPNOSTI RADOVLJICA V LETU 1982

Osnovno programa dejavnosti Kulturne skupnosti Radovljica za leto 1982 predstavlja samoupravni sporazum o temeljnih plana za obdobje 1981 — 1985 in dopolnilo k sporazumu za leto 1982.

Zaradi stabilizacijskih ukrepov in omejitev porabe je kulturna skupnost selekcionirala naloge vseh izvajalcev na tiste, ki so po zakonu obvezujoče in tiste, ki so v srednjeročnem programu dogovorjene kot prednostne.

Za vse programske naloge v letu 1982 za kulturo v občini Radovljica je bilo dogovorjeno na osnovi svobodne menjave dela združevanje sredstev po prispevni stopnji 0,38 od bruto OD zaposlenih, kar je nominalno pomenilo 13.086.000,00 din, vendar se je zbralo iz vseh prispevkov iz bruto OD le 12.732.042,00 din ali 97,3 % dogovorjenih sredstev.

Na področju knjižničarstva je v letu 1982 preseženo število izposojenih knjig od načrtovanih 85.000 na 88.465, obiskovalcev od prirediteljev 33.000 na 33.699. Velik prihranek so knjižničarji ustvarili z lastno vezavo 445 knjižnih enot. Programske naloge redne dejavnosti knjižnične mreže in razstav so v celoti uresničili. Zaradi omejenih finančnih možnosti so že sicer zmanjšani plan nakupa knjig 2.000 izvodov dosegli le 1.576 izvodov.

Delavska univerza Radovljica je kupila 50 knjižnih enot družboslovne literature v vrednosti 18.932 din in ni presegla dogovorjene količine in zneska.

Muzeji radovljiške občine so programske naloge redne dejavnosti vseh svojih oddelkov v celoti uresničili. Za dogovorjeni program v letu 1982 je Kulturna skupnost Radovljica na osnovi svobodne menjave dela zagotovila muzejem 67 %, Kulturna skupnost Slovenije pa 33 % sredstev. Vodniška služba po muzejih in spominskih sobah ter galerij, varstvo in vzdrževanje je bilo v celoti realizirano. V Sivčevi hiši je bilo osem likovnih in dve foto razstavi, ob vseh otvoritvah je bil organiziran kulturni program. Izdelani so novi prospekti, katalogi in značke. V Muzeju talcev so zaposlili novo delavko. Vse druge naloge opravljajo še vedno pogodbeni delavci. Zaradi zakonskih omejitev niso zaposlili kustosa raziskovalca NOB, ampak je to nalogo prevzel sedanji kustos v Kovaškem muzeju Kropa.

Celotno raziskovalno dejavnost zgodovine NOB, lani je tekla akcija raziskav političnih organizacij med NOB in zbiranje gradiva o aktivistih OF, SPZZ, SKOJ, ZSM in pionirske organizacije, vodijo raziskovalci Gorenjskega muzeja v okviru programa pokrajinskega in okrožnega odbora OF. Naloge so v celoti opravili.

Dogovorjene akcije Gorenjskega muzeja v Kranju, in sicer: raziskave arheološke topografije Bohinja, delavska kulturna društva med obema vojnima in bibliografija raziskav NOV na Gorenjskem so bile izvedene. Kulturna skupnost je zagotovila del sredstev (500.000,00 din) po zakonu obvezujoče naloge za varstvo

naravne in kulturne dediščine po programu zavoda Triglavski narodni park na Bledu.

Na področju spomeniškega varstva so poleg temeljne dejavnosti kljub omejenim sredstvom in naraščanju stroškov opravljene naslednje načrtovane akcije: obnovitvena dela Studor 16, konservatorska dela in arheološka raziskava na razvalinah gradu Kamen, dokončno je obnovljen spomenik NOB v Radovni in opravljena restavratorska dela na fasadah v Radovljici. Vse akcije so bile izvršene po programu.

Zgodovinski arhiv Ljubljana — enota za Gorenjsko Kranj je program arhivskega varstva, ki je bil delno zmanjšan, realiziral, razen strokovne obdelave gradiv okrajnega ljudskega odbora Jesenice-Radovljica.

Program množične in ljubiteljske kulture, ki ga izvaja Zveza kulturnih organizacij Radovljica, je bil v večjem delu uresničen in tudi presežen. Skupaj so v letu 1982 kulturna društva in sekcije ter izvršni odbor ZKO organizirali 1.076 raznih akcij in prireditev. Zaradi finančnih omejitev ni izvedena izmenjava kulturnih skupin s pobratenima občinama Brus in Svilažnac, odpadlo pa je tudi gostovanje v Bujah, sodelovanje s kulturnim društvom zamejskih Slovencev in s SKSD Bled iz Essna.

Likovna dejavnost se je uveljavila tako v okviru sekcije LIKOR kot v KUD Bled ter v Sivčevi hiši. V celoti je uresničen tudi program prireditelj kulturne akcije za delovne kolektive ter program fotokino kluba Radovljica in Bohinja. Dejavnost sicer ni večja kot leto prej, vendar dosti bolj selekcionirana in kakovostna.

Na področju informiranja o dejavnosti Kulturne skupnosti Radovljica in kulture v občini je imela prednostno vlogo LRP Triglav Jesenice, ki je izpolnila vse dogovorjene naloge. Razen rednih petkovih oddaj »kulturna snovanja«, obvestil o kulturnih dogodkih v vsakodnevnih poročilih so bile namenjene informiranju o kulturi tudi »naši razgledi«, »naše zrcalo«, nedeljska kronika in oddaja »mi pa nismo se uklonili«. Kulturna skupnost Radovljica je na osnovi dogovora o svobodni menjavi dela lani namenila LRP Triglav 199.212,00 din, kar je 4,17 % udeležbe v celotnem financiranju njenega programa.

Razen naštetih nalog je kulturna skupnost v letu 1982 namenila dogovorjena sredstva za program podpisnikov družbenega dogovora o varstvu, urejanju, vzdrževanju in postavljanju spomenikov in spominskih obeležij ter grobišč in grobov NOV v občini Radovljica, za kulturne programe humanitarnih organizacij, za vzdrževalna dela na kulturnih domovih, za izobraževanje delegatov, za dotacije posameznim kulturnim društvom in za dejavnost strokovnih služb.

POPRAVEK

V obvestilu pod sliko o izjemnem jubileju ljubiteljske gledališke igralke TATJANE KOŠIR v amaterskem gledališču Tone Čufar Jesenice v 10. številki Železarja, 10. marca, na str. 16, je prišlo do ne-ljube napake. Tatjana je 1. marca odigrala osemstoto predstavo in ne petstoto, kot smo pomotoma zapisali.

Oproščamo se za to ne-ljubo napako.

Uredništvo Železarja

Z razstave ročnih izdelkov članic sekcije za ročna dela na Dovjem (Foto I. Kučina)

ČETRTA PREMIERA NA JESENICAH

V petek, 25. marca, bodo na jeseniškem odru predstavili četrto premiero v letošnji sezoni. V okviru gledališkega študija so z mladino nastudirali eksperimentalno predstavo, igro Eugena Ionesca PLESTA PEVKA.

Režija je delo Mirana Kenda, sceno je pripravil Jože Bedič, dramaturg pa je bil Milan Stepanovič. V igri nastopajo: Sandi Jakopič, Irena Varek, Igor Škrli, Mojca Strgar, Bojan Pogačnik in Simona Anderlič.

V nedeljo, 27. marca, bo prva ponovitev igre, abonmajske predstave pa se bodo izvršile v prihodnjih štirinajstih dneh.

Obiskovalce opozarjamo, da bo pričetek predstav v poletnem času (po 27. marcu) ob 20. uri.

ŽENAM, MATERAM, DEKLETOM ZA 8. MAREC

Pod tem naslovom sta šolsko kulturno društvo Ježkov rod z osnovne šole Karavanskih kurirjev NOV in foto klub Andrej Prešern Jesenice pripravila občinsko pionirsko foto razstavo. Otvoritev je bila v avli šole na Koroški Beli. Učenci so pripravili kratak kulturni program, nato pa je sledila podelitev priznanj in nagrad.

Na razpis se je odzvalo šest foto krožkov, in sicer je 42 pionirjev poslalo 153 fotografij. Izmed teh jih je bilo 80 odbranih za razstavo.

Nagrade za posamezne fotografije so prejeli: 1. Uroš SMOLEJ (Dajmo naši) OŠ 16. december Mojstrana, 2. Edi ADROVIČ (Duet) OŠ Tone Čufar Jesenice in Marko HASIMOVIČ (Pregledovanje), 3. Darko GREGORI (Dvojčici), Aleš PUŠAVEC (Svetleči členi) — vsi OŠ Karavanskih kurirjev NOV Koroška Bela, Tomaž RANT (Radovednež) OŠ Tone Čufar.

Za kolekcijo (3 fotografije) so bile podeljene naslednje nagrade: 1. Jože KONIC, OŠ Karavanskih kurirjev NOV Kor. Bela (Portret 1, Portret 2, Portret 3), 2. Natalija Savinšek, OŠ Ježihov Voranc Jesenice (Mladi glasbenik, Duro Tiro, Važič), 3. Peter Muhar, OŠ Karavanskih kurirjev NOV Kor. Bela (Znanec, Razgovor, Deklica), 4. Amira Kerič, OŠ Karavanskih kurirjev NOV Kor. Bela (Nasmeh, Vrtnarica, Na temo) in 5. Boštjan Sikonek, OŠ Tone Čufar Jesenice.

Razvrstili smo tudi najboljše krožke, in sicer: 1. foto krožek OŠ

Karavanskih kurirjev NOV Koroška Bela, 2. foto krožek OŠ Tone Čufar Jesenice in 3. foto krožek OŠ Prežihov Voranc Jesenice.

Po objavljenih rezultatih smo iz šolske avle odšli v delavski dom Julke in Albina Pibernik na Javorniku, kjer je bila proslava v počastitev dneva žensk. Prisotne je najprej pozdravila Hilda Zgonc, predsednica sveta za družbeno aktivnost žensk pri OK SZDL Jesenice. Nato so kot recitatorji in pevci nastopili učenci osnovne šole Karavanskih kurirjev NOV s Koroške Bele in varovanci vrtca Julke Pibernik z Jesenice. Za zaključek so nas razveselile delavke Gorenjskih oblačil s pestro modno revijo. Na njej so pokazale bogato kolekcijo spomladanskih in poletnih oblačil.

Naj omenim še to, da je bila dvorana nabito polna in da so obiskovalci, predvsem žene, zadovoljne odhajale domov.

Irena Avenik, literarna
novinarski krožek
OŠ Karavanskih kurirjev NOV
Koroška Bela

8. MAREC — MEDNARODNI DAN ŽENSK

Že pred 8. marcem smo se odločili, da bomo na dan žena obiskali in obdarovali vse žene v krajevni skupnosti Žirovnica, ki so že dopolnile osemdeseto leto. Tov. Markeževa nam je pomagala narediti robčke. Te smo priložili čestitkam, ki smo jih naredili sami.

V torek, 8. marca, smo se učenci 7. a razreda razdelili na skupine in se dogovorili, v kateri del krajevnih skupnosti bo kakšna skupina šla.

Kako vesele so bile žene naših čestitk. Prenekatere solze sreče so stekle po licih, ko smo jim izročili skromna darila. Najbolj so bile presenečene, ko so na robčku zagledale svoje ime. Še bolj smo jih razveselili s tem, ko smo jim povedali, da robček lahko preberejo, ker smo uporabili oostojno barvo za tekstil. Spraševale so nas, zakaj smo se spomnili ravno njih, ki so zaradi starosti odrezane od sveta. Tudi mi smo bili presenečeni, ker smo jih skoraj vse našli pri delu.

Vsaka je po svoje skrivala težo let, vsaki je življenje zarezalo gube na obraz. Najbolj nam je ostal v spominu obisk v stari hiši, poleg katere je bila drvarnica. Odprli smo vrata v

ogradi in stopili proti hiši. Na sekanje v drvarnici ni bil nihče pozoren. Potrkali smo na hišna vrata. Na prag je stopilo mlado dekle. Ko smo jo povprašali za mamo, se nam je nasmehnila in nam povedala, da je v drvarnici. Vsi negotovi smo počasi stopali proti hrupu, ki je prihajal iz drvarnice. Že smo bili pred njo — ženo — malo upognjenega telesa, a vselega obraza, s katerega so gledale v nas živahne oči. Tudi ta žena je bila ena izmed mnogih, ki ji je naš obisk prinesel kanček veselja v njeno življenje.

Ob slovesu smo vsem zazeleli, da bi jih naslednje leto spet dobili čite in zdrave.

Maja Burja, 7. a,
novinarski krožek
COŠ Gorenjskega
odreda Žirovnica

PRAZNOVANJE 8. MARCA NA COŠ TONE ČUFAR

Bogato kulturno življenje na COŠ Tone Čufar se je pokazalo tudi ob praznovanju dneva žensk. Ta dan smo na šoli počastili na različne načine. Za nižjo in višjo stopnjo so učenci, ki sodelujejo pri šolskem radiu, pod vodstvom Rože Ravnik pripravili različni oddaji. Novinarski krožek je izdal drugo številko Mladega kovinarja. Glavna prireditev je bila popoldne in je bila namenjena vsem materam učencev, delavkam šole in ostalim krajanom KS Plavž.

Osrednja prireditev je bila v večnamenskem prostoru šole ob 17. uri. Predsednik OO ZSMS učenec šole Mitja Klemenč je v pozdravnem nagovoru orisal zgodovinski pomen praznika žensk.

Na proslavi so sodelovali pevci in recitatorji. Mladi recitatorji nižjih razredov osnovne šole, ki jih vodi Metka Kern, so nam predstavili preprostejša pesmi o ženi in materi. Počeli so jih prisrčno in doživeto. Recitatorji višjih razredov, ki jih vodi Igor Škrli, so se predstavili s kvalitetnim recitalom Minattujeve poezije, posvečene ženski.

Glasbeni del prireditve so prispevali pevski zbori, ki delujejo na šoli. Mladinski pevski zbor in starejši pevski zbor pionirjev vodi Mira Mesarič, mlajši pevski zbor pionirjev pa Marija Reichman. Z vrsto lepih in prijetnih pesmi so prireditvi dali ubranost in celovitost.

Kulturna prireditev je bila na visoki kvalitetni ravni in je navdušila poslušalke. Učenci so znova dokazali, da pridno in vestno delajo pod vodstvom svojih mentorjev, kar je ob prijetni kulturni prireditvi še eno darilo ženam za praznik.

Snežana Dejanovič, novinarski krožek, COŠ Tone Čufar

Osem jeseniških pionirk je tekmovalo na 13. pokalu »8. MAREC« v Zagrebu, ki je ob državnem prvenstvu največje tekmovalne v ženski športni gimnastiki. Zagrebčani so to tekmovalno organizirali v preteklih letih dostojno in v zadovoljstvo vseh udeležencev. To pot je bilo precej slabše. V veliki športni dvorani osnovne šole v Novem Zagrebu bi morale po programu priti s tekmovalcem mlajše mladinke ob 16. uri. Takrat pa je tekla v dvorani še odbojarska tekma zagrebske lige; ki je bila zaključena šele ob 17. uri. Nato so morali organizatorji postaviti v dvorani še vsa tekmovalna orodja s parternim odrom in tekmovalje se je pričelo šele petnajst minut čez osemnajsto uro. Ker je bilo tekmovalk veliko, so morale tekmovalke v dveh izmenah. Tekmovalje je bilo končano šele ob 22. uri.

Organizatorji so povzročili s to napako veliko nevednosti udeležencev, ki so zaradi tega zamudili večerne vlake proti Sloveniji in so morali neplanirano prespati v Zagrebu, kar je pomenilo tudi za Jeseničane velik strošek. Prav gotovo taka neodgovornost organizatorjev ni v prid propagandi za športno gimnastiko, posebno še, ker pri tem potegnejo najkrajši konec otroci, deklice stare od 8 do 12 let. Začetne nevednosti so popestrile še sodnice, ki so zaradi usklajevanja ocen tekmovalke tako, da so imeli vsi, tekmovalke in trenerji, precej zrahane živce. Tekmovalke so se kljub temu srčno borile in pokazale, da imamo v Jugoslaviji kar lepo zaledje obetajočih telovadk. Žal je delo z njimi premalo strokovno, pa tudi materialnih pogojev ni dovolj, da bi se razvile v kvalitetne vrhuške telovadke. Največji napredek je pokazala zagrebska gimnastična šola, kjer složno dela z veliko podporo mesta in krajevnih skupnosti ekipa poklicnih trenerjev, vodi pa jih priznan čehoslovski trener.

V Sloveniji imamo poklicne trenerje tudi v Ljubljani, ki pa ne najdejo skupnega jezika za vidnejši napredek ženske športne gimnastike. Zato je bilo eno od neprijetnih presenečenj tudi viden padec kvalitete ljubljanskih telovadk. Pri mlajših mladinkah so jim Zagrebčanke nepričakovano pobrale v finalnem tekmovalju na posameznih orodjih kar dve zlati kolajni, ki so jih pričakovale ljubljanske. Najbolj moti, da so Ljubljankanke zelo površne in slabe v estetski izvedbi. Če tega ne bodo pričeli takoj popravljati, nimajo velikih možnosti za kvaliteten vrh v jugoslovanski gimnastiki, da o kakih mednarodnih kvailitetah niti ne govorimo.

Jeseniške pionirke so bile ob močni konkurenci nekako v sredini kvalitete, bile pa so tudi med mlajšimi. Najuspešnejši sta bili Sandra Stefanovska in Nina Slaninik, ki sta zbrali po 32,65 točk in se uvrstili po oceni nekje med 15. in 20. mestom. Za uvrstitve nad desetim mestom ni bilo moč dobiti rezultatov, kar je tudi ena od neprijetnih napak organizatorjev. Slabše, kot smo pričakovali, se je uvrstila Stefanovska, ki je prvič skakala čez konja premet z obratom 180 stopinj v naskoku in 360 stopinj po odpru. Žal se ji skok ni najbolje posrečil in je dobila samo 7,35 točke. Bo pa zagotovo kmalu bolje.

Slab nastop je imela tudi na gredi. Predvsem zaradi treme, ker je imela prvič v vaji tudi premet nazaj. Dvakrat je padla z orodja, a kljub temu dobila oceno osem točk. Tudi v parterju je imela slab dan. Med vajo se je zmedla, nekoliko spremeni smer in kombinacijo skokov, nato pa si je drugo polovico vaje samo še sproti izmisljevala. Kljub temu je prejela oceno 9,05 točk in se uvrstila na 7. mesto, za zmagovalko pa je zaostala samo za dve desetinki točke. Slaninikova je tekmovala brez napak. Manjkajo pa ji prvine težine »B«, ki so predpisane za selekcijo mlajših mladink. Ker jih na treningu že kar dobro obvlada, bo do republiškega prvenstva zagotovo otežila vaji na bradlji in gredi.

Ostale Jeseničanke so bile manj uspešne, ker jim primanjkuje težjih prvin, ki so predpisane za selekcijo mlajših mladink. V Zagrebu so tekmoval: Nina Slaninik, Sandra Stefanovska, Borka Krejčič, Milica Kos, Mojca Perat, Sandra Možina, Irena Bertonec in Barbara Pavlinček.

Med članicami zveznega razreda je po enoletnem premoru ponovno tekmovala Karmen Gasar, ki si je pred letom dni pokodovala koleno prav na tekmi za pokal »8. MAREC«. Tekmovala je le trinajst članic, dejansko vse, kar imamo trenutno v Jugoslaviji v zveznem razredu. Pričakovano je bila zmaga državne prvakinje Dragane Došen, presenetljivo, a zaslužno, pa je zmagala šele 14-letna Tamara Berkovič iz Zagreba. Za zdaj najbolj obetajoča mlada tekmovalka, Jeseničanka Gasarjeva v tako težki konkurenci ni mogla storiti veliko. Bila je enajsta. Dobro je izvedla vajo na bradlji (ocena 8,10), na gredi, njenem najboljšem orodju, pa je kar trikrat padla z orodja, kar pa se je pripetilo večini tekmovalk.

REZULTATI:
Mlajše mladinke (71): 1. Bojana Šipčić (LGZ) 35,13, 2. — 3. Nevenka Savič (Karlovac) in Mojca Zamuda (LGZ) 34,84; Finale na posameznih orodjih: Prestok: 1. M. Zamuda 8,65; Dvovišinska bradlja: 1. Tina Matoh (LGZ) 9,10; Gred: 1. Ivana Čutura (N. Zagreb) 9,40; Parter: 1. Savič (N. Zag.) 9,25, 7. Sandra Stefanovska 9,05.

IZLET NA SREDNJI VRH

V soboto, 5. marca, smo se zbrali mladi planinci na avtobusni postaji na Jesenicih. Z avtobusom smo se odpeljali v Gozd Martuljek. Že takoj pri izstopu nas je sprejela bela snežna odeja. Začeli smo se kepati, saj je pri nas sneg že skopnel. Pot se je vila mimo nekaj hiš po ravnem, nato pa po kolovozni poti navkreber. Po strmem pobočju so se kuzale iz zemlje »kurice«. Ves čas se nam je odpiral pogled na martuljske gore s Spikom na celu. Nebo je bilo brez oblaka, pa tudi sonce nas je kar precej grelo. Že precej visoko smo srečali dva traktorista, ki sta vozila gnoj na njive.

Prvi postanek smo imeli na kmetiji pri Robčevih, kjer so nam postregli s kajmakom. Ogledali smo si tudi hlev poln konj in krav, pred hlevom pa so se pasle ovce. V veži v hiši imajo razstavljenega planinskega orla in polno jelenovih rogov. Nato smo šli po poti malo navzdol do križpotja in proti hišam v Srednjem vrhu. Ustavili smo se v mladinskem domu, kjer smo malo pomalicali in se odpeljali. Na travniku smo se kepal in lovili. Vračali smo se po cesti, ki je bila že kopna, le ponekod malo blatna. Med potjo smo videli, kako je po skali padal zaledeneli slap. In tu in tam se je stalil, da se je videla padajoča voda. Tudi peli smo in pripovedovali šale. V Martuljek smo spet počakali na avtobus, ki nas je zadovoljno odpeljal proti domu.

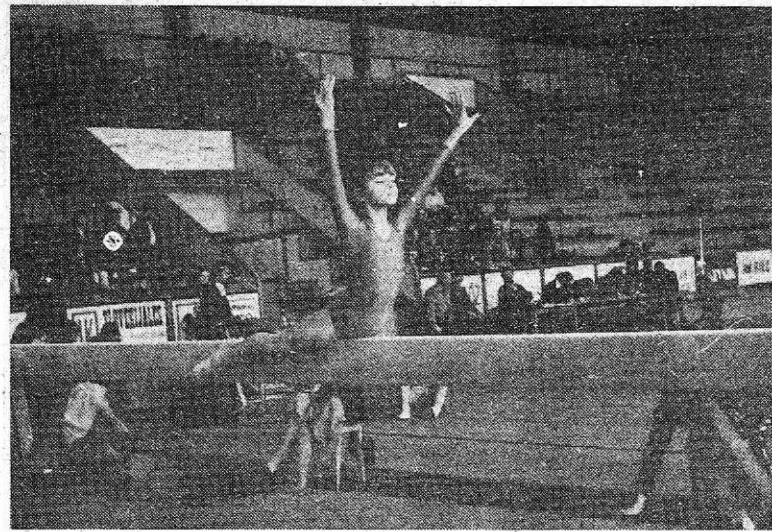
Franci Markelj
MO PD Javornik-Koroška Bela

TELOVADKE NA POKALU »8. MAREC«

Mladinke (25): 1. Barbara Miklič (LGZ) 35,55, 2. Ljiljana Zumbulović (N. Sad) 35,35, 3. Saša Mehak (LGZ) 35,05; članice (13): 1. Tamara Berkovič (Zagreb) 36,65, 2. Dragana Došen (N. Sad) 35,25, 3. Nataša

Kočevar (N. mesto) 35,00, 4. Ana Markun (LGZ) 34,55, 5. Vesna Arbanas (Karlovac) 34,50, 6. Marija Zvab (LGZ) 34,25, ... 11. Karmen Gasar Jesenice 29,80.

M. L.

Sandra Stefanovska med vajo na gredi v finalnem tekmovalju na pionirskem pokalu v Ribnici. Na tem orodju je osvojila 5. mesto med mlajšimi mladinkami (Foto L. Mesarič)

MED NAJBOLJŠIMI NA ŠPORTNO-REKREATIVNEM PODROČJU V ŽELEZARNI

Komisija za šport in rekreacijo pri izvršnem odboru sindikata delovne skupnosti E-TKR-NG je 5. marca pripravila in zelo lepo izvedla razglasitev rezultatov ter podelitev kolajin in priznanj. Ob tej priložnosti je predsednik komisije Miloš Ferik uvodoma povedal, da je bila v vseh tekmovalnih panogah udeležba 34 odstotka, saj je na tekmah sodelovalo kar 161 zaposlenih v delovni skupnosti, od tega 120 moških in 41 žensk. Nastopili so 529 krat, in sicer 241 krat v okviru tekmovalne delovne skupnosti ter 288 v okviru Železarne. Ekipno so zasedli desetkrat prvo, trikrat drugo in tretje ter po enkrat peto, deseto in trinajsto mesto. V skupnem seštevku so bili v okviru Železarne v zimskem tekmovalju prvi, v letnem pa dru-

gi. V moški in ženski konkurenci so ekipno osvojili prvo, po točkovanju udeležbe pa drugo mesto.

Poleg vsega tega so se na pobudo ZTKO Jesenice udeležili dvoboja z ekipo Iskra Blejske Dobrava pod naslovom »rekreacija za vse«. Tu in na turnirju v kegljanju na ledu so osvojili prvo mesto. Razen tega se zadovoljivo število članov redno udeležuje tudi tedenske rekreacije v telovadnici Železarskega izobraževalnega centra, kjer igrajo odbojko in košarko ter rekreacijske drsnja v hali v Podmežakli.

V slovesnosti so prvim trem posameznikom podelili lično izdelane medalje, ekipam pa priznanja.

B. B.

PREGLEDNA RAZSTAVA LJUBITELJSKE LIKOVNE USTVARJALNOSTI OBČINE ŠKOFJA LOKA

V soboto, 26. marca, bodo ob 18. uri s krajšim kulturnim programom v razstavnih prostorih Delavskega doma na Jesenicah odprli pregledno razstavo ljubiteljske likovne ustvarjalnosti v občini Škofja Loka, ki sta jo pripravila Loški muzej — galerija in Zveza kulturnih organizacij Škofja Loka.

Razstava prikazuje ustvarjalno delovanje na likovnem področju v škofjeloški občini. Na razstavi se s svojimi deli predstavlja 25 ljubiteljev likovne ustvarjalnosti z zelo pestrim izborom likovnih del na slikarskem, grafičnem in deloma tudi na kiparskem področju.

Razstava bo odprta do vključno 6. aprila vsak dan, razen nedelje, od 16. do 19. ure in ob ponedeljkih, sredi in petkih dopoldan od 9. do 12. ure.

JAVNA LICITACIJA

Skupščina občine Jesenice, sekretariat za občno upravo in splošne zadeve objavlja

JAVNO LICITACIJO

za prodajo naslednjih najdenih predmetov:

1. ženska ročna ura SLAVA, izključna cena 400,00 din, 2. ženska ročna ura BREIL 500,00 din, 3. ženska ročna ura ARETA 500,00 din, 4. ženska ročna ura TISSOT 700,00 din, 5. ženska ročna ura SACHAT 700,00 din, 6. ženska ročna ura GOLANA 700,00 din, 7. ženska ročna ura DARWIL 400,00 din, 8. ženska ročna ura ARISTOKRAT 400,00 din, 9. ženska ročna ura TOYA 200,00 din, 10. ženska ročna ura SEKONDA 400,00 din, 11. moška ročna ura BIFORA 200,00 din, 12. moška ura OMEGA 700,00 din, 13. fotoaparat SMENA 300,00 din, 14. fotoaparat SMENA 300,00 din, 15. fotoaparat FEO 3.800,00 din, 16. fotoaparat ZENIT 1.200,00 din, 17. moške drsalke 600,00 din, 18. ženske drsalke 500,00 din, 19. otroške drsalke 400,00 din, 20. kalkulator CASIO 1.500,00 din, 21. smučji z okovjem GL700 600,00 din, 22. smučarski čevlji KOFLACH 700,00 din, 23. smučarski čevlji RAICHELE 400,00 din, 24. vrčki za pivo 10,00 vrček, 25. smučji ELAN dolž 205 cm 1.000,00 din, 26. plastični (kanti) posodi 2 kom. 200,00 din, 27. hladilnik LEVIS 1.500,00 din, 28. ženski jesenski plašč št. 90 2.000,00 din, 29. elektromotor RADE KONCAR moč 1 KW 1.000,00 din.

Javna licitacija se bo pričela v sredo, 30. marca, ob 15. uri v kletnem hodniku stavbe Skupščine občine Jesenice, Titova 78.

Ogled najdenih predmetov, ki bodo prodani na javni licitaciji, bo en teden prej, to je v sredo, 23. marca, od 12. do 15. ure v kletnem hodniku stavbe Skupščine občine Jesenice, Titova 78.

Pravico do sodelovanja na javni licitaciji imajo vse pravne in fizične osebe, ki bodo položile varščino v višini 10 % od začetne izključne cene. Varščina se položi ob pričetku javne licitacije.

CEPLJENJE PSOV

Na podlagi 8. člena odredbe o preventivnih cepljenih in diagnostičnih preiskavah v letu 1983 (Ur. list SRS št. 45/82) ŽIVINOREJSKO VETERINARSKI ZAVOD GORENJSKE — KRANJ, Iva Slavca 1,

OBVEŠČA LASTNIKE PSOV,

da bo obvezno cepljenje psov proti steklini na območju občine JESENICE po naslednjem razporedu:

24. marca: RATEČE ob 12. uri na centralnem parkirnem prostoru; PODKOREN ob 13. uri pri zbiralnici mleka; KRANJSKA GORA, LOG ob 14. uri pri gasilskem domu; GOZD MARTULJEK, SREDNJI VRH ob 15.30 za hotelom Špič; MOJSTRANA, BELCA, ZG. RADOVNA ob 17. uri pri KS Mojstrana; DOVJE ob 18. uri pri zbiralnici mleka.

25. marca: HRUŠICA ob 14.30 pri gostilni Črnologar; KOROŠKA BELA, POTOKI ob 15.30 pri gasilskem domu; JAVORNIK ob 16.30 pri Vatrostalni; BLEJSKA DOBRAVA, LIPCE, KOČNA PODKOČNA ob 17.30 pri gostilni Por.

26. marca: JESENICE ob 7.30 do 10.30 na parkirnem prostoru pri Vatorju — pred spominskim parkom; PLANINA POD GOLICO, PRIHODI, PL. ROVT ob 11. uri pred trgovino; JAVORNIŠKI ROVT, PRISTAVA ob 13. uri pri domu na Pristavi; MOSTE, BREG, ŽIROVNICE, SELO, ZABREZNICA ob 14. uri pri tehnični v Žirovnici; BREZNICA, DOSLOVČE, VRBA, RODINE, SMOKUČ ob 16. uri pri KS Breznica.

ZAMUDNIKI:

31. marca: RATEČE, PODKOREN, KRANJSKA GORA, LOG, GOZD MARTULJEK, SREDNJI VRH ob 15. uri pri gasilskem domu v Kranjski gori; DOVJE, MOJSTRANA, BELCA, ZG. RADOVNA, HRUŠICA ob 16. uri pri KS Mojstrana; JAVORNIK, KOROŠKA BELA, POTOKI ob 17. uri pri Vatrostalni; BL. DOBRAVA, LIPCE, KOČNA, PODKOČNA ob 18. uri pri gostilni Por.

1. aprila: JESENICE ob 15. do 17. ure na parkirnem prostoru pri Vatorju pred spominskim parkom; MOSTE, BREG, ŽIROVNICA, SELO, ZABREZNICA ob 17.30 pri tehnični v Žirovnici; BREZNICA, DOSLOVČE, VRBA, SMOKUČ, RODINE ob 18. uri pri KS Breznica.

Zahvale

Ob boleči izgubi dragega moža

FRANCA KAVČIČA

se iskreno zahvaljujem vsem sosedom, sorodnikom, znancem in prijateljem, ki so mi v teh težkih dneh pomagali. Posebno hvaležnost čutim do Bergantovih, Kosmačeve, Tarmarove in vseh, ki so kakorkoli pokazali, da ga imajo radi.

Zahvaljujem se dr. Jensterlovi in internemu oddelku Bolnice Jesenice za nudeno pomoč v njegovem trpljenju.

Iskrena hvala organizaciji ZB NOV in vojaških vojnih invalidov Jesenice ter govedniku Gabrijelu Divjaku, kakor tudi krajevni skupnosti Medvode-Vaše-Goričane, ki ga je tako nesebično sprejela za svojega. Tonedu Stajerju, prijatelju iz mladih let, najlepša hvala za prisrčne poslovalne besede.

Prav vsem, ki ste ga spremlili v tako velikem številu v njegov zadnji dom, iskrena hvala. Zahvaljujem se vsem za pisna in ustna sožalja.

V imenu vseh sorodnikov
žena Milka

Ob boleči izgubi našega dragega očeta, starega očeta in brata

FRANCA KRALJA

se iskreno zahvaljujem vsem sorodnikom, znancem in prijateljem za cvetje in izrečena sožalja. Zahvaljujem se osebju doma dr. Franceta Berglja za skrb in nego. Hvala tudi vsem, ki ste ga spremlili na njegovi zadnji poti in pevcem DU Javornik-Koroška Bela za zapete žalostinke ob njegovem grobu.

Zalujoči vsi njegovi

Ob boleči izgubi našega dragega moža, očeta, deda in brata

FRANCA TRATNIKA

se iskreno zahvaljujem vsem sorodnikom, prijateljem, znancem in dobrim sosedom za izrečena sožalja in darovane cvetje.

Zahvaljujem se zdravnikom in osebju Zdravstvenega doma Radovljica in Bolnice Jesenice - interni oddelki, za lajšanje bolečin v njegovih zadnjih dneh. Hvala Planinskemu društvu Javornik-Koroška Bela za spremstvo na njegovi zadnji poti in prapor ter ostalim organizacijam in pevskemu zboru Društva upokojencev Radovljica za zapete žalostinke.

Iskrena hvala vsem, ki ste se v tako velikem številu poslovali od njega in ga spremlili na njegovi zadnji poti.

Zalujoči: žena Barbka s sinom Bogdanom z družino, sestre in ostalo sorodstvo

Ob izgubi naše drage mame, babice in prababice, sestre in tete

ANE ROZMAN

se iskreno zahvaljujem vsem sorodnikom, prijateljem in sosedom za izrečeno sožalje in podarjeno cvetje. Zahvaljujem se tudi dr. Milerjevi in dežurnemu zdravniku za hitro pomoč.

Hvala delavcem TOZD Klavnica Jesenice in pevcem Društva upokojencev Javornik-Koroška Bela za zapete žalostinke.

Zahvaljujem se vsem, ki ste se v tako velikem številu poslovali od nje in jo pospremili na njeni zadnji poti.

Zalujoči vsi njeni

Ob boleči izgubi ljubega moža, očeta in dedka

RUDOLFA OGRINA upokojenca Železarne

se iskreno zahvaljujem vsem, ki so ga spremlili na njegovi zadnji poti. Hvala govedniku za poslovalne besede, pevcem in godbenikom za žalostinke. Hvala vsem za podarjeno cvetje.

Vsi njegovi

Osnovni organizaciji sindikata delovne skupnosti SEO-TKR-NG in sodelavcem se iskreno zahvaljujem za denarno pomoč, ki sem jo prejela ob izgubi mojega očeta.

Jožica Žakelj

Ob boleči izgubi drage žene

MARIJE SLAPAR

se iskreno zahvaljujem dobrim sosedom za nesebično pomoč, vsem stanovalcem blokov v Podmežakli za denarno pomoč in darovano cvetje ter spremstvo na njeni zadnji poti.

Posebno zahvalo sem dolžan družini Kambič za vso pozornost in dobroto.

Iskrena hvala tudi zdravnikom in strežnemu osebju internega oddelka Bolnice Jesenice.

Vsem, ki so na kakršenkoli način počastili njen spomin, najlepša hvala.

Zalujoči mož Ludvik in sorodniki

Ob boleči izgubi dragega brata in strica

JOŽA LASNIKA

se iskreno zahvaljujem vsem sorodnikom, prijateljem in znancem za sočustvovanje, darovane cvetje in spremstvo na njegovi zadnji poti.

Posebno zahvalo smo dolžni domu oskrbovancev Franceta Berglja za dolgoletni humani odnos in zdravljenje. Vsem sestram in ostalemu osebju še enkrat hvala za prizadevanje.

Enako zahvalo izrekamo družinam Likozarjevim, Grebenškovim in Hodžičevim s Ceste talcev 7/b.

Zahvaljujem se govedniku Gabrijelu Divjaku za tople poslovalne besede. Hvala godbi in pevcem za žalostinke.

Hvala vsem, ki ste ga spremlili na njegovi zadnji poti in nam domačim olajšali te težke trenutke.

Zalujoči brat
Fritz z družino

Ob boleči izgubi našega dragega moža, očeta in starega očeta

ALOJZA GREGORIČA

se najlepše zahvaljujem vsem sorodnikom, sosedom na Bokalovi 3, posebno družini Brezovec, prijateljem, znancem in ostalim za izrečena sožalja ter za cvetje in venec.

Lepa hvala govedniku Stanetu Križnarju in Gabrijelu Divjaku.

Zahvaljujem se tudi pevcem jeseniških upokojencev za zapete žalostinke in vsem, ki ste ga spremlili na njegovi zadnji poti.

Vsi njegovi

Ob boleči izgubi naše drage žene, mame, stare mame in tete

CECILIJE NOČ roj. MARKEŽ

se iskreno zahvaljujem vsem, ki ste v težkih dneh sočustvovali z nami in našo mamo spremlili na njeni zadnji poti.

Zahvaljujem se zdravstvenemu in strežnemu osebju Bolnice Jesenice za oskrbo in lajšanje bolečin. Posebno zahvalo smo dolžni dr. Markežu in dr. Mülnerjevi.

Iskrena hvala pevcem in govedniku.

Se enkrat se toplo zahvaljujem vsem, ki ste nam kakorkoli izrazili sožalje.

Zalujoči: mož Martin, sin Martin, hčerka Mojca z družino, bratje Tine, Lovro in Ivan ter ostalo sorodstvo

Ob boleči izgubi moje drage žene

MILANE KOMLIJANEC

se iskreno zahvaljujem vsem, ki ste sočustvovali z mano in mi pomagali prebroditi te težke trenutke.

Posebno zahvalo dolgujem dr. Stojakoviču in osebju oddelka za intenzivno nego Splošne bolnice Jesenice, ki so prizadevno skrbeli zanjo in ji lajšali bolečine zadnjih dni.

Iskreno se zahvaljujem tudi družinam Dolenc in Pogačar in Anki Šmitek, ki so mi stali ob strani tako v času žene bolezn kot tudi ob zadnjem slovesu.

Anton Komljanec

DEŽURNI TRGOVINI

V soboto, 26. marca, bosta na Jesenicah od 7. do 18. ure odprti trgovini: **SPECERIJA BLEĐ** - supermarket Union, Titova 22 in

ROŽCA - samopostrežna trgovina 9, Bokalova 5/a.

DEŽURSTVO V AVTOMEHANIČNIH DELAVNICAH NA JESENICAH

V soboto, 26. marca: **Peter PRIMOŽIČ**, Jesenice, Finžgarjeva 2.

DEŽURNA LEKARNA

V mesecu marcu je za občini Jesenice in Radovljica **dežurna lekarna v Radovljici.**

ČLANOM DU JAVORNIK-KOROŠKA BELA

Društvo upokojencev Javornik-Koroška Bela obvešča svoje člane, da smo začeli vpisovati za izlet v **DŽERDAP**. Vsa pojasnila o ceni izleta, programu in tudi odhodu dobijo člani v domu društva na Javorniku vsak torek ob 9. do 12. ure. Prijavite lahko tudi svojce. Prav tako smo začeli zbirati interese za letovanje v Biogradu na moru in v Crikvenici. Prosimo vse tiste, ki se zanimajo za izlet in za letovanje v domovih Železarne, da se čimprej prijavijo, da bomo lahko pravočasno oddali prijave.

Izlet bo v mesecu maju. Natančen datum bomo določili, ko bomo vedeli za število prijaviteljev, da si lahko zagotovimo obisk v Hiši cvetja v Beogradu. Odlučili smo se za avtobusni prevoz, ker je cenejši.

Ob mnogo prerani in težki izgubi ljubljene žene in mame

JOŽICE PREZELI

se zahvaljujem kolektivu centra za socialno delo Jesenice, PGRC železarne Jesenice in Gasilskemu društvu Hrušica, Bolnici Jesenice, Kliničnemu centru v Ljubljani, reševalni postaji Zdravstvenega doma Jesenice, PD Dovje-Mojstrana za vso skrb in pozornost ob bolezni in težki izgubi.

Zahvaljujem se vsem sorodnikom, znancem in prijateljem, zlasti pa sosedom za pozornost in vsestransko pomoč, za darovane vence in cvetje ter številno spremstvo na njeni zadnji poti. Hvala pihalnemu orkestru Jeseniških železarjev in zboru DU Jesenice.

Se enkrat vsem in vsakemu posamezniku hvala.

Zalujoči: mož Nace ter hčerki Anda in Alenka

Ob boleči izgubi naše drage mame, babice in prababice

IVANE TORKAR

se iskreno zahvaljujem vsem sorodnikom, prijateljem, znancem, sosedom in ostalim za izražena sožalja in darovane cvetje. Posebno zahvalo smo dolžni zdravnikom in osebju internega oddelka Bolnice Jesenice za pomoč in zdravljenje v času njene bolezni. Zahvaljujem se pevcem DU Javornik-Koroška Bela za zapete žalostinke. Hvala sodelavcem strojnih delavnic, modelne mizarne in komercialne, trgovskega podjetja Rožca Jesenice, GG Bled, Specerije Bled in Gorenjke Lesce in vsem, ki ste jo v tako velikem številu spremlili na njeni zadnji poti.

Zalujoči vsi njeni

Kaj bomo gledali v kinu

KINO RADIO

25. marca filmsko gledališče: amer. barv. film **VSI SMO BILI HIPPIJI**; režija Paul Mazursky, ob 17. in 19. uri.

Predpremiera amer.-ital. bar. pust. filma **BANANA JOE** ob 21. uri.

26. marca ital. barv. kavb. film **MOŽ IZ VIRGINIJE** ob 15. uri.

26. in 27. marca franc. barv. erot. film **NEMORALNA** ob 17. in 19. uri.

28. in 29. marca amer. barvni triler **BANDIT V TEKSASU** ob 17. in 19. uri.

30. marca amer. barvni triler **TELESNA STRAST** ob 17. in 19. uri.

1. aprila filmsko gledališče: nemški barvni film **LILI MARLEN**; režija Rainer Werner Fassbinder, v glavni vlogi Hana Sígula, ob 17. in 19. uri.

Predpremiera amer. barv. filma **NA ZLATEM JEZERU**; Režija Ernest Thompson, v glavni vlogi Katherine Hepburn in Henry Fonda, ob 21. uri.

KINO PLAVŽ

25. marca domači barvni film **LOV V KALNEM** ob 18. in 20. uri.

26. in 27. marca amer. barvni krim. film **PAST ZA NEVIDNEGA** ob 18. uri.

26. in 27. marca amer. barvni triler **BANDIT V TEKSASU** ob 18. in 20. uri.

27. marca ital. barvni kavb. film **MOŽ IZ VIRGINIJE** ob 10. uri.

28. in 29. marca franc. barvni erot. film **NEMORALNA** ob 18. in 20. uri.

31. marca amer. barvni grozlj. film **MORA** ob 18. in 20. uri.

1. aprila amer. barvni triler **TELESNA STRAST** ob 18. in 20. uri.

KINO KRANJSKA GORA

26. marca domači barvni film **LOV V KALNEM** ob 20. uri.

30. marca amer. barvni film **BANDIT V TEKSASU** ob 20. uri.

2. aprila franc. barvni film **NEMORALNA** ob 20. uri.

KINO DOVJE

26. marca nemški barvni film **RESNIČNE ZGODBE**, 6. del, ob 19. uri.

KONCERT NA DOVJEM

KUD Jaka Rabič Dovje-Mojstrana organizira za krajanje Dovjega in Mojstrane v petek, 25. marca, ob 19. uri v kulturnem domu na Dovjem

KONCERT

moškega pevskega zbora Društva upokojencev Jesenice in moškega zbora Vintgar Blejska Dobrava.

ABC POMURKA - TRGOVSKA DELOVNA ORGANIZACIJA GOLICA o. o. - ODBOR ZA DELOVNA RAZMERJA TOZD ROŽCA o. sub. o., JESENICE, DELAVSKA 11,

objavlja

prosta dela in naloge **NATAKARICE** s polnim delovnim časom

- v okrepevalnici 2 - Na Jesenicah, Titova 1, za nedoločen čas,
- v okrepevalnici 10 - na Jesenicah, Titova 79, za določen čas
- nadomeščanje delavke, ki je na porodniškem dopustu.

Pogoji:

- dokončana gostinska šola - smer natakark,
- eno leto ustreznih delovnih izkušenj,
- enomesečno poskusno delo,
- delo v dveh izmenah, ob nedeljah in praznikih prosto.

Kandidatke naj ponudbe z dokazili o izpolnjevanju zahtevane strokovne izobrazbe pošljejo na naslov: Trgovska delovna organizacija GOLICA - kadrovska služba, Jesenice - Titova 22, v osmih dneh po objavi.

O izbiri bodo prijavljene kandidatke obveščene v 15 dneh po opravljenem postopku.

ABC POMURKA - TRGOVSKA DELOVNA ORGANIZACIJA GOLICA o. o., ODBOR ZA DELOVNA RAZMERJA TOZD DELIKATESA o. sub. o., Jesenice, Titova 22

objavlja

prosta dela in naloge **PRODAJALKE** v poslovalnici 12 na Breznici št. 26 s polnim delovnim časom za določen čas - nadomeščanje delavke, ki je na porodniškem dopustu.

Pogoji:

- dokončana šola za prodajalce
- 1-mesečno poskusno delo
- dvoizmensko delo

Kandidati naj ponudbe z dokazili o strokovnosti pošljejo na naslov: TDO GOLICA - kadrovska služba - Jesenice, Titova 22, v osmih dneh po objavi.

O izbiri bodo kandidati obveščeni v 15 dneh po opravljenem postopku.

GLEDALIŠČE TONE ČUFAR

PETEK, 25. marca, ob 19.30: Eugene Ionesco **PLEŠASTA PEVKA** - PREMIERA - režija Miran Kenda, scena Jože Bedič, dramaturg Milan Stanpanovič.

SOBOTA, 26. marca, ob 19.30: Ivo Brešan **HAMLET V MRDUŠI DONJI** - gostovanje v Šentjakobskem gledališču v Ljubljani.

NEDELJA, 27. marca, ob 19.30: Eugene Ionesco **PLEŠASTA PEVKA** - prva ponovitev - za izven.

PONEDELJEK, 28. marca, ob 20. uri: Eugene Ionesco **PLEŠASTA PEVKA** - predstava za abonma in za izven.

TOREK, 29. marca, ob 20. uri: Eugene Ionesco **PLEŠASTA PEVKA** - predstava za abonma in za izven.

PIKA NOGAVIČKA IN KONCERT ORFFOVEGA ORKESTRA

DPD Svoboda France Preseren Žirovnica-Breznica in šolsko kulturno društvo osnovne šole Gorenjskega odreda Žirovnica vabita na prireditev, ki bo v soboto, 26. marca, ob 18. uri v domu na Breznici.

Na sporedu bo mladinska igra **PIKA NOGAVIČKA** in koncert **ORFFOVEGA ORKESTRA**.

ČLANOM DU JESENICE

Društvo upokojencev Jesenice obvešča svoje člane, da sprejema prijave za letovanje v počitniških domovih Železarne v Crikvenici in Biogradu na moru vsak torek in petek ob 16. do 18. ure, vključno do 1. aprila.

Prijave sprejemajo v društveni pisarni, Pod gozdom 13. Člani društva, ki ste zainteresirani za letovanje v teh domovih, pohitite s prijavi!

Obenem društvo poziva vse tiste člane, ki za leto 1983 še niso poravnali članarine, da jo poravnajo najpozneje do konca meseca marca.

LETOS BREZ VSAKEGA NASLOVA

Od petka, 11. marca, do 13. marca, je bilo v dvorani v Podmežakli letošnje državno prvenstvo v hokeju na ledu za mladince, na katerem so nastopili prvaki: Srbije Crvena zvezda iz Beograda, Hrvatske Mladost iz Zagreba, Vojvodine Spartak iz Subotice in Slovenije Jesenice.

V letošnji sezoni jesejski hokejisti niso osvojili naslova državnega prvaka v članski konkurenci, v pionirski sploh nismo prišli do republiškega finala, zato je bilo pričakovati, da nas bodo razveselili mladinci. Toda tudi v tej konkurenci smo ostali prazen rok, kajti lanskoletni prvaki, mladinci Spartaka, so po izredni predstavi proti Crveni zvezdi z boljšim količnikom prejetih in doseženih zadetkov osvojili prvo mesto pred Jesenicami, tretja je Crvena zvezda, Mladost pa je nastopila izven konkurence. Zagrebčani so namreč zaradi številnih poškodb morali s seboj vzeti mlade igralce Medveščaka. Že pred začetkom prvenstva so na to opozorili tekmovalno komisijo, ki jim je sicer dovolila nastop, vendar izven konkurence.

Jeseniki mladinci so začeli s porazom proti Crveni zvezdi 6:7 (3:5, 2:2, 1:0). Ko so nato premagali Spartak s 6:4 (1:2, 2:2, 3:0), je vse kazalo, da bodo prvaki Beograščani. Toda v zadnjem srečanju so Subotičani zaigrali proti Crveni zvezdi resnično odlično. Najprej so povedli s 3:0, nato pa še s 4:0 in je bilo jasno, da bodo imela vsa tri moštva po dve točki, o prvaku pa bo odločal količnik. Ta je bil naklonjen Subotičanom, ki so proti Zvezdi zmagali s 5:2 (3:0, 2:1, 1:0). Če bi Beograščani dosegli vsaj še en zadetek in bi Spartak zmagal s 5:3, bi bili prvaki Jeseničani.

Končna lestvica:

1. Spartak	2	1	0	1	9:8	2
2. Jesenice	2	1	0	1	12:11	2
3. Crvena zvezda	2	1	0	1	9:11	2

Ob zaključku prvenstva so za najboljšega igralca proglasili Tišlerja — Jesenice, najboljši vratar je Zlatanović — Spartak, najboljši strelca pa je Kosvič — Crvena zvezda. Najbolj disciplinirana ekipa je bila Mladost iz Zagreba.

Količnik je torej odločil o prvaku, kar dokazuje, da so bila moštva izenačena. Žalostno je ugotoviti, da domačini, ki so vedno urbani za razvoj naraščanja in osvojitve vrstne slovenske republiškega in državnega prvaka, niso v mladinski konkurenci boljši od drugih. Ob tem je potrebno priznati: kot sejem, tako zanjemo. Spomnimo se le, da je že nekaj let hokejska šola pri HK Jesenice bolj na papirju. In če se ponovno povrnemo k letošnjemu mladinskemu državnemu prvenstvu, lahko ugotovimo, da nas jesejski mladinci niso razočarali. Treba je namreč vedeti, da so šele v letošnji sezoni delali in trenirali približno tako, kot je potrebno, sami pa dobro vemo, da se v eni sezoni ne da veliko narediti. Na prvenstvu so sicer v prvi tekmi igrali — razen v zadnji tretjini — izredno slabo, brez pravih idej in kolektivne igre. Toda v nadaljevanju proti Spartaku in v prijateljskem dvoboju proti Mladosti so pokazali precej hitrejšo igro.

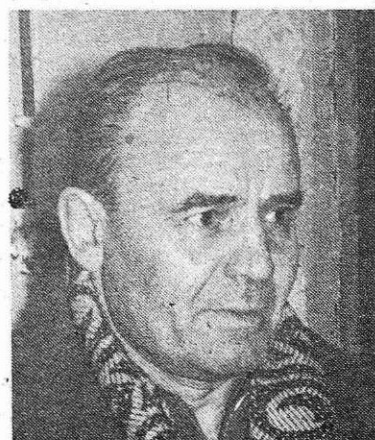
V zadnjih letih z najmlajšimi ni bilo pravega dela, ob tem pa je vsa sreča, da so se sredi letošnje sezone v klub vrnil nekateri nekdanji asi jesejskega in jugoslovanskega hokeja, brata Smolej in Tišler, poleg njih pa vrsta novih članov upravnega odbora, ki so voljni delati dobro in načrtno. Franc Smolej je zadolžitev strokovnega vodje sprejel zelo

resno. Sestavil je program za vse starostne kategorije, v katerem je osnova strokovnost in kontinuiteta, kar smo v Podmežakli pogrešali več let. Tako je v letošnji sezoni že zažvelo delo hokejske šole, ki jo vodi Viktor Tišler, z drugačnim delom so začeli tudi mladinci, precejšnje spremembe pa je pričakovati tudi pri članih.

Napredka se ne da doseči čez noč. Kar pa je izredno spodbudno za prihodnost jesejskega hokeja, je dejstvo, da se tega zelo dobro zavedajo člani novega upravnega odbora HK Jesenice, ki so pripravljeni vložiti veliko truda, časa in naporov, da bi vrnili jesejskemu hokeju ugled, ki ga je imel pred leti. Pri tem pa seveda mimo pravilne in strokovne vzgoje najmlajših ne gre. To je tudi osnovna usmeritev ljudi, ki so stopili na krmilo jesejskega hokeja. V nekaj preteklih mesecih niso mogli napraviti velikih sprememb, toda načrti so takšni, da jih bomo poznali v eni ali dveh naslednjih sezonah.

To je tisto, kar vrača zaupanje v jesejski hokej. Pot bo težavna in bo zahtevala veliko dela, odpuščanja, predvsem pa strokovnosti in resnosti. Tega pa si želijo tudi ti, ki namenljajo svoj del dohodka za šport, velik del pa tudi za hokej na ledu.

D.

UMRL BORIS AFANASJEV

V 60. letu starosti je po kratki boleznii umrl nekdanji vratar hokejske reprezentance SZ Boris Afanasjev, ki je v sezonah 1972/73 in 1973/74 uspešno treniral hokejiste Jesenic. Pred prihodom k nam je bil eden izmed prvih trenerjev moskovskega Dinama, večkratnega prvaka SZ. Še do nedavnega je bil med prvimi strokovnjaki moskovskega kluba. S svojimi bogatimi izkušnjami je zadnje čase zlasti obilo prispeval k vzgoji vratarjev.

PRVA ZMAGA NINE SLAMNIK

Na 24. memorialu Zvonka Runka, ki ga vsako leto organizira TVD Partizan Sp. Šiška Ljubljana, so jesejske pionirke dosegle doslej najboljšo uvrstitev na kvalifikacijskih tekmovaljih za republiško prvenstvo druge selekcije. Med devetimi društvenimi vrstami s 33 posameznici je zmagala prva vrsta Jesenic pred izbrano vrsto ljubljanske gimnastične zveze in vrsto Partizana Sp. Šiška. Druga vrsta Jesenic je bila peta in tretja vrsta osma, sestavljale pa so jo sedem- in osemletne telovadke, ki vadijo športno gimnastiko šele dobro leto dni. Jeseničanke so se izkazale predvsem na parterju z lepo ritmično izvedbo in tudi že s težko akrobatično. Presenetljivo dobro so skakale čez konja, ki je bil doslej vedno njihovo slabše orodje. Vsem pa primanjkuje težjih elementov na bradlji.

V razvrstitvi posameznice je bilo pričakovati, da bo vsaj ena Jeseničanka deležna kolajne. Presenetljivo pa je celotni vrh razvrstitve pripadel Jeseničankam. Prvi je zmagala Nina Slamnik, ki ni naredila nobene večje napake in zato zmagala posamezno zaslužen s 36,85 točkami. Sandra Stefanovski je imela slab dan. Naredila je tri večje napake in pri tem izgubila več kot celo točko. Kljub temu je zbrala 36,15 točk in za ljubljanko Barbaro Alič osvojila bronasto kolajno. Dagmar Brajkovič je bila četrta s 35,80 točkami, kar je lep uspeh že zato, ker je vadila pred tekmo samo pet dni, pred tem pa je preležala štirinajst dni v postelji zaradi bolezni. Tudi ostale so se izkazale. Lepo napreduje Milica Kos, ki se odlikuje najbolj na parterju z lepim ritmičnim gibanjem. Krejčevi pa manjka prav teh vrtil, da bi dosegla višje ocene. Razveseljivo je tudi, da so si kar tri začetenice: Irena Bertonec, Barbara Pavlinek, Sandra Mozina, priborile kvalifikacijske točke za republiško prvenstvo. Zda je v članajst Jeseničank v izboru za prvens

Tudi na posameznih orodjih se je najbolj izkazala Slamnikova. Na vseh štirih orodjih je bila med prvimi trojico. Na preskoku je zmagala ljubljanka Alieva, drugo mesto sta si delili z oceno 9,50 Jeseničanki Stefanovski in Brajkovič. Obe pa sta skakali

premet z obratom 180/360 stopinj. Slamnikova je imela tretjo oceno z 9,45 točkami. Na bradlji je Slamnikova prejela drugo najvišjo oceno 9,00 točk, čeprav je pri sesoku izgubila pol točke, ker je sedla. Prvič je na tekmovalju seskočila s podmetno salto naprej z višje lestvine, ki ima vrednost »C« težine. Na gredi je najvišjo oceno 8,85 prejela Slamnikova, prvi favoriti na tem orodju Stefanovski pa je kar dvakrat padla in izgubila celo točko. Parter je že kar domena Jeseničank. Najboljša z oceno 9,65 je bila Stefanovska, druga je bila Slamnikova z 9,55, peta pa Brajkovičeva z 9,35 točkami.

Po tekmi druge selekcije je bila še tekma tretje selekcije, ki je veljala tudi kot izbirna tekma za pionirsko reprezentanco Slovenije, ki se bo prihodnjo soboto pomerila na turnirju prijateljsstva z reprezentancami drugih republik in pokrajin. Tekmovali sta tudi Slamnikova in Stefanovska. V precej teži konkurenci osemnajstih mlajših mladink sta se uvrstili na 11. in 13. mesto. Stefanovska je napravila spet dve teži napaki. Če teh ne bi bilo, bi se zagotovo uvrstila med sedmerico reprezentantk. Manjkala ji je samo točka do sedmega mesta. Z nekaj dodatnimi »B« težinami pa imata obe Jeseničanki realne možnosti za uvrstitve v pionirsko reprezentanco (do trinajstega leta starosti).

REZULTATI:
II. selekcija — vrste (9): 1. Partizan Jesenice I 142,85, 2. Ljubljanska gimn. zveza 141,95, 3. Partizan Sp. Šiška 140,95, 4. OGZ Maribor 133,05, 5. Partizan Jesenice II 132,05, 6. Partizan Selnica 130,30, 7. Partizan Koper 126,40, 8. Partizan Jesenice III 126,15, 9. Partizan Novo mesto 109,25.
Posamezno (53): 1. Nina Slamnik (Jes.) 36,85 (preskok 9,45, bradlja 9,00, gred 8,85, parter 9,55), 2. Barbara Alič (LGZ) 36,60, 3. Sandra Stefanovska 36,15 (9,50, 8,90, 8,10, 9,65), 4.—5. Dagmar Brajkovič (9,50, 8,85, 8,10, 9,35) 35,80, 12. Milica Kos 34,40, 15. Borja Krejčič 33,85, 20. Petra Rebolj 33,40, 22. Mojca Perat 33,05, 23. Irena Bertonec 32,85, 24. Barbara Pavlinek 32,60, 27. Aleksandra Dabičević in Sandra Mozina 32,45, 31. Tina Bunčič 32,10, 38. Nika Aupič 30,80, 40. Doroteja Čutlak 30,20, 41. Karmen Oblak 30,15 (vse Jesenice).

ML

ZIMSKI POHOD NA POREZEN

Planinsko društvo Jesenice vabi člane na zimski pohod NA POREZEN V NEDELJO, 27. MARCA.
Prevoz z vlakom ob 6.20 z Jesenic do postaje Podbrdo. Prijav Planinsko društvo Jesenice ne sprejema. Dobimo se na železniški postaji. Upoštevajte spremembo časa!

MEDREGIJSKO TEKMOVANJE V SMUČARSKIH TEKIH

SK Črna na Koroškem je 5. marca priredil medregijsko tekmovalje v smučarskih tekih. Nastopili so tudi tekači naše občine in to iz SK Kranjska gora in SD Rateče in dosegli sledeče rezultate.

REZULTATI:
MLAJŠI PIONIRJI 3 km (38 tek.): 1. Nunar Triglav 13.09,61, 13. Mladen Trstenjak SD Rateče 15.14,43...
STAREJŠI PIONIRJI 5 km (20 tek.): 1. Joško Kavalar SD Rateče 18.20,63, 2. Jože Vodušek TVD Lovrenc 18.20,67, 3. Lojze Kopavnik SD Rateče 19.00,39...
MLAJŠI MLADINCI 10 km (14 tek.): 1. Jože Cigler TVD Gorje 32.39,19, 3. Tomaž Butinar 33.43,30, 6. Matej Mlinar 35.28,59 oba SD Rateče.
STAREJŠI MLADINCI 15 km (5 tek.): 1. Darko Tarman SD Rateče 44.38,38, 2. Marko Gracer SK Kranjska gora 44.59,34.
ČLANI 15 km: 1. Cveto Podlogar TVD Gorje 42.47,00... 6. Miro Lebar SD Kranjska gora 44.44,38...

Kajžar

NOVICE IZ JESENIŠKEGA PARTIZANA

Delo v društvu za telesno vzgojo in športno rekreacijo Partizan Jesenice poteka po ustaljenem tiru. Vendar pa tiste pester in množične dejavnosti, kot je bila pred leti, ni.

Vzroke bi lahko iskali v več smereh. Med njimi je verjetno prvi ta, da je današnje mladino težko zainteresirati za dejavnost, kot je splošna vadba. Prvič zato, ker se jim po celodnevni šoli ne ljubi še kaj več narediti in drugi, ker si želijo napredovati, dosegati uspehe. Nekateri, ki jih je največ, po lahki poti, drugi, ki so v manjšini, pa bi za svoj uspeh ali za dokazovanje dali vse.

Najmanj številna pri splošni vadbi sta pionirski in predšolski oddelki. Eden od vzrokov je verjetno ta, da se na Jesenicah lahko fantje vpišejo v nogometni in hokejski klub, sodelujejo v košarkarskih sekcijah. Torej imajo možnosti za dokazovanje. Velik obisk pri splošni vadbi pa beležijo dekleta, ki razen košarke drugih večjih možnosti za dokazovanje nimajo. Seveda ne smemo pozabiti na obe Partizanovi sekciji. Gimnastika, ki je zanimiva za dekleta, obenem pa je to zahteven šport in tudi šport samoodpovedovanja, zajema sedaj v gimnastični šoli in obeh selekcijah nad štirideset cicibank in pionirk. Druga je judo sekcija. Judo je moški šport, vendar pa tudi dekleta najdejo svoje mesto v njem, čeprav so v manjšini. V sekciji sodeluje sedaj petintrideset fantov, predvsem pionirjev in deset deklet.

Ker v društvu Partizan Jesenice ne vržejo kar tako puške in koruzo in ker vedo, da lahko marsikaj naredijo, da bi popestrili svojo dejavnost in s tem privabili čim več mladine ter ostale občane k splošni vadbi, bo v začetku aprila letna konferenca, na kateri se bodo dogovorili o nadaljnjem delu društva. Med akcijami, ki bi jih izvedli do konca šolskega leta, so tekmovalje v gimnastiki po osnovnošolskem programu, športni poligon in štafeta za najmlajše. Najprej naj bi bila to društvena tekmovalja, potem pa bi v sodelovanju z ostalimi društvu Partizan v občini organizirali še občinsko tekmovalje.

Načrti so, pripravljenost za delo tudi, torej je treba zagrabiti in zastavljene cilje izvršiti. Partizanovi vabijo vse, ki se želijo razgibati, naučiti kaj novega, da se vključijo v njihove vrste. Vabljeni so vsi od najmlajših do najstarejših, obeh spolov. Pridite!

-tok

TRADICIONALNI SMUČARSKI TEK ZA DAN ŽENSK

Smučarsko društvo Rateče-Planica je priredilo v počastitev dneva ženske smučarski tek na 2 km dolgi progi. Teka se je udeležilo 11 tekmovalk (Danica Butinar, Tončka Brudar, Vika Dolhar, Marija Kajžar, Lenka Kerštajn, Danica Kopavnik, Slava Mezik, Vesna Miketič, Urša Rožič, Olga Slivnik in Mira Sumi), ki so na športno rekreacijski način počastile svoj praznik. Za udeležbo so tekmovalke prejele nagelček in spominsko kolajno. Najhitrejša in najstarejša sta dobili še posebno priznanje. Izven konkurence sta nastopili pionirki: Tatjana Mlinar in Katja Kajžar.

Kajžar

S tradicionalnega smučarskega teka žensk v Ratečah (Foto A. Kerštajn)

FINALE SVETOVNEGA PRVENSTVA V SMUČARSKIH SKOKIH SPET V PLANICI

Vsako leto, navadno ob začetku koledarske pomladi, naša legendarna dolina skakalnic pod Poncami doživlja svoj veliki praznik. V Planici bo tudi leto, konec prihodnjega tedna, od 25. do 27. marca, finale svetovnega pokala v smučarskih skokih. Tu di tokrat je torej našim izkušenim organizatorjem zaupana naloga, da izvedejo to elitno smučarsko prireditev, na kateri se bodo zbrali najboljši smučarji skakalci. Prav Planica bo dala končno odločitev, kdo bo letošnji zmagovalac svetovnega pokala v smučarskih skokih.

Organizacijski komite Planica pod vodstvom dolgoletnega predsednika Nika Belpavliča pred letošnjo najpomembnejšo tekmo v smučarskih skokih pri nas nima lahkega dela. V zaostrenih pogojih gospodarjenja je seveda nemalo problemov pri zbiranju potrebnega denarja za izvedbo te velike smučarske prireditve, poleg tega pa, kot vse kaže, se bodo morali marljivo organizatorji spoprijeti še s pomanjkanjem snega, ki navadno v dolini pod Poncami tudi v poznih dneh marca ni bil problem. Letošnja zima s skromno snežno odejo ni prizanesla tudi temu območju, kjer je za ta čas zelo malo snega.

Na tiskovni konferenci, ki je bila prejšnji teden v Ljubljani, je bila upravičena skrb članov organizacijskega komiteja, kako pripraviti obe skakalnici, 70- in 90-metrsko za

nemoten potek tekmovalja. Še posebno za skrbljeni obrabi organizatorjev so bili prejšnji teden, ko se je otopilo in so bile tudi v Planici prave poletne temperature. Snega je zaenkrat še dovolj, delavci pa v teh dneh že pripravljajo skakalnico in na posameznih mestih kopijo zaloge snega za primer, če bi v teh dneh nastopila večja odjuga. Vsak dan dela več delavcev in vojakov in prepricani smo, da bodo kos tudi tej nalogi in da bo konec prihodnjega tedna ponovno slavlje v dolini pod Poncami.

Tudi letošnja prireditev bo trajala tri dni. V petek, 25. marca, bo najprej uradni trening, v soboto in nedeljo pa skoki na obeh skakalnicah za točke svetovnega pokala. Organizatorji si prizadevajo, da bi predvsem v petek in tudi v soboto prišlo na ogled skokov čim več šolske mladine, zato tudi pozivajo vodstva šol, da v okviru šolskih dni organizirajo ogled smučarskih skokov. V petek bo cena za mladino 30 dinarjev, za odrasle 50 dinarjev. Za tekmovalna dneva v soboto in nedeljo bodo obvezne nalepke za osebna vozila in avtobuse. Karte in nalepke že prodaja: Integral, Golfurist, Kompas, Mercator Turist, Mladi turist in Putnik.

Tudi letos bodo v Planici poskrbeli za dovolj parkirnih prostorov. Vse službe si prizadevajo, da bo celotna prireditev potekala nemoteno.

J. R.

TESEN PORAZ V KOČEVJU

KOČEVJE : JESENICE
80:76 (40:38) — ČLANI

Dvorana osnovne šole v Kočevju, gledalcev 100, sodila sta Sabljic in Turk, oba iz Ljubljane.

JESENICE: Ažman 15, Božič, Rizvanović 6, Jelovčan 2, Pirih 18, Lunder, Smolej 3, Janjič 12, Bergant, Matučec 20.

Moštvo Kočevja, ki je v drugem delu prvenstvene lestvice, je tesno premagalo Jeseničane, ki tokrat niso bili razpoloženi za igro. V obrambi so imeli vse preveč vrzeli, v napadu pa večkrat niso zadeli tudi iz najugodnejših položajev. Vse te napake so s pridom izkoristili izkušeni, toda nizki Kočevci, ki so predvsem uspešno metali z razdalje. Jeseničani niso znali izkoristiti svoje premoči v višini, čeprav je bilo proti strnjeni domači obrambi dokaj težko podajati na visoke igralce pod košem.

Proti koncu srečanja sta se moštvi menjavali v vodstvu, zmagali pa so po nekaj napakah Jeseničanov zbrani igralci Kočevja, čeprav bi lahko obe točki osvojili tudi košarkarji Jesenic.

V naslednjem kolu se obeta na Jesenicah eno najzanimivejših srečanj drugega dela li-

ge proti dobri ekipi Kopra, ki trenutno vodi na lestvici. Tekma bo v dvorani ŽIC v soboto, 26. marca, ob 19.30. V predtekmi ob 17.30 se bodo članice Jesenic pomerile z ekipo Metke iz Celja.

POMURJE Murska Sobota : JESENICE
91:38 (41:22) — ČLANICE

Dvorana srednješolskega centra v Murski Soboti, gledalcev 50, sodila sta F. in V. Potočnik, oba iz Slovenskih Konjic.

Jesenice: Lah 12, Bartelj 2, Krznarič 7, Deretič 9, Smolef 8, Berus.

Zaradi medsebojnega spora starejše in tudi najboljše igralke Jesenic niso potovale v Mursko Sobotu ter so tako pustile na cedilu mlajše košarkarice, same mladinke in kadekinje, ki seveda težkega bremena tekme z eno vodilnih ekip niso mogle nositi, čeprav so se v prvem delu igre dobro kosale s svojimi nasprotnicami, vendar do konca niso mogle vzdržati hudega tempa, ki so ga narekovala igralke Pomurja.

Za svoje nešportno dejanje zaslužijo igralke, ki niso potovale, ostre kazni disciplinske komisije košarkarskega kluba Jesenice.

MB

MLADEN MED NAJBOLJŠIMI BIATLONCI

Pred nedavnim je bilo v Dolu pri Ljubljani prvenstvo SR Slovenije v biatlonu za vse kategorije. Republiškega prvenstva so se udeležili tudi pionirji Smučarskega društva iz Rateč in dosegli odlične uspehe. Tako je enajstletni Mladen Trstenjak iz Rateč osvojil prvo mesto in naslov republiškega prvaka v biatlonu v kategoriji mlajših pionirjev (letnik 1972 in mlajši).

Mladen je učenec četrtega razreda celodnevne osnovne šole jesejsko-bohinjskega oddrda v Kranjski gori. Zadnji dan v februarju je praznoval enajsti rojstni dan, o smučanju pa je povedal:

»S teki sem začel pred dvema letoma v drugem razredu osnovne šole. Bilo je med počitnicami in za to zvrst športa me je navdušil bratranec Branko Trstenjak, ki je ravno tako biatlonec pri SK Kamnik. In tako se je začelo delo pri Smučarskem društvu v Ratečah, kjer me trenira Branko Kajžar. Branko je zelo dober trener, tudi s

sovrstniki se dobro razumemo in tako tudi uspehi ne izostajajo. V klubu nas je sedaj okrog dvajset tekmovalcev v starosti od 9 do 18 let.

In kako usklajuješ solo in treninge?

»Ker hodim v celodnevno šolo, sem tako po vseh dan v šoli, poleg tega pa sem se vozat, saj se vozim iz Rateč v Kranjsko goro. Ko se pozno popoldne vrnem iz šole, pa me čaka trening. Po treningu se še učim in kar naporno je večati. Toda za šport, katerega opravljaš z ljubeznijo, se da vse prestat. Tudi poleti ne počivam, saj imamo suhe treninge, kot so mali nogomet in teki z rokami. Tekmujem tudi za osnovno šolo v atletiki in tako sem bil na občinskem šolskem prvenstvu prvi v atletiki in drugi v skokih. Bili pa so tudi razni drugi uspehi, tako v atletiki kakor v smučarskih tekih in biatlonu.

Mladen Trstenjak je še povedal, da mu pri biatlonu streljanje ne gre ravno najbolje, zato pa je boljši v tekih. Njegova želja za naprej je, da bi bil še naprej tako dober biatlonec in da bi tudi naslednje leto ubranil naslov republiškega prvaka v biatlonu.

A. Kerštajn

Mladen Trstenjak (Foto A. Kerštajn)

ČETRTI DRUŽINSKI TEK

Nedeljski dnevnik in SD Rateče—Planica sta bila prireditelja četrtega družinskega teka 12. marca v Ratečah. Tek se je udeležilo 27 družin. Najboljši čas je dosegla družina Kerštajn (Rateče) pred lanskim in predlanskim zmagovalcem družino Kavčič (Kokrica).

REZULTATI 5 km: 1. Kerštajn (Alojz, Lenka, Robi) — Rateče 47.35,4, 2. Kavčič (Franci, Cilka, Gregor) — Kokrica 50.19,0, 3. Cerkovnik (Anton, Ivanka, Aleš) — Bohinj 17.28,1, 4. Zupan (Peter, Sonja, Mitja) — Radovljica 53.13,6, 9. Skumavec (Frido, Marija, Iztok) — Lesce 59.00,7, 10. Kajžar (Branko, Marija, Katja) — Rateče 59.19,0, 13. Gorjanc (Polde, Francka, Nataša) — Žirovnica 1.05.54,4, 19. Pogačnik (Matko, Jana, Blaž) — Lesce 1.16.38,8, 24. Miketič (Vladimir, Vesna, Uroš) — Rateče 1.34.41,2.

Kajžar

PREGLEDNA TEKMA SMUČARJEV TEKAČEV

SD Rateče je organiziralo pregledno tekmo smučarjev tekačev in tekačic, ki se pripravljajo v Ratečah na nove mednarodne nastope (pokal »Kurikkala« v Megevu, »Tatranski pokal« v Štrbskih Plesih, »Alpski pokal« finale v Švici).

Pri članih je zmagal Dušan Djuričič pred Carmanom, pri starejših mladincih Marko Gracer pred Verovškom, pri mladinkah Vrhovčeva pred Mlinarjevo. Pri mlajših mladincih in pionirjih so se pomerili tekači TVD Partizan Dol in SD Rateče.

REZULTATI:
ČLANI 15 km: 1. Dušan Djuričič 36.03,1, 2. Carman 36.21,4, 3. Kršnjar 36.46,1, 4. Klemenčič 36.52,8...
STAREJŠI MLADINCI 15 km: 1. Gracer 36.59,5, 2. Verovšek 37.30,3, 3. Kustec 38.17,1, 4. Tarman 39.04,4...
MLADINKE 5 km: 1. Vrhovec 14.11,6, 2. Mlinar 15.14,9, 3. Bester 15.19,6...
MLADINCI 10 km: 1. Kerštajn 26.35,9, 2. Butinar 26.36,9, 3. Kopavnik 26.58,9, 4. Velepec 27.13,7, 4. Mlinar 27.51,6, 6. Kavalar 27.57,9 vsi SD Rateče.
PIONIRJI 5 km: 1. Paternoster 14.57,2, 2. Podlpinč 15.45,5... 7. Trstenjak 17.51,6 oba DS Rateče.

Kajžar